Spolet

B
Num°

TATUT

5

Ex Libris Illustrissimæ Civitatis
Spoleti

STATVTORVM
MAGNIFICAE CIVITATIS SPO
LETI. LIBER PRIMVS.
M. D. XXXXII.

¶ Jura municipalia: statuta: & decreta generalis consilij Ma
gnificae ciuitatis Spoleti Mendis fere innumeris. Quibus
Hactenus squallebāt: reiectis: exacte recognita. Atq; omni
ex parte adamussim castigata per clariss. viros: ac vtraq; cen-
sura perit/s. Sebastianum Syllanum: Andream Parenniū:
Jo. Antoniu; Arroniū Jo. Baptistā Leoncillū: Saluatorē
Suelphum: Petrum Vincentium Zacchacum: Ac exi nos
causarum patronos Benedictum Zuccharum: per Hierony
mū Delphinū: Donatu; Rodulphum: & Paulum Marianū:
a Spoleto: Necnō additionibus cu; primis: Tum secundis:
contextui sub his signis ( ) ordine congruo insertis: Decora
ta: Quas in margine sub stellae imagunculae asterisco: prae-
notatas inuenies. Anno a virgineo partu sesquimillesimo
quadragesimo secundo: Pontificatus sanctiss. in Christo Pa
tris Pauli Tertij Pontificis: Maximi. Anno octauo.
Nunc primum typis calcographis excussa;
In omnium vtilitatem in lucem:
prodeunt.

Distichon.

Recte vrbem instituūt: Plectunt: Moderantur: Honorant:
Poena: Aequo: Donis: Crimina: Jura: Probos.

Marci Salomonij [illegible]

H

BIBLIOTECA COMUNALE
G. CARDUCCI
23 AGO 1974
SPOLETO

52 5/9 1 cop. 3

LIBER PRIMVS STATVTORVM MAGNIFICE CIVITATIS SPOLETI.

IN NOMINE DOMINI AMEN: Quoniam qui ſine ſaluatore ſalutem habere, & ſine uera ſapientia eſtimat ſe Prudentem, non ſapiens ſed demens: nō ſanus ſed æger, in anxietate, ac cæcitate nimia permanebit. Ideo in principio eorum quæ aguntur nomē Domini noſtri Ieſu Chriſti, quod quando recolimus flectere debemus genua ſaltem cordis, ſuppliciter, & humiliter inuocetur, ut ſui ſola clementia & uirtute ad ſui reuerentiam, & honorē, pacem perpetuā, ſtatum pacificum & tranquillum Ciuitatis Spoleti, eiuſq; comitatus & diſtrictus & ciuium dirigat, diſponat, & ordinet quæ ſequuntur.

EFfrenata cupiditas, pacis æmula, mater litium, iurgiorum materia, tot producit ſcandala ꝙ niſi iuſtitia eius conatus reprimeret concordia extra mundi terminos exularet Et licet olim Iura ſint prodita ut appetitus hominum noxius anguſtetur, quia tamen nulla iuris ſanctio quantūcunq; perpēſo digeſta cōſilio: ad humanæ naturæ uarietatem, & machinationes eius inopinabiles ſufficit, nec ad deciſionē lucidam ſuæ nodoſæ ambiguitatis attingit: cum ab adoloſcentia ſenſualitas humana declinet uergat & urgeat ad malum, & ſecundum uarietatē tempoꝶ ſtatuta quoq; uariētur humana. Pro eo ꝙ nouis morbis noua cōuenit antidota præparare. Ideo reſecatis ſuperfluis, ſimilibus, & cōtrariis in ſtatutorum & breuium ciuitatis prædictæ codicibus inuolutis præſens ſtatutoꝶ & breue populi Ciuitatis Spoleti eiuſq; teritorii, & diſtrictus Ad honorem & reuerentiam, atq; laudem omnipotentis Dei & glorioſiſſimæ uirginis Matris eius, ſub cuius tutela, Potenti ſuffragio cōmune, & populus ciuitatis præfatæ defenditur: & in pace tranquilla ſuorum interuentu precaminum gubernatur. & beatorum apoſtolorum Petri & Pauli, & beati Ioannis olim archiepiſcopi ſpoletani, & ſanctorum Gregorii, Abundantiæ, & Pontiani, & beatiſſimi Michaelis, Archangeli, & beati Britii & omnium ſanctorum dei. Necnon ad honorē & reuerentiam ſacroſanctæ Romanæ eccleſiæ, & ſanctiſſimi Patris & Domini noſtri domini Pape & ad honorem Magnificentiam, unitatem, ſtatum pacificum, & tranquillum communis, populi, populariū, & ciuium, Artium, & Artificum: & partis guelfæ: ciuitatis & comitatus eiuſdem: & in fauorem, & Augumentum popularis ſtatus, & pacis perpetuæ eorundem.

SAPIENTES & prouidi uiri Duchittus alexii, cola Angelitti, Petrutius uicti, Iacobutius petrutii, ciccus Domini Bartholi, & cola Alexandri ciues honorabiles Spoleti ſtatutarii, cōpilatores: ordinatores, & conditores legis municipalis, ſtatutorum, & breuis communis, & populi Spoletani: ad hæc aſsumpti poſiti, & electi per oportuna cōſilia ciuitatis præfatæ, per que in hac parte totius communis & populi uires gerunt. De conſilio nobilis & ſapientis uiri Domini Bartoli Saxi de Gualdo decretorum Doctoris: ex auctoritate, & baylia eiſdem conceſſa in infraſcripta ſerie & forma duxerunt ſolenniter ordinandū. Statuētes, ac unanimiter ordinantes ꝙ omnia & ſingula infraſcripta capitula & in eis cōtenta cōmuniter & diuiſim in ciuitate Spoleti, eiuſq; comitatu, teritorio & diſtrictu: A, die infraſcriptæ aperturæ, & publicatiōis inantea, put ſcripta & publicata apparent manu mei maſſei couicti: Franciſchitti de Spoleto notarii: & apparent in alio uolumine ſimilium ſtatutorum manu ſer Matthei Petri de Gualdo notarii ad dictum ſtatutum: & breue per ipſos ſtatutarios, ac cōmune ſcribendū legitime deputati, pro legibus, ſtatuto, & breui haberi, & teneri ab omnibus debeāt & inuiolabiliter obſeruari: & ꝙ durent: & firma permaneant quouſq; fuerint iuridice reuocata, & omnibus aliis capitulis ſtatutorum, & breuis populi prouiſionibus, ordinamentis, decretis, & reformationibus in hoc uolumine non inſertis preualeant & robur efficax debeant obtinere.

De aduentu Potestatis: & suorum officialium: & eorum officio. Cap. I.

QVONIAM totius familiæ status, & ordo mutatur si quod membris requiritur nõ inuenitur in capite. Ideo. A. Dño Potestate uelut a digniori capite inchoantes ut eius integritas atq; ordo salutem generet subditorum, Prædicti Dñi statutarii statuerunt, & ordinauerunt q̃ potestas ciuitatis Spoleti qui pro tempore fuerit, quattuor diebus ante initium sui regiminis uenire debeat & esse in Ciuitate Spoleti cum infrascriptis suis officialibus & familia, & q̃ tam ipse q̃ etiam sui officiales sint & esse debeant fideles sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ & partis guelfæ, & habeat, & habere teneatur toto tẽpore sui regiminis in Ciuitate Spoleti duos Iudices iurisperitos & quinq; notarios in arte tabellionatus expertos: duos sotios siue milites litteratos: sex domicellos uiginti famulos siue berruarios, dictæ ciuitatis & popularis status zelatores & sex equos. quoꝝ quatuor sint armigeri: & ipsorum Iudicũ unus sit ad maleficia, & super damnis datis cum duobus ex dictis Notariis ad scribendum maleficia & spectantia ad ea Et tertius Notarius ad officiũ damnorum datorum sit cum Iudice supradicto. Alius uero Iudex sit & esse debeat ad ciuilia & super causis ciuilibus ciuitatis: & comitatus eiusdem. Quartus Notarius sit ad extraordinaria cum uno ex dictis militibus super exigendis impositis, & imponẽdis collectis: & super executionibus condẽnationũ factarum & faciendaꝝ tempore sui officii, quas ubi fideiussores interuenerint in processibus unde emanant si non fuerit executus tam potestas quam ipse miles & eorum qlibet cẽtũ lib. deñ. pœnã incurrant, in qbus cõdemnẽtur tempore sindicatus, & de ipsis condemnationibus tantũ percipiat potestas salarium & non aliunde si habere potest ad dictam pœnã ut eas cũ effectu exequatur in personis & rebus prout casus exigit & requirit. Et etiã super rimationem illorum qui arma portarent cõtra formã præsentiũ statutoꝝ * (qui etiam notarius extraordinariorum habeat iurisditionẽ cognitionem & potestatem super aqs fontibus aqueductibus pontibus & uiis ciuitatis & comitatus Spoleti in oĩbus & per oĩa ꝑut habet unus ex notariis assessoris. D. Prioꝝ, ut continetur infra. xviii. cap. pñtis libri sub rubrica de electione assessoris. D. Priorum & prædicta ꝑfati. D Potestas & Vicarius faciant per ipsos notarios solẽniter exercere sub pœna xxv. lib & præstiti iuramenti.) Alius uero miles cum alio notario sit & esse debeat tam de die quã de nocte super custodia ciuitatis: cum diligenti sollicitudine quãta decet, & super oĩbus aliis quæ sibi uel eis per dictũ Potestatẽ, uel Priores populi mandarentur. Ipsorũ autẽ officialiũ nullus sit exititius suæ terræ uel de terra qua oriundus esset, expulsus nec qui fuerit in officio aliquo in ciuitate Spoleti a quinq; annis citra aliás tam potestas ipsum ducens quam ipse duct⁹ in centũ libris deñ. ꝓ quolibet sindicatus tempore condemnetur Notarii aũt prædicti oẽs & singulas scripturas in quintã diem postquã ordinatæ fuerint mittere debeãt ad quinternũ & copiã de scripturis prædictis facere debeãt cuilibet postulanti nec pro prima seu secunda scriptura mercedem recipiant quoquomodo: nec ipsi nec alius officialis potestatis pro aliquo officio exercendo in ciuitate, & comitatu prædictis aliquid possit recipere uel habere. Potestas uero cum oĩbus supradictis suis officialibus familiaribus: & equis stare & morari debeant personalr̃ dictis quatuor diebus & sex mensibus in officio, & finitis sex mensibus tam ipse quã oẽs sui officiales: & familiares stare debeant ad syndicatũ: & rõnem reddere de ipsorũ officio, & de his oĩbus quæ in dicto officio ministrarunt, & administrare debuerunt coram officialibus seu syndicatoribus eligendis per cõe Spoleti ad syndicandũ officiales ꝑdictos coram qbus ea Die qua fuerit citatus cum oĩbus antedictis suis officialibus & familiaribus personalr̃ comparebit dictoꝝ syndicatorũ mandatis effectualiter pariturus, & toto dicto tempore & octo diebus post finem sui officii immediate sequentibus cũ oĩbus suis officialibus, & familia stabit in dicta ciuitate & inde nõ discedet nisi primo fuerit absolutus uel condemnatus, saluo q̃ in comitatum familiam mittere possit ꝓ suo officio exercendo & suis expensis prout & sicut eisdem conceditur per formam statutorum. In super ipse potestas pro suis omnibus officialibus, & familia atq; equis erit contentus suo salario, & plus nõ petet nec recipiet directe uel indirecte, a cõmuni uel alia speciali persona. Salariũ eidem potestati debitũ singulis duobus mensibus pro rata temporis persoluatur, & nõ possit dictus potestas uel aliquis suus officialis aliquod arbitrium in dicta ciuitate & comitatu petere uel habere, & si qua fecerit uigore alicuius arbitrii quod sibi concederetur aliter quã per formã præsentis statuti: sit irritum ipso Iure. Dictus autẽ potestas & oẽs sui officiales & familiares ueniant & stent omni eorũ risco periculo & fortuna scilicet aquæ ignis furti robbariæ incursus hostiũ &

omnium

* Ex addi. secundis. c. 16.

omnium aliorum casuum fortuitorum qui sibi quomodolibet euenirent, qui pro expressis & declaratis penitus habeantur, ac si essent hic seriose & per ordinẽ declarati, & habitationẽ sibi deputatam debeat ab omni incendio custodire, alias cũ nõ posset euenire absq; sua officialiũ & familiæ culpa ad cõseruandũ indemne cõmune Spoleti, & in quingentis libris deñ syndicatus tẽpore condẽnetur, & omnia & singula supradicta dictus Dñs Potestas, & alii sui officiales & quilibet ipsoꝝ quibus aliqd per supradictũ capitulũ fieri mandaretur, seu etiã inhiberetur teneantur & debeant obseruare uinculo iuramenti: & pœna in statuto contenta pro qualibet uice, in qua syndicatus tempore condẽnentur (quæ etiam seruentur & locum habeant * in uicario seu uice potestate dictæ ciuitatis & eius officio, ac officialibus præterq̃ in illis, in qbus sit uel fuerit aliter expresse & specialiter prouisum.)

* Ex secũdis addi. ca i.

De Iuramento Potestatis iudicũ Appellationũ & Vicarii seu uice Potestatis. Cap. II.

DEI NOMINE inuocato ego potestas ciuitatis Spoleti comitatus & districtus eiusdem Iuro, & iuramento promitto ciuitatis Spoleti eiusq; comitatus & districtus libertatẽ honorẽ iurisditionẽ & statũ pacificum ipsius toto tempore mei regiminis regere manutenere & augumẽtare proposse, & defendere & conseruare populũ & populares personas ciuitatis: & comitatus eiusdẽ cõsiliũ populi oĩm Dñoꝝ Prioꝝ & artes, & artifices dictæ ciuitatis, statuta oĩa reformationes ordinamenta ꝓuisiones, & decreta facta, & in futurũ facienda per ipsos Dños Priores, & cõsiliũ populi, & per quoscunq; authoritatem hñtes attendere, & effectualiter obseruare, & toto tempore mei regiminis, cum tota mea familia & equis stare & moram trahere in ciuitate prædicta, nisi irem causa dicti cõmunis & cũ licentia oportuna, uel nisi mea familia iret in comitatum pro officio exercẽdo, scdm quod mihi erit cõcessum, ut ipsam possim transmittere cuilibet petenti Ius & iustitiam faciã, & per meos officiales faciam fieri, & ipsam nemini denegabo, & maxime orphanis, uiduis, pupillis, & miserabilibus personis, manutenebo & pro posse defendã loca sacra, religiosa, & pia ciuitatis & comitatus prædictoꝝ hæreticos scysmaticos, eorumq; receptatores, & fautores, malefactores, & alios homines male conditiones puniã, & persequar iuxta iuris censurã, & nõ recipiã nec recipi faciã, a, cõmuni Spoleti, uel ab alia speciali persona aliquod donum, uel aliquid aliud cõtra formã statutorũ, exbannitos rebelles, & aduersarios cõmunis Spoleti pro posse habere in meam fortiã procurabo: & eos puniã prout fuerit consonũ rationi collectas impositas, & imponendas non solutas, & cõdemnationes & omnes redditus cõis prædicti exequar, & ad manus camerarii cõmunis, & nõ alterius personæ faciã peruenire, & nõ permittã nec petã me syndicari durante meo officio, sed ipso finito, stabo octo diebus in dicta ciuitate ad reddẽdũ rõnẽ plenariã administrationis mei oficii corã officialibus ad hoc deputatis, & de dicta ciuitate nõ discedam nisi primo fuero, a, dictis syndicatoribus absolutus seu sententialr̃ condemnatus, & ubi fieret condemnatio cõtra me uel meos officiales quantitatem condemnationis persoluã, & ab ipsa condemnatione nõ reclamabo nec cõtra ipsam aliquid obiciam uel opponã per quod ipsius executio impediatur, seu aliqualiter retardetur. Vigentem pacem in dicta ciuitate & pacta pacis inita inter quoscunq; Spoletanos manutenebo, & conseruabo, & contrafacientes ad posse puniam & compellam, & procurabo ꝙ in ipsa ciuitate & comitatu pax uigeat & popularis status, credẽtias mihi impositas per me & meos officiales nullatenus reuelabo. Quod mihi aliquod arbitriũ concedatur nõ petã, Circa custodiam ciuitatis & castrorũ arcium, & fortellitiorũ, comitatus, & districtus ciuitatis prædictæ per me. & meos officiales & familiares ero sollicitus & attentus, Et mittã familiã de die & de nocte pro custodia ciuitatis & burgoꝝ, & rimando pro euntibus, & facientibus cõtra formam statutoꝝ, Insuper iuro ꝙ sum fidelis sacrosanctæ Ro. ecclesiæ & partis guelfæ, & quod generalr̃ oĩa & singula faciã, & per meos officiales faciam fieri ad quæ teneor, & tenentur uigore alicuius statuti, uel reformationis dicti cõis & maxime statutoꝝ in hoc uolumine cõprehensoꝝ in fauorẽ ciuiũ, & specialiũ ꝑsonaꝝ. Et oĩa faciã & fieri curabo ab ipsis meis officialibus, & familiaribus bene & legaliter puris manibus fideliter, & sollicite Amotis odio, amore, precio precibus, fraude timore lucris illicitis, & omni alia humana gratia: Sic deus me adiuuet ad sancta dei euangelia super statutis clausis dicti cõmunis ipsis per me corporaliter manu tactis. Et idem iuramentum faciat capitaneus iudex appellationum Vicarius seu uicepotestas omissis his quæ ad ipsorum officium non spectant.

De Iuramento Iudicum, & ꝙ per se ipsos debeant testes examinare. Cap. III.

IVDICES Domini Potestatis iurent ad sancta dei euangelia in consilio populi primo die ipsorum officii officium eorum ad quod erunt deputati bona fide atq; sollicite exercere secundum formā statutorū cōis Spoleti: & ubi ipsa statuta non loquentur secundū formā capitulorū insertorum, & dare consiliū ipsi Dño Potestati Dñis Prioribus, & cōi Spoleti quotiescūq; petitū fuerit prout iustitia suadebit, & credentias eis impositas tenere secretas omni fraude, & dolo cessante, & diffinire lites, causas & quæstiones tam motas ꝙ mouendas prout tenentur, & debent secundū formā statutoꝝ Et ꝙ testes examinabūt per se ipsos in palatio, uel in loco ubi iura per eosdē redduntur pro cōi prædicto, nisi essent mulieres honestæ uel aliæ psonæ infirmæ uel iusto impedimēto grauatæ quæ ꝑducerentur in testes, quas examinare possint in ecclesia, uel alio loco congruo, & honesto. Saluo ꝙ in ciuilibus in casu in quo infra concederetur, alteri possit examinatio committi testiū prædictorum: & facient scribi dicta testium per Notarios ad hac deputatos aliter ipsa receptio examinatio & commissio nō ualeat ipso iure: Et ꝙ assētiēt iustis sententiis & ꝙ dissentient iniustis, manus puras habebunt, & nihil recipiēt, a cōmuni Spoleti uel ab alia speciali persona occasione ipsorum officii Omnes accusationes & denuntiationes quæ corā eis dabuntur recipient & mitti facient ad quinternnm infra quintū Diem post exhibitionē ipsarū, & idē facient de omnibus defensionibus Articulis depositionibus testium, & aliis quibuscunq; actitandis in officio corā eis, & iustitiā facient omnibus petentibus dilationes & terminos dabunt secundū formā statutorum & ꝙ nullū grauabunt contra ius, & iustitiam: uel leges municipales Spoleti, Copiam eorū facient: & sedebunt ap banc cū iuris horis & temporibus debitis, prout tenentur secundū formā statutorū. Et erunt Attenti, & circunspecti circa corruptores qui eos per sordes uel alio modo reprobo corrumpere attentarēt, & ipsos rectoribus cōis Spoleti, Dñis Prioribus, & consilio populi reuelare & pro posse curare ꝙ culpabiles in prædictis pœna debita puniantur. Et si contrafecerint in prædictis uel aliquo prædictorū in quinquaginta libris deñ. pro quolibet puniantur: ubi non esset alia pœna expressa. Et generaliter omnia & singula faciēt quæ ad eorū officium spectant per formā statutorū: & ꝙ semper totis conatibus operabuntur ꝙ pax uigeat in ciuitate Spoleti & popularis status, & solliciti erunt punire offendentes quomodolibet populares.

De iuramento militum seu sociorum Domini Potestatis. Cap. IIII.

MILITES seu socii Dñi Potestatis prima die ipsorum officii in consilio populi Iurent ad sancta dei euangelia tactis corporaliter scripturis, ꝙ eorū officium faciēt bona fide secūdū statuta & ordinamēta ciuitatis Spoleti. & cōstringēt in ære & psona omnes cōdemnatos communis Spoleti & fideiussores eorum donec ipsas cōdemnationes soluerint cum effectu, postq; in rem transiuerint iudicatam. Omnes collectas impositas, & imponēdas per cōe Spoleti, & oēs alios introitus, & prouentus debitos dicto cōmuni deuenire facient ad manus Camerarii cōis & nō ad aliam personā Custodiā de die, & de nocte per ciuitatē Spoleti, & eius comitatū & districtum ubi fuerit necessariū facient, & fieri facient per familiā Potestatis, malefactores, & exbannitos cōis Spoleti capient & capi faciens iuxta posse. Et ad hoc ut premiorum intuitu ad ipsos capiendos propensius animentur, habeat Dñs Potestas & habere debeat de pecunia & ære dicti cōmunis pro quolibet cōdemnato & exbannito in persona capto per suos officiales & familiam & ducto in fortiā ipsius, & cōmunis prædicti facta executione personali de eodē qnquaginta libras deñ, Et pro quolibet exbannito, & cōdēnato in mēbris capto & executione facta in mēbro Triginta libras deñ. & pro quolibet exbannito & cōdemnato in pecunia capto facta executione de cōdemnatione duos solidos denarioꝝ ꝑ quolibet libra, eius quod deuenire faciet in cōi, quos duos solidos ꝑ libra soluat dictus cōdēnatus ultra cōdēnationē de ipso factā & ultra illud quod soluet in cōmuni, ita ꝙ de cōdemnatione nihil diminuatur cōmuni, dummodo hoc nō uendicet sibi locum in cōdemnatis & exbannitis tempore sui regiminis. Et ꝙ discutient & discuti facient tabernas, & tabernarios uendētes uinum, & alios uendentes carnes panem, & alia uictualia & tenentes pondera, & mensuras non iustas & nō sigillatas sigillo cōis Mulieres portantis ornamēta & alia uetita, & facientes corruptū & clamosas lamētationes ad mortuū, & hoies uociferātes

capillum faciem, seu uestem laniantes quotiens sciuerint in aliqua parte ciuitatis aliquem mortuum esse maxime hora qua defunctus debeat ad ecclesiam deportari. Et ludentes ad Taxillos, & ad ludum prohibitum & portantis arma uetita de die, & de nocte contra formam statutorum quotiens opus fuerit adminus qualibet die semel: & persequentur malefactores & cõmittentes maleficia iuxta posse, & generaliter omne aliud officiũ facient, & exercebunt ad quod tenentur secundũ formã statutorum, uel quod eis per Dñm Potestatẽ & Dños Priores populi committetur in posterñ. Et oẽs uias publicas uicinales, & plateas rimari facient & mũdari. Et quod, a cõmuni & specialibus personis nõ recipient aliquid per directũ uel obliquum Credentias eis impositas nõ manifestabunt bona, & æra cõis saluabunt Dños Priores, & consiliũ populi, capitaneos artium & populares personas in eorum libertatibus honoribus: & statu pacifico cõseruabunt, & ad posse defendent. Et in omnibus eorũ officiũ exercebunt absq; dolo fraude, odio, amore, precio, precibus, uel timore.

De Iuramento Notariorum Domini potestates, domicellorum Berruariorum eiusdem, & de quibusdam spectantibus ad ipsorum officiorum. Cap. V.

NOTARII Potestatis in consilio populi iurent ad sancta dei euangelia tactis corporalr scripturis fidelr, & sollicite scribere accusationes, Inquisitiones, uel denumptiationes, nec non recipere petitiones quæ porrigentur coram iudice sub quo ad eius bancũ fuerint deputati, Ita tamen quod nihil scribant in actis sine ipsius iudicis conscientia: & nõ recipiant aliquã accusationẽ uel denumptiationẽ nisi de conscientia iudicis maleficiorum, & potestatis & nõ pandent processus aliquos ante testiũ aperturã, nec alia secreta curiæ, & cõis Spoleti, & oẽs scripturas ordinate ponent ad quinternum infra quintũ diem & oĩum actorũ copiã petenti cuilibet erogabunt ea die uel sequenti qua petita fuerit. Et nihil, a, cõmuni uel speciali persona pro primis uel secundis scripturis recipient quoquomodo, & oĩa & singula facient ad quæ tenentur, & debent ex forma statutorum, & quæ per Dñm Potestatẽ seu Priores populi cõmittentur eisdem, contrauero faciẽtes ubi alia pœna nõ esset expressa in prædictis uel aliquo prædictorum in libris deñ. quinquaginta uice qualibet condemnentur Omnes quoq; domicelli & berruarii potestatis prædicti iurent quecunq; eis et cuilibet ipsorũ incumbentia fideliter exercere: & ad custodiã ciuitatis, & ad capiẽdũ malefactores & ad rimandũ pro ludentibus ad Taxillos, & portantibus arma uetita & exercẽtibus alia prohibita sollicitos se habere, & de his quæ inuenerint uerã faciẽt relationẽ. Et quod nihil recipient ultrã quod eis concedatur, a, cõmuni seu singulari persona Et quod pacem cõmunis Spoleti Dominos Priores, & statum popularem, totis uiribus defensabunt.

Quod in ciuitate Spoleti sit & esse debeat unus populus & de ipsius iurisditione. Cap. VI.

CVM Commune Spoleti retroactis tẽporibus inimico humani generis suadente, & operãte zizaniãq; seminãte, fuerit propter partialitates diuisum, & inter ciues ipsius, ciuitatis seditiones & discordiæ fuerint exortæ Et sit scriptũ oẽ regnũ in se diuisum desolabitur Ideo ut in unitate uigeat & pacis Tranquillitate populus cõseruet, maxime pñtibus tẽporibus quibus inter quoscũq; ciues extirpata sunt iurgia, & pacis amenæ seminatæ uirtutes, statuerũt, & ordinauerũt dicti statutarii quod ciuitas Spoleti eiusq; comitatus, teritoriũ, & districtus, & oĩa iura, & iurisditiones eiusdẽ uniuersalr, & singulr regant, & gubernentur & manuteneantur ad populũ, & per populũ, populares, & artifices personas ciuitatis prædictæ. Et quod ipse populus, populares, artes, & artifices ipsius habeant & habere intelligant oẽ regimen, omnẽq; iurisditionẽ, bayliã authoritatẽ, potestatẽ, & liberũ arbitriũ quod, & quã totus ipsum cõe, & tota uniuersitas hoĩum ciuitatis. & comitatus eiusdẽ habent, & habere hactenus cõsueuerũt, quocũq; iure mõ uel forma Et quod dictũ regimen, iurisditio authoritas imperiũ, & potestas pleno iure, & imediate spectet & pertineat ad ipsum populũ populares artis, artifices ciuitatis præfatæ perpetuo diuina mediãte gratia duraturũ, Cassantes, & adnullantes omne arbitrium libertatem, iurisditionem: & quamcunq; immunitatem datum & datas concessum & concessas alicui singulari personæ cuiuscunq; conditionis existat per hoc tñ capitulum non intelligantur cassæ & annullatæ immunitates quæ per Dominos Priores capitaneos artium & cõsiliũ populi declararentur Debere in suo firmitatis robore permanere:

pactis factis inter intrinsecos remanentibus semper firmis, quæ pacta inferius in hoc uolumine describentur.

De Iuramento & ꝓmissionibus faciendis per populares Ciuitatis Spoleti. Cap. VII.

PER Dños Priores populi infra mensem post publicationē præsentiū statutoꝝ sub pœna, & ad pœnā qngētaꝝ lib deñ ꝑ quolibet qui cōtrafecerit fiat & fieri debeat unus liber in quo scribantur, & scribi debeant noīa illorū populariū & artificū ciuitatis Spoleti, quoꝝ ipsis Prioribus uidebitur cōuenire & postq̄ sic fuerint scripti faciāt dicti Dñi Priores, & operent̄ cū effectu, ꝙ omnes & singuli sic scripti compareant, & personalr ueniant coram ipsis infra terminū octo dierū: & quilibet ex ipsis iuret ad sancta Dei Euangelia tactis scripturis, officiū prioratus populū & artes dictæ ciuitatis, & popularem statū ipsius manutenere, & augumentare in bono & pacifico statu iuxta posse & uelle, ac operari ꝙ in ciuitate Spoleti manuteneatur Iustitia, & unicuiq; reddatur ius suum, & nō permittere ꝙ dictus populus & popularis status deuastetur, seu in aliquo cōfundatur, Et manutenere, & augere de bono in melius ciuitatem Spoleti, comitatum, iurisditionē & libertatem ipsius & sequi potestatem confaloneriū & Priores, & dare eis auxiliū cōsiliū & fauorem, ut maleficia puniantur, & ut pœnæ impositæ pro maleficiis exequantur. Et si accideret, (quod deus auertat) quod aliquis rumor esset, uel fieret in ciuitate Spoleti: per quē status pacificus, & popularis posset turbari, trahere ad Dños Priores & ad palatiū populi & ipsos seq, & eorum mandatis pro tutela & defensione dicti pacifici & popularis status totaliter obedire & de dicto loco nō recedere donec dictus rumor esset sedatus, uel haberent aliud in mandatis, & nō sequi uel trahere ad aliquē, uel aliquam personā nobilem, uel popularē. Et si ad eius notitiā peruenerit quod aliqs, uel aliqui traherent, uel ordinarent aliqd contra ciuitatē præfatā, eius statū pacificū, & popularē hoc. D Prioribus sine moræ diffugio nunciabit. Et si ordinaretur peripsos Dños Priores ꝙ ad pulsationē certæ campanæ uel alio dato signo dicti Iurati debeant accedere ad palatium populi, uel alium certum locum, ꝙ statim audita campana uel alio signo illuc accedant sine temporis interuallo, & siquis recusauerit dictū iuramentū præstare uel postq̄ Iurauerit non adimpleuit quod Iurauit in quingentis libris deñ. qualibet uice condēnetur: quā cōdemnationē si soluere nō poterit sibi pes totaliter amputetur, & de hiis potestas ad pœnam centum librarum denariorum Inquirere teneatur.

De electione Dominorum Priorum & ipsorum officio. Cap. VIII.

QVIA officium D. Priorum populi Ciuitatis Spoleti ẽ utile, & necessarium per antiquissima tēpora compertum est. Ideo prædicti statutarii statuerunt, & ordinauerunt pro pacifico statu populi eiusdē ciuitatis, ꝙ Dñi Priores populi ciuitatis prædictæ sint, & esse debeāt numero sex & singulis duobus mensibus extrahendi more solito, & iuxta ordinationē noui buxuli incepti kalendis Maii. M.D. xxxviii. pro duodecim annis de cophino posito in sacrario seu sacristia cathedralis ecclesiæ Spoletanæ qui cophinus sit, & esse debeat clausus tribus seris cum tribus clauibus, quarum unam teneant D. Priores, aliam teneat Prior fratrū sancti Nicolai, & tertiam Prior fratrum prædicatoꝝ, & sigillatus sigillo ipsorum. D. Prioꝝ, & sic, sit, & esse debeat clausus & sigillatus in posterū, Officiū aūt ipsorū, D Priorum duret ut præmittitur duobus mēsibus. Qui habeant pro eorū expensis solitum & consuetum salarium & modo & forma quibus hactenus seruatum fuit. Et qui sunt in dicto officio prioratus decem diebus ante finē eoꝝ officii faciant alios extrahere de cophino prædicto pro aliis duobus mensibus. Et sic quibuslibet duobus mensibus extrahantur, quousq; cedulæ scriptæ quæ iacent in dicto cophino durabunt, & totaliter extractæ fuerint. Et si ipsorum priorum aliquis moreretur, ita ꝙ eorum numerus non esset impletus, uel aliquis esset absens, ita ꝙ non posset commode moram trahere cum eisdem, quodq; ipsorum sex numerus imminutus esset uice illius mortui uel absentis de dicto cophino extrahatur unus uel plures sicut casus attulerit, de substitutis in loco deficientium secundum ordinem buxuli seu consilii de uaita illa de qua mortuus fuerit siue absens Et si substituti seu suffecti in loco deficientiū uel mortuorum, uel (ut uulgo dicunt) spicciulati deficerent uel in dicto cophino non reperirentur antequā omnes Prioratus qui sunt in dicto cophino

in totum

in totum per ordinem sint extracti: q remanentes libere exercere ualeant officium Prioratus, ac si aliqui nõ essent mortui uel absentes. Et illi qui sunt in dicto cophino positi pro Prioribus: et ẽt in loco deficientium uel absentium substituti uel suffecti quando casus euenerit sint Priores populi Spoletini & exerceant & exercere ualeant officium prioratus, & quæ facient ualeant tanq̃ a ueris & legitimis prioribus facta forent: morte uel absentia unius uel plurium nõ obstante. Ipsi uero. D Priores semper habeant inter se de ipsorum numero unum Priorem quem eligant hoc modo, Nam prima die introitus ipsorũ officii faciant tot breuia quot sunt ipsi. D. Priores in quibus sint scripta nomina ipsorũ scilicet in quolibet unum nomen: & ipsa breuia ponantur in quadam urna seu bachili & de dicta urna pro primo extrahatur unũ. & ille cuius nomen scriptum reperiretur in breui sic extracto: sit prior & retineat bullectam pro rata temporis. Ita q quilibet eorũ habeat bullectam & sit prior tanto tempore, usq; ad finem officii. Et ille qui habebit bullectam possit alios socios congregare ad suum libitum, & inter eos proponere & reformare: & in nullo habeat maiorem authoritatem aliis suis sotiis, Teneatur autẽ dictus prior uinculo iuramenti & ad pœnã centum sol' quoties contrafecerit, saltẽ semel in die omnes suos sotios in palatio residentes congregare, & inter eos proponere si est aliquid faciendum pro utilitate cõmunis. Et ut maleficia puniantur uel pro statu pacifico & populari dictæ ciuitatis: & id quod erit inter eos deliberatum faciat statim executioni mandare. Et recepta copia alicuius inquisitionis uel denũptiationis factæ per alium q̃ per iniuriatũ, a, Dño Potestate teneatur mittere pro iniuriato & una cũ assesore eis deputato ab ipso exquirere ueritatẽ maleficii quod diceretur in suam personã cõmissum & recipere ab ipso nomina testium quos diceret de dicto maleficio scire ueritatem: & ipsorũ testium nomina mittere potestati seu Iudici maleficiorum, atq; ei scribere uel oretenus dicere q ipsos testes examinet super ipsa inquisitione uel denũptiatione, q si in pdictis fuerit negligens, & nõ adimpleuerit quæ superius describuntur: in decem lib. deñ. pro qualibet uice condemnetur & eandem pœnã incurrant omnes, & singuli priores qui se ipsos, & aliquem ipsorum eligerent ad aliquod officium in cõmuni uel aliud unde sibi salarium, a, cõmuni uel specialibus personis deberetur. Et faciant ipsi D. priores fieri exactiones collectarũ impositarum, & imponendarũ ad pœnã xxv. lib. deñ. p quolibet. Dicti aũt Priores dictum palatiũ populi die ac nocte nõ exeãt pro facto alicuius specialis personæ nec ad potestatem seu alium officialem accedant: nisi primo deliberetur q possint ad ipsos accedere & causam quare uadant exprimant quã causam eidẽ officiali proponant. & non aliam sub pœna decẽ lib. deñ. p quolibet & qualibet uice qua contrafecerint in prædictis. Extractis aũt oibus prioribus qui in dicto cophino existeret. Qui ultimo loco extracti fuerint per unum mẽsem ante finem ipsorum officii: uinculo iuramẽti & pœna, xxv. lib. deñ. pro quolibet teneantur & debeant cõsilium populi facere congregare: in quo intersint ipsi. D. Priores consiliarii populi capitanei artiũ. Tres de bullectis, & tres super ppositis uel duæ partes ipsorum ad minus, & in ipso consilio pponant de noua electione Dñorũ Priorũ: & pro quanto tempore, & si in maiori uel minori numero eligi debeant in futurum, & qcqd per ipsos consiliarios, capitaneos, & alios supradictos pñtes in dicto consilio: uel duas partes ipsorum fuerit deliberatum uel ordinatum circa predictam electionẽ ualeat, & teneat: ac si deliberatum & ordinatum esset per totũ cõmune ciuitatis prædictæ. Teneantur aũt dicti. D. Priores simul stare morari & habitare in palatio populi constricti & ibidem comedere & bibere. Nullus aũt ipsorũ. D. Priorũ Procuret per se uel alios suos sotios aliquem suum consanguineum eligere ad aliquod officium cum salario. siue electio fiat pro tempore quo durat officiũ: siue pro alio tempore subsequenti: & si contra factum fuerit non ualeat ipso iure: & in. xxv libris deñ. tam eligens quam electus si acceptauerit pro quolibet condemnetur, & simili pœnæ subiaceat qui ultra dictũ salarium aliqd reciperet uel haberet. Nec possit se immiscere in causis quæ essent inter aliquos ciues ciuitatis & comitatus Spoleti: nec aliquem ciuem cõstringere uel carcerare nec detineri facere sine consensu, & deliberatione quæ fiat ad buxulas & pallutas oium suorũ sotiorũ uel duarũ partiũ ex ipsis, & qlibet contrafaciens in. xxv. lib, deñ. uice qualibet condemnetur.

De forma iuramenti præstandi per Dominos Priores populi, Cap. IX.

IVRent prædicti. D. Priores & ipsorũ qlibet corpalr tactis scripturis eorũ offim fideľr & legalr exercere, & q uigilãti studio opabũt & faciẽt oia q poterũt, ut pacific⁹ stat⁹ pplaris de bono in

melius augumentetur. Et ꝙ erunt prompti & solliciti ut maleficia puniantur. Et ꝙ omnem honorem, iurisdictionẽ, iura immunitates, & priuilegia cõmunis Spoleti cõseruabũt. Et ꝙ pecunia, & æs cõis non permittent ꝙ indebite expendãtur. Et quod omnibus, & singulis fiat iustitia, & ꝙ nullus cõtra ius, & iustitiam opprimatur. Et ꝙ non sequentur partialitatẽ aliquã, sed statũ popularem. Et ꝙ de pecunia, & ære cõis nihil percipient ultra quantum sit eis concessum, uel alterius singularis personæ. Et ꝙ se ipsos, uel aliquem eoꝝ cõsanguineum nõ eligent ad aliquod officium Et ꝙ non comedent seu bibent cum aliquo ciue spoletano in palatio populi, nec alibi quam indomo propria, donec erunt in officio prioratus, Et generaliter ꝙ facient & obseruabũt omnia & singula contenta supra in proximo caplo loquente de ipsorum electione, & ad que tenentur secundum formam statutorum, ordinamentorum, reformationum, consuetudinis, & capitulorum dictæ ciuitatis remotis odio, amore, precio, precibus, Timore, & omni humana gratia.

De electione & imbuxulatione capitaneorum artium. Cap. 10.

CAPITANEORVM artium sex mẽsibus duret offm̃, qui in renouatione bussuli debeãt cum aliis officialibus per hñtes authoritatẽ in ipso buxulo imbuxulari. videlicet de qualibet arte duo preter quã de collegio aduocatoꝝ, ꝓcuratoꝝ & notarioꝝ de quo debeant esse tres uidelicet Vnus aduocatus, unus ꝓcurator, & unus notarius & de sex mẽsibus in sex menses unã cum magistratu de buxulo extrahantur. Debeant autẽ interesse dicti capitanei consilio populi, & in ipso illam uocem & authoritatẽ quilibet eoꝝ habeat quã habet cõsiliarius qsq; ipsius consilii, Debeãt etiã capitanei predicti semel in principio cuiuslibet prioratus artem ipsoꝝ cõgregare & ire unã cum artificibus dicte artis ad Dños Priores populi & eis exponere que crediderint fore utilia pro cõmuni & ꝑ pacifico populari statu ciuitatis predictæ, & ut maleficia puniantur in eadem. Artes ꝟo sint & esse intelligantur scilicet. prima collegii aduocatoꝝ, procuratoꝝ & notarioꝝ, secunda mercantiæ, tertia bancarioꝝ, quarta, mazafortoꝝ, quinta aromatarioꝝ, sexta lane, septima fabroꝝ, octaua calciolarioꝝ, nona beccarioꝝ, decima merciarioꝝ, undecima pizicarolioꝝ, duodecima sutoꝝ, decimatertia aurificũ, decimaquarta lignarolioꝝ, decimaquinta cauponum, quæ artes ut supra Expressæ per ordinem incedere debeant in quibuscunq; processionibus, & actis publicis una scilicet post aliã, & nullus ex artificibus dictarum artium huiusmodi ordinẽ, in quibuscunq; actis publicis seu ꝓcessionibus audeat uel presumat cõtrauenire seu mõ aliquo ꝑturbare sub pena centũ lib. deñ. ipso fcõ incurreñ. & cameræ cõis Spoleti applicañ.

De electione Trium Bonorum uirorum De Bullectis. Cap. 11.

TRES boni uiri de bullecta eligantur hoc ordine. Videlicet ꝙ Priores populi qui pro tẽpore erunt per qndecim dies ante finem officii eoꝝ uirorum de bullectis qui ultimo loco extrahentur de buxulo, seu cophino, in quo imbuxulati reperiuntur, teneant & debeant cõgregare capitaneos artiũ, Tres de bullectis, qui tunc erunt in officio, & tres super ꝑpositis uel duas partes ipsorum adminus: & tunc inter ipsos eligãtur duodecim boni uiri qui sint, & esse debeãt officiales de bullectis pro duobus annis ꝓxime sequentibus, & ut seqtur finieñ. Et deinde fiant quatuor cedulæ, & in qualibet ipsaꝝ scribantur tria nomina ꝑdictoꝝ duodecim, & quælibet cedula inuoluta in quadã pallucta de cera singulariter, & per se, ita cooperta ꝙ nullatenus uideatur, mittatur in cophino in quo iacent Priores, & sigillato sigillo Priorum. Et decem diebus ante finem officii eoꝝ, qui tunc erunt officiales de bullectis extrahatur una ex dictis palluctis: & qui in cedula quæ reperiretur in dicta pallucta erunt scripti sint & esse intelligantur officiales de bullectis pro sex mensibus. Et hoc ordine de sex mensibus in sex menses extrahantur donec oẽs sint extracti Et postq̃ omnes fuerint extracti eo ordine & forma de aliis duodecim electio renouetur, & sic fiat successiue hoc statuto durante. Officium autem authoritatem & baliam habeant ipsi tres ꝙ omnes expensæ quæ faciendæ erũt in cõmune Spoleti de pecunia ipsius cõmunis debeant deliberari & approbari per ipsos tres uel duos ex eis ubi omnes sint præsentes, ꝙ si unus ex eis fuerit mortuus uel absens á ciuitate & districtu Spoleti uel alias. iuste impeditus, ita ꝙ cũ sociis esse non possit. Tũc & eo casu substituatur alius in locum deficientis uel absentis per. D. Priores qui pro tempore erũt. Et quod expensæ prædictæ per duos ex tribus ꝑsentibus, uel duos

præsentes

præsentes altero absente ad buxulas, & pallučtas deliberari debeant: & approbari. Et aliter expendi nõ possit pecunia & es cõis, prout. infra in cap. de expensis subiungetur. Et sint & esse intelligantur dicti tres & ipsorum quilibet de cõsilio populi, & in ipso illã authoritatem & uocem habeant, quã habet quilibet alius consiliarius. Teneantur aũt iurare dicti tres de bullectis eorum officiũ facere bona fide: & nõ cõsentire ꝙ aliqua pecunia dicti cõis expẽdat, nisi ꝓ utilitate ipsius & in expendẽdo ipsam habeãt illã diligentiã quã in factis ꝓpriis, haberent & ꝑoculis solũ deũ.

De electione Trium Bonorum uirorum super propositis & eoꝝ officio. Cap. XII.

CVM principiis sit obuiandum: ne per inordinatas ꝓpositas damnũ cõmuni uel periculum subsequatur. Ideo statuerunt & ordinauerunt, ꝙ sint, & esse debeant tres boni uiri super propositis faciendis in quibuscunq; cõsiliis, uel arengis, & ꝙ per. D. Priores nõ possit aliquid ꝓponi: nec aliqua proposita fieri in aliquo cõsilio populi, uel arenga, nisi primo de uerbo ad uerbũ proposita quæ esset facienda fuerit deliberata, & approbata ad buxulas, & pallučtas per ipsos tres, uel duos ex eis, etiam Tertio absente. Et eorum aliquis nõ possit cogi realiter, uel personalr ad deliberandũ aliquam propositam. ad pœnã. centũ. lib deñ. pro quolibet qui ipsos cogeret, uel grauaret, & qualibet uice. Et si aliquis ipsorum trium esset mortuus, uel absens, a, ciuitate Spoleti uel eius districtu uel aliter iusto impedimento detentus, ita ꝙ interesse nõ posset dictæ deliberationi, tunc in locum deficientis uel absentis substituatur alius per. D. Priores qui pro tempore erunt uel per alios superuenientes, uel pñtes uel per duas partes ipsorũ Et quod per dictos tres, uel duos ex eis alio tertio præsente, uel absente deliberatũ fuerit sufficiat ad deliberandũ dictam propositã. Et nihilominus dicta ꝓposita debeat ante deliberari per D. Priores populi, uel duas partes ex eis, & demum per capitaneos artiũ, uel maiorem partem ipsorũ. & si nõ facta primo deliberatione ipsorum. D. Priorum & secundario dictoꝝ triũ super præpositis, & tertio ipsorum capitaneoꝝ eorũ quæ deberent proponi, aliquid proponeretur in aliquibus, uel ubi deberet proponi in arenga. Et ante non deliberaretur in consilio populi, post deliberationẽ. D. Priorum trium de propositis: & capitaneorum artiũ, non ualeat proposita, nec id quod fieret superea: sed sit irritum ipso iure: Et potestas, Priores, & quilibet alius cõsiliarius qui dictam propositam proponeret deliberaret, & super ea consuleret, & notarius qui ipsam scriberet seu legeret in centũ lib. deñ uice qualibet condemnetur. Et quindecim diebus ante finem tẽporis quo durare debet officiũ dictorũ triũ super dictis propositis faciendis. D. Priores qui tunc erunt in officio teneantur, & debeant congregare consilium populi, in quo proponant & proponere debeant nouam electionẽ facieñ. de tribus super propositis, & de ipsorũ authoritate, & pro quanto tempore inouentur. Et quicquid deliberatum fuerit circa prædictam electionẽ, & sibi connexa, & maiorem partem dicti consilii: in quo interesse debeant duæ partes ad minus consiliariorũ / ualeat, & teneat, & habeat plenum robur, ac si factũ esset per totum cõmune authoritate ꝑsentis statuti. Et semper dicti tres super propositis sint, & esse intelligantur de consilio populi, & in ipso habeant authoritatem & baliam quam habet quilibet alius consiliarius dicti consilii. Et quilibet ipsorum iuret ad sancta dei euangelia tactis corporaliter scripturis, ipsoꝝ officium facere bona fide, & nõ deliberare, nec comprobare aliquã propositã, quã nõ uideant ad cõis utilitatem redundare.

De electione consiliariorum populi & eorum officio & iuramento. Cap. XIII.

CONSILIVM populi anno quolibet renouet̃, & Priores populi qui ꝓ tẽpore erũt ante finẽ dicti cõsilii (eligãt de qualibet uayta tres cõsiliarios) populares, pacis, status popularis & reipub. Spo. Relatores, & sint numero triginta sex: & duret ipsoꝝ offm̃ uno ãno, & qui erit tũc in dicto consilio & numero triginta sex consiliariorum nõ possit eligi pro anno sequẽti. (* Et de cõsilio dicti ppl̃i sint. D. Priores, capitanei artiũ, tres de bullectis, & tres de ꝓpositis una cum ipsis cõsiliariis, qd cõsiliũ ppl̃i dictoꝝ triginta sex, Prioꝝ capitaneoꝝ: triũ de bullectis, & ẽt de ꝓpositis: illã authoritatẽ hẽant, & baliã quæ per statuta dictæ ciuitatis cõsilio ppl̃i inuenitur concessa, in quo cõsilio debeãt adminus duæ ptes ꝑdictoꝝ adesse, & per duas ptes astantiũ quod deliberabit̃ obtineri,) Possit aũt in dicto cõsilio tractari, ordinari, & deliberari de collecta iponẽda Saluo ꝙ nõ possit aliqd deliberari qd sit cõtra pacẽ & pacta inuolumine statutoꝝ cõtẽta de qbuscunq; expensis faciẽdis in cõi Spoleti de pecunia, & ære ipsius cõis De electione quorũcũq; officialiũ, de represaliam cõcessione, & oibus aliis factis, & negotiis necessariis & expediẽtibus dicto cõmuni, saluo ꝙ non possit proponi deliberari, uel ordinari aliquid quod esset contra formam præsentiũ statutoꝝ, & de cõdẽnationibus, bãnis, & ꝓcessibus in perpetuũ uel ad tẽpus remittẽdis

* Ex ꝑmis addi. ca. 3.

cassandis suspendēdi uel tollēdi, uel ꝙ aliqua iurisditio, uel immunitas detur uel cōcedatur ali/cui spoletano in perpetuum uel ad tempus, uel ꝙ bona stabilia, iura, & iurisditiones dicti cōmu/nis, & quæ dictū cōmune hēt in oībus, & singulis uillis, & castris comitatus Spoleti, uel alibi uen dantur, dentur, seu quouis alio titulo alienentur, ēt largo sumpto uocabulo, & ꝙ imponatur ali/qua prestantia alicui spoletano ꝙ si secus fieret in aliquo casuum prædictorum non ualeat ipso iure. Et proponens, consulens, uel arengans: scribens uel legens propositam super prædictis uice qualibet, & pro quolibet in quinquaginta lib. deñ. condemnentur. Quicquid autē deliberabitur, reformabitur uel prouidebitur in dicto consilio debeat obtineri per duas partes astantium consi liariorū, capitaneoꝝ, trium de bulleсta, & trium super propositis, & duas partes. D. Priorum, & quilibet prædictoꝝ, tantū habeat unā uocem, & ad dictum consiliū quilibet uenire teneatur, & qui nō uenerit puniatur in pœnam unius Iulii pro qualibet uice, nisi se suo iuramento quod ue nire non posset ad dictum consilium excusaret, pro quo iulio non ueniens in libro speculi cōis Spoleti describatur & habeatur pro debitore ipsius cōmunis nec deleri possit nisi solutione secu ta: & contra eum habeant locū iura, & reformationes ipsius speculi in omnibus & per oīa in tan tum ꝙ non possit habere aliquod officiū in cōmuni. Et quilibet ipsorum consiliariorū habeat, & habere debeat, a, cōmuni pro toto dicto anno unam librā piperis in festo natiuitatis Dñi & quili bet capitaneoꝝ in fine sui officii mediā libram piperis. in ipso uero consilio uno, & eodē tempo re de numero consiliariorū. xxxvi. esse non possint pater & filius, fratres carnales, patruus, & ne/pos sit cohabitātes minor. xx. annis & qui nō sit subiectus iurisditiōi cōis Spoleti. Et in ipso nō possint fieri ultra q̄tuor ꝓpositæ sup qbꝰ adminus bēant cōsulere tres, q in eoꝝ dictis utant breui tate & ad aliā materiā ꝙ ad ꝓpositā se nō extandāt nisi cū licētia. D Prioꝝ. Et nullus surgat ad consulendū nisi semel uinculo iuramenti, & pœna xx. sol. deñ. in qbus uice qualibet & pro quo libet puniatur. Et si in dicto consilio non adesset numerus de quo supradictū est uel nō uincere/tur per duas partes p̄ntium, quod proponitur in eodē nō ualeat quod fieret. Et ꝙ nullus qui nō sit de dicto consilio possit ipsi interesse Et si esset immissus mandato alicuius officialis teneatur publice dicere Prioribus ego nō sum de consilio sed fui immissus pœna. v. lib. deñ. & eidē pœnæ subiaceat siquis uiderit talē astantē in cōsilio, & ipsum nō denuntiauerit ipsis. D Prioribus Oēs aūt qui sunt de numero dicti consilii in principio, ipsoꝝ officii iurent ipsorū officium facere bona fide, ad dictum cōsilium uenire, & consulere & ad partitū mittere quod eis uidebitur magis utile pro cōmuni. Et hoc capitulū teneatur Notarius reformationum dictis consiliariis legere in uul/gari in ipsorum primo consilio, & in quolibet consilio faciat banniri notarius prædictus ꝙ qui non est de dicto consilio debeat inde recedere.

De electione Camerarii & ipsius notarii & de ipsorum officio & iuramento necnon de elimosynis per ipsum faciendis. Cap. XLIIII.

CAMERARII cōmunis Spoleti sex mensibus duret officiū, Et per quindecim dies ante finem officii eius qui nunc est in officio, Priores qui erunt tūc temporis teneantur, & debeāt uinculo iuramenti & pœna. x. lib. deñ, pro quolibet congregare capitaneos artium tres de bulle/cta, & tres de propositis, ita ꝙ adminus ipsoꝝ omnium intersint duæ partes. Et tunc per maiorē partem ipsoꝝ eligantur tres boni uiri spoletani ciues ætatis saltem uigintiquinq; annorum non obstāte ꝙ fuerint in officio camerariatus, a, duobus annis citra & ipsis electis fiat inter oēs scruti/nium secretū, & qui plures uoces habebit in dicto scrutinio, ille sit camerarius cōmunis Spoleti pro sex mensibus incipiendis finito officio præcessoris, cū salario quinquaginta lib. usualis mo/netæ Et dictus camerarius sic electus habeat ad sui custodiam omnes condemnationes libros, massaritias & alias res quæ sunt in camera cōis Spoleti, & quæ assignabuntur sibi imposterū, & de eis faciat inuentariū, manu notarii reformationū dictæ ciuitatis prima die sui officii, Si aliud inuentarium de dictis libris, & rebus non appareret in cōmuni ante finē sui officii, & in ipso inuē tario faciat addi omnes libros, res, & massaritias dicti cōmunis ad suas manus redactas tempore sui officii Et secundum dictū inuentarium teneatur ipsas res reassignare eidem in officio successo ri. Item fiat aliud publicum instrumentū manu sui notarii scriptum de omnibus assidibus, suppe daneis, & clauibus & serraminibus, dischis, banchis, & omnibus aliis massaritiis, & rebus existen tibus in domibus: & palatiis, habitationis, Dñi Potestatis iudicis appellationū, Iudicis gabellæ,

uiarii,

niarii, Notarii reformationum, & cuiuslibet alterius officialis. uidelicet ea die qua de habitatione officialis recedit teneatur uinculo iuramenti & ad pœnā .xxv. lib. deñ. quotiens cōtrafecerit ire ad faciendū sibi assignari, a dicto officiali res in dicto inuentario contentas. Et prout sibi fuerint reassignatæ, ita ꝙ nouo officiali in dicta tali habitatione moranti reassignet. Et si aliquis dictoꝝ officialium, nō reassignauerit res, & massaritias sibi assignatas & in dicto inuentario contentas eidē camerario possit & debeat dictus camerarius, duplū extimationis ipsaꝝ rerū non reassignatarū sibi pro cōmuni de salario ipsius officii retinere absqꝫ aliqua cōdemnatione facieñ de emendatione ꝑdicta. Ad manus aūt dicti camerarii perueniant, & peruenire debeant oēs pecuniaꝝ quantitates, & quicquid solui debet dicto cōi, a quibuscunqꝫ castris uillis & singularibus personis, & si aliter fieret solutio soluēs nullatenus liberetur. Et de his quæ perceperit confici faciat per notarium ad hec deputatū publicā scripturā, & integram solutionem recipiat & in pecunia numerata, ubi pecunia debetur eius quod quis tenetur soluere in cōmuni. Et aliquam pecuniā non soluat alicui absqꝫ apodissa de qua mentio fit in capi͡lo. quod infra sub Rubrica de expensis submittetur. Possit tamen sine aliqua apodissa expendere de ære & pecunia dicti cōis usqꝫ in quantitatem centū solidoꝝ deñ. pro carta, atramento cæra uernice lignis & similibus ad camerariū seu pro camera opurtunis. Possit & debeat dictus camerarius elimosynas infrascriptas persoluere habita apodissa, Fratribus minoribus in festo sancti Lodouici fratribus ꝑdicatoribus in festo sancti Dominici, fratribus heremitanis in festo sancti Augustini .lx. lib deñ. ꝑ quolibet ordinū ꝑdicatoꝝ, fratribus seruoꝝ sancte Marie .xxx. lib. deñ. hospitali nouo sancti Stephani .lx. lib. deñ. hospitali sancti Massei, seu pauperibus ipsoꝝ .x. lib. deñ. Monasteriis infrascriptis uidelicet, Collis floreti de capatis, sancti Iohannis decolle consilii sancte Agnetis, sancte Concordii, sancte Crucis intra muros ciuitatis collis lucis, collis gratie, sancte Marie de misericordia, sancte Clare sancte Margarite, & sācti Bartholomei de monte luco .xl. sol͛ deñ. pro quolibet dictoꝝ locoꝝ. Et in festo prædicto sancti Lodouici fratrum minorū, sancti Petri martiris fratrum prædicatoꝝ in festo sancti Nicolai fratrum heremitarū, & in festo sancti Luce fratrū seruoꝝ, & in festo sācti Andree apostoli duos cæreos cæræ pretii .c. lib. sol͛. deñ. inter ambos pro quolibet dictoꝝ locorū. Et expensis cōis faciat ꝙ lampas seu spera quæ est ante imaginē sancte Marie uirginis factam per cōe Spoleti in ecclesia Spoletana semper ardeat ante ipsam imaginem die ac noctæ pœna .x. lib. deñ. Et soluat uicturas equoꝝ bannitoribus quoties iuerint obuiam potestati, uel alicui Dño seu pro executione personali facienda, & soluat oēs deñ. necessarios pro dicta executione personali ad uoluntatē militis potestatis, & penes se habeat omnia statuta loquentia de sua electione & officio ad pœnā .xxv. lib. deñ. Et non faciat aliquas expensas in palatio populi, nec in habitationibus aliquorū officialiū forensium, nisi prius fuerit deliberatū per Priores. Et tempore cuiuslibet Prioratus faciat legi introitus, & exitus, & expeñ. in cōsilio populi Et quoties uendet aliquid de bonis cōis faciat illud publice banniri pluribus uicibus, & diuersis diebus. Et nullus officialis, uel eius familiaris uel ille cuius fuisset res quæ uenderetur per se uel aliā personam possit ipsam emere ad pœnā .c. sol͛. deñ. ipsi camerario, & cuilibet cōtrafacienti uice qualibet. Et nō possit cogi dictus camerarius per aliquē officialē cōis Spoleti ad dandū & soluendum eidem aliquā pecuniaꝝ quantitatē uel ad emendū aliquā rem pro habitatione & usu ipsorum officialiū nisi ad salariū eisdē debitū de expressa cōsciētia. D. Prioꝝ, & tēpore quo debet͛. Nec cogi possit per. D. Priores populi ad dandū uel soluēdū aliquid eisdē uel aliis, nisi primo ipsi camerario fuerit signata apodissa secundū formā statutoꝝ. Iuret aūt dictus camerarius officiū suū legaliter facere. Et ꝙ libros, res pecuniā, & æs cōis & quicquid ad eius manus de bonis dicti cōis peruenerit custodiet, & saluabit, & nihil expendet nisi secundū formā statutoꝝ. Et promittet obseruare prædicta sub pœna .v. lib. deñ. & det. & dare debeat fideiussores idoneos super ꝑdictis. ¶ Notarius ipsius camerarii eodē die, & eadē forma & pro eodē tēpore eligat͛ ut supra de camerario est expressum cū salario .xxx. lib. deñ. pro sex mēsibus, & nō possit esse notarius camerarii q nō sit ætatis saltē uigintiqꝫ annoꝝ, & scriptus in matricula notariorum nec q sit cōsanguineus camerarii uel affinis usqꝫ in tertiū gradū. Officiū aūt dicti notarii sit diuisim scribere oēs introitus collectaꝝ, & cōdenationū solutaꝝ, & oīum alioꝝ ꝓuentuū, qui camerario soluerent͛. Et unāquāqꝫ materiā de per se ponere in quaterno, ita ꝙ de ꝑdictis possit rationatoribus cameræ reddere rōnē. Et cōdenationes, de qbus facta fuerit mera solutio camerario eius quod cōmuni deberet͛ signet in margine pro solutis & dictæ scripturæ se subscribat, & si aliter dictas condemnationes signaret, uel in eis aliquid scriberet in .ccc. lib. deñ.

uice qualibet condemnetur quas si soluere non poterit manus dextera, a, brachio amputetur. Et teneatur facere unũ libellũ chartarũ pecudinarũ, in quo scribat massaritias & res mobiles quæ sunt inhabitationibus officialium & libros, chartas, & alias res existentes in camera supradicta si de ipsis non apparet factum aliquod inuentarium. Et teneatur ostẽdere libros qui sunt in camera camerarii cuilibet notario de Spoleto pro copia extrahenda saluo ꝙ in cõtumacia condemnatis eoꝝ condemnationum & processuum nõ fiat copia nec permittat copiari nisi de expressa licentia. D. Priorum, uel duarum partiũ ex eis, de qua manu notarii reformationum debeat apparere sed libros uel chartas non dimittat alicui, absq; sui præsentia, uel camerarii, nec permittat extrahi libros prædictos & cartas de camera supradicta sub pœna. c. lib. deñ. & nõ audeat uel præsumat directe, uel indirecte pro prima scriptura uel pro aliqua apodissa uel solutione alicuius quantitatis quæ fieret per camerarium, seu sub prætextu alicuius sui laboris, quem substineret, occasione dictæ officii, in seruitiũ aliquod donum uel aliquam quantitatẽ pecuniaꝝ petere uel recipere exceptis secundis scripturis, pro quibus possit mercedem recipere competentem. Et si contrafecerit in quinquaginta lib. deñ. uice qualibet condẽnetur. Et eidem pœnæ subiaceat camerarius si reciperet aliquid ultra salarium sibi deputatũ. Et quilibet possit contrafacientem accusare & habeat tertiam partẽ banni seu condẽnationis & aliam tertiam partem habeat potestas si condemnationem prædictam suo tempore latam fuerit executus, & credatur sacramento accusatoris cum uno teste deponente de uisu Et dicti camerarius & notarius & quilibet eoꝝ reperti culpabiles omni officio cõmunis Spoleti in perpetuum sint priuati. Et iuret dictus Notarius coram. D. Prioribus ante initium sui officii prædicta omnia & singula obseruare.

De electione Notarii reformationum. Cap. XV.

REFORMATIONVM notarius eligatur pro sex mensibus per. D. Priores, & consiliũ populi, in quo intersint capitanei artiũ tres de bullecta & tres de ꝓpositis, & adsint adminus duæ partes ipsoꝝ cõsiliarioꝝ, & pñtiũ duæ partes sint cõcordes, cum salario. xv. lib. deñ. pro quolibet mẽse, qui notarius sit forensis & in arte notariatus expertus bonus scriptor bonæ cõditionis, & famæ legalitate & uirtutibus decoratus, & teneatur dictus notarius scribere, & ad quaternũ ponere, omnẽ deliberationẽ, & reformationẽ, & quicquid deliberabit᷑, uel reformabitur per. D. Priores & cõsiliũ populi, & quascunq; alias certas, cõsilia, uel arengas infra octo dies, á, die quo facta fuerit dicta reformatio seu deliberatio. Et quálibet apodissam cuiuscunq; solutionis faciẽdæ per camerariũ cõmunis scribat sua manu, & in ipsa bullectã suã ponat & ipsas apodissas quolibet mẽse legat in cõsilio ppl̃i, & litteras quæ dirigunt᷑ aliq̃bus, uel alicui cõitati uel sp̃ali psonæ p D. Priores ppl̃i & cõe Spoleti. Et oẽs alias scripturas faciat ad ipsius offĩn pertinẽtes, de quibus fieret mentio in aliquo capl̃o statutoꝝ. Et teneat᷑ scribere quicq̃d eidẽ per. D. Priores mandaret᷑. Et faciat scribere expensas cõis, & oĩa ordinamẽta tangentia offĩn prioratus. Et inter eos legat ea omni mense, cũ ꝓtestatione ꝙ nõ faciant contra ipsa, ꝙ si secus fecerint ipse notarius nõ scribat. Faciat aũt copiam dictus Notarius sui libri & præcessoꝝ suoꝝ, qui sunt apud eum, & cuilibet petenti dimittat extrahere copiam cuiuscunq; scripturæ in publicam formá absq; aliquo pretio. Saluo ꝙ si esset reformatio uel scriptura, cuius propalatio esse posset in præiudiciũ cõis, ꝙ tunc nõ teneatur, nec debeat ipsius copiam facere, nisi cum licentia maioris partis. D. Prioꝝ Et nõ recipiat aliquod pretiũ pro primis scripturis uel apodissis. Nec ultra salariũ sibi cõstitutũ aliquid recipiat, a, cõi seu speciali persona. Et non intret domũ alicuius specialis personæ, nec cum eadẽ comedat, nec bibat. Pro secundis autẽ scripturis siquis eas uoluerit manu dicti notarii mercedem recipiat competentẽ. Et secreta eidem imposita uel quæ essent tenenda, nulli pandat. * (Qui notarius debeat per se dictum officium exercere, & de ciuitate nõ recedere nec se aliqualiter absentare sine expressa licentia D. Prioꝝ, quo casu possit se absentare pro tempore habitæ licentiæ, & tunc substitutũ dimittere debeat pro tempore dictæ absentiæ de uoluntate tñ dictoꝝ. D Prioꝝ.) Et prædicta oĩa & singula obseruare teneat᷑, & debeat uinculo iuramẽti & pœna xxv. lib. deñ. in q̃b⁹ si cõtra fecerit uice q̃libet cõdẽnet᷑. Et nihilomin⁹ possit p. D. Priores, & capitaneos artiũ, uel maiorẽ ptẽ ipsoꝝ quoties eis placuerit ab officio remoueri. Et salariũ petere nõ possit nisi pro rata

* Ex ꝓmis addi- ca.

temporis

* Ex pmis addi. ca.5.

temporis, quo seruierit. * (Statuentes insuper q̃ scripturis talium notarioꝝ tam præteritoꝝ, q̃ præsentium, & futurorum & cuiuslibet ipsorum quæ reperirentur in libris reformationum ipsorum: & cuiuslibet eorum, adhibeatur plena fides, nõ obstante si in dictis scripturis uel aliqua ipsaꝝ nõ inuenirentur testes conscripti, uel non inueniretur in ea, uel alia etiam scriptura de solẽnitatibus cõmissionum, relationum, pulsatæ campanæ, uel aliis de quibus in dictis reformationibus fieret mentio earundem.)

De expensis faciendis, & quomodo pecunia cõis debeat expendi. Cap. XVI.

PECVNIA & æs cõmunis Spoleti non expendantur indebite, qm̃ prodigalitas expensarum reges, & regna conuertit in nihilum, & animæ & corporis inducit graue periculum, Ideo prædicti. D. statutarii statuerunt, & ordinauerunt, q̃ D. Priores populi uel duæ partes ipsorum, possint & eis liceat facere apodissam unam, uel plures eorũ sigillo, & Notarii reformationũ sigillatas, & ipsius manu, uel eius uicem gerentis scriptam, & scriptas, quæ inter oẽs contineat quãtitatem in. xx. sol. deñ. uel abinde infra & nõ ultra pro qualibet die Et q̃ dictis. D. Prioribus liceat usq; in quantitatem. xx. sol. deñ. p̃dictoꝝ, prout eis uisum fuerit esse utile p̃ cõmuni qualibet die expendere absq; aliqua deliberatione trium de bullecta, uel alterius consilii Et solum ad hoc sufficiat quod superius est expressum. Et Camerarius dictam quantitatẽ possit & debeat soluere dictis retentis apodissis, Vltra uero. xx. sol. p̃dictos non possint aliquam apodissam facere nec aliquam expensam faciendã esse ordinare, reformare, uel disponere, nisi ordine infrascripto. uidelicet q̃ quælibet expensa facienda p camerariũ cõmunis de pecunia & ære dicti cõis legat̃ singul'r, & distincte in uulgari sermone in p̄ñtia dictoꝝ Priorum, & trium de bullecta, & mittatur ad Partitũ quelibet de per se sic lecta, inter. D. Priores, & deliberari & approbari debeat per duas partes ipsoꝝ ad buxulas, & palluctas. Et simili mõ si erit obtentũ per duas partes ipsoꝝ. D. Prioꝝ mittatur ad partitum inter tres de bullecta, uel duos ex eis tertio mortuo, uel absente' uel iuste impedito, ita q̃ cum sotiis esse nõ possit, & obtineri debeat per duos ex eis, ubi tres sint p̄ñtes, & demũ ex tali expensa sic approbata fiat apodissa, manu dicti cancellarii uel alterius eius Locumtenentis, & ponatur in ipsa sigillum D. Prioꝝ, & trium de bullecta, & cancellarii p̃dicti, & tali apodissæ sic tribus sigillis sigillatæ det̃ per camerariũ plena fides & eius quod continetur in ipsa apodissa faciat solutionẽ, dummodo dicta bullecta una uel plures non possint excedere centum lib. deñ. pro quolibet mense cuiuslibet Prioratus. Vltra uero dictas centũ lib. possint dicti Priores cũ dictis tribus de bullecta, & capitaneis artiũ partitis missis inter ipsos. D. Priores, & tres de bullecta, ut dictũ est supra, & obtentis inter eos, & demũ inter dictos Capitaneos quoꝝ duæ partes sint p̄ñtes, & p̄ñtium sint in concordia duæ partes deliberare, & ordinare q̃ possint expendi de pecunia, & ære dicti cõis Spoleti pro quolibet mẽse officii Prioratus p̃dicti aliæ centũ libræ. Et apodissa uel apodissæ, quæ fierent pro solutione ipsarũ. c. libraꝝ simili mõ fieri debeãt & sigillari facta mẽtione in ipsis apodissis, q̃ sunt unã cum capitaneis approbatæ. Et talibus apodissis una uel pluribus receptis dictus camerarius soluere teneatur quod continetur in illis. Aliæ autem expensæ non possint fieri uel deliberari per ipsos. D Priores, tres de bullecta, & capitaneos artiũ, & si occurrerent faciendæ deliberentur in consilio populi, in quo intersint duæ partes ipsoꝝ consiliarioꝝ & duæ partes sint concordes. Et quæ deliberatæ fuerint in dicto Consilio per Camerarium possint libere dari. & solui, recepta apodissa, ut supra sigillata. Salarium aũt debitũ ipsis. D Prioribus, & q̃buscunq; officialibus cõis Spoleti, & omne aliud quod deberet̃ alicui, uel aliquibus uigore aliquoꝝ statutoꝝ in hoc uolumine cõprehensorum, non possit, nec debeat dictus Camerarius soluere uel dare absq; deliberatione, D Prioꝝ, trium de bullecta uel alterius cõsilii nisi recepta de prædictis apodissa tribus sigillata sigillis. Et hæ expensæ debitæ uigore statutoꝝ non cõputentur in quantitatem. c. lib quas possint expendere. D. Priores cum deliberatione dictoꝝ triũ de bullecta, nec in aliis. c. lib. quas possint expendere cũ capitaneis artiũ. Et quia non potest dici consensus, ubi uis, uel coactio interuenit. Nõ præsumant dicti Priores, uel ipsoꝝ aliquis cogere uel detinere aliquem ex dictis tribus de bullecta, ut aliquibus expensis consentiant, sed ipsorum trium officium sit liberũ (prout decet) arbitriũ. Et si quis ex dictis Prioribus contrafecerit in prædictis in. c. lib. deñ. uice qualibet condemnetur, quam si accusa-

uerit dimidiam habeat sic detentus uel coactus. Et nihilominus quod fieret die talis coactio/nis, & detentionis non ualeat ipso facto.

De electione assessoris. D. Prior℞ iudicis gabellæ, & uicarii & eius officio. Cap. XVII.

ASSESSOR & iudex cuius consilium habere possint semper & quando expediat. D. Priores populi eligantur hoc modo. uidelicet. Quod Dñi Priores populi qui nunc sunt infra. xv. dies post aperturam præsentis statuti teneantur & debeant congregare Capitaneos artium tres de bullectis & tres super propositis, in qua congregatione sint & esse debeant duæ partes ipso℞, & per ipsos D Priores, & alios supradictos fiat electio de quodam iudice forẽsi iuris perito, & in iudicatus officio exercitato, qui uenire debeat ad ciuitatẽ Spoleti in termino per ipsos, tunc in electione declarãdo, cum duobus Notariis in notariatus officio bene exper/tis, cum quatuor famulis armigeris, quo℞ unus sciat legere & scribere cõpetenter, & uno equo qui cum prædictis omnibus Notariis famulis & equo, teneatur & debeat stare in ciuitate Spo leti sex mensibus post eius aduentum die aduentus minime computata, ad exercendũ officiũ, ad quod erit deputatus. Et quinq; diebus ad sindicatum finito suo officio. Ad cuius officium spectet esse adminus semel in die, & quoties fuerit requisitus cum. D. Prioribus, & eisdem in omnibus quæ peterent consilium dare utile pro cõmuni, & pro defensione iurium & iurisdi/tionis, & cuiuscunq; causæ & quæstionis quas haberet cõmune Spoleti cum quibuscunq; per sonis allegare uerbo, & in scriptis, & dare consilia oportuna, ita ꝙ iura & iurisditiones comu/nis conseruentur, & dictæ causæ iuridice defendantur. Et habeat curam & sollicitudinẽ ut ma leficia quæ cõmitterent̃ in ciuitate Spoleti, & eius comitatu modo debito puniantur. Et maxi me bis in mense perquirat omnes, & singulas copias denunptiationum inquisitionum & accu sationum, quæ essent dictis. D Prioribus per Dñm Potestatem officiales, & accusatores assi/gnatæ, quas. D. Priores teneantur, & debeant ei absq; aliqua diminutione prout ipsas recepe rint uinculo iuramenti, & pœna. xxv. lib. deñ. pro quolibet assignare. Et cum dictis cedulis di/ctus iudex teneatur & debeat uinculo iuramenti & pœna. c. lib. deñ bis in mense unã cum tri/bus uel quatuor ex dictis. D. Prioribus populi & Cancellario dicti cõis ad palatiũ dñi potesta tis accedere, uel mittant. D. Priores pro iudice maleficio℞ qui personal̃r uenire debeat coram eis pœna. y. lib. deñ. cum libris maleficio℞ in palatio populi statim facta requisitione de ipso. Et dictas copias cum ꝓcessu factas in curia. D. Potestatis seriatim examinare, & cũ potestate & suis officialibus cõferre uel cũ iudice maleficio℞ qñ ad priores ueniret ut ipso℞ ꝓcessuum & maleficiorum cõmissorũ ueritas perquiratur. Ita ꝙ ipsa maleficia super quibus proceditur non transeant impunita. Et si in ipsis processibus aliquem defectũ inueniret, uel tempus, quod per formã statuto℞ conceditur ad expediendũ processum esset elapsum. illum & illud faciat scri/bere per Cancellarium: & unũ ex suis Notariis ut tempore sindicatus Potestatis, talis defectus & negligentia, nõ ualeat occultari. Et ꝙ potestas, & sui officiales teneantur, & debeant, uincu lo iuramẽti & ad pœnã quinquaginta lib. deñ. pro quolibet & qualiber uice omniũ & singu/lo℞ ꝓcessuũ, qui peterent̃ ab assessore prædicto eisdẽ Dñis Prioribus & cancellario prædictis copiã facere, ita ꝙ ipsos possint prout uoluerint examinare. Et nihilominus teneantur & de/beant dicti. D. Priores protestari ipsi. D. Potestati, & iudici maleficiorum uel ipsorum alteri ꝙ ipsos processus expediant infra terminum ordinatum. Et sit diligens dictus Assessor ꝙ per/Priores populi pro iniuriatis de quorum iniuriis per modum inquisitionis, seu denunciatio/nis, ab alio institutæ ꝙ ab iniuriato procederetur in curia potestatis, transmittatur. Et exami nationi faciendæ, ac etiam inuestigationi de ipsis, & assignationi testium quos diceret de ma/leficiis prædictis scire ueritatem intersit, unã cum Prioribus antedictis, & procuret sollicite ꝙ ipsorum testium nomina potestati illico transmittantur per ipsos. D. Priores prout ipsi tenen tur ex forma statutorum de ipsorum electione loquentium Et nihilominus penes se retineãt copiã nominũ testiũ transmisso℞, ut tẽpore quo examinauerit ꝓcessus potestatis uidere possit, si testes trãsmissi fuerint examinati per ꝑtãtẽ, & suos officiales. Quod si nõ fuerint examinati

Pro quolibet

Pro quolibet teste nō examinato, ubi eius præsentia haberi potuit, Potestas ipse in qnquaginta lib. deñ. uice qualibet cōdemnetur. Et talis defectus examinationis tempore, ut superius de aliis dicitur, annotetur. Et spectet ad ipsum officium iudicatus gabellæ Communis Spoleti, sit & esse intelligatur Iudex gabellæ pdictæ cum omni Potestate, authoritate & balia quā habuit, & habet Iudex gabellæ, temporibus retroactis. Et simili mō, sit & esse intelligatur officialis, super uiis, Pontibus, Fontibus, aquarū cursibus & omnibus & singulis aliis, super quibus, uiarius, qui fuit temporibus pteritis & modo est, habuit authoritatem & baliam: eandem habeat potestatem ipse assessor. Et prædicta officia uidelicet gabellæ & Viarii possit per se, & dictos suos Notarios, prout ad predicta deputauerit operari. Et possit ipse assessor, & teneatur ad petitionem quorumcūq;, unum ex suis Notariis, quem uoluerit mittere ad uidendum loca, in quibus fieri diceretur aliquem pontem uel aliquod aliud opus laborerium siue reparū uel obicem p utilitate cōmunis & singulariū personarum. Et si eidem, uel dicto suo Notario, uidebitur oportunū, dictum, opus, quod uiderit, tunc infra octo dies faciat requirere, & congregare omnes adiacentes operi ante dicto, & quod per maiorē partē adiacentiū fuerit deliberatū faciat executioni mandare, cogēdo ipsos realiter & personalr ad prædicta. Et etiam sine prædicta deliberatione adiacentiū qñ ei uidebitur opus faciendū uel reficiendū possit superinstantes ponere ad faciendū ipsum fieri. Et expensas inter adiacentes distribuere. Et quisquis declararetur per ipsum esse adiacentē: non possit se excusare, uel dicere ꝙ non sit adiacens, & possit cuilibet eidem nō parenti, pœnā imponere usq; in. x. lib. deñ. & sine strepitu, & figura iudicii, alte, & basse, & de facto sine prolatione alicuius sententiæ, prout ei placuerit exigere Et ꝙ superinstantibus, quos ipsæ posuerit ad aliquod opus reparandū, uel denuo faciendū, quilibet teneatur & debeat obedire, ad pœnā. xl. sol. deñ. quā quilibet superinstañ. possit imponere, & ipsam sūmarie, & de facto exigere, & auferre. Et teneatur potissimum dictus officialis ad petitioné cuiuslibet petentis mittere ad faciendum reparari per adiacentes, ut Cursus Marrubiæ, Tissini, uel alterius aquæ, non inferat alicui damnū, & non exeat alueū suum. Et sit sollicitus ꝙ Pontes, & Bosi, & Bari, reaptent ad Harenam, & calcem, Et teneatur mittere quolibet mēse unum ex suis Notariis ad cursum, & alueos aquarum, & eos uidere in omni parte. Et simili modo uias, plateas, Pontes, fontes, & cloacas, & ubicunq; fuerit oportunū faciat reaptare. Et in prædictis, & circa prædicta tam ipse ꝙ Notarius qué ad hoc deputauerit, habeat plenū arbitriū ducendi aquas per possessiones. quorūcūq;, & ad faciédū incidi arbores cuiuscūq; personæ, dummodo satisfieri faciat damnū passis ab adiacentibus, de pretio competēti. Et si quod opus esset denuo faciendum uel reparandum, in quo esset conueniens cōmune Spoleti contribuere cōferat hoc cū. D. Prioribus populi, tribus de bullectis, & capitaneis Artium, & omnes expensæ quæ per prædictos, uel maiorem partem ipsorum, deliberabuntur faciendæ, possint, & debeat fieri de pecunia, & ære Cōmunis, & Camerarius dare, & soluere teneatur, recepta tñ bullecta, eo modo quo deliberatum est supra in caplo de expeñ. Et teneatur dictus Assessor per se, suosq; Notarios curare, ut reaptentur omnes pontes, Viæ publicæ & Vicinales, Plateæ fontes, Cloacæ cursus aquarum, fossæ, fossata, Putei, formæ, & omnia alia opera, prout ei imponeretur per D. Priores, & Capitaneos Artium siue expensis cōmunis, siue adiacentium solum, siue utriusq; infra terminum qui ei assignabitur a prædictis uinculo præstiti iuramenti, & pœna. xxv. lib. deñ. pro qualibet uice qua contrafecerit in prædictis uel aliquo prædictorum. Necnon teneatur semel in mense facere inquisitionem contra occupantes, & apprehendētes Vias publicas ciuitatis, & Comitatus Spoleti. Et super ipsam recipiat adminus de qualibet uaita duos testes. Et si quid inuenerit occupatum in pristinum statum, reducendum curet. Et nihilominus occupatores huiusmodi, & quemlibet ipsorum possit suo arbitrio punire summarie, absq; prolatione alicuius sententiæ usq; in quantitatē. xxv. lib. deñ. * (Et eandem potestatem, atq; authoritatem, ut prefertur super uiis, Pontibus, Aquis, Aquæductibus, fontibus & aquarum cursibus Ciuitatis, & Comitatus Spoleti in omnibus & per omnia habeant Notarii extraordinariorum. D. Potestatis, & Vicarii, qui teneantur per dictos Notarios extraordinariorum curare, ut solēniter executioni mandentur, sub pœna xxv lib. deñ. & præstiti iuramenti.) Et gnalr pdictus Assessor teneat ea facere, & exercere quæ per. D. Priores ppl'i sibi imponerent absq; aliquo alio salario, ꝙ declarato in electione de ipso faciēda, sed de ipso salario tm sit cōtētus, Et ultra dictū salariū aliquod donū, uel pecuniaꝶ quantitatē, a cōmuni uel speciali

* Ex cdis addi. ca. 18.

IX

persona pro seipso, suis officialibus familia non recipiat. Et prædicta omnia, & quæcũq; alia capitula, & decreta cõmunis Spoleti, loquentia de officio Gabelle, & Viarii, teneat tam ipse, q̃ sui officiales inuiolabiliter obseruare, ad pœnam. I lib. deñ. pro quolibet, & uice qualibet: Vbi alia pœna non esset expressa. Et nihilominus hoc capitulum possint. D Priores, Capitanei Artiũ, consilium populi cum tribus de bullectis, & tribus super propositis, seu maior pars ipsorum, supplere, augere, & diminuere, ad eorum libitũ. Tempore faciendæ electionis, dicti, Assessoris. Et aliorum in officio successorum. Quicquid autem suppletum, diminutũ, seu additum fuerit, ualeat, & teneat, ac si in præsenti capitulo esset specialr de uerbo aduerbum, expressum, & per ordinem declaratum.

De electione potestatum castrorum comitatus & districtus Spoleti. Cap. XVIII.

ELECTIONES Potestatum castrorum districtus Spoleti fiant, & fieri debeãt in arengha bandita una die pro altera, & festiua ad sonum Campanæ, in platea sanctæ Mariæ, & quelibet uaita eat de per se ad fabas, & ordinatis hominibus cuiuslibet uaitæ ad rotũ, siue ad circulum inter quos nõ possit esse aliquis minor decem & octo annis, uel qui nõ esset scriptus in capite ciuis, uel baiulus, uel bannitor, uel qui non sit subiectus cõmuni Spoleti uel famulus alterius, uel molendinarius. ad pœnã. x. lib. deñ. pro quolibet. Et electio quæ fieret per ipsum sit nullius ualoris Et tempore electionis faciendæ publice banniatur & numerent quot sunt per banditores, & in urna seu capello mittantur tot fabæ albæ quot sũt homines dictæ Vaitæ, inter quas sit una nigra, & quilibet extrahat de capello fabam unam, & cui obuenerit faba nigra sit elector, & in extractione breuiũ dictarum potestariarum quæ breuia sint & esse debeant uno, & eodem modo plicata & tot quot sunt ipsæ potestariæ, & in quolibet breui ponatur nomen unius potestariæ, & diuidantur ante more solito per Priores: ita q̃ sint tantũ. xii. potestariæ, & primo extrahatur breue pro illo cui obuenerit faba nigra & anteq̃ procedatur ad alia debeat dictus elector facere electionem potestariæ, quæ sibi obuenerit, aliter non ualeat quod fieret ipso iure, & possint eligere patrem, fratrem & alium sibi coniunctum, aliquo statuto nõ obstante & de qualibet uaita prædicto ordine. Et quicunq; fuerit electus ad aliquã potestariã debeat coram Prioribus die electionis uel sequenti acceptare nisi fuerit absens, a, ciuitate, & comitatu Spoleti, uel aliter impeditus, ita q̃ dicto tempore acceptare nõ possit, quo casu per aliquem sibi coniunctum usq; in tertium gradum coram dictis. D. Prioribus debeat absentia allegari, & iustum impedimentum, & tunc per ipsos Dños Priores assignetur eidem terminus præfixus infra quem dictus electus ipsum potestariæ officiũ debeat acceptare. Si autem in primo termino ubi non est allegata absentia, seu impedimentum, uel in secundo ubi est allegatum, & terminus assignatus, non acceptaret officium, non ualeat ipsa electio, & dicto casu, uel etiã ubi renuntiaret electus electio dictæ potestariæ fiat per Dños Priores, & capitaneos artiũ eadem die, uel sequenti. Ad quos tantum spectet electio supradicta, Quicunq; autẽ fuerit electus potestas alicuius castri præfati districtus officium potestariæ ante dictũ exerceat per se ipsum, & alicui non possit cõmittere gratis, uel pretio uices suas. Si quis autem contrafecerit tam cõmittens quã recipiens, dicto officio priuentur, & nihilominus id quod fieret per ipsos, Nullius sit momenti, & in. cc. lib. deñ. pro quolibet condemnentur. Notarius uero reformationum uinculo iuramenti, & pœna. xxv. lib. deñ. non scribat aliquas litteras aliquibus cõmunitatibus, uel castris quod obediatur aliquibus tamq̃ potestatibus uel eorum uices gerentibus, nisi tantummodo illis qui erunt electi, Et nihilominus aliquod castrum, seu homines ipsorum nõ debeant alio Vicario seu uicẽ gerenti obedire, sed potestatibus tantũ & his qui sunt electi in potestates obediant, & assistant, ad pœnã qngentaꝝ lib. deñ. cuilibet cõmunitati ipsorũ castrorum, & qnquaginta lib. deñ. cuilibet singulari personæ imponenda. Potestates autẽ prædicti & quilibet eorum non possint dare licentiam alicui de eorum castris de non ueniendo in exercitium qui fieret per commune Spoleti, uel discedendi de ipso exercitu sine licentia capitanei exercitus, nec aliquem facere ex banniri, uel de banno & cõdemnatione extrahi de dictis castris qui condemnatus esset uel condemnaretur, seu exbaniretur in posterum, nisi de uoluntate rectoris, & potestatis qui talem fecisset condẽnationem & exbanniri, ac de licentia D Priorum, ad pœnam qnquaginta lib. deñ. in quolibet supradictoꝝ casuum uidelicet ubi daret licẽ

tiam, uel

tiam, uel rebanniret & pro qualibet uice, & quolibet exbannito. Et nihilominus dicta licentia seu rebannimentum sit nullius ualoris. Et teneatur castrum ubi talis potestas erit officialis, & rector, de omni offensa quæ eidem, & suis officialibus inferreretur per quoscunq; de dicto castro uel eius territorio, nisi talem offendenté uel offendentes caperent & ducerent in fortiá cõmunis Spoleti, ut infra in capl'o de electione Syndicorum cõtinetur. Et si castrum non reciperet electum in potestaté ipsius in. c c c c c. lib. deñ. & ad solutionem salarii ei debiti teneatur, ac si exercuisset officium. Nec non talibus potestatibus, & quibus nõ esset de ipsorum salario satisfactum potestas ciuitatis Spoleti teneatur ministrare ius summarium, & facta ei fide ab ipsis potestatibus per litteras comunis Spoleti quæ cõceduntur ipsis potestatibus in principio eorum officii, uel per electionem factam de eis, quæ in hoc casu ꝙ fuerint potestates dictorum castrorum, faciant plenam fidem, cogat realiter & personaliter homines dictorum castroꝝ, & quamlibet personam singularem ipsoꝝ. Ad satisfaciendũ ipsis potestatibus & cuilibet ipsoꝝ de salario eorundem, & persona singularis quæ solueret habeat regressum contra cõmune castri pro quo soluit, ut ab eo in totum conseruetur indemnis. Et si aliquis ex dictis potestatibus peteret sibi solui salarium quod appareret eidem satisfactum esse in. c. lib deñ condemnetur.

* Ex sedis addi. cap. 5.

* (Potestas autem siue Vicarius ciuitatis Spoleti sub pœna. xxv. lib deñ. Teneantur, ad petitionem potestatis seu potestatũ castroꝝ, qui sunt fuerunt, uel pro tempore erunt exequi & executioni mandare condemnationes per ipsos in castris rite, & recte latas, ipsosq; condemnatos capi facere, ac detinere non obstante ꝙ prædicti potestates tunc temporis, nõ essent in possessione potestatæ, & quod iam functi essent eorũ officio.) Nec non teneatur potestas antedictus dare dictis potestatibus castroꝝ, ut præfertur, & cuilibet ipsorũ auxilium, consilium, & fauoré Ad exequendum, & executioni mandandũ sententias, & cõdemnationes prædictas latas, datas, & factas in ipsis castris per ipsos uel per præcessores ipsorũ, & eis dare pro execution prædicta Nec non causa capiendi exbannitos & cõdemnatos, Birruarios, & famulos ipsius uisa sententia uel sententiis condemnationũ, & contra quos peteretur execution fieri, Debeat etiam ad ipsoꝝ petitionem potestas ciuitatis Spoleti mittere litteras castro ubi essent tales condénati ꝙ ipsos cogant in ære, & in persona, Donec de parte cõdemnationis ipsoꝝ talibus potestatibus debita satisfiat, similiq; modo ut eis satisfaciant de eorum salariis. ubi non esset satisfactum. Si uero aliquod castrum esset negligens in faciendo quod eidé per præfatas litteras D. Potestatis mandaretur, ipsius prætoris arbitrio puniatur. Insuper ipsi potestates teneantur & debeant iurare ad sancta dei euangelia ipsorum officium potestariæ nõ uendere alicui, uel cõcedere aliquo pretio, uel mercede, nec nõ dare & soluere cõmuni Spoleti quãtitates infrascriptas pro uno anno quo durare debet officium eorum potestariæ. Potestas Cerreti. l. lib. deñ. Potestas Sellani, & arcis albericorũ. l lib. deñ. Potestas cãmeri, & Vrsani. l. lib. Potestas Castri paterni xxv. lib. deñ. Potestas Castri uallis xv lib deñ. Potestas Castri sancti Felicis Crittarum narci & geppæ rosciani xx. lib. deñ Potestas Montis Leonis, & uetranule. lxxx lib deñ. Potestas castri gauelli, casi, & scopelleræ. xx. lib deñ. Potestas clauani. xxv. lib. deñ. Potestas Ciuitelle. et Montis Sancti uiti x. lib deñ. Potestas Giselli, petani, & rigodiuiti. x. lib. Deñ. Potestas Montis frãchi. xv lib. deñ. Potestas Arronis, & castri lacus. xv. lib. deñ Ptãs Meualis. v. lib. deñ Potestas Aquefranche. xx. lib deñ Potestas Campelli et Piscignani. vi lib. deñ. Potestas Castri acere. iii. lib. deñ. Potestas sanctæ Anatoliæ, & schiagini xx. lib deñ. Potestas castri Ritaldoꝝ. v. lib. deñ. Potestas castri Spine. ii. lib. deñ. Potestas collis marchionis. xx. sol. deñ. Et prædictas quantitates Potestates præfati dent, & soluant infra. xv. dies a receptione officii eorum potestariæ imediate sequenti. Ad pœnam. xxv. lib. deñ. pro quolibet contrafaciente, & nihilominus electio & acceptatio facta per ipsum nõ soluentem sit nulla & nullius ualoris. & alius ad dictum officium in sui locũ, ut supra in aliis casibus expressum est, per Dños Priores, & capitaneos artium eligatur. Et quia ordinatum est ꝙ supradictæ quantitates per potestates, ut præfertur, soluendæ. soluantur pro parte condemnationum & sententiarum quã cõmune Spoleti debet habere á dictis castris, Ideo prædicti Potestates habeant partem condemnationum quã cõmune Spoleti habere debet, cum omnibus aliis iuribus, quæ dictũ cõmune habet in dictis castris pro prædicto anno; quo durare debet ipsorum officiũ Reseruatis ipsi cõmuni salariis focularium, & collectis. Illud autem quod superius dictum est, ut non possint aliquem Vicarium cõstituere, nec alicui cõmittere uices suas, et ꝙ alii ꝙ̃ potestati nõ obediant castra,

& singulares personæ illorum, & q̃ Notarius reformationum non ponat in litteris talis potestatis nisi nomen electi. Non habeat locum in Vicariis, & Locumtenentibus ipsorum potestatum qui essent de castris, & locis potestariæ talis cõcedentis & cõstituentis Vicarium, sed in illis Vicariis & Locumtenentibus qui essent ciues Spoletani, & de aliis locis quam de p̃dictis, & ualeat, & teneat quod fieret per tales Vicarios et Locumtenentes qui erunt de locis potestariæ constituentis & tenentis, ac si potestas prædictus personaliter exerceret, aliquibus ex supradictis non obstantibus.

De electione Notarii custodiæ, & gabellæ. Cap. XIX.

ELIGANTVR per Dños Priores populi, Capitaneos Artium uel maiorem partem ipsorum. xxiiii. Notarii Spoletani ciues & in matricula Notariorum descripti, & in maiori seu minori numero qui eisdem electoribus uidebitur conueniens Et deinde fiant. xii cedulæ, & in qualibet cedula describant̃ duo nomina notarioꝝ p̃dictoꝝ, quæ cedulæ omnes mittant̃ eodem modo plicatæ, in quodam sacculo sigillato sigillo dñoꝝ Prioꝝ. Qui sacculus sit & esse debeat penes Camerarium cõmunis, & tribus diebus ante finem cuiuslibet mensis, extrahatur de dicto sacculo una cedula in præsentia. D. Prioꝝ. Et qui reperient̃ in dicta cedula descripti, sint Notarii super custodia ciuitatis Spoleti, pro uno mense proxime futuro, & eodem modo fiat quolibet mense successiue donec omnes sint extracti, & deinde in posterum eodem modo eligantur, ut supra demonstratum est. Notarii autem sic extracti ea facere, & exercere teneant̃ quæ consueuerunt Notarii positi super custodia p̃dicta temporibus retroactis. Et pro ipsorum salario & labore habeant, á cõmune Spoleti pro quolibet ipsorum. iiii. lib. deñ et. x. sol. nec occasione ipsorum officii plus habeant, petant, uel recipiant a' communi seu spetiali persona, sub pœna xxv. lib. deñ. p̃ quolibet & qualibet uice, & ipso officio sint priuati, nec ad aliquod officium possint assumi in dicta ciuitate per quinq; annos, & quilibet possit ipsos & ipsorum quemlibet accusare, & tenebitur secretus, & credetur suo dicto cum iuramento denuo p̃stañ. & medietatem banni lucrabitur. Et simili modo eligantur sexdecim Notarii Spoletini, ciues, & scripti in matricula Notariorum dictæ ciuitatis, & deinde ipsis sic electis fiant octo cedulæ, & in qualibet cedula describantur duo nomina prædictorum. Et dictæ cedulæ immitantur in alio sacculo sigillato sigillo. D. Priorum, & ponatur penes dictum Camerarium, cõmunis, & tribus diebus ante finem officii Notariorum, qui sunt super gabella, extrahatur in p̃sentia. D. Priorũ, una ex dictis cedulis: & qui reperientur in dicta cedula descripti sint Notarii super gabella pro his mensibus p̃xim̃. futuris incipieñ. finito offitio p̃cessoꝝ. Teneantur autem dicti Notarii, Apodissas gabellæ scribere, & omnia, & singula facere, & exercere, quæ consueuerũt fieri retroactis temporibus pro Notarios dictæ gabellæ, Et habeant pro ipsorum salario, & mercede, á cõmune Spoleti quatuor lib. deñ. p̃ quolibet mense: & quolibet ipsorum, nec plus occasione ipsorum officii habeant petant uel recipiant á communi, uel singulari persona sub pœna. xxv. lib. deñ pro quolibet & qualibet uice Et officio ipso priuentur, & ad aliquod officium non possint per quinq; annos assumi in dicta Ciuitate. Et quilibet possit ipsos, uel ipsoꝝ aliquẽ accusare, & credatur suo dicto cum iuramento & nõ reuelabitur accusator: & dimidiũ pœnæ lucrabitur.

De electione gabellariorum Portæ pro exactione gabellæ. Cap. XX.

GABELLARII portarum sint numero. Ixxii. bonæ conditionis: & famæ & homines legales eligantur per D Priores populi tres de bullectis: & tres super propositis. uel ipsorum duas partes. Deinde his sic electis fiant triginta sex cedulæ: & in qualibet ipsarum describantur duo nomina p̃dictorum: & omnes istæ cedulæ uno modo plicatæ, ponantur in quodã sacculo sigillato sigillo D Priorum: quod sit penes Cancellarium cõmunis. Et singulis quindecim diebus extrahantur de dicto sacculo in p̃sentia D. Priorum tres ex dictis cedulis. & duo scripti in prima cedula: quæ primo loco extraheret̃ sint gabellarii Portæ sancti Gregorii. Alii duo descripti in secunda cedula: sint gabellarii ad portam sancti Matthei: & descripti in tertia sint gabellarii ad portam sancti Petri pro quindecim diebus: & non ultra. Et sic quibuslibet

quindecim

quindecim diebus, omnes dictæ cedulæ extrahantur. Quibus omnibus sic extractis, talis ele/ctio renouetur in maiori uel minori numero scdm quod supradictis electoribus uidebit̃ expedire. Extracti autem nõ possint tale officium recusare ad pœnã xxv. lib. deñ. pro quolibet In super dicti Gabellarii manere debeãt ad portã eis deputatam á mane, ex quo aperietur ianua usq; ad serum quo claudetur. Et pecuniam, quæ debet solui, de quibuscunq; rebus intrantibus, uel exeuntibus Portas Ciuitatis p̃dictæ accipiant. & in capsa ad hoc deputata ut moris est re/ponant. Nec pro gabella soluenda accipiant pignora, sed pecuniã tantũ, & nulli faciant cre/dentiam seu terminum ad soluendum Habeant autem pro ipsorum, & cuiuslibet ipsorum sa/lario tres solidos deñ pro quolibet die & quilibet iuret suum officium fideliter exercere, & qui contrafecerit in p̃dictis in. x. lib. deñ. pœñ pro quolibet & qualibet uice puniatur.

De electione officialium super catasto cõmunis, & de erroribus catasti, per ipsos corrigendis. Cap. XXI.

PROPONATVR in consilio populi de modo & forma eligendi officiales super catasto, & de ipsorũ officio & salario, & qcqd per maiorẽ partẽ dicti Cõsilii fuerit sup hoc deliberatũ p̃sentis statuti authoritate habeat firmitatẽ. Quicũq; aũt fuerit super dicto Catasto electus non possit rem accatastatã subiecto cõi Spoleti eleuare & ipsam ponere nõ subiecto. Et qñ ponendi sunt hæredes alicuius, laycos tñ ponat in catasto p̃dicto ad pœnã quinqua/ginta lib. deñ. quoties contrafecerit in aliquo p̃dictoꝝ, & talis delinquẽs ab officio perpetuo sit priuatus. * (Additum est ꝙ officiales p̃dicti qui pro tempore erunt super Catasto, uel alter ipsoꝝ possint unã cum assessore. D. Prioꝝ: si adesset alias cum Priore bullectæ, qui pro tempore fuerit, quemlibet errorem quẽ inuenerint si eis uidebitur, in dicto catasto corrigere & ad debitum ordinem reducere, ut iuris fuerit. Et oĩa quæ ad officium catasti. & correptionẽ eiusdem spectauerint facere, & exercere teneantur, Insuper ꝙ ꝑ futuris temporibus, de sex mensibus in sex menses p̃dicti officiales per Priores populi super catasto eligantur.)

* Ex p̃mis addi. ca. 39.

De electione & conductione duorum medicorum. Cap. XXII.

* Ex scdis addi. ca. 14.

(ITEM statuerunt & ordinauerunt p̃dicti statutarii, ꝙ per cõmune Spoleti eligantur & cõducantur duo medici experti & in arte medicinæ periti qui maneant, & morentur cõtinue in ciuitate Spoleti, cum salario competenti, & capitulis per cõsiliũ populi faciendis in electionibus ad ipsos transmittendis.)

De electione Magistri in Grãmatica & Logica. Cap. XXIII.

ELIGANTVR per. D Priores, & Consilium populi ciuitatis Spoleti, Vnus magister Ludi litterarii in Grãmatica & Logica peritus morib⁹ & uita laudabilis. & scientiaꝝ hu/iusmodi nõ ignarus & conducatur pro uno anno in ciuitate prædicta cum salario solito & cõsueto sibi in principio cõductionis, & deinde de tertiaria in tertiariã soluendo, possitq; dictum salariũ per supradictos D Priores & cõsilium populi minui & augeri secundũ ꝙ eis uidebitur expedire, qui supradictus magister teneatur cõtinue in ciuitate Spoleti morã trahere & publi/ce profiteri Necnon docere humanas litteras, Grãmaticã, Logicam & bonos & laudabiles mores quoscunq; scholares de ciuitate Spoleti ad eius scholam, discendi gratia accedẽtes.

De electione Duoꝝ Hoium p Parochiã, qui denunciẽt maleficia Potestati. Cap. XXIIII.

IN Principio regiminis Potestatis infra octo dies teneatur potestas congregare. D. Priores populi in suo Palatio, & facere ut per ipsos eligantur duo boni uiri & legales in qualibet parochia ciuitatis Spoleti, quos ipse potestas corã se faciat comparere infra v dies post ipsoꝝ electionẽ, & iurare eidẽ ptãti & suis officialibus, oĩa maleficia quæ cõmitterent̃ in parochia ex qua sunt & malefactores, & loca ubi fuerũt commissa denunciare infra quinq; dies, postꝗ fuerint cõmissa ad pœñ. xxv. lib. deñ. quoties contrafecerint in prædictis. Insuper ꝙ se repræ/

ſentabunt coram iudice maleficiorum qualibet hebdomada ſaltem ſemel pœna.x.lib.deñ.
Teneatur aũt poteſtas curare ut fiat dicta electio per.D.Priores,anteꝗ̃ recedãt ex palatio po-
teſtatis,ubi ad electionem dictorum Denuntiatorum erunt uocati,ad pœñ.centũ ſol.den.ꝓ
quolibet & uinculo iuramenti,& eidẽ pœnæ ſubiaceãt dicti Denunciatores electi,ſi tale offm̃
recuſarent.Et ꝑdicta non habeant locũ in maleficiis cõmiſſis inter familiares ſeu attinentes
ſibi adinuicem,uſqꝫ in tertium gradum,& alias perſonas exceptuatas á pœna ꝑ formã ſtatu-
torum,& etiam in uerbis iniurioſis,non improperatoriis iniuriæ,de qua pax & concordia fa-
cta fuiſſet.Ab aliis autem ꝗ̃ prædictis nõ recipiatur denuntia,niſi denuntiantis interſit.

De electione Sindicorum & Vallariorum,villarum,ac maſſariorum Comitatus Spoleti. Cap. XXV.

SINDICI & vallarii,ac maſſarii Villarum comitatus Spoleti,eligantur hoc ordine.vi-
delicet ꝙ in principio regiminis cuiuſlibet poteſtatis,mandato ipſius poteſtatis congregen
tur homines cuiuſlibet uillæ ad ſonum Campanæ,cuiuſlibet eccleſiæ dicti loci,& cõnumera-
tis tantum maioribus.xx.annis,habeantur tot fabæ albæ quot ſunt ipſi homines,& tres tan
tummodo ſint nigræ,& ponantur in quodam capello,de quo quilibet extrahat unam,& illi
tres quibus obuenerint dictæ fabæ nigræ remaneant in loco congregationis ꝑdictæ,aliis rece
dentibus ab eiſdem,&eligant ipſi uel maior pars ipſorum,Sindicũ,Vallarios & maſſarios de
dicta villa,& de habitatorib9 in ipſa,&nõ ſint ciues Spoletani,nec familiares alterius.Et hãc
electionem faciant anteꝗ̃ diſcedant á loco ꝑdicto,& non eligant patrem,filium,uel fratrem
carnalem alicuius ipſoꝝ,Si ſecus fecerint non ualeat ipſa electio,& quilibet electoꝝ in.xxv.
lib.deñ.condemnetur.* (Et eligant ꝑdictos Sindicũ & vallarios pro tempore ſex menſium,
& non ultra.Et ſi ſecus fieret non ualeat,& eligens .xxv.lib.deñ.pœnæ ſubiaceat. Quicunqꝫ * Ex
autem fuerit in aliquo dictoꝝ officioꝝ ſex menſibus,non poſſit eodem officio fungi infra de- ꝑmis
cem & octo menſes,ſi Villa habeat.xx.focul.uel abinde ſupra.Si uero haberet minus uiginti, ca.8.
uſqꝫ in decem infra unum annum Si uero a decem infra ad ſex menſes,a,die depoſitionis offi
cii Si uero aliqua uilla non eſſet quatuor focularium,exnunc maiori uillæ proximiori adiun-
cta ſit & addita intelligat. + (Necnon de ipſa unione homines utriuſqꝫ uillæ teneãtur & de- + Ex
beãt facere publicũ inſtrm̃ ĩfra unũ mẽſem poſt publicationẽ pñtis ſtatuti. Et de ipſa unione ſcd̃is
per dictũ inſtrm̃ fidem facere.D.Poteſtati uel Vicario dictæ ciuitatis ſub pœñ.x.lib.deñ.pro addi.
quolibet foculari.Quæ pœna eis per.D.Poteſtatem de facto auferatur.Et nihilominus,præ cap.
dicta facere teneantur,& compellantur per Dñm Poteſtatem,remediis oportunis.Et uillæ ſic 20.
unitæ habeantur & ſint pro una & eadem uilla in omnibus,& per omnia.)Et ad emendatio-
nem damnorum,& ad faciendum omnes alias factiones,ſimul utraqꝫ Villa teneatur. Et qui
fuerit Vallarius,eo anno non poſſit eſſe ſindicus,& econtra,niſi uilla non haberet uel nõ re-
perirentur in ea ultra quatuor focularia,quo caſu poſſit eligi unus qui ſit Sindicus & Valla-
rius,ſub dicta pœna in caſu quolibet,ſi officium acceptauerit imponenda.Et ſi uilla nõ crea-
uerit dictum Sindicum,&Vallarios,in principio officii cuiuſlibet Poteſtatis,infra.x.dies cum
requiſitione uel ſine dicti pretoris ſoluat nomine pœnæ,uice qualibet.xxv.lib.deñ.Qui autẽ
fuerit Sindicus alicuius uillæ non poſſit nec debeat aliquam collectam imponere uel facere
aliqua ordinamenta,niſi cum uoluntate hominum dictæ uillæ,& de expreſſa licentia.D.Prio
rum populi uel maioris partis ipſorum.Quod ſi ſecus fieret,ſit irritum,& inane,& contrafa-
cientes pœnæ ſubiaceant ſupradictæ.Ipſi uero Sindici,& Vallarii teneantur malefactores aſſi
gnare cuiuſlibet dãni,qđ fieret in uilla infra.v dies poſtꝗ̃ dãnũ fuerit illatũ ad pœñ x lib.
deñ.ꝓ quolibet & q̃libet uice. + (Necnõ denuntiis,ſiue accuſis Sindicoꝝ in dãnis datis dũta
xat adhibeatur plena fides,ſi pœna ex denuntiatione uel accuſatione eorũdẽ nõ tranſcendat + Ex
quantitatem decem lib.deñ.Abinde uero ſupra ſtetur & relinquatur diſpoſitioni Statutorum ꝑmis
loqueñ.in criminalibus & maleficiis,quoad modum procedendi ſuper denuntiis,& accuſis. addi.
Et cum dictis Sindicis,& uallariis plena fides adhibeatur,ſi agatur criminalr̃,ubi requirunt ca.8.
probationes Luce clariores,& contingeret aliquem agere ciuiliter & petere a dictis Sindicis
ſibi dãnum emẽdari,uel malefactorem aſſignari,uoluerunt dicti Statutarii ꝙ tunc dictis Sin
dicis,& uallariis adhibeatur plena fides cõtra eos quos aſſignauerint pro malefactoribus,ſi

fuerint

fuerint de eorum uillis. Et talem assignatum pro malefactore possit damnum passus conueni re ad emendationem damni sibi illati, uigore dictæ assignationis, si quantitas non trascendat centum sol. deñ. Abinde uero supra debeat legitime probari estimatio damni prout requiritur in maleficiis.

De electione Sindicoꝝ castrorum, Promissione per ipsos prestanda. Cap. XXVI.

PRECIPIAT potestas Ciuitatis Spoleti, qui erit de mense Maii quolibet anno, dicto mense cuilibet uniuersitati, cui cõmune Spoleti daret Signoriam seu Potestariam, per litteras ipsius continentes causam requisitionis, & non fiat dicta requisitio per bandimentum ne possit ignorantia allegari & dici ꝙ uox præconia paucis innotescit. Quod faciant sindicum ad omnia infrascripta uidelicet ꝙ habeat in mandatis promittere ipsi potestati noĩe, & uice cõis Spoleti, & oĩum quorum intererit stipulanti ꝙ recipiet ipsa uniuersitas cuius est sindicus potestatem quem sibi dabit cõe Spoleti, ea qua decet reuerentia & ipsum nõ offendere, nec offendi facere, uel aliquem de sua familia in persona uel rebus, & si aliquis in territorio ipsius Castri offendet ipsum potestatẽ uel aliquem de sua familia, & homines ipsius castri, nõ ducerẽt ipsum malefactorem in fortiã cõis Spoleti, et D. Potestatis cum effectu infra secundum diem post maleficium cõmissum, ipsa uniuersitas soluat cõi Spoleti duplũ pœnæ cõtentæ in statuto dicti cõis de tali maleficio loquente. Et si maleficium accideret, unde malefactor deberet in persona puniri, ꝙ dictum castrum, dicta uniuersitas, soluat nomine pœnæ cõi Spoleti duo milia lib. deñ. & ꝙ ipsa uniuersitas non receptabit aliquem exbanditum, uel cõdẽnatũ cõis Spoleti. Et ꝙ nõ faciet aliquod statutum uel decretum contra cõe Spoleti, & eius libertatem uel iurisditionem Necnon ꝙ quolibet anno, & quotiens sibi fuerit iniunctum faciet statutum ipsius castri afferre & tradi illi officiali, cui per Priores populi cõmitteretur ad uidendum examinandum, & corrigendum Et uiso mandato, in quo cõtinentur omnia supradicta faciet dictus sindicus dictam ꝓmissionem manu notarii reformationũ & penes ipsum Notarium remaneat sindicatus. Et pro prædictis omnibus & singulis obseruandis det dictus Sindicus fideiussores idoneos. Si autem non ueniret cũ dicto sindicatu, in termino sibi assignato, & recusaret facere dictam promissionem dicta uniuersitas in. cccc. lib. deñ. cõdẽnetur. Et potestates qui fuerint pro tempore faciant hec omnia executioni mandare sub pœñ. cccc. lib deñ.

De electione superinstantis super reformatione aqueductus & fontium. Cap. XXVII.

LICET officio assessoris D. Priorum attribuatur potestas reparandi, & reaptari curandi aqueductus, fontes & pontes & his silia, Quia tñ solet efficacius adimpleri, quod specialius iniungitur, ꝙ quod alteri generalr imponitur. Ideo ꝑdicti. D. statutarii statuerunt & ordinauerunt ꝙ per Priores populi & capitaneos artium, uel maiorẽpartem ipsorũ eligatur quidam bonus homo & ciuis Spoletanus, qui sit superinstans, aqueductus Vallechiæ, & curticcioni á uenis ipsarum aquarũ usq; ad ciuitatem Spoleti & per ipsam ciuitatem, cuius officium duret uno anno cum salario. xxv. lib. deñ Et talis supinstans teneatur uinculo iuramenti qualibet ebdomada adminus semel uidere, examinare, & discutere dictos aqueductus & actare, & manu tenere. Ita ꝙ aqua ipsoꝝ tempore imbrium non possit turbari. Et nulla turpitudo uel putredo possit ibidem immitti uel proici. Et similem curam & sollicitudinem habeat super fontibus plateæ fori, & plateæ diuæ mariæ, & eos teneatur facere purgare, & reparare quando fuerit oportunũ. Et si eos in aliqua parte inuenerit deuastatos, curet ut reaptentur, ꝙ̃to citius poterit, & aqua in eosdem remittatur, ita ꝙ ex eis non exeat uel labatur. Necnon teneatur denuntiare. D. Potestati deuastantes ipsos aqueductus si sciuerit. Sinautem denuntiet Villam uel Castrum in qua uel in quo fractus uel deuastatus esset, uel illum iuxta cuius possessionẽ fuerit ut prædicitur denastatus, Et tunc castrũ uel uilla uel ille cuius est possessio, iuxta cuius possessionẽ fractus reperitur, uel ingommoratus, quodq; uel qui denuntiatũ fuerit teneatur reaptare & remundare oĩbus suis sumptibus & expensis, sed si castrũ uel uilla fuerit alicuius spãlis personæ Dñs castri uel uillæ teneatur id prædicta. Et nihilominus tale castrum uel uilla, uel dñs cuius esset in. x. lib. deñ. cõdemneti. Et si dicti aqueductus essent deuastati, uel ingommorati, aliter

ꝗ defectu, uel opere alicuius faciat p̄dictus superinstans, reaptare expeñ. Cōmunis, uel expeñ.
eorum, qui cōduxerint molendina cōis, si ad prædicta tenent ex aliquo pretio in cōductione
declarato. Et prædicta oīa & singula teneatur p̄dictus superinstans attēdere & obseruare uin-
culo iuramenti & pœñ. x. lib. deñ.

De electione secretorum custodum eligendorum in ciuitate Spoleti, & in qualibet
uilla comitatus ipsius super dānis datis, & ꝗ familia potestatis scrutetur pro ipsis
damnis datis. Cap. XXVIII.

SECRETI custodes quatuor, uel duo secundū qualitatē cuiuslibet uille comitatus Spole
ti eligantur in qualibet Villa, sed si uilla nō haberet decem foculares eligatur tantū unus
custos. Et potestas teneatur & debeat infra quindecim dies post introitum sui officii uinculo
iuramenti, & pœna. l. lib. deñ. fieri facere electionem dictoꝝ custodū. Quorum custodum offi
cium sex mensibus tantū duret. Et qui fuerit in dicto officio non possit esse in eodem infra an
num. Qui custodes denuntiare & accusare teneantur oēs damnū dantes in ipsorum uillis in
quibuscunq; rebus & possessionibus infra octo dies, a, die damni dati cōputandos, ad pœnā. x.
lib. deñ pro quolibet, & uinculo iuramenti, quod præstare teneatur de obseruañ. p̄dicta. Et ac
cusationi & denuntiationi cuiuslibet talium custodum cum iuramento denuo præstañ. super
ipsa stetur & credatur, & habeatur pro plena, & legitima probatione, & habeat dimidiam par
tem pœnæ. Et qualibet ebdomada se p̄sentent semel corā officiali damnorū datorū pœna x.
lib. deñ. Et post factam denuntiam habeat talis custos ire ad camerarium cōmunis, & sibi de-
nuntiare simili modo damnum dantes, & quos denuntiauerit officiali damnorum datorum
sub pœna. x. lib. deñ. Et dictus camerarius teneatur facere unum librum, in quo sint scripte di
ctæ denuntie manu sui notarii, & quolibet mense uadat camerarius prefatus ad. D. Priores cū
dicto libro, & per dictos Priores mittatur pro notario damnorū datorū, & cum ipsis fiat exa-
minatio talium denuntiarionū & uideatur quid factum est super dictis denuntiis. Et ubi inue-
niretur notarius negligēs notificetur p̄tāti. Et nihilominus scribatur per notarium reforma-
tionum talis defectus, ut sindicatus tempore condemnetur. Notarius autem damnorū datoꝝ
teneatur uinculo iuramenti & pœna. xxv. lib. deñ. dare nomina custodum de ciuitate, & comi-
tatu Camerario cōis secundo die post ipsorum electionem. Et ad similem notificationē & oīa
supradicta teneantur custodes ciuitatis sub eadē pœna & camerarius, & notarius ipsius tenea
tur p̄dicta omnia & singula obseruare ad pœnā. xxv. lib. deñ. pro quolibet & uinculo sacra-
menti. Et si aliquis dictorum custodum falso denuntiauerit ea pœna qua puniri deberet denū
tiatus condemnetur, & expensas omnes reficiat cuilibet accusato Et potestas teneat & debeat
mittere familiam suam ad portas ciuitatis Spoleti, & extra ipsam ciuitatem per unum miliare
circumcirca ciuitatem prædictam, saltem bis in qualibet ebdomada pro damnum dantibus &
fructus prohibitos deferentibus ad scrutandum sub pœna. xxv. lib. deñ. in quibus quoties fue-
rit negligens condemnetur. Et habeat dicta familia medietatē Pœnæ quā soluerint illi quos
inuenerint dānū dare, & fructus uetitos portare, & cuiuslibet ipsoꝝ relationi cum iuramento
denuo præstando credatur, & talis relatio habeatur pro plena & legitima probatione. Sit tñ
licitum cuilibet de possessione sua quos uoluerit fructus colligere & deferre cum bullecta po-
testatis, uel Priorū populi cum iuramēto ipsius apportantis quod deportet de possessione sua
uel domini sui, uel ipsius cuius possessionem laborat. Priores autem populi, qui calendis men
sis Maii extracti fuerint teneantur & debeant uinculo iuramenti, & pœna. x. lib pro quolibet
infra. xy dies post eorum introitum eligere quatuor custodes secretos pro qualibet uayta, ho-
s qui pro laboritiis faciendis, uel pro suis factis consueti sint ire extra ciuitatē Spoleti &
prope ipsam ciuitatem per unum miliare circūcirca. Qui teneant & debeāt denuntiare dānū
dantes in possessionibus quæ sunt intra ciuitatem Spoleti, & extra ipsam per unum miliare
& medietatem pœnæ habeant, & credatur relationibus eorundem. Et eodē modo, & forma
dicti tales custodes teneantur denuntiare damnum dantes, & simili pœnæ subiaceant si fue-
rint negligētes, & falso denuntiauerint prout supra de comitatensibus custodibus est expres- * Ex
sum. * (Potestas uero & Vicarius ciuitatis Spoleti teneantur uinculo præstiti iuramenti & scdis
pœna. xxy. lib. deñ. de suo salario retineñ. singulis ebdomatibus mittere bis unū ex Notariis addi.
ca. 2.
suis cum

suis cum aliquibus ex berroariis ad inquireñ. pro damnis datis in possessionibus positis ultra unũ miliare, a, ciuitate Spoleti usq; ad quatuor miliaria, a ciuitate prædicta inclusiue, nec quærant secunda hebdomada pro dictis damnum dantibus in locis, in quibus præcedente accesserint hebdomada, & sic quereñ, discurrant per loca circum circa ciuitatem qui simili modo habeant, & habere debeant medietatem pœnæ, & credatur relationibus eorundem cum uno teste de uisu, Et subiaceant, si fuerint negligentes, & falso denunciauerint, pœnis prout supra de comitatensibus, & ciuitatis custodibus est expressum Quilibet aũt possit de damnis datis accusare, tam in sua possessione, quã alterius, & teneatur secretum, & credatur accusatori cum iuramento, & uno teste de uisu.

De electione duorum operariorum & notarii super introitu, & exitu, ac fabrica ecclesiæ sanctæ Mariæ cathedralis ecclesiæ ciuitatis Spoleti. Cap. XXIX.

DVO boni uiri maiores xl. annis super opere ecclesiæ sãctæ Mariæ maioris de Spoleto, & unus Notarius pro scribeñ. introitus, & exitus oblationum, quæ fierent ad imagines dictæ ecclesiæ per Priores, & cõsilium populi eligantur, ante finem officii eorũ, qui tunc erunt in officio dicti operis, ad pœnã xxv. lib. deñ. pro quolibet ipsorũ priorũ si ipsam electionem non fecerint ut teneantur, & ipsorũ officium duret uno anno. Et qui ad illud fuerit nõ possit esse ad idẽ infra tres annos, a, die depositionis officii antedicti. Teneantur aũt dicti hoĩes sollicitare, & procurare ad posse q dictũ opus compleatur. Et oẽs oblationes quæ fierent ad dictas imagines colligantur, & reponantur in pilone qui est in dicta ecclesia, & claudat duabus clauibus, quarũ unam teneat unus ex capellanis dictæ ecclesiæ, & aliã dicti homines. Et ipsas oblationes quoties eis uidebitur, extrahãt de dicto pilone, & in utilitatẽ cõuertant operis prædicti. Et singulis tribus mensibus de dictis introitibus, & expensis camerario supradictæ ecclesiæ reddant rationẽ saluo q quindecim diebus ultimis ipsorũ officii nihil expendere possint de introitibus antedictis, sed ipsos introitus reassignent fideliter successoribus eorundem, ad pœnã xxv. lib. deñ. pro quolibet imponeñ. Et q oĩa palia oblata, & offereñ. in festo sanctæ Mariæ de Augusto, debeant conseruare, & alicui persone non dare, nec cõcedere, imo ipsa reponant, ostendeñ. in dicto festo cum aliis paramentis. Et finito ipsorũ officio corã Prioribus qui tunc essent in officio prioratus, teneant reddere rõnem. Et quia qui ad onus eligitur expelli nõ debet, a, mercede gaudeant prædicti boni homines, & notarius immunitate uidelicet q non teneantur ad aliquam custodiam ciuitatis neq; inhostilitatem, uel caualcatam accedere tempore ante dicto.

De electione Aduocati, & syndici cõmunis. Cap. XXX.

STATVTVM est, quod nomina omniũ doctorũ, & pcuratorũ ciuitatis Spoleti. In breuiculis describantur, & in principio cuiuslibet anni, breuiculũ unũ unius doctoris nomen continens, & alterũ procuratoris cõtinens nomen extrahantur ex buxulo, qui pro uno anno inde subsequuturo, sint aduocatus, & pcurator, siue syndicus cõis Spoleti, & pro eo anno salarium habeant hactenus solitũ, & pro eo debeant in quibuslibet causis cõis Spoleti, in ciuitate Spoleti uentilandis patrociniũ sedulũ præstare. sancitũ est insuper, q Aduocatus, & procurator cõis Spoleti prædicti, qui pro tempore erunt, debeãt, & ualeant interesse cõsiliis populi celebrandis, ut alii cõsiliarii, ad id electi, qui uinculo præstiti iuramenti, & pœna. xxv. lib. ipso facto, per eos incurrenda, in casum cõtrauentionis, postq per uiros cõsulares, consultum, & arengatum fuerit, si quid contra formã statutorũ ciuitatis Spoleti, uel in eiusdem cõis damnũ, uituperiũ, & iacturam, consultum, & arengatum esset, adscendendo pulpitũ, ambo sigillatim singuli Aduocatus scilicet, & procurator, debeant id expressis uerbis cõsiliariis omnibus ibidẽ existentibus declarare, & habeant prædicti Aduocatus, & procurator uocem, & emolumenta aliorum cõsiliariorum, & debeãt pro pauperibus, & miserabilibus personis gratis, & sine ulla mercede patrocinari in eorum causis.

De electione Duoꝝ hominum qñ fit monstra equitũ & peditum. Cap. XXXI.

SVPER monstra equitum & equorum & peditum ciuium, & forensium, & aliis quæ ad monstram spectant eligẽtur duo boni homines populares per. D. Priores populi pro tempore, & cum salario ꝙ eis uidebitur conuenire.

Quod si prima Electio nõ ualuerit, possit iterato fieri per electores eosdẽ. Cap. XXXII.

SI ELECTIO quæ fieret per electorẽ, uel electores alicuius officialis in aliquo consilio arẽga, uel alibi, ex eo ꝙ electus ad dictũ officiũ ad quod electus est eligi nõ ualeret, per illũ uel illos qui primo eligerũt alius idoneus eligat. Saluo ꝙ id quod supradictũ est de electione potestatũ castroꝝ, & quorũcũq; alioꝝ officialiũ quoꝝ si nõ teneret electio deberet iterato fieri per Priores, uel aliud cõsiliũ, electio ꝑdicta in sua remaneat roboris firmitate.

De nõ eligendo Notarios extra ciuitatẽ & districtũ Spoleti, ad exercendum aliquod officium in castris. Cap. XXXIII.

CASTRVM aliquod districtus Spoleti nõ eligat aliquẽ notariũ ad operandũ, aliquod officium in dicto castro aliunde ꝙ de ciuitate & districtu Spol. & si aliter fieret non ualeat, & ipsius scripturis fides nullatenus habeatur, qui elegerit & electus acceptans in c. lib. deñ. pro quolibet, & uice qualibet condemnet. Et sub dicta pœna nõ permittat ptãs ipsius castri eidẽ officiali sic electo officiũ operari, & ad petitionẽ cuiuscũq; notarii ciuitatis Spoleti possit & debeat potestas contra castrũ inquirere, ꝙ contrafaceret in prædictis.

Quod nullus elector eligat patrem filiũ uel aliũ de sua familia. Cap. XXXIIII.

ELECTOR alicuius officialis, nõ eligat ad officiũ ad quod aliquẽ habet eligere, patrẽ, filium, fratrẽ carnalẽ, uel nepotem, uel aliquẽ cum quo habitet uel se ipsum. Etsi cõtrafecerit in xxv. lib. deñ. uice qualibet condemnetur. Et nihilominus talis electio nõ ualeat ipso iure. Et si officium acceptaret electus pœnæ subiaceat supradicte. Saluo ꝙ hoc non intelligatur in electoribus ptãtũ castroꝝ per cõsiliũ populi, uel Priores cũ capitaneo artiũ faciendis.

Quod nullus uno & eodẽ tpe possit habere ultra unũ officiũ cũ salario. Cap. XXXV.

VLTRA unũ officiũ, eodẽ tẽpore, cum salario per cõe solueñ. ciuis aliquis Spol. nõ possit habere, & si quis cõtrafecerit in. xxv. lib. deñ. cõdẽnet. Et electio quæ de tali fieret non ualeat ipso iure. Et hoc locũ nõ habeat in hiis, qui extraherentur Priores, uel tres super propositis, uel de bullecta, nec in consiliariis consilii populi, & capitañ. artiũ qui possint ad hec officia eligi, & assumi nõ obstante ꝙ aliquod officium habeat in cõmuni, & etiã ipsis existeñ. capitaneis artiũ, consiliariis populi & tribus super ꝑpositis, & bullecta, possint ad alia officia eligi cum salario si tempore electionis officii, aliud officium non haberent, prohibitione facta prioribus quod ad alia non eligantur officia semper salua.

De electione Capitaneorum partis guelfe. Cap. XXXVI.

PARTIS guelfe capitaneoꝝ electio hoc mõ exequatur, ꝙ in cõsilio populi ꝑponat de eoꝝ electione, & quo ordine ꝑcedeñ. sit. * (Et si uidebitur unus sit nobilis & alter popularis.) Et nihilominus quod in dicto cõsilio deliberabitur plenã habeat roboris firmitatem. Possint autem dicti capitanei qui erunt extracti seu deputati ire quotienscunq; uoluerint, & intrare ad. D. Potestatẽ, et. D. Priores populi. & cum eis conferre de statu pacifico populari dicte ciuitatis, & saltem semel in mense sollicitare potestatẽ, & Vicariũ suosq; officiales quod maleficia puniantur, cum illa societatẽ hominũ quæ eis uidebit cõuenire. Et habeãt sigillũ, cum quo possint quas uoluerint literas ꝑ statu & cõseruatione partis guelfe transmittere, & sigillare, quod

* Et ꝑmis addi. ca. a.

re,quod sigillū habeat semper unus ex capitaneis ante dictis,qui capitanei habeant omnem authoritatem & baliā quæ per statuta ciuitatis prædictæ inueniuntur eisdē concessa.

De electione notariorum causarū ciuilium ciuitatis Spoleti. Cap. XXXVII.

AD CIVILES causas scribendas,& alia consueta in curia potestatis,& Vicarii,pro sex mensibus incipiendis in principio officii cuiuslibet potestatis seu uicarii eligantur septem Notarii Spoletini in matricula notariorū scripti,eo modo,& forma quibus capitaneis collegii notariorū,& cōgregationi ipsorū uel maiori parti placuerit,& uidebitur cōuenire. Dū modo qui electi fuerint ad dictū officiū,ipsum exerceant per seipsos ad pœnā.xxv.lib.deñ.p quolibet & qualibet uice. * (Et scripturis dictorū notario℞ plena adhibeat' fides etiā si uacationē duorū anno℞ nō habuerint per antea,a,dicto officio,& ꝙ scripturis incausis ciuilibus publicis iudicialiter pductis & registratis & copiatis & apud notarios repertis,licet originalia istrumēta restituta fuerint plena adhibeatur fides prout publicis restitutis.) * (Et si aliquorū notariorum præmortuo℞ scripturæ causarum ciuilium uel absentium reperirentur abbreuiatæ uel signatæ more notariorū intelligantur,& sint ac habeantur pro extensis,& plenam faciant fidem prout si essent extensæ secundū morē & cōsuetudinē ipso℞ notario℞.)

* Ex scdis addi. ca.29

* Ex pmis addi. ca.21

Quod aliquis qui non sit subiectus cōi Spoleti nō possit eligere,uel eligi ad aliquod officium in cōmuni. Cap. XXXVIII.

NON subiectus cōi Spoleti:Et qui in curia cōis Spoleti ciuiliter,& criminaliter nō se constrinxerit eligi nō possit ad aliquod officiū in cōi,nec ipse ad aliquas Sortes ire præsumat tempore alicuius electionis,nec aliquē ad aliquod officium eligere.Et qui cōtra formā præsentis statuti talem nō subiectū eliget in quinquaginta lib.deñ cōdēnet',& electio ipsa nō ualeat ipso iure.& electus,a,tali nō subiecto si officiū ad quod fuerit electus acceptauerit in simili pœna cōdemnet'.& exercere nō possit officiū antedictū.Et potestas teneatur inquirere sup prædictis,Et ad probandū ꝙ aliquis nō sit subiectus cōi Spoleti uel ꝙ ciuiliter,& criminal'r se in curia dicti cōis nō constringat sufficiat duo℞ fidedigno℞ testiū famæ publicæ depositio,& habeatur pro plena,& legitima probatione.

Quod qui fuerit electus ad aliquod officiū ciuitatis debeat per seipsum personaliter exercere. Cap. XXXVIIII.

ELECTVS ciuis ad aliquod offm̄ in ciuitate Spoleti,& qui in posterū eliget',qm̄ ipsius industria presumit' facta electio per seipsum exerceat,& alteri non cōmittat.Et si quis cōtrafecerit in.xxv.lib.deñ.cōdēnet'.Et qui pro tali electo ipsum officiū exerceret eandē pœnā soluere teneat',& ipso℞ uterq; tali officio sit priuatus,& ad aliquod officiū infra qnquenniū,eligi nō ualeat in cōi.Nisi esset graui infirmitate detentus,quo casu si officiū sit notariatus ad quod fuerit electus de cōsensu.D.Priorum uel trium partiū ex eis possit alteri cōmittere uices suas,pro illo tantum tempore quo durat infirmitas,& non pluri.

De electione custodis carcerum cōmunis. Cap. XXXX.

CVSTOS carceris cōis per octo dies ante finē tēporis præsentis custodis per.D.Priores & cōsiliū populi eligat'.In quo cōsilio ꝓponat' de custodia,& concessione carceris,& de modo tenendo de pdictis. Et ꝓut deliberatū fuerit in dicto cōsilio,ita executioni mandetur,aliter uendi nō possit,nec aliquo modo concedi.Et quicunq; fuerit electus ad custodiam carcerū supradictā teneatur idonee satisdare.

* Ex pmis addi. ca.24

De electione quatuor hominū super inuestigatione bonorū cōis. Cap. XXXXI.

TENEANTVR .D.Priores uinculo iuramenti & pœna.xxv.lib.deñ.pro quolibet eligere quatuor bonos,& legales uiros infra quindecim dies post publicationē pſentiū

statutoꝝ qui præstito iuramento de faciendo bona fide ipsum officium, possint, teneantur, & debeant infra duos menses inquirere & inuestigare pro bonis, possessionibus iuribus, iurisdi/tionibus, & pactis castrorum, & cõmunis Spoleti. Et ea quæ inuenerint occupata, & deficere infra dictum tempus D. Prioribus & consilio populi referant & consignẽt. Et quicquid tũc in dictis consiliis super dictis rebus deliberabitur occupatis, executioni mandetur per. D. Po/testatem, Vicarium, alium officialem quemlibet, cui imponeretur, & cõmitteretur aliquid de prædictis sub pœna. c. lib. deñ. quoties contrafecerit in aliquo prædictorum.

De officio Bannitorum, & de his quæ spectant ad eorum officium. Cap. XXXXII.

BANNITORVM officium cõmunis Spoleti sit & esse debeat bannire & bannimẽta facere, & subhastationes, & bãnire festiuitates & mortuos Et oĩa & singula facere quæ ad eorum officium dispositione præsentis statuti uel alias de consuetudine spectant & pertinent ꝙ si aliquis ipsorum recusauerit in. xl. sol. uice qualibet cõdemnetur pro quolibet. Et quilibet accusator esse possit, & sacramento accusatoris credatur quæ pœna exigi possit, & debeat per quemcũq; officialem de facto sine strepitu, & figura iudicii. Possint aũt bannitores prædicti ci tationes & relationes facere & omnia alia quæ spectant ad officiũ baiuloꝝ & ꝙ quilibet baiu lus cõmunis Spoleti facere & exercere potest & pro ueris & legitimis baiulis habeantur. Et nullus ipsorũ possit eẽ pcurator, tutor, uel curator, uel sindicus alicui⁹, nisi sindicus cõis Spol. ad eandem pœnã, & si fuerit non ualeat neq; teneat ipso iure. Et ꝙ non possit esse de aliquo consilio nec ad breuia ire uel aliquam electionem facere sub pœna prædicta, & ipsius electio ipso iure sit nulla. Et quilibet ipsorũ anno quolibet ꝓ ipsoꝝ salario habeat & habere debeat a cõmuni Spoleti lib. duas deñ quas camerarius cõmunis Spol. soluere teneat & debeat uin culo iuramenti præstiti habita, & recepta prius apodissa, Nullus autem ipsorum bannitorum debeat ire ad repræsentadũ electionem alicui officiali forens qui per cõmune Spoleti ad ali/quod officium uocatur Et ꝙ ipsi bannitores quolibet anno in festo. S. Mariæ de Augusto ha/beant & habere debeant a cõmuni Spol. pro quolibet ipsoꝝ bannitorũ pro uno pari pannoꝝ cum fodero lib xxxv. et sol. xv. quã q̃tita ẽ priores populi Spoletini faciant pdictis bãnitori/bus & cuilibet ipsorũ per camerarium cõmunis sine aliqua solutione gabellæ uinculo præstiti iuramẽti recepta tamen apodissa dare & soluere, & de ipsis denariis debeant ipsi bannitores, & quilibet ipsorum emere sibi pannos cum fodero, quibus induantur bãnitores prædicti, qui Bannitores extra ciuitatẽ Spoleti & eius territoriũ exire nõ ualeant sine expressa licentia. D. Priorum uel duarum partium ex eis sub pœna. x. lib. deñ. pro quolibet & qualibet uice.

De electione Baiulorum cõmunis Spoleti, & de his quæ in ipsorum officio debeant exercere. XLIII.

BAIVLI sint & esse debeant in ciuitate Spoleto omnes qui modo sunt & firmi remaneãt in officio donec fuerint reprobati uel per. D Priores popul reuocati quam reuocationẽ & reprobationem facere possint prout eis placuerit, & loco reuocati seu reuocatorũ alium & alios subrogare & eligere. Qui autem denuo eligentur iurent & iurare debeant ad sancta dei euangelia officium baiulatus legaliter exercere & relationes ueras & bona fide facere & obser uare omnia & singula quæ in præsenti capl̃o continen tur, & tam illi qui sunt in officio q̃ ta/liter eligendi postquã iurauerint modo prædicto habeantur, & sint ueri baiuli cõmunis Spol. donec fuerint reuocati. Teneantur autem dicti bayuli, & facere debeãt omnes citationes ciui/les & criminales, pignorationes, & omnia & singula ad baiulatus officium spectantia & per/tinentia tam ex forma statutorum q̃ ex laudabili consuetudine Et quæ facta sunt uel fierent per ipsos ualeant & teneant. Et ꝙ citationes quascunq; in ciuilibus causis, & primam in crimi nalibus facere possint sine aliqua cõmissione & quolibet loco, & quolibet die ẽt feriato autho ritate pſentis statuti, & ipsorũ & cuiuslibet eoꝝ relationi stetur & credat tanquã publicis istru mentis, quam relationem facere teneantur infra tertiam diem ad pœnã c. sol. deñ quoties cõ trafecerint Et ad petitionem cuiuscunq; tenean ur & debeant facere omnes & singulas cita/tiones requisitiones & præcepta prout unicuiq; ipsorum imponeretur tam in ciuitate Spoleti

comitatu.

comitatu, quam etiam in districtu. Et si quis recusaret alicui petenti facere ambassiatam, Citationem seu aliud quod spectet ad officium baiulatus puniatur de facto pro qualibet uice in. xxv. sol. den. Et detineatur in carceribus communis donec camerario soluerit dictam poenam. Et quilibet officialis cõmunis Spoleti ad petitionem cuiuslibet conquerentis cuius dicto cum iuramento stetur poenam prædictam exigere possit, quorum baiulorum nullus possit esse procurator, Tutor, curator. uel Sindicus alicuius uillæ, & si fuerit constitutus uel factus, Seu in futurum constitueretur non ualeat, neq; teneat ipso iure, & condemnetur pro quolibet & qualibet uice qua operatus fuerit procurationem, Tutelam curam, uel sindicatum in. xxv. lib. den. Teneantur etiam & debeant baiuli prædicti habitare in ciuitate Spoleti continue. Et ad solutionem collectarum nullatenus teneantur si non fuerint extimati, a, centum lib. supra, ita q; ut usq; in quantitatem centum lib. immunitatem habeant. Et pro eorum mercede pro qualibet citatione & relatione recipiant in ciuitate & burgis Spoleti duos trientes, & si fuerint plures homines citati ad petitionem unius habeant pro quolibet citato ultra Tres unum quatrantem seu quatrenum. Et si citatio facta fuerit extra ciuitatem pro quolibet miliari habeant & habere debeant ad plus pro quolibet quatuor quatrenos, & si fuerint plures citati ad plus pro quolibet homine habeant unum quatrenum. Pro tenuta uero danda in ciuitate Spoleti sex quatrantes, extra ciuitatem uero infra unum miliare duodecim. Si uero ultra miliare arbitrio iudicis mercedem recipere debeant. Pro pignaratione uero seu executione in ciuitate pro quolibet floreno quatrenos quinq;, extra uero ciuitatem arbitrio iudicis, pro longitudine itineris secundum laborem dummodo dictum arbitrium non excedat ultra quantitatem decem quatrenorum pro quolibet floreno. Et si in capien. aliquem bannitũ usi fuerint opere & industria unde captura secuta fuerit arbitrio. D. Priorum pro labore & industria mercedem recipiant. In omnibus autem aliis ipsorum ambassiatis & officio remaneant in prouidentia iudicis qui ipsos mittit & cuius mandato dicta officia & ambasciatas faciunt modo & forma superius declaratis. Si uero iuerint pro factis cõmunis habeant, a, cõmuni pro suo salario quolibet die secundum consuetudinem hactenus obseruatam. Prima uero citatio fiat semper & fieri debeat expen. actoris, seu accusatoris in quacunq; causa. Secunda uero & aliæ expensis rei, & accusati in prima citatione contumacis. Et si Baiulus primus recusauerit facere Secundas citationes expensis contumacis puniatur in. xx. sol. uice qualibet eidem de facto Auferen. per militem potestatis ad petitionem cuiuslibet conquerentis, & eidem poenæ subiaceat si ultra dictum precium receperit uel dictam ambasciatam renunciauerit, De quo credatur accusatori præstito iuramento, & quilibet possit esse accusator, Baiulus uero qui ad aliquam executionem facien. iret non audeat nec præsumat seu possit deuastare uel rumpere cornices, hostia, uel fenestras, nec propignore accipere arma equos sellam frenum pannos muliebres uel de lecto, Boues aratorios uel aliqua istrumenta ruralia si alia pignora inuenirentur super quo uti debeat diligentia nec intrare aliquam cameram. Et prædicta intelligantur sine præiudicio contentorum in capitulis nouiter æditis & approbatis per Magnificum. D. Bernardinum Ruffum Locumtenentem ciuitatis Spoleti quibus in aliquo derogatum esse non intelligatur.

De officio Depositarii pignorum. Cap. XXXXIIII.

SIT ET ESSE debeat in ciuitate Spol. unus depositarius pignorum electus per. D. Priores, uel alias iuxta consuetudinem præteriti temporis, & si uideatur de habitantibus iuxta plateam fori. Qui in introitu sui officii iuret & iurare debeat huiusmodi officium legaliter & bona fide exercere & seruare, ac custodire omnia pignora quæ sibi per officiales & baiulos assignabuntur ad quorum assignationem dicti officiales & baiuli faciendam teneantur & obligati sint ea die qua ipsi acceperint uel sequenti ad poenam, x. lib. pro quolibet eorum contrafaciente & pro quolibet pignore. Qui Depositarius teneatur facere duos libros unum scilicet

pro se, & alium tradat cancellario. D. Priorum, in quo libro suo teneatur & debeat annotare clare, & distincte omnia pignora & nomina & cognomina Dominorum pignorum, & unde sint. Et similiter nomina creditorum ad quorum istantiam pignora capta fuerint, & officialiū seu baiulorum qui dicta pignora attulerint, & simili modo in libro cancellario Tradito prædicta annotare, qui liber semper manere debeat in cācellaria cōmunis Spoleti, & quæ in uno scripta seu notata sunt in alio scribere & annotare debeat, qui depositarius pro suo salario & mercede recipiat, a Dñis pignornm quatrenos seu quatrantes quatuor pro quolibet pignore. & non ultra sub pœna. x. lib, pro quolibet pignore, & qualibet uice, qui Depositarius teneatur & obligatus sit soluere officialibus & baiulis prædictis mercedem eis debitam iuxta taxam statutorum & capitulorum desuper expressorum. Nec non dictus Depositarius pignora prædicta alicui reddere seu restituere non debeat donec ipsi nō constiterit per Bullectinum seu apodissam illius ad cuius istantiā pignus captum fuerit sibi fuisse satisfactū seu alias ipsi data licentia de restituendo pignus per eundem sub dicta pœna, & mercedem integram officiali seu baiulo soluere non debeat nisi pignus captum pro quantitate debita & in cōmissione contenta sit sufficiens. Et in solutione mercedis facienda faciat sibi fieri fidem per officialē seu baiulum qui eam recepit uel manu alterius fidedigni cum annotatione testium ad effectum ut in restitutione pignorum possit sufficienter docere soluisse.

Quod cāmerarius cōmunis non faciat solutionem nisi recepta gabella. Cap. XXXXV.

NON fiat aliqua solutio alicuius pecuniaꝝ quantitatis per camerarium cōmunis alicui Spol. ciui uel forensi officiali stipēdiario uel singulari personæ uisi primo per ipsum camerarium sex denarii pro libra qualibet retineantur dictæ quantitatis soluen̄. Et in qualibet electione officialium, & stipendiariorum hoc exprimatur expresse ad hoc ut omnis tollatur contentio. Et qui dictam electionem uel aliquam apodissam scripserit non expresso ꝙ retineatur dicta gabella in. xxv. lib. den̄. uice qualibet condemnetur. Et camerarius qui contra fecerit pœnæ simili sit subiectus, & eidem camerario ad suum damnum, & cōmunis utile computetur, ac si retinuisset eandem, Saluo ꝙ de salariis. D Priorum D. Potestatis & Vicarii, & capitan̄. seu iudicis appellationum nullā retineatur gabellā.

Quod Domini Priores possint populum congregare in consiliis proponere. Et quemlibet mittere ad confines, & ꝙ quilibet obediat supradictis. Cap. XXXXVI.

CONGREGARE capitaneos artium, artes, artifices nobiles & populares ciues & comitatenses & populum ciuitatis Spol. uniuersaliter, & particulariter cum armis & sine possint. D Priores populi. Vbi quando quomodo & quoties eis uidebitur. Et confinatos quos & quot uoluerint facere tam in ciuitate ꝙ extra faciant, & facere possint pro ipsorum libito uoluntatis, & illi quos confinauerint ire debeant ad confines & de ipsis non recedere sine ipsorum licentia & uoluntate Et contra eos qui essent inobedientes tam in hoc casu quam aliis quibuscunq; eorum mandatis, possint pœnas, & mulctas imponere prout eis uidebitur & placebit. Et. D. Potestas ad petitionem D. Priorum teneatur exequi omnia quæ ipsi. D. Priores in prædictis duxerint ordinanda sub pœna. mille lib den̄. quoties contrafecerit in prædictis. Et possint dicti. D. Priores in quibuscunq; consiliis proponere & deliberare quæ utilia erunt pro

cōmuni, absq; præsentia alterius officialis in aliis dispositionibus statutoꝝ & ordinamentis remanentibus semper saluis.

Quod ultimis.x.diebus priores non possint aliquid ordinare nisi forma infrascripta. Cap. XXXXVII.

VLTIMIS .x.diebus officii cuiuslibet prioratus, non possint ipsi.D Priores ordinare deliberare uel reformare uel ad consilium ponere uel poni facere aliquid quod esset uel esse posset in fauorem uel odium aut præiudicium alicuius specialis personæ seu personarum ad pœnam.xxv.lib.deñ.pro quolibet & qualibet uice. Et quod proponeretur uel ordinaretur non ualeat ipso iure. Et eadem pœna condemnetur, qui proponeret uel qui consuleret. Et notarius qui scriberet uel legeret aliquid prædictorum. Saluo ꝙ facere & ordinare possint apodissas pro operibꝰ & seruitiis cōmunis tēpore ipsoꝝ officii factis, usq; in.x.lib.deñ.& nō ultra.

De immunitate & priuilegiis Dominorum Priorum durante officio, & post. Cap. XXXXVIII.

GAVDEANT. D. Priores populi immunitate. & priuilegiis infrascriptis uidelicet ꝙ tēpore ipsorum officii, & ipso finito per sex menses possint ipsi & quilibet ipsorum per ciuitatem & comitatum Spol.impune omnia arma portare & ꝙ toto dicto tempore officii eorum & sex mensium nō possit.D. Potestas & Vicarius seu uicepotestas, nec alius officialis contra ipsum, uel aliquem ipsorum per uiam inquisitionis de aliquo maleficio delicto uel excessu ꝓcedere, nisi primo maleficium de quo deberet procedi probaretur per famam publicam per quatuor, uel plures testes fidedignos, & de ipsorum attestationibus fieret copia illi contra quē deberet procedi, & competens terminus ad opponeñ contra testes, & dicta assignaretur eidem & in ipso termino uel opponeret nil probaret, per quod derogaretur depositionibus, & attestationibus eorundem. Et si aliquis ipsorum D. Priorum molestatus, citatus, uocatus, uel inquisitus fuerit tempore sui officii & sequentium sex mensium, modo aliquo extra curiam. D. Potestatis uel alterius officialis cōmunis Spol.occasione sui officii defendatur & defendi debeat expensis cōmunis, & credatᷣ dicto talis molestati citati, uel inquisiti de eo quod dixerit se expedisse. Et teneantur: D. Priores populi, & tres de bulleċta infra octo dies postꝗ,a, dicto tali molestato & citato fuerint requisiti deliberare, & ordinare ꝙ ipsi tali molestato & inquisito de expeñ quas fecerit satisfiant, & facere ei apodissam, qua recepta statim camerarius cōmunis, absq; aliqua retentione gabellæ id quod continetur in apodissa ꝑdicta soluat eidē. Et ꝙ talis fuerit citatus molestatus uel inquisitus occasione dicti sui officii, declaretᷣ per. D. Priores ppl̄i, & capitañ artiū, quoꝝ declarationi uel maiori parti ipsoꝝ quæ fieri debeat ad bussulas, & palluctas detᷣ plena fides. Et idē intelligatᷣ & obseruetᷣ per oīa in qbuscūq; aliis officialibus, & cōsultoribus & arēgatoribus super factis cōis si exinde reciperēt molestiā siue dānū extra curiā ciuitatis prædictæ. Et quicunq; offenderet aliquem ex D. Prioribus populi dicto uel facto durante ipsorum officio, & post per annum, a, fine ipsius officii computañ puniatur in quatruplo eius pœnæ, & quantitatis qua puniri deberet secundum formam statutoꝝ si alium offendisset. Et nihilominus teneatur talis offendens ire ad confinia arbitrio D Prioꝝ. Et si post dicta tēpora, uel quandocunq; aliquis dictorum. D Priorum uel quicunq; alius officialis, consiliarius uel arengator occasione & pretextu officii quod habuisset in cōi uel eius quod cōsuluisset uel arengasset dicto, uel facto offenderetur ab aliquo, talis offendens pœna quadrupli similiter cōdemnetur. Et si aliquis ex prædictis fuerit offensus occasione alicuius officii quod habuisset

in cõi uel quia consuluisset, uel arengasset in aliquo consilio stetur declarationi faciende per ipsos D. Priores populi & capitañ artiũ ut in alio casu superius est expressum.

De litteris cõmunis & specialium persona rum sigillañ per. D. Priores. Cap. XXXXIX.

LITTERAE quæ transmitterent per. D. Priores populi pro facto cõmunis deliberent per ipsos uel duas partes ipsorum ad bussulas, & palluctas & anteꝗ apponatur sigillum, bullecta. D Priorum in dictis litteris apponatur. Et si litteræ quæ essent transmitteñ. pro parte ipsorum. D. Priorum, & cõmunis inseruitium alicuius specialis personæ dirigerentur Papæ Cardinal. uel regi post deliberationem ipsorum D. Prioꝝ mittant ad consiliũ populi & in ipso consilio sint saltem. xxx. consiliarii ultra numerum D. Priorum, & legi debeant & per maiorem partem ipsorum consiliariorum approbari, & nisi sit seruata forma prædicta ad pœnam. x. lib. deñ. non debeant aliquas litteras sigillare dicti. D. Priores.

Quod in consilio populi & arenga faciendis ciuitatis Spol. super aliquo negocio eligi possit numerus ciuium qui eandem authoritatem habeant. Cap. L.

(CONGREGATO consilio, seu arenga per D. Priores super aliquo negõtio seu re possit tale negotium seu res remitti cui uel quibus in dicto consilio seu arenga decretum fuerit, & talis, seu tales quibus huiusmodi remissio facta fuerit super ipso negotio seu re aliũ seu alios eligere possint, qui taliter electi habeant potestatem arbitrium, & baliã tale negociũ & rem exequendi & finiendi prout poterat fieri per consilium populi, & arengam prædictam & quicquid per eos factum gestum, & executum fuerit ualeat & teneat, ac si per arengam, & consilium factum & gestum & executum fuisset.) * Ex ꝑmis addi. ca. 12.

Quod potestas & quilibet alius officialis audiat benigne de ipso & suis officialibus conquerentes & appellãtes. uel ꝓtestantes nõ grauet. Cap. LI.

QVILIBET officialis ciuitatis Spoleti quoslibet conquerentes de ipso uel suis officialibus siue diceret ꝙ officialis non fecit sibi ius, uel si aliter facta sua proponere uoluerit. Et quoscunꝗ protestantes sibi aliquid, uel appellantes coram ipso, & eos super appellatione citantes sua iura & exceptiones produceñ. & his similes benigne audiat & pertractet, & ipsum uel ipsos ea occasione uel alio colore quæsito non molestet, uel in palatio detineat, ad pœnam quinquaginta lib. deñ. pro quolibet, & quoties contrafecerit in aliquo de prædictis.

Quod potestas uicarius & alii officiales teneantur ire in ambassiatas eorum expensis. Cap. LII.

PRO aliqua ambassiata cõmunis Spoleti uel singularium personarum ipsius non accedant potestas, & Vicarius seu aliquis alius officialis cõmunis Spoleti, nisi cum deliberatione. D.

tione. D. Priorum, & consilii populi, uel duarum partium ex eis, & tunc tantum suis expensis teneatur ire in ambasciatam predictam & simili modo eius sumptibus & expensis teneatur ire in caualcatas & exercitũ faciendũ per ipsum cõmune Spoleti prout per dictum consilium fuerit deliberatum ad pœnam centum lib. deñ. quoties cõtrafecerit in aliquo prædictorum.

Quod potestati & aliis officialibus salarium non addatur. Cap. LIII.

NON addatur salarium potestati uel alicui alii officiali cõmunis Spoleti nec aliquid alicui ipsorũ donari ualeat uel concedi occasione custodiæ uel officii sibi cõmissi & in posterum cõmittendi uel augumẽti officialium & familiæ uel alio quocũq̃ quæsito colore ultra id quod ex forma statutorum sit concessum. & qui contra prædicta aliquid proponeret consuleret, uel arengaret, scriberet seu legeret propositam in centum lib. deñ. uice qualibet condemnetur & quod incontrarium fieret non ualeat ipso iure.

Quod potestas debeat reassignare libros & acta sui officii, & q̃ ultimo mense sui regiminis nõ ferat absolutorias sñias nec testes publicet maleficiũ nõ ꝓbãtes Cap. LIIII.

LIBROS, Et acta Dñi potestatis factos & facta per suos officiales tempore sui officii per xv. dies ante finem ipsius officii teneat. D. Potestas uinculo iuramẽti & pœna. y. lib. deñ. in cõsilio populi reassignare una cum actis quæ habuit præcessoris eiusdem. Et ultimo mense ipsius officii non fiat aliqua absolutio de aliquo maleficio uel excessu nec testes super processu ipsius maleficii uel excessus receptos & eorum attestationes qui maleficium & excessum super quo fuerint recepti nõ probent publicet, dicto mense ad pœnã. c. lib deñ. Et nihilominus nõ ualeat absolutio uel publicatio quæ fieret, sed ipso iure sit nulla. Et D. Priores populi eligant uinculo iuramenti & pœna. xx. y. lib. deñ. pro quolibet in dicto cõsilio quatuor ciues populares Spol. quorum duo sint notarii qui unã cum assessore D. Priorum examinent dictos libros & ordinate perquirant si dicta acta & sententiæ. D. Potestatis sunt secundum formam statutorum ordine, ac tempore debito actitata, & ea quæ inuenirent non legitime facta scribant in quodam quaterno qui Sindicatoribus dicti. D. Potestatis & suorum officialium prima die Sindicatus eorum assignetur & detur & secundum quod in dicto quaterno erit scriptum, ita reexaminent dicti Sindicatores defectus in ipso quaterno descriptos, & ut iuris fuerit per potestatem & suos officiales delinquentes repertos, cogant ad soluẽdum pœnas quas incucurrerunt uel in quibus debeant condemnari pro defectu quolibet eorundem absq; aliqua alia condemnatione uel processu de defectibus ipsis facieñ. Et solum sufficiat ad exactionẽ dictæ pœnæ q̃ per ipsa acta defectus appareat, & ipsum defectum iudices potestatis allegationibus iuridicis non defendant, teneantur dicti assessor, & quatuor homines sic electi in ipso cõsilio iurare examinationem facere bona fide, & q̃ de contingenribus aliquid non omittent.

De obseruatione statutorum, & ordinamentorum cõmunis Spoleti. Cap. LV.

OFFICIALIS quilibet cõmunis Spoleti teneatur, & debeat uinculo iuramenti, & ad pœnam contentam in statutis & ordinamentis cõis oĩa & singula statuta & ordinamenta & prouisiones facta & facienda legitime in ipso cõmuni, loquentia de eorum officio inuiolabiliter obseruare. Et ubi non esset adiecta pœna. xxy. lib. deñ sit et habeatur expressa uice qualibet & pro quolibet capĩo contrafaciens condemnetur. Et in quolibet iuramento ueniãt omnia statuta prædicta, ac si essent in eodem expressa.

De Syndicatu Potestatis, & aliorum officialium. Cap. LVI.

QVONIAM dignum est, q̃ quilibet suæ uillicationis rationem reddat, ac suæ administrationis prout gessit præmium seu pœnã reportet, ꝓuisum & ordinatũ est statuto, & lege p̃senti q̃ potestas, Vicarius, iudex appellationũ, & assessor ciuitatis Spo. cũ suis iudicibus sociis, notariis domicellis, & familiaribus oĩbus nec nõ. D. Priores ppli, tres sup bullecta.

camerarius & notarius ipsius cancellarius et cæteri officiales qui secūdū formā eorꝫ electionis uel deliberationis quæ fieret per D. Priores populi essent sindicandi, deposito ipsorū officio teneantur stare & cōmorari in ciuitate Spoleti ad sindicatum. Videlicet. D. Potestas cum sociis suis officialibus & familiaribus octo diebus, Capitaneus siue iudex appellationum cum suis officialibus & familiaribus quinq; diebus. Assessor cum suis officialibus & familiaribus quinq; diebus, priores octo diebus, tres de bullecta, Camerarius & notarius ipsius & cancellarius quatuor diebus coram sindicatoribus qui electi fuerint per. D. Priores, & capitañ artiū ad sindicañ dictos oēs officiales prioribus dūtaxat exceptis quorꝫ sindicatores per capitañ. artiū uel duas ptes ipsorꝫ octo diebus ante depositionē officii eorꝫ. D Priorꝫ eligant̄. Et nullus pdictorꝫ officialiū forensiū possit uel debeat de dicta ciuitate discedere ante sentētiā cōdemnatoriam uel absolutoriā contra eum, uel p eo ferreñ. per sindicatores pdictos. Et in ipso sindicatu seruetur ordo infrascriptus videlicet ꝙ sindicatores præfati generalē inquisitionē faciant cōtra pdictos officiales & quēlibet ipsorꝫ de omnibus & singulis malegestis culpa, uel fraude, de cōmissis, uel omissis cōtra ius, & iustitiā, & pter uel contra formā alicuius capituli statuti dicti cōis, de oībus quoq; per eos, uel ipsorꝫ aliquē inlicite, & per sordes extortis, uel receptis, & ꝙ nō habuerunt puras manus recipiendo uel lucrando aliquid de ære & pecunia dicti cōis, & aliarū singularū personarū, contra formā alicuius capituli statuti seu pprii iuramenti & generaliter de oībus aliis excessibus, & delictis, culpis, & fraudibus quos quæ & quas ipse uel aliquis ipsorū tempore ipsorꝫ officii cōmisissent. Qua inquisitione formata prima die sindicatus eorum faciant dicti sindicatores pdictos officiales & quelibet eorū & ipsorū potestatis iudicis appellationū & assessoris familiā uniuersam citari ꝙ in cōtinenti ipsa die citationis coram eis debeant personaliter cōparere ad respondendū & se excusandū ab inquisitione prædicta, qui officiales cum uniuersa eorū familia quā Tenuerunt & tenere debuerūt per formā præsentiū statutorꝫ, & electionis eorum ipsa die citationis personalr̄ cōpareant corā sindicatoribus prædictis eorū pariturī mandatis, & inquisitioni debeant singuli respondere. Qui aūt cōparere & respondere neglexerint in termino assignato, pro cōfessis habeantur de oībus & singulis in dicta inquisitione cōtentis. Post uero cōparationē & responsionē ipsorū ad testium examinationē & aliarū pbationū receptionē procedant. Et ita se habeant diligenter ꝙ die ultima dicti syndicatus ipsorꝫ processus per sententiā cōdemnatoriā uel absolutoriam expediant Interim aūt ante sententiā dicti inquisiti, & quilibet ipsorū quoties fuerint requisiti ex parte sindicatorū prædictorꝫ coram eis debeāt personaliter cōparere, ut si essent casus torturæ possint subici questioni. Ita tamen ꝙ nullus eorū possit torqueri nisi p barrattariis, lucris illicitis & extorsionibus, & tūc præcedentibus legitimis inditiis. Et qui fuerit contumax habeatur pro cōfesso, & conuicto & tanquā legitime cōfessus & cōuictus possit & debeat cōdemnari. faciant quoq; dicti sindicatores prima secūda & tertia die dicti sindicatus adminus semel in die publice & alta uoce in publicis locis & cōsuetis ciuitatis Spoleti Banniri ꝙ quicunq; uult aliquid petere uel opponere alicui officiali uel familiari de cuius agitur sindicatu infra dictos dies bannimēti debeat cōparere coram sindicatoribus prædictis cum sua petitione, denuntiatione uel accusatione, & quilibet qui diceret se iniuste grauatū, a, tali officiali, uel eius familia, uel de suis bonis aliquid indebite percepisset admittat̄, & super ipsius petitione uel accusa procedat̄ secūdū formā statutorū, uel iuris cōmunis ubi ipsa statuta nō loquerentur. Et possint & teneantur sindicatores præfati in quolibet casu dicti sindicatus procedere de plano sine strepitu & figura iudicii & omni tempore, & quolibet loco omissis solennitate qualibet, & ordine iuris cōmunis & etiam statutorꝫ. Et quibuslibet diebus feriatis etiam ad honorē Dei, & sanctorū. Quicunq; aūt uoluerit prædictis officialibus uel ipsorum alicui debentibus uel debenti stare ad sindicatum octo diebus infra. v. dies sindicatus ipsorū. Et officialibus debentibus uel debenti stare ad dictū sindicatū quinq; diebus: & abinde infra terminum bannimenti aliquid petere uel opponere faciat infra terminos supradictos alias nullatenus audiatur. Et exhibita petitione denuntia uel accusa in terminis prælibatis possit demum super eis pcedi ut iuris fuerit. Nullus quoq; de ciuitate, uel comitatu Spoleti ipsis officialibus in eorum sindicatu auxilium, cōsilium, exhibeat uel fauorem. Et non admittatur ad testimoniū cōtra talē officialē, uel officiales tempore quo sindicatur aliquis qui fuerit condemnatus per talem officialē uel aliquis consanguineus eiusdē usq; ad tertiū gradū inclusiue nec aliqs qui suo tēpore fuerit positus ad torturā Et si admitteretur

mitteret eius dictũ, & attestatio sit nulla, & omni careat firmitate. Demum ipsi sindicatores ante sententiam omnia examinent, & secundum acta, & actitata sententiam proferant, ut est Iuris. Et si cõtingat ipsos sindicatores aliquem cõdemnare faciant statim per officiales ciuitatis Spoleti, quos ad hec eligere uoluerint, ꝗ talis cõdemnatio executioni mãdetur & ubi absoluant non repertum culpabilẽ eidem absoluto per camerariũ cõmunis residuũ salarii sibi debiti persoluatur. Et quia nõ decet ꝗ talibus officialibus sindicandis iniuria inferatur, nullus attentet uerbo uel facto eisdẽ officialibus uel eorum alteri iniuriari tempore sindicatus. Et qui cõtrafecerit in duplum eius quo als ueniret puniẽdus secundũ formam statutorum cõdemnetur. Nullus aũt officialis forensis seu ciuis seu alia singularis persona ꝓsumat minas uel alia uerba cõtumeliosa uel rogatoria ꝓferre alicui uel cõtra aliquẽ accusantem, uel denunciantẽ & petitionẽ aliquam dantẽ & porrigentẽ, uel accusare, & denunciare & petitionẽ uolentem porrigere contra officiales prædictos uel ipsorũ aliquẽ ꝗ retrahat uel recipiat petitionẽ uel accusam porrectam, uel ꝗ ipsam nõ porrigat, uel ꝗ ius suum super ipsa non prosequatur cõtrafaciens uero si minatus fuerit, uel uerba contumeliosa dixerit in lib. quinquaginta deñ. & si solũ rogauerit in x. lib deñ. uice qualibet puniatur. Ipsi aũt officiales forenses, & ipsoꝝ quilibet tẽpore quo stabunt ad sindicatũ in dicta ciuitate Spoleti non faciant aliquod conuiuiũ in ipsa ciuitate & comitatu alicui ciui uel comitatensi nec aliquis de dictis ciuibus. & comitatensibus alicui dictorũ officialiũ aliquod conuiuium facere uel cum ipsis comedere uel ad domũ suam uel sibi aliquid donare præsumant ad pœnã. c. lib. deñ. in quibus contrafaciens quilibet uice qualibet cõdemnetur. Deniq; nullus ciuis uel comitatensis Spol. aliquem officialẽ forensem associet sub pœñ. c. lib. deñ. cuilibet magnati & potenti de ciuitate & comitatu ꝓdictis, & xxv. lib. deñ. cuilibet populari. Debeant autẽ dicti D. Priores ꝓ honore cõis Spol. ipsos officiales facere associari per quos eis uidebitur cõuenire: & ꝓdicta banniantur prima die sindicatus ipsoꝝ.

Quod camerarius retineat tertiam partẽ salarii cuiuslibet officialis forensis. Cap. LVII.

TERTIAM partẽ salarii cuiuslibet officialis forensis uinculo iuramenti & pœna. xxv. lib deñ. Camerarius cõis teneatur, & debeat retinere, donec fuerit absolutus, uel rationabiliter condemnatus, & ad dandũ dictam tertiam partem alicui officiali forensi cõstringi non ualeat ab aliquo, uel compelli. Et qui cõtrafecerit in. c. lib. deñ. uice qualibet cõdemnetur

De monstra facienda per officiales forenses Cap. LVIII.

MONSTRAM. D. Potestas, iudex appellationũ, assessor D. Priorum, & ipsoꝝ quilibet. Et quicunq; alius officialis forensis ciuitatis prædicte facere teneantur, & debeãt bis in mense, de omnibus & singulis eorum officialibus, familiaribus, & equis quos tenere debeãt tempore ipsorum officii coram. D. Prioribus populi, & Tribus de bulleta uel duobus ex eis. Videlicet potestas in platea fori subtus logiam filiorum de sansis ubi iura redduntur. Et alii officiales in palatio populi residentie ipsorum. D. Prioꝝ, & ipsam monstram toties facere quoties per. D. Priores populi mandaretur. Et notarius reformationũ scribat, & scribere teneatur omnia spectantia ad dictam monstram, & punctare, & signare omnes officiales, familiares, & equos qui ad monstram, & ostensionem prædictã non personaliter interessent. Et si aliquis iudex uel sotius potestatis abesset, & dictæ monstre personaliter non interesset soluat potestas pro quolibet quinquaginta lib. deñ. & uice qualibet, & pro quolibet notario, & qualibet uice. xxv. lib. deñ. & pro quolibet officiali, familiari uel equo. x. lib. deñ. & qualibet uice, & eandem pœnam incurrant alii officiales pro quolibet ipsoꝝ familiarium notariorum, & equorum, ut supra de officialibus familiaribus, & equis potestatis est expressum. Et si principales officiales essent tempore dictæ monstre absentes ipsi, uel aliquis ipsorum in centum libris denariorum pro quolibet, & uice qualibet condemnetur. Et omnes defectus Officialium familiarium & equorum, quos inuenerit in dicta monstra, & ipsorum absentiam teneatur &

debeat dictus cancellarius uinculo iuramenti & pœna.xxv.lib.deñ.statim scribere ea die uel sequenti in consilio populi quod D.Priores populi teneantur ad dictam pœnã congregare, legat ipsos defectus exponendo qui fuerint absentes & quot de officialibus famulis,& equis pdictis,& talis lectura facta in dicto consilio habeat pro legitima cõdemnatione officialium pdictorũ.Et camerarius teneatur uinculo iuramenti prestiti,& pœna.xxv.lib.deñ.quantitates uel quantitatem pecunie quam dicti officiales,& ipsorũ quilibet incurrerunt ex defectu monstræ pdicte ponere ad introitus cõis pdicti. Et ad exitum officialibus antedictis,& in ipsorũ salario computare.Et si in faciendo dictã monstram fieri per quoscunq; officiales quæ ipsam facere teneantur dicti D.Priores,& cancellarius si erunt negligẽtes in.xxv.lib.deñ.uice qualibet condemnentur.

Quod nullus officialis ciuitatis Spoleti durãte tẽpore sui officii sindicet. Cap: LIX.

SYNDICARI nõ possit nec debeat aliquis officialis ciuis uel forensis ciuitatis Spoleti eius officio durante.Si autem dicto tempore sindicaretur non ualeat ipso iure.Et officialis q se permitteret & peteret sindicari ultra formam præsentis statuti in.c.lib deñ.uice qualibet condemnet.Et quicunq; proponeret consuleret,uel arrengaret,propositam scriberet uel legeret in contrarium prædictorum similem pœnam incurrat,& soluat.

De modo & forma tenenda per potestatem ciuitatis Spoleti in festo Beatæ Mariæ virginis de Augusto. Cap. LX.

OCTO diebus ante festum Beatæ Mariæ virginis gloriosæ de mense Augusti,Potestas qui pro tempore fuerit teneatur & debeat consiliũ populi facere congregari,in quo proponat de mõ & ordine teneñ.pro honore festiuitatis prædictæ. Et quicquid deliberabitur in dicto concilio,curet ipse Potestas executioni mandari.Necnõ faciat pconizari duabus Tubis per loca publica & cõsueta ciuitatis prædictæ,in die sabbati,diem festiuitatis prædictæ,unã cũ ipsius uigiliã præcedentẽ,quod homines ciuitatis & comitatus Spoleti debeant ipsum festum Beatæ Mariæ honorare,ac solemniter uenerari & uenire in uigilia dicti festi,& luminaria propriis manibus apportare,Dum tamen nullus possit habere dupplerium ponderis ceræ ultra duas lib.& ante dictũ festũ per.xv.dies faciat requiri per litteras uillas & castra cõis Spoleti. In quibus litteris præcipiatur hoibus dictarũ uillarũ q inter omnes x.foculares debeant habere unũ dupplerũ,adminus duarũ lib.ceræ.Et si minoris numeri fuerit seu esset villa prædicta nihilominus teneatur dictũ duppleriũ habere,Et debeant cũ dictis dupleriis ante completoriũ dies uigiliæ esse in ciuitate,& dicta duppleria accendere,& accensa portare dicto sero, ut extitit hactenus seruatũ,& quelibet ars dictæ ciuitatis cũ artificibus suis luminariis & duppleriis sequatur.D.Priores Potestatẽ,seu eius Vicariũ,Iudicẽ appellationũ,Capitaneos artiũ eorundẽ,Et nullus officialis terrigena,uel forensis duppleriũ aliquod ad pœñ.x.lib.deñ.pro quolibet habere ualeat á cõmuni.

De mõ & forma tenẽdis per Dños Priores populi de uictualibus uendẽdis. Cap. LXI.

PROPONANT .D.Priores populi quolibet mense in cõcilio populi de modo & forma tenenda ut Panis,Vinũ & Carnes,& alia uictualia iusto pretio uendant.Et quicquid fuerit super prædictis in dicto concilio deliberatũ,executioni mandetur. Si autem D Priores fuerint negligentes,uel aliquis ipsorũ,puniatur pro quolibet & qualibet uice in.x.lib.deñ.

De partitis mittendis ad Buxulas & Palluctas. Cap. LXII

QVIA a partita mittenda in qbuscũq; cõciliis uel arenghis,& quicquid in ipsis uel ipsorũ aliquo debent deliberari mittant,& deliberentur ad buxulas & palluctas Et quilibet teneatur mittere manus in ambabus buxulis uidelicet in qualibet buxula unam manũ,& Cancellarius cõis Spoleti surgat anteq̃ mittatur ad partitũ,& uulgari sermone dicat.Talis cõsultor ipsum

tor ipsum nominando, dixit sic, exprimen dictum eius, cuicunq; ergo placet dictum suum mittat in buxulam albam de sic. Et qui uellet contrarium mittat in buxulam rubeam de non. Et quilibet consiliarius mittat unam palluctam in buxulam, quæ illi placuerit, qui autem partitũ aliter mitteret, in. c. lib. deñ. uice qualibet condemnetur. Et quod in dicto cõcilio, uel arengha deliberaretur, non ualeat, nec teneat, sed sit irritum, & inane, Et ꝙ non mitteret ambas manus in buxulas, uel ultra unam palluctam in ipsis, uel aliqua ipsarum mitteret, in. xx. lib. deñ. uice qualibet puniatur Et qui partitum perditum non possit amplius remitti in eodem concilio.

Quod omnia fortellitia custodiantur per populares, & non per exbannitos & cõdemnatos cõmunis Spoleti. Cap. LXIII.

FORTELLITIA & Rocchæ quæ per cõmune Spoleti custodiuntur, & custodiri debent imposterum, custodiantur per populares tm̃ ciuitatis præfatæ. Et alicui exbãnito uel condemnato cõmunis prædicti, uel alii, ꝙ populari, ipsorum custodia, uel alicuius eorum cõmitti nõ ualeat ullo modo. Qui autem aliquem exbannitum, uel condemnatum, uel aliũ ꝙ popularem elegerit uocauerit, uel nominauerit ad custodiam supradictam. Et talis sic electus uocatus, uel nominatus, acceptans dictam custodiam in. c. lib. deñ. pro quolibet & uice qualibet condemnetur, Quicunq; uero popularis electus fuerit ad custodiam supradictam, teneat idonee satisdare de reassignañ fortellitium, siue rocchãm, cuius ei custodia committeretur, liberum, & liberam cõmuni Spoleti Et ꝙ á dicta Custodia non discedet, absq; licentia. D. Priorum, obtenta per ipsos, uel duas partes ipsorum ad buxulas, & palluctas. Et teneatur dictus custos, & castellanus tenere, & habere toto tempore quo durabit dicta custodia, omnes, & singulos surgẽtes, quos tenere debet secundũ formã suæ electionis, Et. D. Priores populi teneantur uinculo iuramenti, & pœñ. x. lib. deñ. pro quolibet mittere aliquam prouidam, & discretã personam ad faciendum fieri monstram de dictis castellanis, & surgentibus qui uinculo iuramenti, teneantur referre, quos inuenerint abesse a dicta mõstra, tam castellanum, quã surgentes, Et prout inuenerit, & statim postꝙ redierit Dñis Prioribus intimare, Et si dictus castellanus non erit ibi repertus soluat pro qualibet uice. x. lib deñ. quæ pœna ex computari debeat de suo salario. Et tam Dñi Prioris, ꝙ tres de bullecta anteꝗ deliberent apodissam salarii dicti castellani, exquirant, quot habet puntaturas Et nullus possit habere ultra duos menses custodiam alicuius fortellitii, siue Rocchæ nisi alr̃ per oportuna remedia ciuitatis Spoleti decretũ, & ordinatum fuerit.

De nundinis faciendis in ciuitate Spoleti. Cap. LXIIII.

NVNDINAE (cum ex eis cõmuni Spoleti honor resultet, & utile hominibus sequatur & cõmodum) fiant quolibet anno in ciuitate Spoleti, Et. D. Priores populi qui erunt de mensibus Aprilis et Maii proxim̃ secuturis uinculo præstiti iuramẽti & ad pœñ. quinquaginta lib deñ. teneantur & debeant in principio eorum officii facere cõgregari concilium populi & in ipso proponere de ipsis nundinis faciẽ. Et ut ipsæ perueniant ad notitiam prouincialium & de expeñ quæ sint per cõmune faciendæ pro principio ipsarum nundinarum, & uenientes ad ipsas nundinas habeant & recipiant oportuna & imposterũ de bono in melius augeãtur. Et quicquid in dicto concilio deliberabitur & ordinabitur ipsi. D Priores & eorum successores & qui erunt in officio tempore ipsorum nundinarum ad dictam pœnã faciant executioni mandare. Notarius uero reformationum, siue cancellarius cõmunis Spoleti, qui erit de mense Aprilis prædicti uinculo præstiti iuramenti & pœñ. quinquaginta lib deñ hoc capitulũ legat uulgari sermone. D Prioribus antedictis & ꝙ quæ hic continent obseruent eisdem & cuilibet ipsorum protestetur.

Quod artes & artifices in bono statu seruentur. Cap. LXV.

ARTES & artifices ciuitatis Spoleti, potestas, iudex appellationũ & Vicarius D. Priores populi, & cæteri officiales tam forenses ꝙ ciues ciuitatis prædictæ in eorũ bono statu

manuteneant & conseruent & Capitanei artium quoties ab eis fuerint requisiti pro bono sta/tu artium prædictarum præstent auxilium consilium & fauorem.

Quod omnes populares ciues faciant artem. Cap. LXVI.

QVONIAM ociositas & uoluptas arma sunt hostis antiqui ad miseras animas captiuañ. & per artiũ & artificum exercitium, ciuitas recipit emolumentũ Statuerunt & ordinauerunt ꝙ omnes & singuli Spoletañ ciues qui de stirpe nobilium non existunt, teneant & debeant artem uel mercantiam aliquã prout eis magis conuenit exercere. Et qui hoc nõ fecerit cum suspitione non careat officium non habeat in cõmuni. Et quilibet ciuis describatur in aliqua arte alias non habeat officium.

De iuramento saluitiæ præstañ per homines comitatus. Cap. LXVII.

SINDICVS cuiuslibet uillæ teneatur & debeat ad pœñ. quinquaginta lib. deñ. infra. xv. dies post initium sui officii adunantiã facere generalem hominum suæ uillæ á. xii. annis supra et á. lxx. annis infra, & ab ipsis hoibus iuramentũ saluitiæ exigat hac forma uidelicet. Ego iuro ad sancta dei euangelia tactis corporalr scripturis nõ inferre, nec facere aliquod dãnũ in possessionibus & fructibus quibuscũq; alicuius personæ ciuis, uel comitateñ, ecclesię uel secularis appensate, uel dolo & illos quos sciuero dãnũ dare in possessionibus & fructibus antedictis sindico & Vallariis dictæ uillæ, uel ipsorum alteri intimabo infra secundã diẽ postꝙ ipsos damnũ dare sciuero uel uidero. ut autem prædicta effectui demandentur. D. Priores populi qui erunt tempore præsentis statuti, teneantur & debeant uinculo iuramẽti, & pœñ xxv. lib. deñ. pro quolibet mittere infra. xv. dies pro oibus & singulis sindicis Villaꝝ cõitatus Spoleti, & eis & cuilibet ipsoꝝ ꝙ prædicta, & ipsorũ quodlibet obseruent, notificent, atq; mandẽt. Et simili forma & modo mittant pro capitaneis laboratoꝝ ciuitatis prædictæ, qui Capitanei faciant, & facere teneantur congregare laboratores dictæ ciuitatis & eorũ laboratoꝝ quilibet iuret ut superius cõtinet. Saluo ꝙ dãna quæ cõmitti uidebunt, notario dãnorum datoꝝ denũciare debeant & referre, & eoꝝ denuntiis cum iuramento de nouo præstando detur plena fides Qui aũt recusarent præstare iuramẽtũ prædictũ in. xxv. lib. deñ. uice qualibet cõdemnet. ⁎ (Potestas aũt siue uicarius & domini priores populi ciuitatis Spol. qui pro tẽpore erunt teneantur quolibet anno de mense Maii procurare, ita & taliter ꝙ dictũ iuramentũ prestet mõ & forma prædictis. Necnõ dictus potestas seu uicarius teneatur deputare unum & suis notariis ad recipieñ dictum iuramentũ inscriptis reducendum.) ⁎ Et pmis addi. ca. 3a

Quod nulla condemnatio cassetur uel exbannitus quis rebanniatur nisi facta solutione integra camerario. Cap. LXVIII.

CONDEMNATIO aliqua nõ possit excomputari, cancellari, cassari uel ad introitũ cõmunis poni uel mitti, nec possit aliquis rebanniri in perpetuũ nisi facta fuerit primo solutio mera, uera, & pura in pecunia numerata camerario cõis Spoleti totius quantitatis pecuniæ, quæ per ipsum condẽnatum soluenda ueniret in cõi, & etiã accusatori uel denuntiatori secreto cuius partẽ recipiat camerarius, & per ipsum tali accusatori uel denuntiatori integre persoluatur, recepta fide ab officiali qui sententiam tulit, quis sit accusator uel denũtiator cui ipsa pars debeatur, ubi pecuniaria esset condemnatio, uel nisi facta executione in persona uel mẽbro & fustigatione prout in ipsa accusationis sententia cõtinet. Et si cõtra prædictã formã fieret aliquid nõ ualeat nec teneat ipso iure. Et proponens deliberans, consulens, arengans. Notarius propositã scribens uel legens & ipsoꝝ quilibet incõtrariũ prædictoꝝ in. c. lib. deñ. condemnet & perpetuo sit infamis & officiũ habere nõ possit aliquod in cõmuni.

De pace facieñ inter discordes & iniuriatos. Cap. LXIX.

BOnæ rei & amenæ paci prouidendum uidetur cum inde præsentis uitæ habeatur subsidium, & remunerationis æternæ decernatur pmiũ. Nam in multitudine gentium gloria est regis

est regis, in diminutione uero contristatio principis & pluralitas hominum in ciuitate expetẽda est. Ideoq; affectãtes pfati. D. statutari intrinsecus pacem fore ac cõseruare & discordias & dissensiones comprimere ac dirimere Christi beatæq; Mariæ uirginis Matris eius nominibus & ipsorum suffragiis inuocatis sine quibus, neq; qui plantant, neq; qui regunt aliquid operantur statuerunt & ordinauerunt q. D. Priores ciuitatis Spoleti qui pro tempore erunt pro pace & quiete dictæ ciuitatis eligant & eligere debeant quatuor bonos uiros in termino xv. dierum post introitum eorum officii computañ, quibus electis & corã ipsis. D. Prioribus requisitis iuramentum exigant, & recipiant q fideliter & sollicite perquirent & indagabunt omnes & singulas inimicitias discordias, & scandala publicas & occultas, quæ essent inter aliquos ciues Spoletañ. & etiam comitateñ nobiles & populares, de quibus non esset facta pax uel ubi esset facta & pro firmitate ipsius aliquid agendum foret, quo iuramento præstito teneantur ciues prædicti taliter electi, & quilibet ipsorum uinculo iuramenti & pœñ. cccc. lib. deñ. pro quolibet incurreñ infra terminum uiginti dierum, immediate sequentium perquirere, indagare & inuestigare, cum cautela & sollicite de dictis inimicitiis, iniuriis & discordiis, & ante elapsum terminum supradictorum. xx. dierum in scriptis reducant omnia supradicta & præfatis. D. Prioribus sic in scriptis redacta debeant assignare, qui. D. Priores postq̃ scriptam prædictam perceperint prout & sicut in ea inuenient, teneantur & debeant infra terminũ octo dierum in consilio populi facere per cancellarium legere ad effectum ut desuper consulatur & quod consultũ fuerit & decretum in consilio dicti. D. Priores sub dicta pœna teneantur & debeant executioni demandare.

Qualiter represaliæ concedantur. Cap. LXX.

REPRESALIARVM concessio tam diuinorum q̃ humanorum iuri contraria nõ fiat nisi modo & ordine infrascriptis uidelicet, q si aliquis Spoletanus extra territoriũ Spoletanum in alicuius ciuitatis uel dominii territorio siue fortia fuerit captus seu derobbatus aliquibus suis rebus & talis capiẽs uel derobbans in tali loco uel territorio se receptet, nec taliter captum uel derobatum libere relaxare seu restituere uelit eidem res acceptans talis cõmunitas siue dominus ex parte cõmunis Spoleti bis requiratur & interpelletur per ambasciatores uel litteras ipsius cõmunis Spoleti per notarium reformationum cõmunis prædicti registrañ. & cõcedeñ omnibus ipsius petentis sumptibus & expensis q infra certum terminum cõpetentem faciat dictum captum relaxari & derobbato restitui res acceptas. Quibus terminis elapsis si talis cõitas uel dominus fuerit negligens circa talis capti uel derobati indẽnitatem uel circa eam oportunis remediis prouidere, tunc possint & debeant. D. Priores populi cum deliberatione trium de propositis proponere in concilio populi de ipsis represaliis concedeñ, uel non contra ipsam cõmunitatem uel dominum & personas dicti territorii uel districtus & quicquid in dicto concilio fuerit obtentum per duas partes ibidem præsentium (& præsentes debeãt esse concilii duæ partes) habeat firmitatem. & potestas teneatur quoties fuerit requisitus, illas exequi in fauorem illius cui represaliæ sunt concessæ, prout erit in dicto consilio populi ordinatum & quilibet, quibus dictæ represaliæ fuerint cõcessæ possint quos uoluerint conuocare & secum ducere ad capieñ dictos tales contra quos represaliæ sunt concessæ in ære & persona & tam ipsi q̃ qui eos associauerint ad capieñ prædictos pœnam aliquam non incurrant. Aliter ipsæ represaliæ concedi non possint Et si concederentur non ualeant nec teneant ipso iure. Et nihilominus q eis fuerit usus forma prædicta nõ seruata in cẽtũ lib deñ. uice qualibet condemnetur. Hoc tamen intellecto q in nullo casu, quis uti possit aliquibus represaliis extra ciuitatem Spoleti, & comitatum eiusdem. Qui uero uoluerit uti represaliis iam concessis, compareat coram. D. Prioribus populi & eis ostendat omnia sua iura, quibus examinatis si uidebitur. D. Prioribus cum eo cõsilio quod habere uoluerint q iuridice sint concessæ eas approbent & affirment & ad petitionem uti uolentis ipsas represalias & ipsius expeñ requiratur cõmunitas uel specialis persona contra quam ipsæ represaliæ sunt concessæ q in terminũ, xv. dierum post receptionem ipsarum satisfaciat eidẽ de omnibus pro quibus dictæ represaliæ

sunt concessæ & per Notarium reformationum hæ litteræ registrentur & elapso dicto termino litterarum si ei nō erit iuridice satisfactū uti ualeat ipsis represaliis & nō aliter. Quicquid autem occasione dictarum represaliarum perceperit infra.x.dies postq̄ illud perceperit per Notarium reformationum scribi faciat & signari ad hoc ut ultra non habeat q̄ ei concessum extiterit. Quod si prædicta non seruauerit in duplum eius quod perceperit condemnetur & eodem modo & forma concedi possint ipsæ represaliæ, cuilibet tamen de ciuitate comitatu, & districtu Spoletañ qui haberet aliquem debitorem quem non posset conuenire in ciuitate Spoleti si ei in foro talis debitoris ius & iustitia negaretur.

Quod monetæ expendantur pro quantitate qua recipit camerarius cōmunis. Cap. LXXI.

FLORENVS & moneta quæ expenduntur in ciuitate Spoleti expendi debeāt per comitatum & districtū, & ab omnibus recipiātur pro quantitate illa pro qua recipiunt a camerario cōmunis. Et si quis recusaret prædicta uel aliquod prædictorū in c. sol. deñ. uice qualibet condemnetur. Et nihilominus quilibet possit accusare delinquentem & dimidium pœnæ lucrabit nec nō credat ei cū uno teste de uisu & potestas quolibet mense faciat bāniri p̄dicta.

De partiseriis & eorum officio ac mercede. Cap. LXXII.

QVIcunq; ciuis comitatensis seu alius qui in posterum in ciuitate Spoleti & eius comitatu uoluerit exercere officium partiserii teneatur & debeat se præsentare coram magnificis. D. Prioribus pro tempore existeñ. qui Mag. D. Priores uirtute præstiti iuramenti debeant se informare de sufficientia talis comparentis. Et si repererint fuisse & esse idoneum ad tale officium exercendum deferant ei iuramentum manibus tactis scripturis de exercendo officium suum palam & bona fide & sine fraude seu dolo & taliter receptus describatur in cancellaria cōmunis ciuitatis Spoleti per cancellarium in aliquo loco particulari. & qualiter fuerit admissus & q̄ iuramentum præstiterit, & qui contra formam supradictam tale officium exercuerit in ciuitate & comitatu Spoleti facieñ mensuras uel aliquid pertinens ad officiū seu exercitium partiserii pro quolibet & qualibet uice incidat in pœnam.xx.lib. Et quilibet partiserius ad petitionem & requisitionem cuiuslibet petentis teneatur & debeat accedere ad mensurandum prout requisitus fuerit ea die uel sequenti & adminus intra tres dies postq̄ requisitus fuerit dummodo aliqua causa rationabilis ipsum nō excuset sub pœna.c.sol.deñ. ab eo de facto auferenda. Possint autem dicti partiserii & quilibet eorum cognoscere terminare ac decidere questiones confinium, terminorum fossatorum, cursuum aquarum, arborum murorum stillicidiorum domorum, & aliorum in quibus mensuratio caderet de plano, sine strepitu & figura iudicii & imponere pœnam, & banna usq; in.c.sol.deñ per ipsum seu ipsos uel alium officialem cōmunis Spoleti auferendam. Et si aliquis partiserius in suo officio cōmiserit fraudem incidat in pœnam.xxv.lib.deñ pro qualibet uice de facto ab eo, ut supra aufereñ, & sit priuatus tali officio in perpetuum Qui partiserii teneantur & debeant adæquare & adiustare eorum mensuras perticas cannas, ac pedes cum pertica, pede & canna cōmunis Spoleti alias nō possint nec ualeant mensurare sub pœna.x.lib pro qualibet mensuratioñ Habeant autem & quilibet ipsorum habeat de questionibus quæ coram ipsis cognoscerentur tres deñ. pro lib. existimationis rei de qua esset questio & tres alii deñ. sint & esse debeant cōmunis Spoleti & soluantur camerario recipienti pro ipso cōmuni. p uiatico uero & mercede ipsorum si mensurauerint in ciuitate & circuitu ciuitatis Spoleti usq; ad.x mod. pro quolibet mod. habeant bononenū unum pro qualibet parte, a,.x mod. supra pro quolibet mod. habeat bononenum unum dummodo non excedat summam duorum carlenorū pro qualibet parte in totū. & si ultra circuitū ad mensurādū accesserint ultra mēsurā p quolibet miliare habeāt bononenū unū a partibus.

De capudiciis

De capudiciis in ciuitate & comitatu Spoleti renouan͂. Cap. LXXIII.

CAPVDICIAE ciuitatis & comitatus Spoleti renouētur adminus semel in anno & milites Potestatis seu Vicarii uel alter ipsorum cui per Priores populi committeretur faciant primo mense eorum officii renouare capuducias supradictos,a,decem & octo annis supra usq; in.lx nec non,a,xyiii.annis infra & a lx.annis supra nullus possit uel debeat grauari etiam si in libro capuduciarum descriptus reperiretur. Ad proban͂ autem quem esse sexagenarium eius sufficiat iuramentum si ipsi militi uideatur eius esse ætatis aspectu corporis considerato. Et hoc locum habeat in sexagenariis & ab inde supra quorum filii uel filius in capudiciis reperirentur aliter in capudiciis describantur.

De Ambasiatoribus causa cōmunis transmitten͂. Cap. LXXIIII.

AMBASIATORES qui pro tempore causa cōmunis uel alterius singularis personæ per D. Priores populi & pro parte cōmunis transmitterentur habeant pro quolibet die & quolibet equo quos duxerit.xx.sol.den͂.& ducere non possit ipsorum aliquis ultra tres equos Et si maius salarium uideretur Dn͂is Prioribus populi persoluen͂ possint ipsum constituere si duæ partes ipsorum fuerint in concordia & uinculo iuramenti ambasiatores non mittant ubi uerisimiliter credant factum de quo agitur posse per litteras expediri. Ipsi autem ambasiatores & ipsorum quilibet iurent ambasiatam eis impositam facere bona fide & in litteris credentiæ deferant puncta ambasiatæ facien͂ quam secundum puncta prædicta diligenter faciant & non aliter. Et non possit aliquis ipsorum ambasiatam eis impositam recusare ad pœnam.xxy,lib den͂.nisi iusta & euidens causa excusaret eundem. Pro facto uero singularium personarum uel alicuius singularis uel specialis personæ non mittant ambasiatores ex pen͂ cōmunis sed expensis illius cuius causa ipsa ambasiata mitteretur facta prius deliberatione in consilio populi de ipsa ambasiata transmittenda,qui autem non soluisset collectas impositas per cōmune pro ambasiatore communis uel alterius specialis personæ nullatenus transmittant͂ nisi primo ipsarum collectarum fecerit solutionem integram & perfectam.

Quod D. Priores populi possint cognoscere de barractariis & lucris illicitis officialium dicti cōmunis. Cap. LXXV.

INQVIRANT & inuestigationem faciant diligenter. D. Priores populi quolibet mense ipsorum officii contra omnes & singulos officiales dictæ ciuitatis si aliquid fuissent indebite lucrati & de omni eo quod illicite ad ipsorum manus uel alterius ipsorum de bonis communis uel alterius singularis personæ ecclesiasticæ uel secularis collegii uel uniuersitatis indebite peruenisset. Et quia in prædictis de facili probationes non habentur. & Dn͂i Priores populi prædicti legali scientia sint priuati possint ipsi & maior pars ipsorum contra ipsos officiales & quemlibet ipsorum procedere in prædictis summarie de facto & de plano prout placuerit eisdem Dominis Prioribus & quē declarauerint barractariam, & aliquid illicitum commisisse & indebite percepisse & extorsisse expellere ab officio & ipsum cogere ad soluen͂ condemnationem aliquam ꝑut secundū formā statutorum pro dicta barractaria, & extorsione tenet͂. Et ad restituendum quod perceperit duplicatum, & officialis cum quo esset talem barractariā committens teneatur uinculo iuramenti & pœna centum lib. statim facta notificatione eidē per. D. Priores de barractaria prædicta ipsum de facto expellere uel captum detinere ad uolūtatem D. Priorum, & sufficiat in prædictis deliberatio & declaratio facien͂ & quæ fieret per. D. Priores, & ipsis stetur, & pro plena & plenissima probatione habeatur & legitima sententia

condemnatione & processu, & ab ipsa non possit appellari, reclamari uel de nullitate agi uel opponi, & hoc capl'm in electione quorũcunq; officialium intimetur. Si autem dicti Dñi Priores populi uel aliquis ipsorum in prædictis fuerint negligentes in .xxv. lib. deñ. uice qualibet condemnentur.

De habentibus paramenta calices libros & alias res ecclesiæ Sanctæ Mariæ diuino cultui deputatas. Cap. LXXVI.

DECET cunctas ecclesias specialis defensionis & auxilii fauoribus adiuuare, & ideo ordinatum & statutum est per ipsos. D. statuentes, q; Dominus Potestas. & quilibet alius officialis ciuitatis Spol. ad iustitiam positus uinculo iuramenti & pœna .c. lib. deñ. ad petitionem cuiusq; teneatur & debeat sũmarie sine strepitu & figura iudicii sine alicuius salarii solutione qualitercunq; informatione recepta realiter & personaliter quemlibet qui haberet uel habuisset aliqua paramenta, calices libros, & res alias deputatas diuino cultui ecclesiæ Sanctæ Mariæ Spol' ad restitueñ ipsas res & quamlibet ipsarum uel ipsarum extimationem dictæ ecclesiæ. Et si aliqui haberent ipsas res in pignore quia in culpa fuir in recipieñ easdem ipsas teneatur restituere & regressum habeant contra pignorantes easdem.

De salario & officialibus iudicis appellationum. Cap. LXXVII.

IVDEX appellationum qui pro tempore fuerit in ciuitate Spoleti habeat & habere debeat toto tempore sui officii unum bonum & expertum notariũ qui omnia acta spectantia ad officium dicti iudices in quintam diem postq̃ de ipsis rogatus extiterit mittere debeat ad quaternum & de ipsis cuilibet postulanti copiam exhibetur, quatuor famulos & unum equũ armigenum & habeat & habere debeat, a, cõmuni seu sindico dicti cõmunis ꝓ suo salario & dicti sui notarii & dictorum famulorum & equi pro sex mensibus quinquaginta lib. deñ. par. & plus non possit, a, dicto cõmuni percipere uel habere. Dictum autem salariũ soluatur eidem singulis duobus mensibus pro rata temporis tertia parte retenta ut supra de salario quorũcunq; officialium, est prouisum.

Quod campana magna cõmunis pulsetur per illum qui ad hoc fuerit deputatus. Cap. LXXVIII.

CAMPANA magna cõmunis Spoleti uel campana populi pulsetur ad consilium populi ad arengam, & ad pœnã in occasu solis & q; a pulsatione quæ fieret de sero usq; ad pulsationem quæ fieret in aurora sit nox & pro nocte habeatur & esse intelligatur, reliquum uero sit dies & prodie habeatur. Et ad pulsandũ dictam campanam per. D. Priores populi aliquis specialiter deputetur qui prædictam campanam pulsare debeat causa ꝓ rædictorũ & quoties expediuerit ex alia causa. Et maxime de sero tribus uicibus quando potestas mandauerit pro custodia ciuitatis q; nullus uadat per ciuitatem post tertium sonum campanæ. Et in tertio sono dentur tres tocchi cum aliquo interuallo, ut ad notitiam perueniat omnium q; tunc pro tertia & ultima uice pulsetur. Teneatur autẽ dictus pulsator campanã custodię pulsare omnibus diebus non feriatis quibus iudices potestates pro tribunali sedebunt tam de mane q̃ de sero ad hoc ut dum iura redduntur omnibus innotescat pœna .xx. sol'. deñ. quoties contrafecerit in prædictis.

Quod nullus officialis possit mittere familiam in comitatum. Cap. LXXIX.

VT grauaminibus & expensis comitatẽsiũ prouideatur in posterum, statuimus q; nullus officialis cõmunis Spoleti audeat mittere aliquem ex eorum familia in comitatum uel districtum ciuitatis prædicti cõtra aliquem seu aliquos aliqua occasione uel modo nisi primo

talis contra

talis contra quem mitteretur fuerit citatus semel & bis per Baiulos cõmunis mandato dicti officialis qui eum mitteret & contumax extiterit quo casu possit mittere unum tantum de sua familia cum uno baiulo, & talis fan ulus sic missus nil possit percipere uel habere pro suo sa/lario Sed ille contra quem fuerit missus teneatur ei dare comedere & bibere pro una uice dũ/modo talis cibus & potus duos solidos denariorum non excedant Et aliquid ultra dare non teneatur. Et dictus famulus non possit recipere si daretur, & nullus Baiulus pro dicto famulo uel pro se ipso recipiat aliquid ultra salarium ei constitutum ad pœnam. x. librarum deñ. quoties contrafecerint. Et quilibet possit accusare, & credatur eidem cum uno teste, & dimidium dictæ pœnæ lucretur.

Quod nullum castrum uel Villa faciat aliquod statutum contra commune Spol. nec non rectores possint inquirere. Cap. LXXX.

STATVTVM aliquod uel decretum contra cõmune Spoleti ac pacta inita cum ipso cõmuni aliquod castrum uel uilla condere non præsumat ꝙ si condiderint nõ ualeat ipso iure Et nihilominus nullus rector ea teneatur aliquatenus obseruare. Rectores autem ipsoꝝ castrorum possint super omnibus maleficiis inquirere statuto aliquo non obstante exceptis quinq; casibus iuxta pacta cum dicto cõmuni inita.

De capella construenda in palatio cõmunis. Cap. LXXXI.

AD HONOREM & reuerentiam omnipotentis Dei & gloriosissimæ Virginis eius ma/tris edificetur sumptibus cõmunis sacellum siue capella in palatio populi in qua quo/tidie missæ celebrentur per presbyteros & religiosos, sicut uidebitur Dominis Prioribus qui ꝓ tempore erunt expedire, necnon altare ibidem erigatur & fiant Missale, Calix, & alia necessa/ria sumptibus dicti communis Arbitrio capitaneorum artium uel maioris partis ipsorum Et quia non nisi in pacis tempore bene colitur pacis auctor dicti Capitanei artium curent diligẽ ter ut præsentibus temporibus, quibus in ciuitate Spoletana pax uiget ipsa capella cum opor tunis omnibus & ad diuina officia necessariis construatur, ut Deo propitio pax hic uigeat sem piterna.

De congregatione hominum cuiuslibet uillæ pro electione capitanei eiusdem facienda. Cap. LXXXII.

HOMINES cuiuslibet Villæ & districtus Spoleti congregati eligant unum capitaneum ex melioribus dictæ Villæ coram quo prædicti homines iurent ad Sancta dei Euangelia bonum statum, & augumentum populi & pacis ciuitatis Spoleti diligenter & pro uiribus de/fendere & ꝙ parati erunt ad ueniendum in ciuitatem prædictam pro defensione eiusdem quo ties fuerint per Dominos Priores requisiti. Et ipsos sequi, nec aliam personam nec in fauorẽ alterius factionis siue partis concurrere, sed tantum ad populũ cum Prioribus antedictis. Quo iuramẽto præstito dictus Capitaneus inscriptis apportet & dare debeat cancellario dictorum nomina iuratorum de quibus sumptibus cõmunis dictus cancellarius scribere faciat unum li/brum qui sit semper penes Priores populi antedictos, & hoc dicti Priores notificent cuilibet Villæ infra mensem post publicationem præsentium statutorum quæ Villæ & quælibet ipsaꝝ prædicta faciat cum Effectu infra octo dies postꝙ̃ fuerint requisiti.

Quod in arenga populi debeat certus numerus interuenire. Cap. LXXXIII.

QVOTIESCVNq; expediret Arengam populi ciuitatis Spoleti congregari delibe/retur ante quid debeat in ea proponi per. D. Priores populi tres super bullectis, & capitaneos artium & consilium populi antedicti prout continetur supra sub rub. de electione trium super propositis. Et quicquid proponetur in ipsa obtineri debeat & deliberari per duas partes hominum in dicta arengha existentium ad buxulas, & palluctas Debeāt autem in di/cta arengha ad minus interuenire * (Tercentum homines ciues Spoletani & si secus fieret dicta arengha, & quicquid in ea proponeretur deliberaretur, & ordinaretur nō ualeat, immo sit irritum & ipso iure inane. Et nihilominus Potestas D. Priores populi, seu quicunq; alter of ficialis, & quilibet eorum, qui facerent aliquam propositam in ipsa arengha non deliberata, modo & formis supradictis uel mitterent ad partitum non interueniente dicto numero, Et qui consuleret uel arengaret super ipsa proposita Vbi non adesset dictus numerus. Et nota/rius scribens seu legens dictam propositam & quilibet prædictorum in. c. lib. deñ. uice quali/bet condemnetur, Necnon cuilibet liceat accusare contrafacientes uel ipsorū aliquem in præ dictis, & dimidium pœnæ lucrifaciet. Quicquid autem per dictam arenghā modo & forma, quibus supra factum fuerit deliberatum obtentū & ordinatum ualeat & teneat, ac si per totū cōmune Spoleti factum foret.

* Ex ꝑmis addi. ca. xy

Quod Dominus Potestas uel alius officialis non possit imponere alicui silentium uel ipsum ponere ad confines. Cap. LXXXIIII.

SILENTIVM alicui ciui uel comitatensi ciuitatis Spoleti, q; non loquatur potestas uel quilibet alius officialis communis Spoleti non imponat, nec cogat aliter q̄ ei permittatur ex forma statutorum aliquem ciuem uel comitatensem morari in aliquo loco uel domo uel extra comitatum, uel districtum Spoleti, uel etiam in ipso comitatu & districtu ad confinia ire stare & morari absq; consensu & deliberatione D. Priorum, uel maioris partis ipsorum ad pœn. c. lib. deñ quoties contrafecerit. Et nihilominus si fieret tale mandatum nō ualeat ipso iure excepto tamen q; si coram ipso. D. Potestate uel alio officiali dicti cōmunis aliquis dice/ret uel proferret in aliquem uerba iniuriosa, tunc eidem imponi possit silentium, ne loquatur Et tali contrafacienti pœna iniungi, quæ inobedientibus secundum formam & ordinem sta/tutorum imponitur.

Quod non adhibeatur fides instrumentis Notariorum qui non sunt in matricula eorūdem descripti. Cap: LXXXV.

QVI non sunt descripti in matricula Notariorum ciuitatis Spoleti cogantur ad petitionē collegii eorundem per. D. Potestatem & suos officiales ad facieñ se scribere in dicta ma tricula, & ad solueñ centum sol. deñ camerario collegii antedicti pro pipere secundum formā constitutionū ipsius collegii Et interim anteq̄ in ipsa matricula admittātur & Scribant̄ ipsi uel aliquis ipsorum, non faciant aliquam publicam scripturam, q; si secus fecerint ipsi Scriptu ræ fides nullatenus adhibeatur, & non ualeat ipso iure. Et nihilominus in. xxv. lib. deñ. pro qualibet publica scriptura puniant̄. Et eidē pænæ subiaceat minor. xx. Annis aliquod publicū conficiens instrumentum.

Qualiter ars Notariæ interdici possit & de forma recipieñ notarios in matricula. Cap. LXXXVI.

ITEM statuimus & ordinamus pro cōmodo & honore Notariorum dictæ ciuitatis & ne * ex defectu uel ignorantia aliquorum ipsum collegium recipiat detrimentum, quod etiam

* Ex sc̄dis addi. ca. xxi

in non modicum damnum singularium personarum dictæ ciuitatis, districtus & comitatus facientium per tales Notarios testamenta, instrumenta & alias scripturas redundare uidetur. Ideo prouisum est quod capitanei dicti collegii cum consilio quatuor de antiquioribus possint & ualeant cum consensu & uoluntate rectoris ducatus uel eius Cõmissarii & non aliter dictam artem in totum siue in partem in perpetuum uel ad tempus. Notariis huiusmodi, & quibus eis uidebitur interdicere, qui notarii uel aliquis ipsorum deinde non audeant dictam artem ulterius exercere poẽ. c. lib. deñ. de facto per potestatem dictæ ciuitatis auferẽ pro uice qualibet qua contra fecerint in prædictis. Et ne ignorantia generet preiudicium contrahentibus statuerunt quod instrumenta facta post prohibitionem prædictam ualeant dicta prohibitione non obstañ. Item statuere quod nullus notarius qui in matricula Notariorum descriptus non repperiretur possit assumere & habere aliquod officium notariatus in cõmuni dictæ ciuitatis cum salario. Et nihilominus si assumeretur uel assumptus acceptaret officium poẽ xx. lib. deñ. incurrat. Et Camerarius dictæ ciuitatis non præsumat tali Notario salarium aliquod persoluere cum bulleta uel sine. Si uero cõtrafaceret de suo proprio uideatur soluisse. Item statuere ne in dicto Collegio possit aliquis recipi, uel in matricula Notariorum describi nisi prius de eo facta diligenti examinatione super scientia & eruditione eiusdem per capitaneos notariorum dicti collegii & deliberatione obtenta in congregatione dicti collegii uel duarum partium eiusdem poẽ tam recipieñ quam scribentibus & tali qui reciperetur contra dictã formã quinquaginta lib. deñ. pro quolibet imponenda, & prædicta non uendicent sibi locũ in officialibus forensibus dictæ ciuitatis præsentibus & in futurum eligendis.)

Quod nullæ litteræ aperiãtur Sine licentia & præsentia. D. Priorum. Cap. LXXXVII.

LITTERAS quascunque cõitati Spoleti transmissas nullus aperiat absque præsentia & consensu. D. Priorum uel maioris partis ipsorum, qui autem contrafecerit in prædictis in xxv. lib. deñ. uice qualibet puniatur.

Quod potestas castrorum possint imponere pœnam secundum formam præsentium statutorum. Cap. LXXXVIII.

SI POTESTATES castrorũ comitatus uel districtus Spoleti processerint cõtra aliquẽ super aliquo maleficio uel excessu, cuius non esset certa pœna in statutis dicti castri possit occasione ipsius maleficii uel excessus pœnam imponere, quæ in statutis & decretis ciuitatis Spoleti super tali maleficio uel excessu repperiretur expressa. Et ualeat & teneat, ac si per statuta dicti castri pœna in condemnatione contenta declarata esset.

Quod. D. Priores faciant soluere elemosynas in statuto contentas. Cap. LXXXVIIII.

ELEMOSINIS redimuntur peccata & placatur deus erga peccatores propter largitionem ipsarũ, ideo sint uigiles & attenti. D. Priores populi, ut elemosynæ quæ religiosis monasteriis & aliis piis locis solui debent debitis & ordinatis tẽporibus persoluantur ad quod teneantur uinculo iuramenti & pœna. xxv. lib. deñ. pro quolibet qui neglexerit elemosynas antedictas per camerarium cõmunis solui facere.

Quod soluatur census qui debetur cõmuni Spoleti in festo Sanctæ Mariæ de Augusto, & quo ordine recipiatur. Cap. XC.

CASTRA & uniuersitates comitatus & districtus Spoleti teneantur in festo sanctæ Mariæ de Augusto apportare censum quem soluere tenentur Communi Spoleti, & omne id

quod eiusdem census occasione soluere tenentur, & ipsum censum persoluere per sindicum ad hoc deputatũ specialiter ad pœñ. mille lib. deñ. pro uniuersitate qualibet siue castro Si aũt aliqua uniuersitas uel castrum uellet aliter dictum censum soluere, non recipiatur, sed contra eos & quemlibet eorum procedatur ad exactionem dictæ pœnæ, & si quis dictum censum per ceperit, dicto sindicatu non habito in.c.lib. deñ. uice qualibet condemnetur, & Notarius cameræ teneatur uinculo iuraměti, & pœñ. xxv. lib. deñ. sindicatus prædictos & census solutos scribere & ponere ad registrum cõmunis, & in ipso publicare prædictos.

Quod quando aperitur Cassa grossa Gabellæ intersint tres de Bullectis: Cap. XCI.

QVOTIESCVNq; aperitur Cassa grossa Gabellæ intersint tres super bullectis uel duo ex eis. Et pecunia quæ inde extraheretur non possit expendi absq; ipsorum uoluntate & consensu. Si autem aliter aperiretur, uel expenderetur contrafaciens in centũ lib. deñ. uice qualibet condemnetur & ipsam expendens cõmuni Spoleti restituat, ac si ipsam nullatenus expendisset.

Quod Priores populi & capitanei artium possint offerre & liberare in certis festiuitatibus. Cap. XCII.

DISCIPLINA siue misericordia destituitur, siue una siue altera teneatur ideo prædicti statutarii disciplinam temperantes misericordia statuerunt q; ad honorem & reuerentiam omnipotentis dei, cuius proprium semper est parcere & misereri, detentos in carceribus cõmunis Spoleti duobus annis cõtinue pro aliquo maleficio non existentes soluendo eorum condemnationem cum de ipso maleficio uel excessu debite sint puniti & corpus suppleuerit, quod eorum defecit marsupio D. Priores populi & capitanei artium ciuitatis Spoleti uel eorꝝ duæ partes possint & eis liceat relaxare absq; aliqua solutione facienda pro condemnationibus pro quibus in carceribus detenti fuerint offerẽdos Beatæ Mariæ semper uirgini in eius festo de mense Augusti uel die ueneris sancti uel Natiuitatis Dñi ut melius & decentius eis uidebitur conuenire, & facta oblatione prædictorꝝ, uel alterius eorum. Notarius Cameræ teneatur authoritate pſentis statuti cassare, circũducere, & Cancellare sentẽtias & cõdẽnationes, uigore quarum in carceribus detinebantur ipsi oblati, Ponẽdo in margine cõdemnationis, q; ideo cassa fuit quia condemnatus fuit oblatus, eo quia stetit in carceribus pro dicta condemnatione duobus annis.

Quod officiales forenses cõmunis Spoleti teneantur ire in certis festiuitatibus ad ecclesias infrascriptas. Cap. XCIII.

ADMISSARVM solẽnia teneantur D. Potestas, iudex appellationum i Assessor. D. Priorum & alii officiales forenses ciuitatis Spoleti cum Tubis Sonantibus accedere ad festiuitates quaslibet infrascriptas S. Beati Simonis, & etiam Beati Francisci ad locũ Fratrũ Minorꝝ, Vbi Corpus Beati Simonis est sepultum, Beati Nicolai & Beati Augustini ad locum Fratrum Heremitarum Sancti Augustini, & beatorꝝ Dominici, atq; Petri Martyris, ad locum Fratrum pdicatorum, Beati Concordii ad eiusdẽ ecclesiam extra Spoletũ, Beati Ioannis olim archiepiscopi Spoletini ad ipsius ecclesiam, Beati Lucæ Euangelistæ ad locum Seruorum Sanctæ Mariæ.

De elemosynis

De elemosynis facieñ Heremitis & fraterculis de Monteluco & Hospitali Sanctæ Crucis. Cap. XCIIII.

HEREMITIS seu fraterculis de monteluco, teneatur & debeat Camerarius cõis Spoleti in festo Beatæ Mariæ de mense Augusti Pro eorum indumẽtis dare quinquaginta lib. deñ. Hospitali S. Crucis detur Banderia quæ dat᷑ cõmuni Spoleti per cõmunitatem Abbatiæ Florentioli & duo Cærei Cæræ ponderis. x. lib in festo Sanctæ Crucis ad quas teneatur & ad solueñ cogi possit Camerarius antedictus prout supra de aliis elemosynis per ipsum solueñ aliis religiosis omnibus est expressum.

Quod. D. Priores non uadant ad Nuptias nec ad funera mortuorum. Cap. XCV.

QVAMVIS supra sit expresse prohibitum ne Dñi Priores populi exeant palatium ad eorum habitationem deputatum sine certis causis, quia tamen spãlis prohibitio magis afficit, hac præsenti lege sancimus ꝙ nullus ex. D. Prioris antedictis eat uel accedat ad aliquas nuptias neq; ad funera mortuorum uinculo iuramenti, & pœna x. lib deñ pro quolibet quotiens contrafecerint in prædictis nisi persona quæ nuptias contraheret uel celebraret seu defuncta esset usq; in tertium gradum consanguinitatis uel affinitatis inclusiue attineret alicui prædictorum quo casu ipse attinens tantum possit ire cum uno socio ex ipsis. D. Prioribus antedictis.

Quod iudices & Notarii Spoletañ. Sindicentur. Cap. XCVI.

IVDICES & Notarii Spoletañ ad ciuilia deputati degestis cõmissis & omissis per eos eo tempore & modo per sindicatorẽ potestatis sindicentur. Quo sindicari debent iudices & Notarii potestatis. Et eadem pœna de cõmissis puniantur qua puniendi sunt iudices & Notarii potestatis secundum formam statutorum.

Quod relicta facta cõmuni debeant assignari per Notarios. Cap. XCVII.

PROVIDERVNT insuper & ordinauerunt ꝙ omnes & singuli Notarii qui rogati fuerint & scripserint aliqua testamenta codicillos uel ultimas uoluntates, in quibus appareret ꝙ aliqua persona legauerit aliquid uel iusserit fieri Cõmuni Spoleti, uel in eis continerentur aliqua legata facta dicto cõmuni, ꝙ dicti Notarii uel eorum successores uel habentes libros dictorum notariorum teneantur dicta testamenta codicillos & ultimas uoluntates relicta & legata apportare producere & dimittere corã Prioribus populi infra mensem a die bandimenti præsentis decreti, & apportãtes seu producentes huiusmodi testamenta, Codicillos & libros in quibus prædicta continerent᷑ habeant quatuor deñ. pro qualibet lib. eorũ quæ continerentur in dictis testamentis & Codicillis & in casu prædicto Priores populi qui pro tẽpore fuerint absq; tribus officialibus de bullectis teneantur ea die qua fuerint apportata facere tali apportanti apodissam sub pœñ. x. lib deñ. pro quolibet & Camerarius cõmunis teneatur soluere habita dicta bullecta sub dicta pœna si uero dicti Notarii & successores eorum uel possessores dictorum librorum fuerint negligentes in produceñ & exhibẽdo dictos libros infra dictum tempus cuilibet contrafacienti centum lib. deñ per. D. Potestatem de facto auferantur cuius pœnæ dimidium applicetur potestati reliquum uero cõmuni Spoleti, & ꝙ Dñs potestas super prædictis plenum habeat arbitrium inuestigandi & ueritatẽ inquireñ & contrafacientes de facto puniendi pœna prædicta Nec de his quæ pro exactione prædictorum fecerit sindicari debeat aliquo in contrarium loqueñ non obstañ.

XXIIII

De officio massariorum cõmunis & ipsorum electione ac imbuxulatione. Cap. LXXXXVIII.

MASSARIORVM cõmunis anno tantum duret officium, & duo tantum ciues pro quolibet anno eligantur & imbuxulentur per habentes authoritatem in ipso bussulo & ante finem eorum officii per decem dies unà cum Magistratu Dominorum Priorum de buxulo extrahantur & in principio eorũ officii in manibus Dñorum Priorum corporaliter manu tactis scripturis iurare debeant legaliter & bona fide eorum officium exercere sine aliqua fraude, dolo seu machinatione Et authoritatem habeant inquirendi & procedendi contra omnes & singulos occupantes & apprehendentes uias publicas ciuitatis & comitatus Spoleti, & si quid inuenerint occupatum & appræhensum debeant impristinum statum facere reponi & reduci & occupatores & apprehensores huiusmodi, & quélibet ipsorũ possint pro eorum arbitrio summarie absq; prolatione alicuius sententiæ usq; in quãtitatem.xx.lib.deñ.punire applicañ pro medietate communi Spoleti pro alia medietate massariis prædictis dummodo contra eos ad aliquam executionem realem seu personalem non procedant sine expressa uoluntate & consensu Magnifi.Dñorum Priorum pro tempore existentium uel maioris partis ipsorum de qua licentia apparere debeat manu cancellarii Dñorum Priorum als dicta executio sit nulla & massarii ipsi incidant in pœnã pro quolibet & qualibet uice.xxv.lib. deñ.Cameræ comunis Spoleti applicañ ipso facto. Et eandem potestatẽ atq; authoritatem habeant super pontibus, aquis aqueductibus, fontibus, & aquarum cursibus ciuitatis & comitatus Spoleti in omnibus & per omnia prout supra & similibus modis & formis procedere debeant & teneantur.

De officio Duorum Notariorum super archiuio & conseruatione iurium cõmunitatis Spoleti. Cap. LXXXXVIIII.

DECET & ualde utile esse uidetur q aliqui sint in ciuitate qui particulariter curam gerant pro conseruatione & manutentione iurium cõmunitatis Spoleti, ideoq; statuerunt & reformauerunt q in renouatione buxuli facienda per habentes authoritatem in dicto buxulo imbuxulentur notarii ciuitatis prout ciuibus de buxulo uidebitur quorum officium per annum duret & finito anno alii extrahantur qui notarii extracti habeant & habere debeant curam & regimen omnium librorum iurium instrumẽtorum, & monumentorum quorũcũq; ipsius cõmunitatis Spoleti: qui libri, iura, monumẽta instrumenta sint & esse debeant reclausa in aliquo loco secreto & clauso, ita & taliter q nullus alius accedere possit sine scitu & uoluntate ipsorum notariorum qui notarii primo loco extracti seu electi teneantur & debeant de omnibus libris istrumentis, scripturis, & monumentis ipsius ciuitatis Spoleti facere unum repertoriũ seu summã taliter, ut ex ipsius inspectione breui tempore uideri possint in casibus occurrentibus futuris temporibus iura quæ in ipso archiuio reperiunt. Salariũ uero ipsorum notariorum archiuii sit & esse debeat florenorum duorum pro quolibet & quolibet anno.

FINIS. LIBRI PRIMI.

INCIPIT LIBER SECVNDVS CONTINENS IN SE

maleficia & dāna data & iurisditionem Potestatis & eius officialium & cuiuslibet positi ad ius reddendum super eis.

De iurisditione Dñi Potestatis & iudicis maleficiorum. Cap. I.

IMPVNITAS scelerum fideles exanimat & armat audaciā contra bonos, ideo publicæ utilitatis existit, ne maleficia remaneant impunita, & quos diuinus timor a malo non reuocat, Temporalis saltem cohibeat disciplina. Verum quia nihil prodesset iura condere, nisi ministri iustitiæ haberent, qui malis hominibus ciuitatem purgarent, & maleficia secundum legem debitam cohercerent. Per supradictos Dños statutarios est hac præsenti lege prouisum, ꝙ Dñs potestas ciuitatis Spoleti, & iudex maleficiorum, qui erunt per tempora, & quilibet eorum habeant, & habere intelligantur in ciuitate Spoleti, & eius comitatu, & districtu merum & mistum imperium, & omnem iurisditionem, & ꝙ tam ipse potestas ꝙ̄ iudex maleficiorum possint de omnibus & singulis maleficiis, quæ in ciuitate comitatu & teritorio siue districtu Spoletano cōmitterentur tempore sui regiminis, & de retro cōmissis per sex mēses, & etiam de homicidio robbaria. proditione, falsitate arsura & furtis retro cōmissis infra duos annos, & ꝓcedere & cognoscere per accusationem denuntiationem & inquisitionem, esto ꝙ non præcesserit infamia aliqua de maleficio de quo inquireretur, quæ esset in actis redacta & de his & super his dictus Dñs Potestas, & iudex. & uterq; ipsorum possint, & debeant cognoscere procedere ac pronunciare diebus quibuslibet tam iuridicis ꝙ̄ feriatis etiam ad honorem dei inductis omnibusq; aliis iuris solēnitatibus prætermissis, seruata dumtaxat in se super prædictis & circa ea censura & forma statutorū cōis Spoleti, & prædictus Dñs Potestas & iudex maleficiorū & uterq; ipsorum dicta maleficia pœnis debitis cohercere, ac punire teneantur iuxta tenorē, & formam probationū super ipsis causis maleficiorum factoꝝ considerata in ipsis probationibus substantialitate seu essentialitate ipsorum maleficiorū obiectoꝝ, ipsorūq; probatione, non autem forma uel qualitate quacunq; circa ipsorum maleficiorum seu pœnarum de ipsis imponendarū aggrauatione in ipsis accusationibus denuntiationibus uel inquisitionibus apposita uel adiecta qua non probata nihilominus de ipso maleficio iuxta probationis factæ mensuram pœna debita imponatur pactis pacis remanentibus semper saluis:

De notificatione accusationum Dñis Prioribus facienda. Cap. II.

NOTIFICENTVR per Dominum Potestatem seu per iudicem maleficiorū eiusdē Dñis Prioribus populi omnes inquisitiones, quæ formarentur per ipsos, uel alterū ipsorum, contra quoscunq; de quibuscunq; maleficiis, accusationibus & denutiationibus exhibitis coram ipsis, uel altero ipsorum infra tertiam diem a die formatæ inquisitionis denuntiationis exhibitæ uel accusē & ipsarum copiam de uerbo ad uerbum transimittant prout, & sicut iacent in quaterno sine nominibus tamen testium exceptis accusationibus denuntiationibus, & inquisitionibus, quæ fierent super dānis datis, ad quoꝝ notificationē & ipsorum copiā transmittēdam prædicti minime teneantur, Dñi uero Priores faciant dictas copias bene & diligenter in quodam libro de ipsis faciendo per ordinem registrari, & quibuslibet quindecim diebus ipsas examinent, & pro iniuriatis mittant & circa prædicta obseruent quod supra in prima parte in capitulo quod a pluribus queritur, seriosius est expressum. Si autem potestas & eius iudex maleficiorum dictas copias dimiserint mittere ut est dictum in cētū lib. deñ. cōdemnentur.

De citationibus & exbandimentis in maleficiis faciendis, & ipsorum ordine atq; forma: Cap. III.

CITATIONES super causis maleficiorum fiant & fieri debeant hoc modo uidelicet
quilibet accusatus denuntiatus uel inquisitus cõtra quẽ ꝓcederet̃ de aliquo maleficio de
quo pœna ueniret aliqua imponenda per formã statutoꝝ uel iuris duabus uicibus & diuersis
diebus & per baiulos dicti cõis personal̃r uel saltẽ ad domũ suæ solicæ habitationis aliquo de
sua familia maiore quatuordecim annis uel aliquo de suis uicinis ætatis ṗdictæ audiente citet̃
& requirat̃ ꝗ ueniat corã dicto dño potestate uel iudice maleficiorũ ad se excusandum ab ac/
cusa denuntiatione uel inquisitione quæ fieret cõtra ipsum infra secundã diẽ si talis reus ha/
bitauerit in ciuitate Spoleti, & intra tertiã diẽ si in comitatu a die factæ citationis in antea cõ/
putandã ipsa die citationis minime cõputata. & dicta prima citatio possit fieri tantum uerbo
absq; alia cedula & cõmissione, & per bayulũ. Secũda uero citatio fieri debeat per bayulũ cũ
cedula inscriptis cõtinente totã seriẽ & qualitatẽ maleficii siue maleficiorum cuius uel quo/
rum occasione ꝓcederet̃ cõtra talẽ citãdũ, & dicta cedula sit subscripta manu notarii in cuius
actis erit ꝓcessus sup quo emanat citatio in hac forma ego talis exprimẽdo nomen ꝓpriũ no/
tarii dñi potestatis & iudicis dictæ cedulæ missæ, & talẽ cedulã cõtinentẽ dictũ maleficiũ, & ut
supra dicit̃ subscriptã dimittat ad domũ dicti citati alicui de sua familia uel saltẽ apud unum
de suis cõuicinis uel personal̃r sibi tradat uel ad hostiũ domus ꝓprie habitationis affigeñ di/
mittat, & si aliter fierent dictæ citationes uel ipsaꝝ aliqua nõ ualeant ipso iure Prætereꝗ in il/
lis qui fecissent citari aliquẽ extra iurisditionẽ ciuitatis Spoleti uel qui declinassẽt iurisditionẽ
cõis Spoleti in quibus casibus cedulæ nõ dimittantur. sed obseruet̃ capl̃m sequens & capl̃m,
lxiiii. infra eodẽ libro quo casu secunda citatio fiat eo modo quo prima. Si uero talis accusa
tus denuntiatus uel inquisitus tunc tẽporis non habitauerit in ciuitate seu districtu Spoleti, &
habitaret & morã traheret in aliqua ciuitate castro uel comitatu & districtu alicui⁹ ciuitatis uel
castri cõtiguis comitatui & districtui Spoletano notificet̃ per litteras & bayulũ dicti cõis per
potestatẽ uel iudicẽ maleficioꝝ rectori uel officiali ciuitatis uel castri, ubi talis citandus habita
ret uel ubi domiciliũ haberet causa ꝓpter quã ꝓceditur cõtra eũ. Et si per modũ inquisitionis
denuntiationis uel accusæ cum termino aliquoꝝ dierũ arbitrio potestatis uel iudicis assignan
do in quẽ possit dictus inquisitus denũtiatus uel accusatus cõsiderata loci distantia uenire &
cõparere ad se excusandũ & defendendũ a tali inquisitione denũtia uel accusa. Sed si talis in
quisitus denuntiatus uel accusatus nõ habitaret uel domiciliũ haberet in aliqua ciuitate castro
uel loco cõtiguis comitatui & districtui Spoletano tunc fiat citatio sono Tubæ præmisso per
unum ex bãnitoribus dicti cõis publicæ & alta uoce ad bancũ iuris ubi iura reddunt̃ per ipsum
dñm potestatẽ & iudicẽ maleficioꝝ de tali inquisito denũtiato uel accusato cũ termino octo
dierum eidẽ in ipsa citatione assignando intra quẽ uenire possit ad se excusandũ ab ipsa tali in
quisitione denuntia uel accusa. Quod si talis citatus uel requisitus in quolibet casuũ ṗdictoꝝ
infra terminũ ipsarũ citationũ uel requisitionũ nõ cõparuerit tunc ipsis terminis elapsis exbã
niatur publice & alta uoce sono Tubæ præmisso per unũ exbannitoribus dicti cõis cuius ban
ni in effectu hec sit forma, qnoniã talis de tali loco citatus ex parte Dñi Potestatis uel iudicis
maleficioꝝ ꝗ ueniret corã eo ad se excusandũ & defendendũ ab accusa inquisitione uel denũ
tia de eo facta infra citationũ terminos uel aliquẽ eorũ seu infra notificationẽ termini nõ cõ/
paruerit, Iccirco dñs potestas siue iudex maleficioꝝ facit eũ exbanniri de ciuitate & comitatu
& districtu Spoleti in tantã quantitatẽ pecuniæ in ea uidelicet quæ ipso maleficio imponẽda
ueniret per formã alicuius capituli statutoꝝ uel in persona seu membro, si ex dicto maleficio
pœna personalis uel mẽbri resultaret, & si plus uel minus exprimeretur in ipso banno ꝙ esse
deberet secundũ formã statutoꝝ nõ per hoc uitiet̃. Sed ipsum bannũ intelligat̃ datũ in debita
quantitate, in quo bãno remaneat si intra tertiã diem a die dati bani Si talis reus habitauerit
in ciuitate burgis uel subburgis Spoleti, & si in eius comitatu intra qntã diem, & in octauã diẽ
si in ciuitate uel comitatu & districtu ṗdictis nõ habitauerit corã tali potestate seu iudice male
ficioꝝ nõ cõparuerit, tali inquisitioni denuntiæ uel accusæ respõsurus, & suis pariturus mãda
tis, ipsa die dicti talis exbãnimẽti in dictis terminis uel ipsoꝝ aliquo minime cõputata. Elapsis
uero tam terminis dictarum citationũ seu notificationis prædictæ, ꝙ etiam termino dicti ban/

nimenti talis reus si non cōparuerit ex nunc uigore & authoritate præsentis capituli statutorū pro contumace habeatur atq; reputetur & censeatur legitime conuictus de omnibus & singulis in ipsa inquisitione denuntiatione uel accusa cōtentis Et perinde dictus potestas siue iudex maleficiorum contra eum ad sententiam & condemnationem procedere possit & debeat, ac si ipse reus contumax de omnibus & singulis in ipsis inquisitione accusatione uel denuntiatione cōtemptis esset legitime conuictus & testibus & probationibus legitime superatus. Sane si intermino alicuius prædictaꝝ citationum uel banni compareret aliquis pro ipso reo coram ipso domino potestate uel iudice maleficiorum allegans causam absentiæ ipsius rei tunc talis excusatio audiatur pro ut eidē dn̄o Potestati uel iudici maleficiorū uidebitur cōuenire inspecta tamen qualitate maleficii & conditione talis rei Preterea in omnibus citationibus notificationibus & exbannimētis præceptis & ambasiatis factis per bayulū & bānitores cōis Spoleti in causis & super causis huiusmodi, & in aliis quibuscunq; & ex cōmissione uel mādato dictorum dn̄i Potestatis, & iudicis maleficioꝝ uel alterius eoꝝ uel sine cōmissione ubi liceret sine cōmissione citare & generaliter de oībus & super oībus quæ ad ipsoꝝ spectant officiū stetur & credatur relationibus eorundē. Si uero reus intermino alicuius dictarū citationū notificationū seu banni uelante sentētiā cōparuerit corā ipso dn̄o Potestate uel iudice maleficioꝝ qualibet die etiā feriata ad honorē dei eius cōparitio admittatur. & postq̄ ipsi accusationi denuntiationi uel inquisitioni responderit, & idoneos fideiussores dederit relapset, & detineri non possit uel grauari occasione alicuius causæ uel denuntiationis uel cōdenationis uel debiti præcedentium ipsam excusationē nisi de tali maleficio ageretur in ꝓcessu super quo se excusauit de quo principaliter uel secundario uel indefectū alicuius pœnæ pecuniariæ nō solutæ pœna aliqua personalis ipsi reo imponenda ueniret per formā alicuius capli statutoꝝ. Ipsi aūt reo post eius responsionē assignetur terminus decem dierū ad oēs & singulas suas defensiones & ꝓbationes faciendas & totidem accusatori ad suā accusam probandā qui terminus habeat & sit peremptorius infra quem recipiant testes & ꝓbationes utriusq; partis tam super accusationē q̄ super inquisitione & denūtiatione & articulis defensionis, & ipsis testibus receptis statim post dictum terminū publicentur & partibus ad ipsam publicationē requisitis. & post publicationem testium partibus quinq; dierū terminus assignetur ad accipiendū copiā, & opponendum contra testes, & dicta & totū processum retro factū ad ꝓbandū & probatū habendū per oēm ꝓbationis modū & dicti termini tam primus q̄ secundus habeantur pro datis & assignatis, ac si per dn̄m Potestatē & iudicem maleficioꝝ dati essent & arctari nō possint nisi reus maleficiū fuerit sponte cōfessus & dixerit se omni defensione carere. Notarius uero maleficiorū copiā actoꝝ omniū & scripturarū super maleficiis illa die uel sequenti qua ab eo peteretur dare teneatur postulanti & quousq; eidē petenti copiā nō dederit eidem nō currat terminus & ex quo eidem data fuerit copia nil addi uel minui possit in his de quibus data fuerit copia dicta & si adderetur non detur fides additis in eisdē & parti nō noceat ullo modo. teneantur aūt dicti dn̄s potestas & iudex maleficiorū omnes & singulas causas maleficioꝝ inquisitionis denūtiationis uel accusationis infra triginta dies cōputādos a die excusationis ubi reus comparuerit & a die primæ citationis ubi extiterit cōtumax per sententiā cōdēnatoriā uel absolutoriā terminare q̄ si non fecerint in quinquaginta libras deñ Pro quolibet processu nō terminato uice qualibet condēnetur, & nihilominus ipsos processus, & quemlibet ipsoꝝ terminet ad dictam pœnā infra octo dies post dies triginta prædictos immediate sequentes saluo q̄ ultimo mēse sui regiminis dn̄s Potestas uel iudex maleficioꝝ nō ferāt nec ferre possint sententias absolutorias in dictis causis maleficioꝝ nec testes ad offensam receptos qui maleficium super quo sunt recepti non probant legitime publicare, & in prædictis non currat eis terminus supradictus.

De pœna facientis aliquem citari indebite extra iurisditionem ciuitatis Spoleti. Cap: IIII.

EXTRA curiam & iurisditionē ciuitatis Spoleti aliquē uel aliquos facientes indebite citari uel uocari ciuiliter uel criminaliter in principali causa uel appellatione dn̄s potestas ciuitatis prædictæ, & iudex maleficiorum uinculo præstiti iuramenti, & pœna centū lib. deñ. pro qualibet uice teneat, & debeat quoties fuerit requisitus ad petitionē talis citati & cuiuslibet

bet cōquerentis cogere & cōpellere modis omnibus quibus potest illum qui eum uel eos citari fecerit & requiri, ut desistat omnino a tali molestia contra eum & eundem in centū libras deñ. puniat & cōdemnet si est suæ iurisditioni subiectus. Si autem nō subiectus existit cogat eius patrem uel eius fratrē uel fratres si hēt aliquē ex pdictis. si uero nō habet aliquē ex pdictis cogat eius pximiores cōsanguineos ad soluendū ipsam cōdenationē cuius dimidia sit cōis Spoleti, residuum uero sit talis citati uel requisiti prædicti, & ꝙ dn̄s potestas ad petitionem talis sic citati uel molestati debeat & teneatur eiꝰ cū defendere & defendi facere expensis omnibus cōis prædicti nō obstante aliquo capitulo statuti dicti cōmunis incontrarium loquente, & si dictus dn̄s Potestas fuerit negligens in prædictis perdat de suo salario centū libras deñ & teneatur prædictus dn̄s Potestas proponere in consilio populi dicti cōmunis primo mense sui regiminis si super hoc est aliquid addendum, & si aliquis non subiectus dicto cōmuni contrafaciens in prædictis habet aliqua bona sita in ciuitate uel comitatu Spoleti teneatur potestas & iudex maleficiorum & quilibet ipsorum qui super hoc fuerit requisitus facere præcipi detentoribus ipsoꝝ bonorum ne ipsa bona ulterius teneant uel laborent pro tali contrafaciente sub pœna centū librarum quam incurrat, si post dictum mandatum detinuerit ipsa uel laborauerit.

Quod sententiæ criminales ferantur in cōsilio populi. Cap. V.

SENTENTIAS omnes maleficiorum tam condemnatorias ꝙ̄ absolutorias potestas & iudex maleficiorum & iudex appellationum teneantur & debeant uinculo iuramenti & pœna centum libraꝝ deñ. pro quolibet & qualibet uice ferre in consilio populi bannimento præmisso, ꝙ quicunq; habet facere in eorū curiis occasione alicuius maleficii uel excessus, Veniat in dicto consilio sententias auditurus, & facto dicto bannimento possint ipsæ sententiæ ferri, & alia citatio non requiratur ad ipsam sententiam audiendam. Sed dictum banuum habeatur perinde ac si persona contra quam feretur sententia fuisset personaliter legitime & peremptorie citata ad dictam sententiam audiendam. prædicti autem officiales & ipsorum quilibet sententias ferendas per ipsos faciant per notarium qui de ipsis regatus extiterit ante ipsaꝝ prolationem publicare & de ipsis cōfici duos libros chartæ pecudinæ quorum unus statim in dicto consilio, ubi dictæ sententiæ legentur notario cameræ assignetˀ, & alter remaneat peneˀs eos ut de ipsis sententiis copiam faciāt cuilibet postulanti quam dare teneatur quilibet requisitus ea die uel sequenti ad pœnam xxv. lib deñ. & donec copia fuerit exhibita ex quo petita fuerit, ad appellandum petenti prædicto terminus non labatur.

De pœnis mitigandis propter pacem. Cap. VI.

PACE facta cum iniuriato uel eius procuratore legitimo, uel ipso mortuo cū propinquioribus consanguineis eiusdem de maleficio de quo proceditur per publicum instrumentum per malefactorem contra quem proceditur. si ipsam pacem in publicam formam redactam, p duxerit infra decem dies post ipsius excusationē immediate sequētes in dimidia pœna pecuniæ in qua alˀs puniretur, si ipsam pacem non fecisset condemnetur. & talis malefactor producens instrumētum prædictæ pacis habeatur pro confesso de omnibus maleficiis in ipso pacis instrumento contentis, & de illis tantum specificatis in eo, prosit eidem pax producta, non tñ maledicis dei uel alicuius sanctorum uel iurantibus per corpus ipsius & similia, prosit pax aliqua solutio uel confessio quæ fieret.

De quarta parte pœnæ mitiganda propter cōfessionem. Cap. VII.

CONFESSVS maleficium tempore quo se p̄mo excusauerit ab inquisitione accusa uel denuntia puniatur in quarta parte minus pœnæ, quæ eidem debet imponi pro illo maleficio non confesso, cum mitius sit agendum cum sponte confesso ꝙ̄ cum testibus superato. Postꝙ̄ autem se excusauerit denuntiatus & accusatus uel inquisitus confitendo uel negando maleficium non admittatur deinde ad se de nouo excusandum super eodem maleficio, ad hoc ne detur materia deierandi.

De quarta

De quarta parte pœnæ mitiganda ꝓpter solutionem infra terminū. Cap ·VIII.

SOLVENTI Camerario cōmunis cōdemnationem factā de ipso de aliquo maleficio infra decem dies post latam sententiam a die latę sententiæ cōputandos diminuatur quarta pars quantitatis in condemnatione contentæ.

De his qui excipiuntur a pœnis. Cap VIIII.

DE offensionibus & delictis quibuscunq; cōmissis & cōmittendis imposterum inter ascendentes & descendentes cuiuscūq; gradus existant inter fratres, & alios collaterales usq; in tertium gradum inclusiue secundum ius canonicum computandum inter maritum & uxorē inter affines in primo genere affinitatis usq; in secundum gradum inclusiuæ secundum ius canonicum computandum inter magistrum & discipulum. inter amasium & amasiam, inter minores. xii. annis, uel inter aliquos qui sint & morentur in eadem familia uel si quis offenderet iocularem, uel meretricem publice meretricantem, uel minorem quatuordecim annis, uel si minor duodecim annis offenderit maiorem duodecim annis, non possit potestas iudex maleficiorum uel alius officialis procedere cognoscere uel punire. Sed prædictæ offensiones sint omnino & totaliter impunes inter personas prædictas nisi fieret uoluntaria accusatio per talem offensum, uel patrem ipsius a qua tamen accusatione possit impune accusator desistere usq; ad sententiam, & ipso desistente non possit ulterius super ipsa accusa procedi, sed eo casu officialis de tali maleficio cognoscens pronuntiet super ipsa accusa non esse ulterius procedendum. Si uero ipsis accusis non renuntiaretur possit & debeat de maleficiis commissis inter personas prædictas in ipsis accusis deductis pœna imponi arbitrio iudicantis, dūmodo ipse iudicans pœnam non excedat in statuto contentam, sed eam minuat eius arbitrio & uoluntate, consideratis qualitate ipsius facti & conditionibus personarum. Et prædicta nō intelligantur in maleficiis & excessibus infrascriptis, ac etiam cōmissis inter personas præfatas super quibus & de quibus dicti dñs potestas & iudex maleficiorum & ipsorum uterq; per inquisitionem denuntiā uel accusam possint procedere & cognoscere, & ipsis malefactoribus pœnam imponere suo arbitrio inspecta qualitate facti, & conditionibus personarum dūmodo non excedat pœnā de ipso maleficio in statuto contentam uidelicet pro homicidio membro amputato siue debilitato percussione facta cū sanguinis effusione cum cultello spata mazaferrata, & aliis generibus armorum ferreis. & talibus processibus factis de supradictis maleficiis non possit renuntiari, & si fieret nihilominus super ipsis procedatur, ac si facta non foret declarato in prædictis ꝙ ubi supra loquitur de minoribus non intelligatur de minoribus decē annis de quorum rixis & maleficiis commissis per eos. nulla pœna resultet nec possit procedi contra ipsos per aliquem officialem. Insuper quicunq; currens equum tempore nundinarum quæ fierent in ciuitate Spoleti in loco seu locis ad dictas nundinas deputatis. Si dicto tēpore offenderit aliquem cum dicto equo si clamauerit alta uoce ter guarda guarda guarda seu leua leua leua ad pœnam nullatenus teneatur aľs subiaceat pœnæ, ac si talem offensum cum equo propriis manibus offendisset Et si dicto casu euenerit ꝙ offensus moriatur pœna quingenta℞ libra℞ talis offendens puniatur nisi talis offendens ex proposito & data opera offendisset, quo casu subiaceat pœnis in statuto contentis.

De questionibus siue tormentis & quo casu & ordine quis possit tormentari. Cap. X.

TORMENTORVM asperitas nec correctionem nec salutem inducit. Et licet in maleficiis perquirendis inuestigandis & reperiendis interdum sit iustum adhiberi tormenta, non tamen passim & indifferenter est questio adhibenda. Nullus torqueri possit nisi pro ꝓditione coniuratione conspiratione tractatu seu turbatione status pacifici ciuitatis uel comitatus Spoleti uel alicuius castri fortellitii uel rocchæ eidem ciuitati subiectorum, & nisi pro robbaria, furto, homicidio, falsitate, priuato carcere, raptu uirginum, & quarumlibet honestarum mulierum uiolatione, incendiis uel uastis dolose perpetratis, pro fractura carcerum cōis

Spoleti, seu monasteriorum uel aliarum sanctarum domorū, pro sanguinolentis uulneribus siue percussionibus, ꝓ membri incisione uel debilitatione & insultu facto ad domū habitationis alicuius noctis tempore, in quibus casibus & quolibet ipsorum cum non sit in ipso causæ initio a questionibus inchoandum & præcedere debeant inditia legitima, & probatio famæ publicæ, & testium prædicta probantiū attestationes & dicta debeant publicari quoq; & quaꝝ copia detur ipsi reo, & terminus ad apponendum contra ipsa & probandū quicquid uult contra testes, & dicta, & demū ad allegandum, & fiat pronuntia super dictis inditiis an ueniat torquēdus, liceat tñ appellare. Quod si potestas & iudex maleficiorū uel quiuis alius suus officialis & familiaris cōtra dictam formam aliquem tormentauerit aliquo genere tormentorum in centum lib. uice qualibet condemnetur. Et nihilominus confessio & dictum tormentati non teneat ipso iure, & etiam sententia & processus quæ & qui ex tali dicto & confessione sequentur. & ad probandū q talis fuerit tortus & cōfessio & eius dictum per uim tormentorum extorta & extortum sufficiat ꝓbatio famæ quinq; testium qui sint bonæ opinionis & famæ & nō attineant tali tormentato usq; in tertium gradum consanguinitatis uel affinitatis inclusiue. Et iudex appellationum dicta probatione recepta ex suo officio uel ad petitionem cuiuscunq; teneatur & debeat quicquid inuenerit actitatum uigore dictæ torturæ per potestatem iudicē maleficiorum & suos officiales pronuntiare & declarare nullum esse, & cassari & cancellari de libris & actis dicti dñi potestatis. Et nihilominus per inquisitionem denuntiationem & accusationem possit & teneatur procedere cōtra ipsum dñm potestatem & cōtra eius officiales quoscunq; tormentantes aliquē contra formam præsentis capituli statutorum omni solennitate & ordine iuris omissis & prætermissis & repertos culpabiles puniat & condemnet ut superius est expressum & condemnationem quam fecerit faciat exigi & per camerarium cōmunis in potestatis salario cōputari. Et quia plerunq; accidit q reus in prima sua comparatione datis fideiussoribus relaxatur contra quem demum probarentur inditia & fama publica & ꝓpter quæ merito esset torquendus & se in iudicio nō repræsentaret uoluerūt & ordinauerunt prænominati Dñi statutarii q ipse reus citetur q comparere debeat infra secundam diem ipsa die citationis non computata coram dño potestate uel iudice maleficiorum ad cōfitendum maleficium de quo proceditur contra eum uel ad subeundum torturam cum cōtra ipsum legitima inditia sint probata quo termino elapso si reus nō cōparuerit habeatur de omnibus & singulis maleficiis de quibus declaratum fuerit ipsum tormentandū pro conuicto & possit tanq̃ conuictus legitime condemnari.

De modo examinandi testes super causis criminalibus. Cap. XI.

TESTES per iudicem maleficiorum in quacunq; causa Criminali fideliter & diligenter examinentur & eorum dicta pure & simpliciter & extense prout ipsi testes uerba protulerint per notarios maleficioꝝ scribi faciant qui quidem notarii nō scribant sub hac forma eorum dicta talis testis dixit uera esse quæ in dicta inquisitione denuntia uel accusa uel aliquo articulo continent, & semper de his super quibus testificatus fuerit se aliquid scire interroget ipse testis per ipsum iudicē de causa scientiæ, q si secus fecerit dictus iudex seu notarius in. xxv. lib. uice qualibet condemnetur & dictum talis testis nō ualeat ipso iure & parti lesæ teneatur damnū integraliter reficere, & caueat sibi dictus iudex q in ipsis causis criminalibus testes nō publicet infra illos decem dies, qui reo assignantur ad suam defensionem ad dictam pœnam.

Quod mulieres & maiores xiiii. anuis testificari possint in causis criminalibus. Cap. XII.

MVLIERES & maiores xiiii. annis testificari possint in causis maleficiorum & ipsarum & eorum in dictis causis ualeat testimonium sexus uel minoris ætatis exceptione aliqua non obstante, & iudex maleficiorum ipsas mulieres si super aliquo processu deberent se excusare de quo datis fideiussoribus non uenirent detinendæ uel testimonium perhibere examinet in decenti loco & honesto & ualeat & teneat, ac si in loco iuridico se excusassent, & testimonium perhibuissent & iurassent.

Quod filii

Quod filii familias & minores.xxv.annis possint in causis criminalibus interesse absq; curatoris consensu uel paterno. Cap. XIII.

FILII familias & maiores.xiiii.annis de oibus & singulis maleficiis & excessibus quę commissa esse dicerentur per eos possint se excusare negare & confiteri & super causis maleficiorum in iudicio interesse & dñs potestas & iudex maleficiorum possint contra tales procedere sine consensu & patris authoritate uel curatoris eorum,& tales processus & sententiæ quæ inde sequerentur & appellationes,defensiones iurium productiones,& ꝓbationes quascunq; fecerint,ualeant & teneant non obstante defectu ætatis,& consensus paterni,uel curatoris eorum.

De mulcta imponenda per dominum potestatem iudicem appellationum & eorum officiales. Cap. XIIII.

MVLCTARE possint dñi Potestas iudex appellationum & ipsorum uterq; eis non obtéperantes & inobedientes in suo officio usq; in q̄titatē.x.lib.iudices dñorū datorū & milites potestatis & eorum quilibet usq; in quantitatem centū solidorum,notarii autem alicuius ipsorum,& quilibet eorum usq; in quantitatem uiginti solidorum prout eis uidebitur cōsiderata in prædictis qualitate inobedientiæ & personæ inobedientis & ipsas mulctas a quolibet inobediente & qualibet uice usq; in quātitates prædictas possint de facto exigere absq; formatione processus uel promulgatione sententiæ aliis capitulis maiores pœnas imponētibus semper saluis & maiorem pœnam possint imponere.Si per dños Priores populi tali inobediēti declarabitur imponenda.

De pœna testium non comparentium ad perhibendum testimonium in causis ciuilibus & criminalibus. Cap. XV.

QVIcunq; fuerit uocatus ad perhibendum testimonium in criminali uel ciuili causa si nō uenerit in termino sibi dato condemnetur usq; in centum solidos deñ.inspecta qualitate negotii.Et nihilominus per officialem coram quo & cuius mādato fuerit requisitus realiter & personal'r cogatur ad testimonium perhibendum saluo q; si pro teste fuerit eius absentia allegata & probata,testi prædicto absenti terminus infra quem uenire possit assignetur,& interim non currat terminus producenti.

Quod iudex maleficiorum possit in fauorem cōmunis iura producere & allegare. Cap. XVI.

IVDEX maleficiorum Dñi Potestatis & cōmunis Spoleti possit teneatur & debeat uinculo præstiti iuramenti & pœna uiginti quinq; lib.deñ.ex suo officio & nemine prosequente super omnibus & singulis causis,& processibus criminalibus coram ipso uel Dño Potestate uertentibus,uel a quibus esset appellatum ad iudicem appellationum probationes quascūq; inducere & fieri facere pro parte & in fauorem dicti cōmunis tam per testes q̄ per instrumenta,& per quemlibet alium modum legitimum probationes & statuta & iura quelibet in fauorem ipsius cōmunis facientia proponere & allegare ad hoc ut maleficia in lucem deueniant,& pœnis debitis puniantur.

Quod de similibus ad similia in maleficiis procedatur. Cap. XVII.

VBI certa pœna pro maleficio de quo procederetur non imponitur a statuto Dominus Potestas cum cōsilio sui iudicis maleficiorū in ponendo ipsam pœnā possit ꝓcedere de

similibus ad similia & assimiliatio pœnæ quæ fieret per ipsum cum consilio sui iudicis antedicti ualeat teneat, & habeatur perinde ac si in statuto reperiretur expressa.

Qualiter pœnæ delinquentibus duplicentur. Cap. XVIII.

Pœnæ & banna pecuniaria quæ ueniunt imponenda secundum formam statutorum alicui uel aliquibus pro maleficio uel maleficiis si quod committeretur uel committerentur duplicentur illi & illis qui ipsum uel ipsa commiserint post sonũ Campanæ quæ pulsatur & pulsari debet de sero usq; ad pulsationẽ campanæ diei. Et eodem modo duplicentur, si dicta maleficia committerentur in platea fori & in loco ubi dicitur piaza in palatio populi & in claustro ipsius palatii & in domibus Dñi Potestatis iudicis appellationum & cuiuslibet alterius officialis forensis, Platea fori intelligat esse ab arcu ecclesiæ sancti Isaac usq; ad triuium sancti Ioãnis in quo modo est apoteca hæredum Ioannis Baptistæ Ser Scipionis, & apoteca domini Sebastiani Sillani & apoteca hæredum Ioannis Ieoncilli, & domus Iacobi Ieoncilli, & duplicẽtur pœnæ a dicto triuio usq; ad schalas palatii dominorum Priorum inclusiue. Item duplicentur pœnæ in strata ante macellũ uetus inter domos hæredũ dñi sensii uari & dñi Marci de crassis usq; ad uiam quæ uadit uersus pergulatum. Item a platea fori usq; ad arcem per stratã quæ uadit uersus palatium dñorum Priorũ & uersus plateã ecclesiæ sancti Simonis, & in platea sanctæ Mariæ maioris de Spoleto usq; ad schalas palatii & ad portellã, & in triuio seu uia qua itur ad pusterulam usq; ad portam sancti Gregorii de Spoleto, & in die sabbati in die festi sanctæ Mariæ de mense Augusti, & martii & die præcedenti & sequenti dicta facta in diebus festiuitatis natiuitatis dñi nostri Iesu Christi pascalis resurrectionis eiusdem ueneris sancti in qua fuit Crucifixus dñs noster IESVS CHRISTVS, & etiam in quacunq; ecclesia ciuitatis & comitatus Spoleti, & tempore quo durabunt nundinæ in ciuitate Spoleti tam de mense Augusti quam aliis temporibus & in diebus festiuitatum sancti Pontiani & sancti Petri martyris. Et quicũq; cõmiserit aliquod maleficium de nocte in aliquo dictorum locorum puniatur & condemnetur in duplum eius quod cõdemnari deberet si ipsum commisisset de die uel alio loco. Et etiã puniatur pœna dupli quicunq; offenderet aliquem quando starent congregati pro aliqua zita uel sponsa uel pro aliquo mortuo in quacunq; parte ciuitatis & comitatus Spoleti, & etiam in eundo & redeundo ad Zitam uel sponsam, & a Zita uel sponsa & ad mortuum & a mortuo & quindecim diebus ultimis officii domini Potestatis, hoc tamẽ intellecto semper quod ubicũq; aliquod statutum dicti cõmunis loquitur de aliqua pœna pro aliquo maleficio imponenda duplicanda triplicanda quatruplicanda intelligatur quod semel tantum possit duplicari triplicari uel quatruplicari, & non pluries uel ex pluribus causis dũmodo hoc locum non habeat in illis casibus uel eorum aliquo in quibus uel quo uigore uel fictione alicuius capituli statutorũ pœna dupli tripli uel quatrupli habetur loco simpli. Quæ duplicatio pœnæ delinquentium non habeat locum in illis qui cõmitterent maleficium & haberẽt in dictis locis domum propriam uel cõductam, quam tempore cõmissi maleficii habitarent uel in dictis locis haberent prope per unam perticam apotecam.

De pœna blasphemantis deum & sanctos & similia. Cap. XIX.

QVONIAM est grauius æternam quam temporalem ledere maiestatem, ideo hac præsenti lege specialiter est prouisum, quod blasphemans uel maledicens Deum uel beatam Virginem Mariam cum in tantum scelus prosilire nequiuerit in centum libras denariorum, Si uero aliquem alium sanctum uel sanctam blasphemauerit in .xxv. lib. denariorum. uice qualibet condemnetur, & si prædictus blasphemans uel maledicens Deum, uel Beatam Mariam uirginem dictas centum libras non soluerit infra decem dies a die latæ sententiæ numerandos tribus diebus sabbati in berleria sedere debeat a mane usq; in sero. Et nihilominus publice fustigetur per Ciuitatem Spoleti, & Burgos eius ipsis tribus diebus sabbati,

cum cauda asinina quam deferat in ore suo. Alius uero blasphemãs alios sanctos uel sanctas dei uel ipsorum & ipsarum aliquem uel aliquam si dictam pœnã uigintiquinq; lib. deñ. non soluerit in termino supradicto una die sabbati in berleria sedeat a mane usq; ad serum & fustigetur ipsa die per ipsam ciuitatem & burgos, & prædictos blasphemantes & quẽlibet ipsorum possit quilibet accusare & denuntiare & teneatur nomen accusatoris in secreto si uoluerit & medietatem accusator uel denuntiator habeat dicti banni, & sibi credatur cum uno teste de auditu, uel quatuor de fama ꝓbantibus contra talem denuntiatum uel accusatum. Nullusq; præsumat dicere per sconfictũ uel scorticatum deum uel Christum, & his similia pœna decem lib deñ. pro qualibet uice seu per corpus uel sanguinem siue budella siue aliquod membrum dei uel matris eius ad pœnam uiginti sol. deñ: pro qualibet uice, & has pœnas & quamlibet ipsarum dñs Potestas, & iudex maleficiorum de facto exigere absq; aliquo processu uel sententia possit sine diminutione aliqua occasione pacis cõfessionis siue solutionis quæ fieret in termino & cuilibet sit licitum accusare & dimidiam partem banni habeat accusator. Et nihilominus dñs Potestas uinculo iuramenti & pœna. xxv. lib. deñ. quolibet mense teneatur inquirere contra prædictos blasphemantes uel iurantes, & bannum facere publice per ciuitatem Spoleti ꝙ nullus blasphemet uel iuret ad pœnam superius declaratã, & cõmissio & relatio huius bannimenti redigatur in actis.

De pœna negantis officium parentelam mortem uel aliam rem de quibus infra fit mentio. Cap. XX.

NEGANS in quacunq; causa quæstione uel lite aliquem fuisse uel esse alicuius patrem, uel matrem, auum, auiam, filium filiam, nepotem, neptem, seu eidem superiori uel inferiori gradu per lineam ascendentem siue descendẽtem coniunctum siue fratrem sororem, uel in alio ulteriori gradu ex linea transuersali ex quocunq; parente usq; in tertium eidem inclusiue coniunctum, siue uirum & uxorem siue rectorẽ & officiales ciuitatis Spoleti siue notarium de ciuitate uel comitatu Spoleti siue capitaneum alicuius artis ciuitatis prædictæ siue publicũ bayulum uel præconem cõmunis Spoleti siue episcopum Priorem uel abbatem uel rectorem alicuius ecclesiæ ciuitatis & comitatus Spoleti, siue aliquẽ esse mortuum uel uenire. Si de prædictis constiterit uel aliquo prædictorum saltem per publicam uocẽ & famam in. xxv. lib deñ. uice qualibet cõdẽnetur cuius banni dimidiam habeat ille contra quẽ facta fuerit negatio supradicta nisi ea die uel sequenti reuocet in eodem iudicio quod negauit, cõfitendo iam expresse negatum, & prædicta omnia locum habeant siue ad interrogationẽ iudicis, Siue ad respondendum positioni, siue excipiendo quoquomodo sic fuisse uel esse directe uel indirecte negeť aliquid de prædictis.

De pœna non probantis quam porrexerit accusam. Cap. XXI.

ACCVSANS uel denuntians aliquem, uel aliquos de aliquo homicidio, robbaria, falsitate, uel de aliquo maleficio cuius occasione pœna personalis, uel abscissio membri pure uel sub conditione imponitur per formam statutoꝝ. Si ipsam accusam non probauerit cõfessione rei uel reorum contumacia qua secundum formam statutorum dicti reus uel rei habeantur pro conuictis, uel aliis legitimis probationibus uel saltẽ inditiis & fama per quæ esset declaratum tales reos uel reum debere & posse poni ad torturam, pro quolibet ipsorum accusatorum uel denuntiatorum, & uice qualibet in uiginti quinq; libris denarioꝝ condemnetur Et nihilominus retineatur in carceribus communis tot diebus quot detenti extiterint unus uel plures denuntiati, uel accusati, & qui a dictis denuntiis, uel accusis uenirẽt absoluendi. Si uero de maleficiis uel de maleficio, de quibus, & de quo imponereť pœna. cc. lib. deñ. & ab inde supra in decẽ libras denarioꝝ uice qualibet cõdẽneť & pro quolibet accusato uel denuntiato si modo prædicto non ꝓbauerit. & si accusauerit uel denuntiauerit de maleficio, de quo pœna ueniret imponẽda a quinquaginta libris supra usq; ad ducentas, pro accusato quolibet uel de

nuntiatio si nõ probauerit dicto modo in quatraginta solidos uice qualibet cõdemnet᷑. Nulla autẽ accusatio uel denuntia recipiatur ab aliquo nisi inscriptis appareat nomen talis accusatoris uel denuntiatoris in tali ꝓcessu & idonee satisdederit & promiserit accusam uel denuntiationẽ per eum exhibitam secundum formã huius statuti, probare, & ad pœnam in ipso contentã &, si al'r fieret accusatio & denuntiatio nõ ualeat ipso iure. Et in quolibet casuum prædictorũ, & in absolutione quæ fieret de ipsis accusatis uel denuntiatis fiat cõdẽnatio dictoꝝ accusantium uel denuntiantiũ in quantitatibus supradictis, & nullus officialis forensis uel eius familiaris possit aliquẽ accusare uel denũtiare, nisi de armis Ludis damnisdatis & aliis sibi in hoc uolumine statutorum permissis, & si contra fieret nõ ualeat processus. Et prædicta omnia & singula non intelligantur in his qui denuntiare habeant maleficia & damna data occasione officii eorundem.

De pœna nobilis offendentis aliquem popularem in persona uel rebus. Cap. XXII.

NOBILES & magnates non audeant nec præsumant aliquem popularẽ ciuitatis comitatus uel districtus Spoleti offendere in persona uel rebus, & qui contrariũ fecerit offendens uel offendi faciens talem popularẽ in triplum eius quantitatis quam soluere deberet per formã statuti cõmunis Spoleti popularis offendens popularem, & simile maleficiũ committens teneatur soluere, & in dicto tripli quod loco simpli, & pro simplo tantũ habeatur pro dicto maleficio uel maleficiis in personam popularis commisso uel commissis uice qualibet condemnetur, & ne in posterum qui sint & habeantur pro magnatibus & nobilibus dubitetur & in dubium reuocetur. Nobiles & magnates sint & esse intelligantur omnes milites comites barones, capitanei filii & nepotes eorundem, & cuiuslibet ipsorum & alii ab eisdem & ipsoꝝ quolibet descendentes tantum per lineam masculinam legitimi uel inlegitimi, & ad probationẽ ꝙ aliquis sit nobilis uel magnas filius seu nepos alicuius nobilis uel magnatis seu ex ipsis per rectam lineã masculinã descendens sufficiat ꝓbatio quatuor testiũ de publica fama quæ ꝓbatio sit & hēat᷑ in ꝑdictis sufficiẽs & legitima, ac si ꝓbatũ iuridicis uel legitimis modis esset.

De quarto pluri soluendo per condemnatum si infra decem dies non soluerit. Cap. XXIII.

CONDEMNATVS quicunqꝫ si cõdẽnationẽ pecuniariã de se factam nõ soluerit infra decem dies post dictam cõdẽnationẽ immediate sequentes ipsa die datæ condẽnationis minime cõputata cogatur ad soluẽdum quartum plus condemnationis præfatæ tam ipse ꝙ fide iussor eiusdem non obstante, ꝙ in ipsa condemnatione de dicto quarto pluri nulla fuerit facta mentio, & hoc quartũ plus condemnationis præfatæ tantum cõmunis cedat ad utile, & de ipso quartopluri nihil percipiat denuntians uel accusans, dummodo prædicta locum nõ habeant in sententiis condemnatoriis, in quibus continetur, ꝙ si ipsi condemnati non soluerint, fiat contra eos executio personalis, quo casu non currat dictum quartum, etsi a dicta condemnatione appellaretur & ipsam contingeret confirmari tacite uel expresse in causa appellationis, nihilominus dictum quartum plus soluere teneatur. Quod si pro parte esset confirmata, & quo ad partem, quæ remaneret confirmata dicti decem dies computentur a die confirmationis prædictæ, & nulla condemnatio cassetur, uel cancelletur nisi recepto dicto quarto pluri una cum quantitate in dicta condemnatione contenta post elapsum dictorum decem dierum terminum supradictum.

De pœna commitentis homicidium. Cap. XXIIII.

HORRENDAE & inhumanitatis detestandæqꝫ seuitiæ eoꝝ qui mortẽ sitiunt aliorum furorem & noxium appetitũ compescere affectantes, statuerunt & ordinauerunt domini statutarii prædicti, ꝙ quicunqꝫ de ciuitate comitatu & districtu Spoleti uel aliunde interfecerit aliquem, uel aliquã si fuerit masculus capite puniatur, Si mulier comburat᷑, ita ꝙ in casu quolibet eorum

libet eorum quilibet moriatur, & prædicta uendicent sibi locum si malefactor huiusmodi fuerit in fortia cõmunis Si autem in fortia cõmunis non fuerit procedatur contra eum ad condemnationem personalem uidelicet q si quo tempore peruenerit in fortia cõmunis si fuerit masculus caput a spatulis ei amputetur, & si mulier in igne comburatur, ita q penitus moriat & nihilominus omnia bona talis malefactoris confiscentur & confiscata ueniant in cõmuni prædicto authoritate præsentis capituli statuti, reseruata legitima bonorum suorum filiis, & nepotibus masculis siue fœminis descendentibus uni uel pluribus si ipsum uel ipsos habuerit malefactor prædictus. Si quis uero cõmiserit homicidium non ex proposito uel uolũtarie nec fuerit inlata culpa in trecentis libris denariorum cõdemnetur, & in maiori quãtitate arbitrio domini potestatis, considerata qualitate, & casu homicidii commissi & si dictum bannum soluere non potuerit detineatur in carceribus eo tempore quo placuerit ipsi dño potestati seu iudici maleficiorum, dummodo talis detentio sit ad minus duorum annorum & non minus. Et si minor sexdecim annis homicidium commiserit usq in ætatem decem annorum ut in proximo præcedenti casu exprimitur condemnetur, a decem uero annis infra ad pœnam aliquam nullatenus teneatur.

De pœna committentis homicidium uel aliquod maleficium extra comitatum Spoleti in personam alicuius. Cap. XXV.

COMMITTENS homicidium uel aliquod aliud maleficium in personã alicuius Spoletani extra comitatum & districtum dictæ ciuitatis Spoleti puniatur in omnibus & per omnia ac si homicidium & aliud maleficium fuisset cõmissum in ciuitate uel comitatu prædictis præuentione aliqua non obstante.

Quod occisor non succedat occiso. Cap. XXVI.

OCCIDENS uel occidi faciens aliquem non possit nec debeat ad talis occisi successionem ex testamento uel ab intestato uenire nec de ipsius hereditate ung aliquid possit percipere uel habere, sed ab ipsa successione, & quibuscunq relictis uel legatis factis per occisum, omniq ipsius commodo perpetuo sit exclusus.

Quod decapitato occisore hæredes occisi pacem faciant cum hæredibus occisoris. Cap. XXVII.

FACTA executione personæ occisoris per cõmune Spoleti, uel officiales ipsius teneatur & debeat dñs potestas uinculo iuramenti & pœna centũ lib. deñ oẽs & singulos utriusq partis inter quos cõmuni opinione hominum ciuitatis uel comitatus Spoleti essent inimiciciæ causa dicti homicidii commissi uel esse possent in futurũ compellere oĩbus remediis oportunis realiter & personal'r prout eis uidebitur conuenire ad paciscendum adinuicem cum capitulis omnibus tempore pacis expedientibus conuenientibus & quomodolibet oportunis.

De pœna facientis tumultum tractatum uel coniurationem contra statum pacificum cõmunis Spoleti. Cap. XXVIII.

SI quis suadente diabolo in hoc scelus incurrerit, q quietem publicã & statum pacificũ & popularem ciuitatis Spoleti, & ipsius status subuersionẽ fecerit tractatũ, cõiurationẽ conspirationẽ ligam rumorẽ aut gentiũ cõgregationẽ publice uel occulte, aut palatiũ Dñi Potestatis dñorum Priorum uel aliud fortellitiũ ciuitatis uel comitatus Spoleti, inuaserit uel occupauerit animo & proposito turbandi & subuertendi statũ pacificũ ciuitatis & comitatus prædicti & præsentẽ statũ & iurisditionẽ, ac baliam populi eius consilii Dñorum Priorum populi antedicti bonis ipsius omnibus publicatis & applicatis ipsi cõi Spoleti furcis laqueo suspendatur & ipsius filii & descendentes nullum habere possint in posterum officium in cõmuni, nec in ciuitate Spoleti eius burgis et subburgis habitare uel intrare.

De pœna facientis uindictam contra consanguineum sui offensoris. Cap. XXVIIII.

OFFENSVS ab aliquo post ipsam offensam non præsumat alterū ꝙ̄ offensorem ad sui uindictam offendere. & qui contrafecerit in quatruplum eius pœnæ quæ alias regulariter de dicto maleficio per formam alicuius capituli statutorum imponeretur, cōdemnetur hoc idem intelligatur de omnibus coniunctis famulis & sequacibus dicti offensi, & de omnibus aliis qui dicta occasione alium ꝙ̄ principalem offensorem offenderint uel offendi fecerint. Pro principali autem offensore habeatur ne dum qui suis manibus offendisset alium sed ille cuius mandato offensio facta erit, & quilibet alius qui offensorem ad offensam faciendā associauerit, & eidem offendenti præbuit auxilium consilium & fauorem. & ipso principali offensore mortuo eius filius masculus siue masculi superstes siue superstites remanentes.

Quod faciens fieri aliquod maleficium uel præstans auxilium consilium & fauorē ad ipsum cōmittendū puniatur ea pœna qua principalis. Cap. XXX.

QVI cunq; fecerit uel fieri fecerit aliquod maleficium uel ad aliquod maleficium committendum præstiterit auxilium consilium fauorem uel patrocinium puniatur in omnibus & per omnia tanta & tali pœna qua puniretur & puniendus ueniret tale maleficium committens, & si plures auxilium uel fauorem præstiterint quilibet puniatur dicto modo, nō tñ possit nisi una pœna eadē persona cōmittens & cōmitti faciens condemnari. Et si præstās auxilium haberet pacem cum offenso ultra dictam pœnam puniatur pacis ruptæ pœna.

De pœna nominantis aliquam partem uel sectam. Cap. XXXI.

NOMINANTES aliquam partem seu sectam uel se immiscens alicui parti seu sectæ directe uel indirecte in decem libras denariorum uice qualibet condēnetur quas Dñs Potestas exigat de facto sine strepitu & figura iudicii.

Quod Dñs Teneatur pro maleficio cōmisso ab eius famulo. Cap. XXXII.

FAMVLVS alicuius nobilis, uel magnatis, dicto uel facto si cōmiserit aliquod maleficium, & se non præsentauerit coram dn̄o potestate, & sua curia suis pariturus mandatis, teneatur dñs talis famuli, & cogatur pro ipso maleficio ad soluendum pœnam, ad quam tenetur famulus eius prædictus, sine aliquo processu, uel condemnatione contra dominū dicti famuli facienda. & si pœna fuerit personalis, cogatur talis dñs soluere in cōmune quingentas libras den̄ sine aliqua diminutione, & ad probandū de familiaritate & famulatu sufficiat probatio publicæ famæ per qnq; testes qui super hoc recipiantur summarie & de plano & ipsa probatio habeatur pro plena sufficienti & legitima probatione.

De pœna facientis insultum contra aliquem cum armis uel sine. Cap. XXXIII.

INSVLTVM faciens contra aliquem ad domum propriam uel cōductam habitationis insultati, uel ad possessionem suam, uel prope loca prædicta, per unam perticam, si cum armis in quinquaginta libris denariorum, si sine in .xxv. libris denariorum uice qualibet condēnetur. Si uero alibi cum armis in .xii. libris cū dimidia, & si sine armis in sex libris denariorū uice qualibet condemnetur. Et si dictus insultus fiat contra aliquos in simul stantes, pro uno insultu ac si esset factus uni habeatur. Insuper si in ipso insultu maius maleficium concurrerit cum insultu de maiori maleficio puniantur, & insultus in ipso maiori maleficio cōfundatur.

De pœna

De pœna ducentis forensem aliquem seu exbannitum cõmunis Spoleti ad aliquod maleficium committendum. Cap. XXXIIII.

DVCENS forensem aliquem seu exbannitum cõis Spoleti pro maleficio cõdẽnatũ ad aliquod maleficiũ cõmittendũ, uel maleficium aliquod cõmitti faciens per aliquẽ ex prædictis, si forensem duxerit, uel ipsum maleficiũ cõmitti fecerit, ea pœna qua puniendus ueniret ipse forensis, puniat̃. Et si exbannitũ & cõdẽnatũ duxerit, uel per ipsum fecerit cõmitti aliquod maleficiũ ultra pœnã in statuto cõtentã remaneat ipse ducens, uel cõmitti faciẽs maleficiũ cõdẽnatus & exbannitus cõis p̃dicti ꝑut erat ipse exbannitus & cõdẽnatus cõis p̃dicti.

De pœna ciuis offendentis forensem uel forensis forensem. Cap. XXXV.

CIVIS uel comitatensis ciuitatis & comitatus Spoleti offendens aliquẽ forensem soluat dimidiam partẽ cõdẽnationis pecuniariæ, quã solueret si ciuem uel comitatensem offendisset. Et si occiderit forensem in quingẽtis libris deñ. cõdẽnet̃ quas si nõ soluerit infra terminũ assignatũ eidẽ caput a spatulis amputet̃, & in quolibet casuũ p̃dictoꝝ plus uel minus scdm qđ appareret in statutis loci, uñ esset talis forẽsis offensus, ac si ipse Spoletanũ offendisset, si de ipsis statutis potestati uel iudici maleficioꝝ añ sñiam per aliquã partiũ fuerit facta fides, uel infra terminũ cõpetentẽ, ad prædicta arbitrio Dñi potestatis uel iudicis maleficioꝝ assignatũ. Forensis uero occidens aliquẽ Spoletanũ bonis ipsius oĩbus publicatis & applicatis cõi Vltimo supplicio iudicãtis arbitrio puniatur. de aliis uero offensionibus puniat̃ in quatruplo eius pœnæ qua de hmõi offensa puniret̃ Spoletanus offendens aliquẽ Spoletanum. Et si forensis forensem offenderit puniatur in quolibet casu ꝑut ciuis puniret̃ si ciuem offendisset. Et p̃dicta nõ uendicent sibi locũ in forensibus qui in ciuitate uel comitatu Spoleti steterunt uel habitauerunt per bienniũ qui quo ad offensas quas recipissent habeant̃ & sint ciues, & ꝙ districtuales subditi & cõfœderati, & existentes sub gubernio gubernatoris Spoleti similiter nõ habeãt pro forensibus.

De pœna facientis uel expendentis falsam monetã. Cap. XXXVI.

FACIENS uel fieri faciens falsam monetã in ciuitate comitatu & districtu Spoleti igne cõburat̃, ita ꝙ penitus moriat̃, & destruat̃ domus ubi dicta moneta fabricata fuerit, & bona talis si fuerit contumax publicentur & cõfiscata sint cõi Spoleti. Si quis uero totonderit raserit uel minuerit aliquã monetã, uel ipsam monetã falsam sciẽter expẽderit in centum libris deñ. uice qualibet cõdẽnet̃, quas si soluere nõ potuerit uel noluerit infra terminũ ei in condẽnatione assignatũ manus ei dextera a bracchio amputet̃, & potestas in principio sui regiminis faciat requiri cãpsores & mercatores dictæ ciuitats & per ipsos præstito iuramẽto perquiret ab eis si sciunt aliquẽ monetã falsam facientẽ uel ipsam tondẽtẽ, radentẽ, minuentẽ uel scienter expendentẽ, & cõtra quos inuenerit suspectos dicto ipsorũ ꝓcedat, & inquirat secundũ formã statutorũ, & ipsis mercatoribus & campsoribus mãdet & præcipiat, ꝙ perforent ipsam monetam falsam quæ ad ipsoꝝ uel alicuius eoꝝ manus peruenerit, ita ꝙ ab omnibus cognoscatur.

De pœna facientis falsum instrumentũ uel testimoniũ. Cap. XXXVII.

FALSVM instrumentũ faciens uel testimoniũ falsum ꝓferẽs in trecentis libris deñ. uice qualibet cõdẽnet̃ quã pœnã si nõ soluerit infra terminũ ei datũ manus dextera sibi a brachio amputet̃ & cũ mitra in capite per ciuitatẽ Spoleti fustiget̃ & perpetuo sit infamis & oĩ officio notariæ priuatus, & si in fortiã cõis nõ uenerit nihilominus in dictis pœnis cõdemnet̃ & eadẽ pœna puniat̃ qui falsum instrumẽtũ scienter ꝓduxerit uel qui falsum testimoniũ uel instrumẽtũ fieri fecerit uel qui induxerit in aliqua causa cõtrouersia uel questione falsos testes & falsum testem, & dicto uel dictis ipsoꝝ post aperturã ipsoꝝ testiũ uti uoluerit & ipsam questionẽ & litẽ amittat & perdat, & teneatur dñs Potestas uiuculo iuramẽti facere iurari capitaneos iudicum notarioꝝ, & ab eis perquirat si sciunt aliquod instrumẽtũ falsum uel suspectũ

F

uel aliquem notarium falsum uel de falsitate suspectū, & si inuenerit per dicta ipsorum uel maioris partis ipsorū saltē per famā aliquē esse suspectū uel falsum procedat cōtra ipsum & cogat eū ad cōfitendū & ꝓbatio dictorum capitaneorum uel maioris partis ipsorum in hoc casu pro legitimis inditiis & fama habeat quæ sufficiat ad torturam absq; aliqua alia examinatione.

De legitima cōseruanda filiis in cōfiscatione bonorū, & ꝙ omnia bona cōdēnati sint obligata cōi ꝓ quantitate in cōdemnatione deducta. Cap. XXXVIII.

IN CONFISCATIONE publicatione & applicatione bonorum occasione cuiuscunq; maleficii facienda secūdū formā statutorum cōis Spoleti semper intelligat excepta & reseruata filiis & aliis descendentibus legitima eis debita iure naturæ, & siue de ipsa legitima in cōdēnatione fiat mentio siue nō ipsa legitima dictis descendentibus reseruet, & ipsam ius habeant petēdi & exigēdi, ac si esset mortuus ille cuius bona extiterint publicata insuper bona quorūlibet cōdemnatorum sint & esse intelligant a die maleficii cōmissi de quo fuerint aliqui uel aliquis condemnati uel cōdemnatus ypotecata & obligata cōmuni usq; in quantitatem in ipsis condemnationibus concurrentem.

De pœna cōmittentis furtū uel robbariā in publicū uel occultū. Cap. XXXIX.

FVRTVM si quis cōmiserit de quinq; solidis uel abinde infra uel de re ualente quinq; solidos uel infra in. x. lib. deñ uice qualibet cōdemnet. Si aūt furtū cōmiserit de uiginti sol. deñ uel infra usq; in quinq; solidos uel de re ualente dictam quantitatē in. xxv. lib deñ puniat Si uero cōmiserit furtū de. xl. solidis deñ uel de re ualente quadraginta solidos deñ usq; in uiginti solidos deñ in libris quinquaginta deñ uice qualibet cōdemnetur. Si aūt fuerit furatus. x. lib. deñ, & abinde infra usq; in. xl. solidos deñ uel rem ualentē decem libras uel abinde infra usq; in. xl. solidos denariorum uice qualibet cōdemnetur in centū libris deñ, a decem libris uero supra usq; ad quinquaginta inducentis libris, a qnquaginta uero libris usq; in centum in libris ccc. a centum uero libris supra ultra dictam pœnam puniatur secūdū formam iuris cōis, dum tamen pro uno furto nō possit quis cōdemnari ad mortem uel ad membri abscissionem. Et si in aliquo casu prædictorum non soluerit dictam cōdēnationē quæ fieret de ipso fustiget, uel aliter castigetur arbitrio dñi Potestatis, & in oībus casibus supradictis damnū duplicatū emēdet patienti. Derobbans autem aliquē aliquibus in persona uel rebus in strata publica uel alibi ubicunq; secundum ꝙ supradictū est de ualore rerum furatarū & quantitatibus furatis ita in suis casibus condemnetur induplū. Possint autem publici fures & latrones si de ipsis constiterit ultra duo furta uel duas robbarias cōmissas ultimo puniri supplicio, ita ꝙ omnibus transeat in exemplum, & nō possit aliquis suspendi in alio loco ꝙ in furcis muratis supra ecclesiam sanctorum apostolorum uersus Ticinum & uiam.

De pœna percutientis aliquem cum armis. Cap. XL.

PERCVTIENS uel uulnerans aliquem ciuem uel comitatensem Spoletanū si ei absciderit uel amputauerit membrum seu nasum uel oculū extraxerit uel alio modo cæcauerit in libris quatrigentis denariorum puniatur pro quolibet tali membro, & si ambas manus uel ambos pedos amputauerit siue absciderit uel ambos oculos ei extraxerit in mille libris denariorū puniatur. & si auriculam uel aliquem digitum manus ei amputauerit, puniatur pœna infrascripta, uidelicet pro pollice seu digito grosso abscisso uel amputato inducentis libris denariorū puniatur, & pro quolibet alio digito in centum quinquaginta libris denariorum, & pro qualibet auricula abscissa uel amputata in libris ducentis denariorum puniatur, & in quolibet dictorū

casuum

casuum dictæ pœnæ medietas sit iniuriati, & alia medietas sit cōmunis Spoleti quam si solue re non poterit infra decem dies a die factæ condemnationis & non scientiæ numerandos, ipsa die factæ condemnationis minime computata simile membrum seu membra similia siue simi lis auricula siue nasus, siue similis digitus debeat uel debeāt amputari extrahi uel cæcari, & sic in eodem in quo deliquit puniatur. Si uero aliquem digitum pedis ei absciderit uel amputaue rit, p quolibet tali digito in libris septuaginta deñ puniatur, Si uero alio modo q̄ per amputa tionem siue detruncationem membri aliquid ei inutile fecerit in trecentis libris deñ pro quo/ libet membro sic inutili facto uel debilitato condemnetur. Si autem totaliter ipsum non debi litauerit siue inutile fecerit, sed in aliquo tantum in centum quinquaginta libris denariorum puniatur pro quolibet membro sic debilitato. Si uero aliquem digitū eius manus aliter q̄ per amputationem, uel detruncationem prorsus inutilem fecerit pro quolibet tali digito in centū libris denarioꝝ puniatur. Si uero nō totaliter sed in aliquo tantum ipsum digitum debilitaue/ rit in sexaginta libris denarioꝝ pro quolibet tali digito totaliter debilitato puniatur. Si uero digitum pedis aliter q̄ per amputationem seu abscissionem inutilem fecerit uel debilitauerit totaliter uel non totaliter puniatur in dimidia dicta pœna, in qua puniretur secundum formā præmissam, si aliquem digitum manus totaliter debilitasset seu inutile fecisset. Et si aliquod membrum dissoluerit siue spallam ancam uel costam uel aliud his simile in libris centum de/ nariorum pro ipsorum quolibet puniatur, & si quis cum spata spontone trasferreo stocchetto lancea maza ferrea securi falcione cultello bidente uangha zappa, uel cum alio simili instru/ mento ferreo, siue cum lapide uel bastone ligneo uel alia simili re percusserit aliquem a spa/ tulis supra & propterea sanguis exierit in centum quinquaginta libris denarioꝝ uice qualibet condemnetur, & si sanguis non exierit in libris septuaginta quinq; denariorum puniatur, & si propter talem percussionē factā sine sanguine in terrā pcussus ceciderit eo casu in centū libris denarioꝝ talis percutiens puniatur. Si uero ex percussione facta in capite cum aliquo dictorū armoꝝ siue instrumentorum uel eis similium coccia capitis fracta fuerit siue fissa, seu si ex per/ cussione facta in facie cum aliquo eorum manifestum signum seu cicatrix in dicta facie sit per petuo remansura puniatur dictus malefactor in quolibet dictorum duorum casuum pro quali bet tali percussione seu uulnere in trecentis libris denariorū quam pœnā si infra decem dies a die latæ sententiæ computandos ipsa die latæ sententiæ minime computata idē malefactor non soluerit cum effectu ei manus cum qua talem percussionem fecit seu uulnus intulit ampu tetur, ita q̄ a bracchio separetur. Si uero in spatulis & abinde infra aliquē percusserit & pptе/ rea sanguis exiuerit in libris centum denarioꝝ puniatur. Et si sanguis non exiuerit in libris quinquaginta condēnetur, & si pptеr talē percussionē sine sanguine pcussus in terram cecide/ rit in libris septuaginta quinq; deñ pcutiēs puniat᷑. Si aūt cū cippello cāna corrigia uirga uel alia re consimili aliquis aliquem percusserit a spatulis supra & propterea sanguis exiuerit in quinquaginta libris denarioꝝ puniatur, & si sanguis non exiuerit in uiginti quinq; libris deñ puniatur, & si in spatulis & ab inde infra & sanguis exiuerit in. xxv. lib. denarioꝝ condemnet᷑, & si sanguis non exiuerit in dimidia dictæ pœuæ puniatur, & pro quibuscunq; percussionibus in uno membro nō possit puniri ultra pœnam quæ resultaret si dictum membrum mutilasset, & eodem modo pro mutilatione siue debilitatione plurium digitorum eius manus uel pedis non possit pœna imponi ultra illam quæ ueniret imponenda si manus uel pes fuisset mutila/ tus uel mutilata debilitatus uel debilitata.

De pœna percutientis aliquem cum manu uel pede. Cap. XLI.

MANV uacua aliquem percutiens si a spatulis supra & sanguis exiuerit in quinquaginta libris denarioꝝ puniatur, & si sanguis non exiuerit in uiginti quinq; libris denariorum. Si uero in spatulis & ab inde infra & propterea sanguis exiuerit in uigintiquinq; libris denario/ rum puniatur, & si sanguis non exiuerit in decem libris denariorū puniatur. Si uero cœperit aliquem per capillos, & non tamen eum in terram cadere fecerit puniatur in uiginti quinq; li/ bris denariorum, & si propter talē capturam talis captus caderet in terrā puniatur talis malefa

ctor pro tali captura in libris quadraginta, & si postq̄ ceciderit in terram eum per terram tra/ finauerit talis malefactor pro dictis omnibus puniatur in libris quinquaginta denariorum. Si quis autem manu plena contra aliquem iniuriose adminauerit uel lapidem uel aliquid simile proiecerit & eum non percusserit in decem libris denariorum condemnetur, sed si manu uacua quis contra aliquem adminauerit irato animo & eum non percusserit in centum solidos dena riorum condemnetur. Item quicunq; ceperit aliquem per personam siue spinserit, & ob dictā capturam siue spinam non ceciderit puniatur pro ipsis & de ipsis omnibus in. x. libris dena riorum. Si uero ob dictam capturam siue spinctam ceciderit puniatur pro ipsis & de ipsis om/ bus in. xxv. libris denariorum, Si uero ex dicta captura uel casura sanguis exiuerit de capite talis cadentis & coccia capitis fracta fuerit de ipsis & pro ipsis omnibus in centum libris dena riorum puniatur, & si coccia non fuerit fracta & sanguis non exiuerit a spatulis supra propter dictam capturam de his & pro his omnibus in libris quinquaginta denariorum puniatur. Si autem ex dicta casura sanguis de naso uel alia parte corporis a spatulis infra exiuerit inclusi/ ue in uigintiquinq; libris denariorum puniatur. Et siquis alicui dentem fregerit uel cadere fe/ cerit in uiginti libris denariorum puniatur. Quicunq; autem calce percusserit uel pede aliquē si sanguis exiuerit uel non exiuerit & ciciderit in terram uel non ceciderit & coccia capitis fue rit fracta uel non fracta & ipsum cadentem postea extrafinauerit uel nō extrafinauerit in quo/ libet casuum prædictorum in omnibus & per omnia ac si manu commisisset puniatur.

De pœna offendentis aliquem in exercitu caualcata in consilio uel arengha. Cap. XLII.

TEMPORE quo fit exercitus uel caualcata consilium uel arengha nullus præsumat aliquem in dictis exercitu uel caualcata consilio uel arengha uel aliquo ipsorum offen/ dere, & si contrafecerit puniatur in duplo illius pœnæ pecuniariæ, quę ał's ex dicto maleficio secundum formam alicuius capituli statutorum ei imponenda ueniret. Et nihilominus si do/ mino Potestati & dominis Prioribus uel duabus partibus ex eis uidebitur conuenire possit in membri amputatione uel alia personali pœna puniri.

Qualiter quis possit se & alium defendere, & cuilibet liceat capere homicidam & inferentem aliquod uulnus sanguinolentum, ac etiam se ulcisci inconti nenti & de pœna non succurentis clamanti. Cap. XLIII.

CVILIBET liceat tam se, q̄ et aliū defendere cōtra offendentē seu offendere uolentē, & ipsi resistere ne offendat, & si tali occasione talem offendentē uel offendere uolentem offenderit nulla pœna puniatur. Dum tamen talis defensio uel resistentia, quæ dicta occasio/ ne fierent, fiant cum moderamine inculpatæ tutelæ, & possit quilibet in ciuitate uel comitatu Spoleti sine pœna capere, & in fortiam cōmunis Spoleti ducere quemlibet, qui cōmisisset ali/ quod homicidium, seu intulisset alicui aliquam percussionem cum sanguinis effusione in ciui/ tate & comitatu Spoleti, & si dicta occasione talis capiens, aliquam percussionem inferret cō/ tra dictum homicidam uel malefactorem nullam pœnam patiatur, dummodo ex tali percus/ sione mors membri mutilatio, uel debilitatio nō sequatur, & q̄ quilibet offensus possit sine pœna se in ipso instanti non diuertendo ad alios extraneos actus ulcisci: siue uindicare non excedendo modum uindictæ, quem si excesserit puniatur de eo tantum quod ultra commiserit Quilibet etiam teneatur, q̄ celerius potest succurrere ad clamantem, seu postulantem succur/ sum, & ne ipse, offendatur totis uiribus adiuuare, contrafaciens uero nisi iusta de causa fue rit impeditus in. xxv. libris denariorum condemnetur, quarum dimidiam habeat accusator, &

cuilibet

cuilibet sit licitum accusare, & credatur sibi cum sacramento de nouo prestando cum dicto unius testis fidedigni.

De pœna offendentis potestatem iudicem appellationum & alios officiales & eorum familiares Ciuitatis Spoleti & de pœna officialium offendentium ciues uel comitatenses. Cap XLIIII.

OFFENDENS Dominum Potestatem iudices, milites, Notarios, domicellos, & familiares ipsius uel aliquem ipsorum, & potestas iudices milites & alii officiales & familiares ipsorum, uel aliquis eorum offendentes aliquem ciuem uel comitatensem ciuitatis Spoleti in duplo eius pœnæ, quæ alias ueniret imponenda si ciuis ciuem offendisset uice qualibet cōdemnetur: & de his omnibus & singulis cognoscat condemnet & puniat Dominus Iudex appellationum, cui authoritate præsentis statuti in prædictis & circa prædicta censeatur & sit attributa iurisditio, & potestas: & si dictus dñs Iudex appellationum, Dominus assessor Dominorum Priorum, cancellarius eorum, notarius & familiares dominorum Priorum, uel aliquis ipsorum offenderit aliquem ciuem uel comitatensem Spoletanum uel aliquis ciuis, uel comitatensis Spoletanus offenderit aliquem ipsorum condemnetur in dicta pœna dupli. ut in alio casu superius est expressum: & de prædictis cognoscat condemnet & puniat dominus Potestas uel suus Iudex maleficiorum, & si inter prædictos officiales & familiares domini Potestatis, & iudicis appellationum uel inter ipsos dominum Potestatem, & iudicem interuenerit aliqua offensa cognoscat, & puniat de prædictis qui adhæc fuerit deputatus per dominos Priores populi, uel sindicatores tempore sindicatus talium officialium & familiarium qui ipsas offensas commisissent, & semper de omnibus & singulis offensis quæ fierent & committerentur inter ipsos officiales & familiares uel eorum aliquos dicta pœna dupli imponatur & habeatur in quolibet casu pro expressa, sit tamen licitum cuilibet officiali & familiari ipsorum capere malefactores, & alios spectantes ad ipsorum officiū, & si resisteretur eis uiolenter ipsos percutere & offendere, dummodo ex his mors uel sanguinis effusio non sequatur.

De pœna offendentis potestatem uel officiales alicuius castri. Cap. XLV.

POTESTATES castrorum & notarios & familiares ipsorum & ipsorum quemlibet, quicunque de castris & locis ubi aliquis ipsorum erit potestas notarius uel familiaris offenderit puniatur pœna dupli eius qua puniretur si ciuem uel alium Spoletanum offendisset, & si ex dicta offensa acciderit quod percussus moreretur, talis offendens, & occidens ultimo supplicio puniatur, & omnia sua bona confiscentur, & in heredes occisi ueniant confiscata, & prædicta intelligantur de potestatibus & notariis eligendis per commune Spoleti in prædictis castris uel Vicariis potestatum ipsorum secundum formam statuti legitime constitutis & familiaribus talium & non in aliis.

De pœna cognoscentis aliquam mulierem carnaliter. Cap. XLVI.

COGNOSCENS carnaliter aliquam mulierem nuptam uel inuptam uiduā uel monialem bonæ cōditionis uitæ & famæ per uim & uiolentiam in pœnā iuriscōmunis uice qualibet & qualibet talium mulierum condemnetur. Si uoluntarie cognouerit aliquam prædictarum in ducentis quinquaginta libris deñ uice qualibet condemnetur, & in centum libris denariorū mulier quæ sic uoluntarie permiserit se cognosci, Saluo quod si in casibus prædictis mulierem uoluntarie uel per uim cognitam post maleficium cōmissum infra quindecim dies post processum initiatum contra talem malefactorē acceperit legitime in uxorem, in casu quo matrimonium inter eos legitime esse possit de uoluntate patris ipsius mulieris, si patrem habuerit, uel fratris carnalis, patre non superstite, uel alterius proximioris consanguinei masculini tantum ad aliquam pœnam ipse malefactor uel mulier nullatenus teneantur, & quia in prædictis casibus difficilis est probatio sufficiat ad probationem quorumlibet talium maleficiorum

fama publica quinq; testium fidedignorū. & habeatur pro plena, & legitima probatione. De dictis autem maleficiis non possit per inquisitionem denuntiationem uel accusationem procedi, nisi accusatio fieret per ipsam mulierem uel consanguineum ipsius usq; in tertium gradū inclusiue, quorum quilibet de predictis maleficiis possit accusare, & sit legitimus accusator, & tertiam partem banni supradicti talis accusator percipiat.

De pœna committentis Peccatum contra naturam. Cap. XLVII.

QVONIAM omnium delictorum carnalium contra naturam flagitium pessimum reputatur & maiori pœna plectendum. nam quod scelerius committitur seuerius uindicatur. Ideo prouide hac lege & statuto disponitur & solenniter ordinatur, ꝙ quicunq; maior sexdecim annis uitium Sodomiæ cōmiserit aliquem uel aliquam extraordinarie polluendo, ignis incendio comburatur, ita ꝙ penitus moriatur. Si uero fuerit maior duodecim & minor sexdecim annis qui talem delictum commiserit nudus per ciuitatem & burgos fustigetur & in quinquaginta libris denariorum uice qualibet condemnetur. Et si aliquis prædictorum maior sexdecim annis super processu, qui fieret contra ipsum de dicto maleficio, fuerit contumax cōdemnetur in personali pœna prædicta & omnia sua bona deueniant in communi, & si talis culpatus de tali maleficio diceret se non subiectum iurisditioni potestatis uel communis Spoleti possit impune offendi in ære & persona, & talis offendens ad pœnam minime teneatur, & in ciuilibus & criminalibus minime audiatur. Probatio autem publice famæ sit sufficiens ad hoc ut malefactor prædictus possit subici questioni.

De pœna portantis arma. Cap. XLVIII.

ARMA aliqua uel aliquod genus armorum offendibilium nullus deferat uel portare præsumat in Ciuitate uel Burgis Ciuitatis Spoleti uel intus fortillitia uillarum & castrorum Spoleti. Et qui contrafecerit in decem libris denariorum puniatur, & potestas teneatur uinculo iuramenti & ad pœnam nigintiquinq; librarum quolibet die mittere militem seu sotium & unum ex notariis, per Ciuitatem & Burgos, pro portantibus dicta arma, & repertos culpabiles in pœnis prædictis puniat & condemnet. & de inuentione armorum seu alicuius generis armorum stetur, & credatur relationi unius uel duorū ex ipsis famulis uel familiaribus ipsius Dñi potestatis cum iuramento de nouo præstando in præsentia partis & iudicis ad bancum, si pars ad hæc citata interesse uoluerit, alias sufficiat relatio tantum iudici facta & talis probatio pro plena & legitima probatione habeatur contra quam nihil dici possit obiici uel opponi. Quicunq; autē aufugerit ante militem seu familiares Dñi potestatis, uocato ante per aliquē ipsarum uel in ipsa fuga ꝙ non fugiat per nomen propriū, cognomen, uel agnomen. uel otu uestite de tali panno qui defers tales uestes noli fugere, uel qui inuestigari uel inquiri de armis non permiserit se a familiaribus dñi potestatis, habeatur pro confesso de omnibus armis, quæ communiter deferunt homines bene armati, & tanꝗ confessus de dictis armis possit, & ualeat condemnari, & de his casibus stetur & credatur relationi familiæ dicti dñi Potestatis ut superius dictum est. Saluo tamen ꝙ in eundo & redeundo a ciuitate fortillitiis & castris, tunc in dictis ciuitate fortillitiis, & castris impune liceat arma portare.

De pœna rumpentis carcerem cōmunis Cap. XLVIIII.

RVMPENS seu frangens carcerem seu captiuitatem cōmunis Spoleti, siue ruptoribus uel fractoribus ipsius carceris dans seu præstans auxilium consilium uel fauorē puniatur eadem pœna in quam ueniebat puniendus ipse captiuus & in duplo pluri Et si in fortiam cōmunis non uenerit, uel non erit condemnationis tempore omnia bona ipsius confiscentur & confiscata ueniant in communi si pœna erat ultimi supplicii. Et quicunq; dimiserit seu dimitti fecerit aliquem captiuum, qui esset in carcere communis pro maleficio siue maleficiis cōdemnetur in ea pœna quā soluere teneretur, talis captus & detentus, Et nihilominus ipse captiuus remaneat in ea pœna, qua erat obligatus, & si aliquis ꝑ debito aufugerit de dictis carceribus

custos

custos carceris illi ad cuius petitionem tenebatur omne ipsius interesse reficere teneatur, si cul pa custodis hoc euenerit. Si autem in casibus prædictis quis rumperet carcerem in quo detine retur pro causa ciuili, tunc taliter rumpens aut frangens uel frangenti, & rumpenti auxilium præstans in pœnam ducentarum librarum & ad reficiendum interesse parti cōd. mnet᷑.

De pœna non soluentis collectas & non facientis alias factiones. Cap. L.

COLLECTAS impositas, & imponendas per commune ciuitatis Spoleti quilibet sol uat, & alias factiones reales & personales faciat, quas facere tenet᷑, & debet ipsi cōmuni Spoleti, & qui contrafecerit non soluendo, uel non faciens ipsas factiones, uel aliquam ipsa℞ in terminis ad ipsas soluendum, & faciendum deputatis, post lapsum ipsorum terminorum per potestatem, & alios officiales ciuitatis prædict℞ in ciuilibus uel criminalibus nullatenus au diatur ydonee soluerit & satisfecerit, quæ occasione prædicta soluere & facere teneretur, & in terim nullum habeat uel habere possit officium in communi uel beneficium, & quilibet hanc exceptionem possit opponere contra eum in iudicio & extra iudicium. Potestas uero uinculo iuramenti, quoscunq; sciuerit non soluentes collectas, uel non facientes alias factiones com muni Spoleti, remediis cogat omnibus oportunis, ut soluant integre & ipsi communi faciāt, quod tenentur.

De pœna facientis aliquod opus prophanum diebus festis. Cap. LI.

DIES omnes Dominicos, Natiuitatem Domini Pascha Resurrectionis, Epiphaniam, festum omnium Sanctorum, Ascensionem Domini omnem festum, Beatæ Mariæ Vir ginis, Euangelistarum & Apostolorum duodecim, festos diem Beati Michaelis Archangeli, Veneris sancti, & omnes dies Veneris de mense Martii, Festos diem Beatorum martyrum Gre gorii maioris, sancti Baractalis & sanctæ Abundantiæ, omnes debeant uenerari, & nullus au deat dictis diebus uel ipso℞ aliquo facere aliquod opus pphanū in ciuitate uel comitatu Spo leti, nec deferat nec deferri faciat aliquam salmam cum iumēto, nec trahat trabem cum bobus uel cum alia bestia, uel cum hominibus, nec prestet bestiam. seu cōmodet ad prædicta, uel ali quod prædictorum fieri faciat ad pœnam quadraginta solidorum denariorum, pro qualibet uice qua contrafecerit in prædictis, & quilibet possit denuntiare, & accusare, & habeat dimidiā partem banni denuntiator siue accusator, cui cum iuramento de nouo prestando stetur, & cre datur, & dictum ipsius habeatur pro plena probatione, Teneatur autem Dn̄s Potestas quoli bet die Dominico & aliis diebus festis supradictis mittere familiam suā cum uno ex Notariis ad portas ciuitatis Spoleti ad discutiendum pro prædictis, & faciat iurare gabellarios porta rum, qui denuntient contrafacientes. & eidem pœnæ subiaceant officiales forenses eorum fa muli, & ipsorum quilibet, qui salmas aliquas deferri facerent diebus festis antedictis, & uin culo iuramenti nemini ipsorum aliquis det licentiam contra prædicta aliqualiter ueniendi, Saluo q̄ prædicta non uendicent sibi locum in apportantibus, herbas paleas, olera, & poma cum bestiis & sine bestiis & in facientibus hærbas pro ipsis bestiis.

De pœna proicientis de domo uel Turri lapidem ignem ferrum uel quadrellum. Cap. LII.

PROICIENS uel proici faciens de domo uel Turri lapides, ignē ferrū, quatrellum, uel quæcunq; arma tempore alicuius pugnæ uel rumoris inducentis libris denariorum uice qualibet cōdemnetur & si dicta domus uel Turris, de qua uel de quibus dicto tempore proice rentur prædicta, uel aliquod prædictorum erit altitudinis Triginta pedum, uel abinde supra reducat᷑ ad uiginti pedes, & nō ultra, & p̄dicta non habeant locū quando de prædictis locis proicerentur p̄dicta cōtra tumultuantē, & turbantes statum pacificū ciuitatis p̄dictæ. Si uero aliter cōtra aliquē, qs proiecerit de dictis locis, uel aliquo ipso℞ lapidē ignē, quatrellū, ferrū, uel q̄cūq; arma soluat p̄ q̄libet uice. v. lib. den̄ si ex dictis rebus p̄iectis aliqs nō fuerit offensus

& si fuisset offensus duplum eius pœnæ, quam soluisset & soluere debuisset talis offensor, si maleficium commissum in alio loco existens cōmisisset soluere teneatur, & hoc duplum in loco simpli habeatur. Quicunq; uero fuerit insultatus ad domum suæ habitationis possit se defendere prohiciendo quicquid uoluerit de ipsa domo talis insultati, & ipsius uicini possint eum iuuare sine pœna & banno.

De pœna reuelantis caualcatam uel credentiam cōis Spoleti iuratā. Cap. LIII.

CAVALCATAM faciendā per cōmune Spoleti faciens sciri uel reuellans uel proditionem committens contra ipsum commune per gulam laqueo suspendatur, & ipsius bona applicentur & deueniant in cōmuni. Et simili pœnæ subiaceat quicunq; officialium forensium, uel ciuium ciuitatis prædictæ, uel ipsorum familiarium talia perpetraret. Si quis uero credentiam iuratam cōmuuis Spoleti patefecerit, uel reuelauerit in centum libris denariorum uice qualibet condemnetur, & in Palatio communis, uel populi depingatur in loco publico & manifesto, cum descriptione litterarum continentium nomen illius talis reuelantis, & quod reuelauerit cradentiam communis, & similis pictura fiat de proditoribus communis, & reuelantibus caualcatam & talium quilibet non possit habere aliquod officium imposterum in cōmuni. & perpetuo sit infamis.

De pœna balistantis uel proicientis lapidem super tectum uel fenestras ecclesiæ Sanctæ Mariæ & aliarum ecclesiarum. Cap. LIIII.

BALISTARE seu proicere pilas, uel lapides, uel aliās res in fenestras siue ad fenestras, siue intecta, ecclesiæ sanctæ Mariæ uel aliarum ecclesiarum seu domorum quorumcunq; nullus audeat uel presumat, & si contrafecerit in centum solidis denariorum uice qualibet condemnetur, & quilibet possit accusare & credatur sibi prestito iuramento cum uno teste de uisu, & habeat dimidiam partem banni.

De pœna receptantis exbannitos, & q; exbanniti possint impune offendi. Cap. LV.

BANNITVM uel condemnatum in pœnam ultimi supplicii cōmunis Spoleti, quicūq; receptauerit in centum libris denariorum uice qualibet cōdemnetur, & eisdem pœnis puniatur qui dederit eis auxilium consilium, & fauorem uel eorum aliquē assotiauerit, & de prædictis tales quilibet possit accusare, & teneatur nomen eius in secretum & sibi credatur cum dicto unius testis & habeat medietatem banni, banniti uero in pœnam ultimi supplicii possint impune offendi a quocunq; usq; ad mortem inclusiue.

De pœna stantium in locis rebellibus & uenientium in aliquam caualcatam contra commune Spoleti. & q; possint impune offendi. Cap. LVI.

STANTES in castris seu locis in quibus cōmune Spoleti habeat aliqnam iurisditionem rebellibus ipsi cōmuni Spoleti uel aliquo ipsorum locorum, & uenientes in exercitum uel caualcatam in territorio cōmunis Spoleti contra ipsum cōmune. Et taliū qnilibet cōdemnetur in ære & persona, uel in ære tantum inspecta negotii qualitate & conditione personarum arbitrio Dñi Potestatis, & quemlibet talium quilibet possit offendere & offendi facere realiter & personaliter usq; ad mortem & membri amputationem inclusiue absq; pœna

De pœna hominum Villarum non trahentium ad rumorem occasione exbanniti uel maleficii. Cap. LVII.

SI OCCASIONE alicuius exbanniti uel maleficii esset rumor in aliqua uilla, uel castro, Ciuitatis Spoleti, teneantur homines illius Villæ, uel castri trahere ad rumorem,

& pr oculare

& procurare bona fide absq; fraude pro posse ꝙ talis exbannitus uel malefactor capiatur, & potestati assignetur, & qui fuerint negligentes homines castri prædicti, uel uillæ in faciẽdo prædicta uel aliquod prædictorum, si tale castrum, uel uilla habuerit quinquaginta foculares, & ab inde supra in centum libris denariorum tale castrum uel uilla puniatur, & si habuerit á quinquaginta, usq; ad uiginti quinq; foculares puniatur tale castrũ uel uilla in quinquaginta libris denariorum, & si a uiginti quinq; focularibus infra in uiginti quinq; libris denariorum uice qualibet cõdemnetur. Et nihilominus quilibet homo ipsius castri uel uillæ, qui esset in dicto castro uel uilla, & non traheret ad rumorem in decem libris denariorum cõdemnetur. Teneantur autem prædicti & quilibet ipsorum sub dictis pœnis insequi malefactores, & exbannitos usq; ad castrum uel domum, in quo malefactor uel exbannitus intraret si esset comitatus Spoleti, & possint præcipere hominibus castri uel uillæ ubi dictus malefactor, & exbannitus esset, & receptaretur, seu intraret ꝙ debeant ipsum eis tradere & assignare quod si non fecerint ad eandem pœnã teneantur ad quam ipse malefactor teneretur pro maleficio quod commiserit, uel ipse exbannitus, si esset exbãnitus in pecunia, aliter in centum libris denariorum tale castrum uel uilla condemnetur. & quælibet singularis persona cui dictum præceptũ fieret in uiginti quinq; libris denariorum uice qualibet condemnetur. Quicunq; uero ceperit aliquem malefactorem uel exbannitum, & eo die, uel sequenti nõ duxerit in fortiam cõmunis Spoleti in ducentis libris denariorum uice qualibet condemnetur, & potestas ciuitatis Spoleti teneatur infra quindecim dies in principio sui regiminis notificare & præcipere castris & uillis ciuitatis Spoleti, ꝙ malefactores & exbannitos capiant, & superius omnia contenta obseruent, & ꝙ præsentis capituli sumant copiam, ut ignorantiam de prædictis non ualeant allegare.

De fideiussoribus recipiendis ab accusato uel inquisito & de licentia eidem concedenda.

Cap. LVIII.

A Q. VOLIBET accusato denuntiato uel inquisito dñs Potestas iudex maleficiorũ & quilibet alius officialis cõmunis Spoleti coram quo aliquis malefactor se excusaret, recipiat bonos & idoneos fideiussores de soluendo talem condemnationem quæ fieret de tali qui se excusaret occasione processus denuntiationis inquisitionis uel accusæ a qua se excusat & ex quo uoluerit dare fideiussores idoneos nõ possit in carceribus uel alio certo loco aliqualiter detineri uel eidem præcipi ꝙ non discedat de certo loco uel moretur in ipso, nisi contra ipsum procederetur pro maleficio pro quo pure uel sub conditione pœna aliqua personalis imponenda ueniret quo casu detineri possit & debeat & non fideiussoribus relaxari donec apparebit ipsum a dicto maleficio de quo proceditur esse innocentem, insuper cum citatis ad iudicium aditus liber esse debeat comparendi, teneatur & debeat dominus potestas, uel iudex maleficiorum uel alius officialis corã quo deberet inquisitus denũtiatus uel accusatus aliquis comparere ad se excusandum uel testimonium aliquod perhibẽdum cuilibet tali inquisito denuntiato uel accusato & ad testimonium uocato dare licentiam ueniendi ad se excusandum, & testimonium perhibendum pro ea die qua fuerit citatus & redeundi pro una die postꝙ fuerit excusatus & testimonium tulerit & fuerit relaxatus, nõ obstante aliquo maleficio exbannimento condemnatione seu debito seu alia quacunq; causa & durante tali licentia non possit capi carcerari uel alia causa grauari nisi maleficium de quo proceditur contra eum esset adeo graue ꝙ personalis pœna imponenda ueniret, & non ualeat nec debeat fideiussoribus relaxari, quo casu pro ipso tantum maleficio teneatur, & si contra aliquem procederetur de personalibus delictis seu maleficiis & uoluerit ab aliquo se excusare, & super aliis existere cõtumax detur ei similis licentia ꝙ possit uenire, ad se excusañ de quo se uoluerit excusare, saluo ꝙ pdicta nõ uendicent sibi locum in aliquo rebelle seu proditore cõis Spoleti, cui uel quibus per potestatem uel alium officialem licentia dari non possit, & si daretur non ualeat ipso iure.

De pœna ementis uel donantis possessioné litigiosam a non possidente tempore uenditionis uel donationis. Cap. LVIIII.

REM litigiosam in ciuitate uel comitatu Spoleti sitam de qua esset questio corã quocũq; iudice mota per citationem & libelli oblationem uel rem aliquam sitam in locis prædictis in cuius possessionem non esset uendens uel donans tempore uenditionis uel donationis nullus emat seu uendat uel donet seu donationem acceptet, & qui contrafecerit in centum libris deñ uice qualibet condemnetur, & ipsa uenditio uel donatio non ualeat, & sit nulla.

De pœna euntium post tertium sonum campanæ. Cap .LX.

POST tertium sonum campanæ, quæ de sero pulsatur ꝑ custodia ciuitatis Spoleti & añ campanam diei, nullus uadat per ciuitatem uel burgos Spoleti. & qui inuentus fuerit per familiam potestatis uel officialem custodiæ uel per custodes ciuitatis contra facere in quatraginta solidos denariorum uice qualibet condemnetur, & quicunq; fugerit ante familiam prædictorum officialium, uel custodis habeatur pro cõfesso de omnibus armis. Qui autem sic fuerit inuentus det fideiussores idoneos de se repreſentando mane sequenti coram dño potestate uel suis officialibus & de soluendo condemnationem, si qua apparet facta de ipso occasione quacũq; & quæ fieret de eo occasione inuentionis prædictæ, & si prædicta faciet ad palatiũ non ducatur Saluo ꝙ si aliquis fuerit inuentus cum armis ducantur ad palatium potestatis, & si fuerit forensis cum prædictis armis inuentus cum lumine uel sine lumine non relaxetur nisi pœna soluta & bannimento de mane facto, si aliquis aliquid uellet dicere de ipso uel contra ipsum exceptis personis euntibus pro medicis uel medicinis pro aliquibus conuiuiis faciendis pro presbyteris seu capellanis pro rebus necessariis circa funus defuncti, ad notificandũ defunctum, molendinariis qui uadunt cum bestiis, fornaribus euntibus ad furnum, & ab ipso redeuntibus cum pane uel causa faciendi ipsum coqui, Macellariis quibus liceat ab eorum domibus ire ad macellum & inde domum redire, Speciariis, Lanaiolis, & quibuscunq; Artificibus qui ab apotecis ipsorum redirent domum propriæ habitationis, & ab ipsa domo ad apotecam recta uia, & omnibus euntibus pro aliqua necessaria causa, & personis inuentis prope ipsorum domũ propriam uel conductam per tres domos numerandas a quacũq; parte fuerit utilius pro inuento cum lumine uel sine, dummodo numeretur ab ea parte a qua ad dictam domum cõmode iri possit. Qui omnes & ipsorũ quilibet ad pœnã aliquã minime teneãtur, dum tamen ipsorum quilibet lumen deferat, & inuentus non sit aliqua arma portare.

De inquisitione facienda cõtra iniuriantes pauperes hospitaliũ. Cap. LXI.

VBicunq; sunt iudices sunt singulariter pauperibus & miserabilibus personis in sua iustitia releuandis oppressionibus debitores, ideo teneatur & debeat iudex maleficiorum uinculo iuramenti & pœna. xxv. librarum denarioꝝ quolibet mense mittere unũ ex notariis maleficioꝝ ad hospitale sancti Stephani de stella & inquirat de omnibus iniuriis uel dicto uel facto cõmissis cõtra pauperes & expositos dicti hospitalis, & idem faciat de aliis hospitalibus, & prout inueneerit ipse notarius referat ipsi iudici ut procedi possit per eum contra cõmittentes, & facientes iniurias pauperibus antedictis.

De pœna extrahentium bladum porcos castrones, & alia uictualia extra teritoriũ Spoleti, & confines infrascriptos. Cap. LXII.

GRANVM, hordeum, fabam, & quodcunq; aliud bladum, uel legumen, panes, uel farinam, cuiuscunq; generationis existat, nullus præsumat extrahere nec extrahi facere extra cõfines infrascriptos uidelicet ultra domos quæ olim fuerunt domini Caroli Dñi manentis sitas in uilla petrognani adiectis domibus directe ad molendinum quod est in pede beroyti,

& extra dictum molendinum directe usq; ad sanctum Cipryanum directe supra usq; ad cacumen uillæ cozarum de campello, & a domibus prædictis Dñi Caroli usq; ad montem martanũ ad terzerium plebis & a sancta Maria de strictura extra & monte franco infra a castagnacupa extra & baptiferia extra Porcos, & castrones mustum boues, pullos oua, & aliquas bestias siue uictualia uel aliquid de prædictis soluta uel non soluta gabella pro eis absq; licentia sub pœna amissionis bestiarũ cum quibus deferret ipsas res & sine, & ipsarum rerũ & .xxv. libraæ quotiens contrafecerit, & liceat cuilibet denuntiare, & accusare & credatur sacramento accusatoris, & denuntiatoris cum uno teste de quo banno & bestiarum & rerũ amissarum dimidiam habeat accusator & dictam licentiam. D. Priores dare possint de bobus & bestiis bouinis quibuscunq; tam forensibus quam de comitatu, & quibuscunq; aliis bestiis forensium quæ uenissent extra comitatum Spoleti, & deberent extrahi de ipso comitatu & districtu, de aliis bestiis siue uictualibus aliquam licentiam dare non possit aliquis officialis uel alius ad pœnã .xxv. lib. deñ. pro qualibet licentia. Et nihilominus ipsa licentia nõ ualeat ipso iure. Exceptis equis & bestiis equinis, & asininis, quas possit quilibet extrahere absq; pœna sine aliqua apodissa, soluta tamen gabella de illis de quibus solui debet secundum ordinamenta gabellæ. Teneaẽ autem quilibet capiens aliquem deferentem aliquas res prohibitas ducere in fortiam cõis die captionis uel sequenti cum omnibus rebus quibus inuentus fuerit tempore captionis, & ipsas res camerario cõmunis assignet ad supradictam pœnã. Et sit licitum cuilibet talem capere & ducere sine pœna. Et potestas qui fuerit pro tempore primo mense sui regiminis notificet Sindicis uillarum contenta in hoc capitulo ut ignorantiam non ualeant allegare.

De pœna declinantis iurisditionem cõmunis & facientis citari cõmune Spoleti, uel aliquos eius officiales extra curiam cõmunis prædicti. Cap. LXIII.

QVI cunq; super aliquo processu inquisitionis denuntiationis, uel accusæ opposuerit, uel allegauerit, uel aliquas litteras impetrauerit, ꝓpter quod indirecte, uel directe uelit indebite & iniuste declinare & declinare uideatur iurisditionẽ dñi Potestatis, seu alterius officialis cõmunis Spoleti, uel facientis euocari uel citari uel aliter quouis modo molestãs uel inquietans potestatẽ uel quemlibet aliũ officialem ciuitatis Spoleti, forensem, siue ciuem prætextu sui officii, nel alia de causa eorum officio durante & postea toto tempore ipsorum sindicatus sit & esse intelligatur ex nunc extra protectionẽ cõmunis Spoleti, & in centum libris deñ uice qualibet condemnetur quos & quẽlibet ipsorũ arbitrio & uoluntate dñi Potestatis, possit ipse dñs Potestas summarie, & de plano & de facto cogere realiter & personaľr pro solutione prædicta, & quicquid fecerit ipse dñs Potestas uel fieri fecerit per suos officiales contra dictum indebite & iniuste declinantem suam iuriditionem & cõis Spoleti, uel alterius officialis dicti cõis sit ipune. Ita ꝙ de ꝑdictis non possint sindicari molestari uel inquietari tempore syndicatus uel ante. & si inquietarẽtur uel molestarẽtur defendãtur & indemnes conseruẽtur expensis cõmunis Spoleti. Saluo ꝙ hoc capitulũ nõ uendicet sibi locũ in illis personis, quæ declararẽtur per dños Priores populi & capitaneos artium, uel duas partes ex eis non posse conueniri coram iudice seculari & sub iurisditione cõmunis Spoleti constringi.

De pœna super apprehendentis uel occupantis de bonis cõmunis uel alterius singularis personæ. Cap. LXIIII.

SVPER apprehendens uel occupans de bonis stabilibus cõmunis uel singularis personæ in .xxv. libris denariorum uice qualibet condemnetur, & quilibet officialis ad petitionem cuiuscunq; de prædictis inquirat & super apprehensa restitui faciat, & occupata de plano sine strepitu & figura iudicii.

De pœna dicentis alicui uerba iniuriosa. Cap̄. LXV.

QVIcunq; dixerit alicui reuagliosum homicidam, furem latronē sodomitam patarenū, uel his similia in decem libris deñ uice qualibet cōdēnet᷑, pro aliis uero uerbis iniuriosis uidelicet, martiris fili, puttanæ, uel meretricis, spurie, Ribbaldo, rubbadore, & his similia in centū solidis denarioꝝ uice qualibet condemnetur.

De pœna reimproperantis alicui aliquas iniurias. Cap̄. LXVI.

REIMPROPERANS recordans dicens uel reputans aliquas iniurias, uel offensas morté maleficia uel delicta cōmissa, & perpetrata hactenus in ciuitate, uel comitatu Spoleti in personis uel rebus quorūcūq; Spoletinoꝝ, uel quæ cōmitterent᷑ imposterū de qbus pax facta fuisset generalis uel specialis, in centū libris deñ uice qualibet cōdēnet᷑. Et si fuerit mulier nupta teneat᷑ maritus ipsam quantitatē de sua dote soluere, ad quā soluendā realr̄ & personalr̄ cogi possit, & si dictā pœnā soluere nō Potuerit uel noluerit infra terminū assignādū, una die sabbati ponat᷑ in berleria, & sedeat tota die, & alia die sabbati, quæ sequet᷑ a platea fori usq; ad portā sancti Gregorii fustigetur. Si aūt de p̄dictis iniuriis & maleficiis p̄dictis esset facta pax, talis sic reputās dicēs reimproperans uel recordās imedietate dictæ pœnæ uice qualibet cōdēnetur, & simili modo si fuerit mulier maritata, maritus eius de sua dote soluere cōpellatur Et de p̄dictis uerbis iniuriosis dictis & recordatis quilibet possit accusare. & habeat dimidiā partē banni, & teneat᷑ ei credentia, & ei credatur cum sacramēto de nouo p̄stādo, & dicto unius testis, & potestas banniri faciat hoc capl̄m statuti, & ad probandū dictas iniurias morté uel offensas sufficiat probatio quatuor testium de publica fama.

De pœna incottimantis Bladum in ciuitate Spoleti uel comitatu eiusdem. Cap̄. LXVII.

IN ciuitate Spoleti comitatu uel districtus nullus præsumat ex cā mercantiæ uel ex alia aliqua causa emere uel emi facere incoptumare uel in coptumari facere uel incanauare, uel incanauari facere aliquod granū uel bladū ueniens ad ciuitatē Spoleti, & quicunq; cōtrafecerit in quinquaginta libris deñ. uice qualibet condemnet᷑, & granū uel Bladū in coptumatū emptū uel incanauatū perdat, & sit cōis Spoleti, & quilibet possit accusare cōtrafacientē, & ei cū sacramento de nouo p̄stando credat᷑, & dicto unius testis fidedigni, & medietatē dicti banni habeat accusator saluo ꝙ quilibet pro suo uictu possit usq; in unā salmā emere habita de hoc licentia, & apodissa a Dñis Prioribus populi, & iuramento per ipsum præstito, ꝙ illud bladū uelit pro sua familia & eius uictu.

De pœna Nobilis occupantis aliquā possessionē alicuius popularis. Cap̄. LXVIII.

AD PETITIONEM cuiuslibet popularis cōquerētis de aliquo nobili uel magnate quem diceret aliquā possessionē occupasse seu occupari fecisse, & ipsam occupatā detinere, teneat᷑ & debeat dñs potestas uinculo iuramenti, & pœna ducentaꝝ lib. deñ. talē popularem reponere & immittere & imissum manutenere in possessionē dictæ rei & sufficiat ad prædicta duoꝝ testiū ꝓbatio receptoꝝ de facto sine strepitu & figura iudicii arbitrio ipsius dñi potestatis & dict⁹ nobilis de occupatione talis possessiōis puniat᷑ scdm ordinē & formā statutoꝝ.

De pœna inuadentis tenutam uel possessionē alicuius. Cap̄. LXVIIII.

INVADENS auferens seu occupans tenutā alicui datā per curiam Spoletanā puniatur in. xxv. lib deñ. Et nihilominus tenutā & possessionē restituat, & dāna & expensas reficiat & nullus debitor reintret possessionē datam & adiudicatā creditori ex secūdo decreto, & si cōtrafecerit in quinquaginta libris deñ. uice qualibet cōdēnet᷑. Et eidē pœnæ subiaceat ille qui occupauerit uel inuaserit tenutā uel possessionē alicuius rei per aliquē possessæ quoquo mō.

De pœna

De pœna assotiantis aliquem ad capiendum uel apprehendendum tenutam uel possessionem alicuius ecclesiæ uel alterius. Cap. LXX.

NVLLVS uadat ad apprehendendum, uel intrandum possessionē uel tenutā alicuius ecclesiæ siue alterius cum comitiua sex hominū uel abinde supra absq; licentia speciali duoꝝ Priorū populi, uel duarū partiū ipsoꝝ & semper licentiā habeat de prædictis iudicis cō petentis ad pœnam quingentarum librarum denariorū, in quibus tam cōtrafaciens ꝙ ipsum assotians uice qualibet pro quolibet condemnetur.

De pœna subtrahentis bladum de barcha uel meta aliena. Cap. LXXI.

QVI subtraxerit uel acceperit granū de meta, uel barcha aliena in quinquaginta libris denarioꝝ, Si de campo uel aliunde in xxv. libris denarioꝝ uice qualibet condemnetur, & in quolibet dictorum casuum damnum emendet duplicatum.

De pœna intrantis possessionem alicuius post prohibitionem sibi factam. Cap. LXXII.

POSSESSIONEM aliquam alicuius postꝙ fuerit sibi prohibitum per dominum possessionis. seu per bayulum alicuius officialis cōmunis Spoleti, quicunq; intrauerit uel eius bestiæ intrauerint in centum solidis denariorum uice qualibet cōdemnet̃, cuius banni medietas sit cōis, & alia dñi rei, seu possessionis accusantis eundem cui cū iuramento de nouo præstando, & dicto unius testis de uisu credatur. Et si quis de aliqua Villa comitatus Spoleti dederit damnum in possessionem alicuius, postꝙ ad petitionem possessoris, fuerit mandatū sindico de uilla, ꝙ nullus de dicta Villa det damnū in dicta possessione in simili pœna, & prout superius dicitur, condemnetur. Et si præfatæ personæ uel eius bestiæ damnum dederint emendent damnum in duplum patienti.

De pœna remouentis terminos alienos. Cap. LXXIII.

REMOVENS uel aliter mutans terminos immissos pro cōfinibus alicuius possessionis in centū libris denī condemnet̃, quas potestas teneatur auferre, & exigere absq; prolatione sententiæ, seu processu exinde formando, sed solū sufficiat, ꝙ ad petitionem petentis potestas mittat partiserium, qui perquirat, & inuestiget ueritatem de terminis mutatis, & secundum quod referet cum publica uoce, & fama, ita culpabilis habeatur, qui esset de dicta remotione, & cōmutatione culpatus, & habeatur pro ꝓbatione legitima dicta relatio, quæ fiet de terminis uno uel pluribus commutatis, & probatio famæ publicæ quæ esset contra aliquem commutantem.

De pœna frangentis domum uel hostia alicuius domus. Cap. LXXIIII.

FRANGENS aliquam domū uel hostia alicuius domus in Ciuitate & destrictu Spoleti uel comitatu in centum libris denī uice qualibet condemnet̃, & hoc locū nō habeat in bayulis, & aliis qui prædicta facerent mandato alicuius officialis, pro exequutionibus collectarum, uel aliarum rerum.

De pœna transeuntis per loca prohibita inuitis custodibus. Cap. LXXV.

INVITIS custodibus nocturnis, uel diurnis si quis iuerit per loca prohibita per cōe eiusq; officiales, uel etiam per ipsos custodes puniatur usq; in quinquaginta libris denariorū arbitrio dñi Potestatis, & credatur iuramento custodum tam de prohibitione, ꝙ de transitu, qui fieret contra uoluntatem eorum.

De modo tenendo in corruptis & lamentitiis Defunctorum. Cap. LXXVI.

TEMPORE corrupti uel lamentitii quæ fierent de aliquo defuncto uel defuncta uel postea, quandocunq; nullus masculus siue fœmina audeat, uel præsumat extra domum dicti defuncti, uel defunctæ sibi dilaniare faciem siue uestes, uel se decapillare, uel capite non coperto siue non uelato stare siue uociferare, & clamare ad pœnā decem librarum denariorū pro quolibet, & qualibet uice, & Mulier aliqua non audeat, uel præsumat tam in domo dicti defuncti uel defunctæ ꝗ extra reputare uel reputari facere, nec ultra sex mulieres uadant ad aliquod Monasterium ad faciendum dolentiam de defuncto Et ibi non faciant aliquem elamorem reputitium uel decapillationem ad pœnam uiginti quinq; librarum denariorum pro ipsarum qualibet quotiens contrafecerit. Et si in dicto reputitio diceret uel exprimeret aliquas iniurias uel offensas factas & commissas inter ciues quoscunq; uel comitatenses ciuitatis Spoleti puniatur secundum formam statuti positi sub Rubrica de pœna reimproperantis. & quilibet possit accusare & denuntiare quoscunq; & quascunq; contrafacientes in prædictis uel aliquo prædictoꝶ, & medietatem habeat dicti banni, & credatur denuntiatori uel accusatori, cū dicto unius testis. & nomen denūtiantis uel accusantis (Si uoluerit) teneatur in secreto. Teneatur autem dñs Potestas uinculo iuramenti, & pœna uiginti quinq; librarum denariorum mittere ad ipsam domum, uel prope ipsam unum ex notariis suis ad inquirendum inuestigandū & uidendum si aliquis contrafecerit in hoc statuto contentis, & relationi dicti Notarii stetur & credatur cum iuramento de nouo præstādo quando relationem faciet dño Potestati, & quos per relationem dicti Notarii uel aliter inuenerit culpabiles de prædictis cogat ad soluendum dictam pœnam de facto, & summarie absq; aliquo processu & condemnatione ferenda, & ꝗ de omni eo quod hac de causa peruenire fecerit in communi recipiat tertiam partem. Et si in prædictis potestas fuerit negligens uel remissus, procedatur contra eum tempore syndicatus.

De pœna facientis adunantiam pro aliquo nouo sacerdote debente dicere missam & pro muliere uolente ingredi monasterium. Cap. LXXVII.

PROSACERDOTE aliquo uel clerico qui uellet & deberet missam uel euangelium cantare, uel pro aliqua, quæ deberet monasterium uel carcerem intrare nullus faciat aliquam adunantiam hominum uel mulierum, nec mittat uel portet uel deferat aliquam faculā de cera. uel offerat aliquam aliam rem ad pœnam decem librarum denariorum pro quolibet & qualibet uice exceptis conuicinis, & consanguineis ipsius debentis intrare monasterium, uel carcerem usq; in tertium gradum qui tantum possint ipsam mulierem intrantem monasterium uel carcerem associare.

De pœna facientis manciam seu munus nuptæ uel nouæ sponsæ. Cap. LXXVIII.

NVPTIARVM tempore aliquis non præsumat ad conuiuium accedere nec aliquam manciam facere, siue munus ad domū mulieris nuptæ siue mariti, uel ipsi nuptæ uel marito uel alteri pro eis præter attinentes ipsorum usq; in tertium gradum, & quicunq; contrafecerit in decem libris denariorum uice qualibet condemnetur, & quilibet possit accusare, & dimidiam partem banni habeat accusator & sibi cum dicto unius testis fidedigni credatur, & si contra delinquentes prædictos uel aliquem prædictorum & alios in proximo præcedēti capitulo & sequenti contentos potestas per inquisitionem processerit, & aliquos uel aliquem culpabilem inuenerit medietatem pœnæ eius quod deuenire fecerit in communi habeat & percipiat dominus potestas prædictus.

De pœna retinentis porcos in ciuitate Spoleti. Cap. LXXVIIII.

PORCVM aliquem uel scrofam nullus possit habere uel retinere in ciuitate Spoleti nisi ipsum tenuerit in domo ligatū uel sic reclausum, ꝗ de domo nō exeat, & qui contrafecerit

in centum solidis denariorum uice qualibet cōdemnetur, & quilibet possit accusare, & habeat dimidiam partem banni, & potestas mittat quolibet mense unum ex suis notariis ad inquirendum de prædictis, & repertos culpabiles puniat, & condemnet, sub uirtute præstiti iuramenti & porcus seu scrofa possint a quolibet impune occidi & auferri.

De pœna ludentum ad ludum prohibitum & mutuantiū in ludis. Cap. LXXX.

AD LVDVM taxillorum lupinorum, & monticillorum, uel piolorum uel quintanaæ in quo aliquid uincatur uel perdatur nullus in ciuitate uel comitatu Spoleti ludat, & qui contra fecerit in decem libris denariorum uice qualibet puniatur, & in uiginti quinq; libris denariorum puniatur ille in cuius domo fieret dictus ludus, nisi in eius domo esset tempore dicti ludi taberna, quo casu ad dictam pœnam teneatur Tabernarius, & non ipse excepto a prædictis ludis ludo tabularum & calculorum siue scachorum cum Taxillis uel sine ad quorū quēlibet possit quilibet ludere sine pœna & qui contrafecerit ludens ad ludum prædictum in centū solidis denariorum uice qualibet condemnetur. Nullus autem ad quemlibet ipsorum ludorū alicui mutuet cum pignore uel sine, & si contrafecerit mutuatio non ualeat ipso iure, & cui fieret dictum mutuum ad ipsum restituendum, & reddendū nullatenus teneatur, & pignora quæ in dicto ludo pignorasset possit recipere sine aliqua solutione, & pœna, & etiam qui mutuasset super dictis pignoribus teneatur ipsa restituere illi cuius sunt, absq; aliqua solutione, & nihilominus accipiens aliquod pignus uel mutuans ad dictum ludum. Et Notarius qui conficeret instrumentum, uel contractum alicuius mutui uel aliquem alium contractum factum sub spe mutui dicti ludi & ipsorum quilibet in uiginti quinq; libris denariorum uice qualibet condemnetur, & talis contractus non ualeat ipso iure. & quilibet possit tales contrafacientes, & ipsorū quemlibet accusare, & credatur suo dicto cum dicto unius testis, & medietatem banni habeat accusator & eius nomen teneatur secretum. Teneatur autem dominus Potestas uinculo iuramenti, & pœna centum librarum denariorum de suo salario facere inquisitionem diligentem contra facientes prædicta uel aliquod prædictorum, & mittere quolibet die unum ex suis notariis per ciuitatem ad inueniendum ludentes, & facientes contra præsens capitulum statutorū, & relationi ipsius notarii uel duorum famulorum ex ipsius familia cum iuramento de nouo præstando credatur, & stetur, & pro probatione legitima habeatur.

De pœna petentis debitum iam solutum. Cap. LXXXI.

PETENS debitum iam solutum in duplo quantitatis petitæ condemnetur, cuius banni & condemnationis medietas sit communis, & alia eius contra quem solutum debitum petebatur Talem petentem in iudicio accusantis, & nihilominus cogatur sic petens quietationē de petitis facere debitori, & sic instrumentum quod appareret reddere cancellatum, a prædictis autem sint excepti heredes cessionarii, & successores aliquorum qui cum habeāt iustā causam ignorantiæ ad pœnam prædictam minime teneantur, sed cedens ius remissum, & quietatum ad dictam pœnam teneatur quemadmodum si per se peteret ius quod cessit.

De pœna occupantis uias communis. Cap. LXXXII.

STRATAE publicæ communis non occupentur per aliquos. Et nullus in dictis stratis teneat aliquam bancam uel bancas extra muros domorum circunstantiū dictæ stratæ ultra medium pedem perticæ communis Spoleti, nec ipsam uiam teneat occupatam muris lignis, uel aliis ingommoramentis, & nullus possit aliquid habere appensum uel extensum supra dictas stratas in decem pedes perticæ mensurando per altum, saluis ambulis retrofactis & q; habentibus domos ab utraq; parte uiæ liceat supra dictam uiam habere annauenia, alta tamen a uia dictis decem pedibus, & qui contrafecerit in. xxv. libris denariorum condemnetur, & insuper Dn̄s Potestas infra quindecim dies post aperturam præsentis capituli statuti banniri faciat publice per ciuitatem prædictam, & in dicto bānimento terminis decem dierum cuilibet assignetur infra quem possit dictas bancas, & ingomeramentū, & quicquid haberet appensum

super dictis stratis remouere, & post elapsum terminum dicti banni uinculo iurameti, & pœna uiginti quinq; librarum denariorum dictus dñs potestas mittat aliquem ex suis officialibus ad perquirendum pro contrafacientibus in prædictis, & repertos culpabiles secundum præsens capitulum puniat & condemnet.

De pœna aucupantis ad columbas Cap. LXXXIII.

AD COLVMBOS uel columbas nullus aucupetur uel debeat aucupari cum indicibus uel alio ingenio aucupandi uel quocunq; modo & instrumẽto ipsas interficere, Qui autem contrafecerit in uiginti quinq; libris denariorũ uice qualibet & pro qualibet columba condemnetur, & quilibet habens columbariam in ciuitate comitatu & districtu Spoleti, talem aucupantem capientẽ uel occidentem possit & ualeat accusare, & de columbis, quas assereret sibi captas stetur solum suo iuramento, & ꝙ aliquis aucupatus fuerit sibi cum uno teste credat. Et etiam sufficiat ꝓbatio publicæ uocis & famæ per quatuor testæ, & etiam credatur uni testi de uisu & habeatur pro plena & legitima probatione & talis aucupans in duplum emendet dãnum, quod intulit patienti. Syndici uero uillarum denuntient infra tres dies domino Potestati aucupantes in uillis eorum ad columbos, uel columbas prædictas al's ad emendationẽ damni columbarum domino teneantur, & si sindici requisiti nõ denuntiauerint incidant in pœnã decem librarum, & si domino potestati, & aliis officialibus constaret per inditia quæ eis legitima uiderentur possit, & teneatur dictos malefactores torquere usq; ad legitimam inditiorũ purgationẽ, & qui fuerint contumaces ad comparendũ & purgandũ inditia prædicta habeantur procõfessis, & legitime testibus superatis, qui nullo tamen beneficio confessionis gaudeant & ꝙ nullus audeat aucupari ad columbos seu columbas seu ad alias aues iuxta aliquod colũbarium per. xl. perticas ad mensuram Spoletanam sub dicta pœna, & ꝙ nullus aduocatus uel procurator ad defensionẽ dictorum aucupantiũ possit nec debeat comparere nec aliquis pro eo uerba facere sub pœna. x. lib. deñ pro quolibet comparente, & qualibet uice de facto a cõtrafaciente auferenda & si comparuerit non admittatur nec audiatur ab aliquo officiali sub dicta pœna, & liceat cuilibet accusare, & habeat quartã partẽ & accusans teneatur secretus & prædicta locum habeãt cõtra omnes personas quæ exonerauerint archabusiũ, uel alia instrumenta iuxta columbaria periactum lapidis uersus aliquod columbarium.

De pœna triccullorum seu Pizicarolorum uendentium Panẽ in platea fori, & in coptimantium in die fori. Cap. LXXXIIII.

PIZICARIOLVS uel triccolus seu salsamentarius uel aliquis eorum, uel ipsorũ, uel alicuius eorum famulus filius nepos uel alius pro eis in diebus sabbati ante horam nonarum in ciuitate comitatu uel districtu Spoleti non emat uel incoptimet caseum, oua, hædos, pullos, pippiones, uel alias res siue animalia siluestria, uel domestica, olera, poma, agrumina, & his similia nec macellarius emat per se uel alium hædos siue ciappos, in ciuitate uel extra in die sabbati ante nonas ad pœnam centum solidorum denariorum pro quolibet & quotiens contrafecerit, & quilibet possit contrafacientes accusare, & denuntiare, & habeat dimidiã partem banni, & eius dicto cum teste credatur, & eidem pœnæ subiaceat quilibet qui dictis diebus ante horam nonæ prædictam aliquid incoptimaret uel emeret causa reuendendi.

De pœna uicturalis portantis Bariles muffatos, & non sigillatos. Cap. LXXXV.

VINDEMIARVM tempore quilibet uicturalis uel carregians mustum per ciuitatem uel comitatum Spoleti teneatur & debeat habere, & portare bariles sigillatos ad sigillũ communis quod in ipsis barilibus debeat apponi anno quolibet, & sint ad minus capaces triũ broccharum non muffati uel alterius mali saporis, uel odoris infecti, qui autem contrafecerit in prædictis, uel aliquo prædictorum in centum solidis denarioꝝ uice qualibet condemnetur, & nihilominus omne damnum, quod pateretur aliquis ex dictis barilibus muffatis uel infectis emendare

emẽdare debeat duplicatum, & officiales gabellarum tempore antedicto rimari faciant pro prædictis.

De pœna facientis putredinem uel suzuram ꝓpe ecclesiam. Cap. LXXXVI.

TVRPITVDINEM uel suzuram faciens prope aliquam ecclesiam per decem pedes uel in ipsa ecclesia uel eius cimiterio in uiginti solidis denarioꝝ uice qualibet condemnetur & officialis super uiis ponat unum hominem pro qualibet parrochia qui denuntiet contra facientes cuius dicto credatur & habeat dimidiam partem banni.

De pœna impedientis uel rumpentis aquæductum aquæ. Cap. LXXXVII.

IMpediens uel rumpens aquæductum cõmunis ita ꝙ aqua exeat uel impediatur ne labatur per ipsum uel alicuius fontis ciuitatis uel comitatus Spoleti in libris centum denarioꝝ puniatur & ipsum aquæductum faciat suis expensis reaptare. & eandem pœnam incurrat qui deriuauerit dictam aquam, & possit quilibet cõtrafacientem accusare & habeat medietatẽ banni & eius iuramento credatur cum uno teste.

De pœna deriuantis aquam de sua possessione ad aliam & extrahentis de suo cursu. Cap. LXXXVIII.

DERIVANS aquam quæ labitur uel exit de sua possessione uel aľs exiret tempore pluuiæ in possessionem alicuius sui conuicini uel ipsam extrahens de cursu antiquo, in præiudicium alicuius uel ipsum cursum nõ tenens liberũ & remundatũ, ita ꝙ nõ faciat impedimentũ adiacentibus in decẽ libris deñ pro tali maleficio cõdemnetur, & omnẽ nouitatẽ debeat remouere ad petitionẽ cuiuslibet iuridice uel legitime cõquerẽtis & sibi dãnũ quod intulit emẽdare.

De pœna deuastantis rostam, uel clusimen aquæ. Cap. LXXXVIIII.

NVLLVS deuastet seu damnũ inferat in rosta uel clusimine aliquo facto uel ordinato pro defensione alicuius possessionis ab aqua uel ꝓ aqua ducenda ad molendina uel alio' ad pœnam centum solidoꝝ denarioꝝ in quibus contrafaciens uice qualibet condemnetur & damnum in duplo emendet cuilibet patienti.

De pœna facientis fornacem intra muros ciuitatis Spoleti. Cap. LXXXX.

FORNACEM aliquã nullus faciat ad pœnam centum solidoꝝ denarioꝝ intra muros ciuitatis Spoleti, & remouere teneatur quã fecisset seu faceret in futurũ & cuilibet sit licitũ accusare, & habeat dimidiam partem banni & eidem cum iuramento credatur.

De pœna proicientis turpitudinem supra casalenum alicuius uel uiam uel plateam. Cap. LXXXXI.

SVPER casaleno uel solo uel re alterius nullus proiciat aliquã turpitudinẽ uel immunditiã uel rem aliam ab alto uel a terra, siue super eo aliquod uersatorium seu necessariũ faciat uel teneat contra uoluntatẽ illius dñi cuius esset dicta res uel casalenum, nisi dicta seruitus eidem competeret iusto titulo, quem titulum ꝓbare possit instrumento seu testibus, & qui cõtra fecerit in centum solidis denarioꝝ uice qualibet condemnetur, & suis expensis ipsam turpitudinem uel rem aliam eleuet de loco ubi proiecit. Insuper nullus proiciat, uel faciat proici aliquam turpitudinem in uiis publicis, nec in aliquo fonte, nec iuxta ipsum per quatuor perticas ad pœnam quatraginta solidorum denariorum pro quolibet & qualibet uice, nec proiciat aliquis aliquã suzzuram de aliquo loco uel de alto in uiis seu aliqua uia uel aquam usq; ad tertiũ sonum campanæ quæ de sero pulsatur pro custodia ciuitatis, & qui proiecerit aliquam aquam de alto post dictum tertium sonum campanæ debeat primo tribus uicibus uociferare & clamare uarda, uarda, uarda alias in quolibet casuum prædictorum incurrat dictam pœnam, & Potestas uinculo iuramenti in qualibet contrata unum custodem faciat ad denuntiandum qui contrafecerit in prædictis, & eius dicto detur plena fides. Molitores autem oliuarum & ipsorum

quilibet curet sollicite cum effectu q aliqua turpitudo uel aliqua imunditia molendini in uiam publicam non labatur, & ipsorum nullus habere possit aliquam cannellā ad secchiam nisi uno digito largam & actatam ad sensum camerarii communis ad pœnam decem librarum denariorum cuilibet contrafacienti & uice qualibet auferendam.

De pœna murantis iuxta uiam publicam uel uicinalem sine licentia uiarii. Cap. LXXXXII.

IVXTA uiam publicam, uel uicinalem in ciuitate Spoleti uel eius comitatu per quatuor miliaria prope ipsam ciuitatem nullus muret uel murari faciat nisi ipsa uia prius fuerit terminata & signata per officialem super uiis deputatū ad pœnam decem librarum denariorum, & destructionis dicti operis & officialis super uiis infra secundam diē postq̃ fuerit requisitus teneatur ire ad terminandam ipsam uiam alias a termino in antea liceat requirenti ædificare & officialis prædictus incurrat dictam pœnam.

De pœna facientis ingōmoramentū super portis ciuitatis uel ppe. Cap. LXXXXIII.

FACIENS uel fieri faciens uel tenens aliquod ingommoramentum supra portas ciuitatis Spoleti uel prope ipsas intus & extra per quinquaginta pedes a terra usq; ad altum quotiens contra fecerit in decem libris denariorum puniatur & ingōmoramentum debeat eleuare ad uolnntatem cuiuslibet officialis ciuitatis prædictæ.

De pœna opponentis se bayulo. Cap. LXXXXIIII.

OPPONENS se bayulo birretum rubeum deferenti & non permittens se pignorari ab ipso, uel eidem reaccipiens pignus contra eius uoluntatem in quatraginta solidis denariorum puniatur uice qualibet, & in quolibet horum casuum stetur bayulo & eius relationi atq; dicto, & si aliquam offensam eidem bayulo fecerit in persona in duplo pœnæ contentæ in statuto de ipso maleficio, quod commiserit in personam dicti bayuli condemnetur.

De pœna alienantis aliqua bona immobilia cōmuni Spoleti non subiecto. Cap. LXXXXV.

ALIENARE domū uel alia bona imobilia in comitatu uel districtu Spoleti, sita alicui non subiecto iurisditioni communis Spoleti nullus præsumat quoquo titulo, & si fuerit castrum contrafaciens in mille libris denariorum. Singularis uero persona in ducentis libris denariorum uice qualibet cōdemnetur. Potestas uero primo mense sui regiminis faciat uenire personaliter coram eo Dominos de Arrono, de roccha accharini de Polino de baptiferia & de castrolacus, & cuiuslibet alterius castri siue fortellitii, quod cōmune Spoleti habet in confinibus uel prope confinia ciuitatis & districtus Spoleti, & a quolibet ipsorum recipiat iuramentū promissionem & idoneam cautionem cum fideiussoribus per dominos Priores populi approbādis de non alienando aliquam rem immobilem sitam in ipso comitatu & districtu Spoleti alicui non subiecto ipsi cōmuni ad pœnam mille librarum denariorum, in quibus quilibet contrafaciens uice qualibet condemnetur. Et nihilominus contractus uel alienatio, qui uel quæ fieret de aliqua ipsarum rerum non ualeat nec teneat, sed ipso iure ipsa res alienata sit, & esse intelligatur communis Spoleti, & ipsa ipsi communi pertineat pleno iure, & quilibet possit cōtrafacientes de omnibus contentis in hoc capitulo uel aliquo de contentis in eo accusare & denuntiare, ad cuius denuntiationem & accusationem potestas procedat, ad pœnam centum librarum denariorum de suo salario soluendarū, & prædicta non intelligantur in uendente uel alienante prædicta bona uel aliquod prædictorū cum licentia consilii populi ciuitatis Spoleti.

De pœna mattonariorum non facientium mattones in forma & de loco ubi fiant. Cap. LXXXXVI.

MATTONES fieri debeant longitudinis duorum summissorum grossitudinis trium digitorum & amplitudinis unius summissi pro quolibet, & quilibet cuppus fiat longitudinis unius

nis unius pedis ad pedem perticæ & amplitudinis dimidii pedis a parte ampliori dictorum cupporum, & formas prodictis Mattonibus & cuppis faciendas habeāt ipsi mattonarii & quilibet ipsorum sigillatas sigillo communis, cum quibus faciant mattones & cuppos, & non cum aliis. Qui uero in prædictis uel aliquo prædictorum contrafecerit in decem libris denariorum uice qualibet condemnetur (excepto q̃ si aliqua persona a dictis mattonariis peteret maioris uel minoris mensuræ uel formæ sibi mattones seu cuppos fieri dicti mattonarii facere possint sine pœna ad sensum & uoluntatem cuiuscunq; petentis.) Et simili pœnæ subiaceat quilibet uendens miliare cupporum ultra libras uiginti & miliare mattonorum ultra duodecim libras. Et quilibet possit contrafacientes accusare & denuntiare in prædictis uel aliquo prædictorū & denuntiatori & accusatori credatur cū ipsius iuramento, & cū dicto unius testis bonæ famæ & habeat dimidiam partē banni, & potestas teneatur in principio sui regiminis facere iurare dictos mattonarios contenta in hoc capitulo obseruare. Et dictus potestas & Vicarius ciuitatis Spoleti teneant & debeāt sub uinculo prestiti iuramenti, & sub pœna. xxv. lib. deñ de suo salario auferēda singulis mensibus contra nō seruantes dictū capitulū formari facere generalem inquisitionem & inuentos culpabiles in quacūq; parte dicti capituli in pœnam in dicto capitulo cōdemnare, atq; punire. Et nihilominus teneantur Vicarius & potestas prædicti singulis mēsibus unū ex notariis suis mittere ad fornacem mattonariorum prædictorum & solenniter perscrutare si per dictos mattonarios seruantur omnia & singula in præsenti capitulo comprehensa, & non seruantes secundū formam dictorum statutorum facere condemnari sub dicta pæna.

De Pœna inhibentis alicui ne laboret possessionem alicuius & prohibitas laborantis. Cap. LXXXXVII.

INHIBENS uel alicui contradicens q̃ nō laboret de possessionibus alicuius ciuis uel comitatensis uel alterius stantis ad mandata cōmunis Spoleti, in quinquaginta libris denariorū uice qualibet condemnetur, & simili pœnæ subiaceat qui laborauerit aliquā possessionem prohibitam laborari per formam alicuius capituli statuti uel ordinamenti facti & faciendi per cōmune Spoleti, & de prædictis quilibet possit accusare, & sibi credatur cū uno teste bonæ famæ, & etiam credatur dicto alicuius laboratoris qui suo iuramento diceret sibi inhibitum fore per aliquem ne possessionem laboret ulterius.

De Pretio accipiendo per cimatores pannorum & de pœna accipientis ultra debitum pretium. Capi. LXXXXVIII.

CIMATORES pannorū & ipsoꝝ quilibet teneantur & debeāt ad petitionē cuiuscūq; petentis cimare pannos, & pro ipsis pannis quos cimabunt accipient salariū infrascriptū uidelicet pro quolibet bracchio panni lagi Alti denarios uiginti quatuor. Pro quolibet uero brachio pini stricti denarios duodecim, Qui uero cōtrafecerit in quatraginta solidis denarioꝝ uice qualibet puniatur, cuius banni dimidiam habeat accusator, & quilibet possit accusare & tali accusatori cum iuramento credatur & potestas uinculo iuramenti & pœna uiginti quinq; librarum deñ infra quindecim dies in principio sui regiminis faciat dictos cimatores Ciuitatis & comitatus Spoleti coadunari coram se uel aliquo ex suis officialibus & iurare q̃ obseruabunt omnia quæ in hoc præsenti capitulo sunt inserta.

Quod in candelis & cæreis mittantur papiri de bombace & de pœna contrafacientis. Cap. LXXXXIX.

SPECIARIVS & quilibet alius ciuitatis Spoleti in candelis cæreis uel aliis facibus cære siue aliquo de prædictis immittat papiros de bombice tantū & nō de accia, & nullus uendat aliquā cæram ab octo diebus ante festum sanctæ Mariæ de Augusto usq; ad ipsum festū inclusiue nisi pro illo pretio & quantitate quod & quæ declarabitur per dños Priores populi qui erūt ꝑ tēpore, & qui contrafecerit in centū solidis denarioꝝ uice qualibet condemnet̃. Et Potestas inquirere debeat de prædictis, & quilibet possit accusare & sibi credatur prestito iuramento. & habeat dimidiam partem banni.

De pœna euntis in officium extra ciuitatem & non reportantis instrumentum absolutionis. Cap. C.

ELECTVS ad aliquod officium extra ciuitatem & districtum Spoleti Potestariæ Capitaneatus, iudicatus notariatus seu alio nomine nũcupetur si dictum officium acceptauerit & exercitauerit debeat instrumentum absolutionis sui officii quod exercuerit deferre, & ipsum in publicam formã dñis Prioribus populi exhibere infra quinq; dies postq̃ redierit a suo officio, & qui contrafecerit in quingentis libris denariorum & plus & minus arbitrio Potestatis considerata qualitate officii quod talis perceperit condemnetur.

De pœna edificantis in monte de arrono. Cap. CI.

ÆDIFICANS in monte Arroni siue in pertinentiis Arroni & castri lacus uel fluminis naris ex illa parte uersus castrũ luchi, uel in monte Saletti uel in possessionibus cõmunis Spoleti, uel in prædictis uel aliquo prædictorum locorum aliquam domum uel cappanam in centum libris denariorum uice qualibet condemnetur, & ædificatum debeat remouere quod fecisset, Saluis personis illis quibus esset concessum per cõmune Spoleti, q̃ possent in dictis locis uel aliquo ipsorum locorum ædificare, quæ possint in illo loco tantum & eo modo & ordine quo eis concessum est ædificare, & non aliter ad pœnam supradictam.

De pœna lauantis pannos uel facientes suzzuram in Pusterla uel aliis fontibus ciuitatis & comitatus Spoleti. Cap. CII.

LAVANTES Pannos in pusterula uel Vazzatorio. uel aliquo fonte ciuitatis uel comitatus Spoleti seu in piscaria uel in aqua quæ exit de fonte Piscariæ & uadit ad Vazzatorium uel in ipso Vazzatorio, & tota Platea Piscariæ & Vazzatorii uel aliquem caldarellum calcinatum uel aliud uas immundum immittens uel lauans aliquod genus olerum uel aliam immunditiam seu turpitudinem immittens uel faciens in dictis locis uel aliquo prædictorum uel prope aliquod ex eis per unam perticam in quatraginta solidis denariorum uice qualibet condemnetur.

Quod nullus præsumat apportare carnes mortacinas & infectas intra ciuitatem Spoleti causa uendendi. Cap. CIII.

CARNES mortacinas uel granellosas nullus causa uendẽdi deferat nec uendat intra ciuitatem & portas nouas dictæ ciuitatis & qui contrafecerit in decem libris denariorũ uice qualibet puniatur & eidem pœnæ subiaceat qui extra portas prædictas uenderet aliter q̃ proc mortacinis infirmis uel granellosis.

Quando & qualiter uendantur carnes siccæ. Cap. CIIII.

LARDONEM seu carnes siccas nullus uendat non sigillatas, quæ essent porci masculi cum cæra rubea & scrofæ cũ cera uiridi. Nec alicuius scrofæ uel uerri seu porci non sanati quisq; uendat pro porcinis & legitimis ad pœnã centũ sol. deñ ꝓ quolibet & qualibet uice, & dictæ pœnæ subiaceat quicũq; uenderet aliquas carnes uel lardonẽ põderis duodecim librarum & ab inde infra cũ aliquo pondere q̃ cum bilancibus & ponderibus adiustatis & sigillatis sigillo cõis ꝑut & sicut supra de macellariis est expressum, & quilibet possit contrafacientẽ accusare & credatur accusatori cum uno teste de uisu & habeat medietatem banni.

De pœna proicientis animal mortuum intra ciuitatem Spoleti uel eius burgos & macerantis linum uel canabim indictis locis. Cap. CV.

ANIMAL mortuum proiciens seu macerans linum uel canabim intra ciuitatẽ Spoleti uel eius burgos in centum solidis denariorum uice qualibet condemnetur & quilibet possit accusare contrafacientem & habeat dimidiam partem banni.

Vbi & quo ordine pisces uendantur in ciuitate Spoleti. Cap. CVI.

PISCES generis cuiuscunq; recentes qui portabuntur ad ciuitatem Spoleti causa uendendi recta uia portentur, & exonerentur in platea fori, & ibi uendantur & uendi debeant per

deferentes eosdem & nō per alios habitantes in ciuitate Spoleti ullo modo sub pœna decē librarū pro quolibet cōtrafaciēte & qualibet uice, & postq̄ in dicta platea fuerint apportati de ipsa de die nisi uenditi fuerint nō extrahantur, & si aliquis portans pisces causa uendēdi ipsos nō portauerit & exonerauerit in dicta platea tantum uel alibi uenderet ipsos pisces seu de die non uenditos extraheret de dicta platea, & quicunq; de die retineret in domo propria uel conducta dictos pisces contra formam præsentis capituli statutorum in decem libris denariorum uice qualibet condemnetur de facto & sine strepitu & figura iudicii per potestatem auferendis & quilibet possit contrafacientem accusare & denuntiare, & habeat mediā partē banni, & sibi cum iuramento credatur, & cum dicto unius testis. Qui quidē pisces postq̄ exonerati fuerint in dicta platea, ut dictum est uendantur, & uendi debeant illo die quo exonerati fuerint ibi, uel sequenti die usq; ad sonum campanæ guardiæ, & si uenditi nō fuerint ut prædicitur accipiantur & pauperibus tribuantur Marsianis piscibus dumtaxat exceptis, in quibus nō uendicent sibi locum, sed uendantur & uendi possint illo die quo exonerati fuerint ibi & alio die sequenti, & toto etiam alio die immediate seqūeti usq; ad sonū campanæ guardiæ. & si in dictis terminis pisces uenditi non fuerint seruetur modus in omnibus supradictus Et si aliquis portaret dictos pisces ad ciuitatem Spoleti, & ipsos non uenderet uel uendere nollet. Possit tamen soluta gabella libere retrahere de ciuitate prædicta, & alio' ad uendendum portare pro libito uoluntatis suæ.

De pœna ementis pisces causa uendendi in ciuitate Spoleti. Cap. CVII.

NVLLVS Macellarius neq; aliqua alia persona per se suum filium famulum uel aliū emat aliquos pisces causa uendendi in ciuitate uel comitatu Spoleti nec cū aliquo forēse ineat nec societatem faciat ad uendendum pisces in ciuitate prædicta. Qui autem contrafecerit in decem libris denariorum uice qualibet condemnetur, & contrafacientem possit quilibet accusare & habeat dimidiam partem banni, & sibi credatur præstito iuramento cum uno teste de uisu & eius nomen teneatur secretum.

De pœna facientis congregationem in ciuitate uel comitatu uel districtu Spoleti. Cap. CVIII.

NVLLVS nobilis uel popularis ciuis seu comitatensis uel districtualis præsumat facere aliquam congregationem gentium in ciuitate uel districtu Spoleti ultra numerū decem, nec cum ipsis simul coadunatis ire per aliquam partem ciuitatis uel comitatus armatis uel nō armatis uel uadat extra comitatum Spoleti in seruitium uel deseruitium alicuius nisi cum licētia dn̄orū Priorū ad bussulas & palluctas per ipsos uel duas partes ex eis obtenta, & in publicā formam redacta, uel nisi prædicta fierent occasione aliquorum sponsaliū seu matrimonii contrahendi seu causa funeris alicuius. Qui autem contrafecerit in centum libris denariorum uice qualibet condemnetur, & simili pœnæ subiaceat qui tali congregationi interesset uel accederet cum eadem exceptis a prædictis capitaneis artium, & aliis quibus licet secundum formam statuti aliquos congregare.

De pœna non obseruantium pacem. Cap. CVIIII.

CONGRVVM extat ut quod promittitur operibus compleatur, ideo omnes adinuicē paciscentes, & qui paciscentur imposterum de aliquibus iniuriis seu offensis, & qui uigore alicuius pacis factæ uel faciendæ ad ipsam obseruandam est aliqualiter obligatus siue de ipsa pace appareat publicum instrumentum siue nō teneatur ipsam pacem effectualiter obseruare. Qui uero cōtrariū fecerit in quingentis libris den̄ ultra pœnā cōtentā in statuto pro maleficio quod comitteretur, & in cōtractu pacis contentam uice qualibet cōdemnet', & pro proditore & tanq̄ ꝓditor in palatio populi depingat' in loco publico & euidenti cū subscriptione litterarū continentium nomen ipsius & quomodo pacem rupit, & hoc locum habeat in præsenti præterito & futuro, & eisdem pœnis subiaceant rumpentes treuguas & fides datas.

XLIv

De pœna dantis aliquid alicui officiali contra formam statuti. Cap. CX.

DANS aliquid illicite alicui officiali contra formam statuti uel eorum familiari ea pœna qua puniendus ueniret ille cui daret aliquid uel reciperet uice qualibet condemnetur saluo q̃ si tempore syndicatus talis officialis uel familiaris cui prædicta donaret uel concederet uel antea quandocunq; datum per ipsum officiali uel familiari prædictis probauerit syndicatori ipsius officialis uel dñis Prioribus populi anteq̃ de dicto dato per ipsum dantem & accepto per ipsum officialem constaret in iudicio ad pœnam aliquam minime teneatur.

De pœna facientis uel reperantis aliquod fortillitium in comitatu & districtu Spoleti. Cap. CXI.

NVLLVS audeat uel præsumat ædificare uel reparare uel emere Roccham castrum uel aliud fortillitiũ in comitatu uel districtu Spoleti absq; expressa licẽtia dominorũ Priorũ, & consilii populi uel duarum partium eorundem sub pœna quingentarum librarum denariorum. & tale fortilitiũ aliter edificatum reparatum uel emptum debeat dirui & deuastari.

De Pœna comitatensium uenientium ad ciuitatem tempore rumoris uel suspitionis absq; licentia dominorũ Priorum Cap. CXII.

NON præsumat aliquis comitatensis uel districtualis Spoleti trahere ad ciuitatem Spoleti ad petitionem alicuius tempore rumoris uel suspitionis absq; speciali licentia & mandato dñorũ Priorũ populi uel duarum partium eorundem ad pœnam quingentarum librarũ denariorum pro quolibet contrafaciente quam si soluere non poterit pes sibi totaliter amputetur, & syndici uillarum & castrorum teneantur tales denuntiare dño Potestati prout tenent̃ alios malefactores aliás uilla uel castrum pœna quingentarum librarum denariorũ uice qualibet puniatur, & hoc capitulum in principio regiminis cuiuslibet potestatis publice banniat̃.

De pœna officialiũ tenentiũ aliquem in Palatio ultra tres dies. Cap. CXIII.

NON possit dñs Potestas seu alius officialis communis Spoleti aliquem coactum in Palatio uel alibi præterq̃ iu carceribus communis Spoleti detinere pro aliquo maleficio uel testimonio perhibendo uel alia quacunq; de causa ultra tres dies absq; licentia speciali dominorũ Priorũ populi ad bussulas & palluctas per duas partes ipsorũ obtenta de qua apparere debeat publicũ instrumentũ per cancellariũ cõmunis scriptũ pœna quingentarũ librarum denariorũ, in quibus quilibet contrafaciens sindicatus tempore condemnetur.

De pœna exeuntis de contrata in qua habitet tempore rumoris. Cap. CXIIII.

RVMORIS tempore si quis esset in ciuitate Spoleti nullus præsumat exire seu recedere de contrara in qua habitat nec impedire dicto uel facto aliquẽ cui liceat trahere ad rumorem ad pœnã quingentarũ lib. deñ, in quibus cõtrafaciẽs qũlibet cõdẽnet̃ quã pœnã si soluere nõ poterit pes sibi amputet̃, & a crure totaliter separet̃. Saluo q̃ si tempore dicti rumoris fieret publicum bannimentnm uel aliud mandatum per dños Priores populi q̃ quis debeat ad certũ locũ trahere talis trahens uel uadens ad pœnã aliquã nullatenus teneat̃. Et hoc locum nõ habeat iniuratis populi quibus liceat secundũ eorũ iuramentũ trahere ad rumorem.

De pœna conciantium coria nisi in locis deputatis. Cap. CXV.

QVIA putredo coriorũ bestiarũ in concimis ipsorũ coriorũ & calzolariorũ ubi conciantur & raduntur ipsa coria plerũq; obest sanitati hominũ, & quia aliqua calcinaria esse cõsueuere in ciuitate Spoleti seu burghis quæ putredinẽ dabant uicinis ipsorũ calcinariorum, & omnibus transeuntibus iuxta ipsa, & quia calcinaria quæ fuerunt & sunt iuxta piscariam communis & iuxta muros ipsius communis sunt tot q̃ omnibus Calzolariis de Spoleto sufficiunt, ipsa calcinaria prope domos aliquas habitatiuas non sunt, statuerunt, & ordinauerunt

& ordinauerũt q̃ nulla persona audeat uel præsumat in ipsa ciuitate uel burghis ipsius radere uel pilare coria aliqua uel pelles sed solum extra ciuitatem & burghos, nec etiam possit calcinare alibi q̃ in calcinariis supradictis sub pœna & ad pœnam quinquaginta librarũ denariorum pro quolibet & qualibet uice, & quilibet possit contrafacientem accusare & q̃ potestas uinculo iuramenti teneatur de prædictis facere diligentem inquisitionem quolibet mense.

De pœna uulnerantis uel occidentis bestias alienas. Cap. CXVI.

EQVVM siue ronzenum quicunq; occiderit, contra uoluntatem domini cuius fuerit, in quinquaginta libris denariorum uice qualibet cõdemnetur, & nihilominus damnũ passo emendare teneatur integraliter. Si uero bestiam bouinam uel asininam iniuriose aliquis interemerit in decem libris denariorum condemnetur, & damnum & interesse resarciat domino cuius fuerit. Si uero aliam bestiam aliquis iniuriose occiderit in centum solidis denariorũ uice qualibet condemnetur, & damnum emendet patienti. Si autem uulnerauerit iniuriose aliquã prædictarum bestiarum in medietate dictæ pœnæ uice qualibet condemnetur, & ad interesse domino teneatur.

Quod condemnatis in carceribus pro quolibet die excomputentur duo soldi de cõdemnatione. Cap. CXVII.

QVIcunq; condemnatus communis Spoleti pro aliquo maleficio uel maleficiis in aliqua pecuniæ quantitate occasione condemnationis prædictæ in carceribus dicti communis fuerit detentus uel carceratus uoluerunt statutarii supradicti q̃ excomputentur tali condemnato duo solidi denariorum pro quolibet die quo sic in carceribus detinebitur, dũmodo custos carcerum dicti communis eundem carceratum extra carceres dicti communis non retineat siue stare aut inde exire permittat. Et si contrafecerit pœnam decem librarum denariorũ ipso facto custos incurrat. Et cuilibet liceat eum accusare, & cum iuramento credatur, & uno teste, ita tamen q̃ si aliquis sic detentus in carceribus, pro aliqua condemnatione pecuniaria esset accatastatus in catasto communis a uiginti quinq; libris supra tunc per curiam potestatis siue alium officialem iurisditionem habentem fiat exequutio condemnationis in bonis eius usq; ad ualentiam suorum bonorum, & in residuo dictæ condemnationis fiat excomputatio duorum solidorum pro quolibet die quo carceratus steterit. Si autem accatastatus esset a uiginti quinq; libris infra habeat locum prouisio huius capituli de excomputatione absq; exactione facienda in bonis suis sic accatastatis.

Quod artifices non præstantes artem eorum puniantur. Capi. CXVIII.

QVOD oẽs & singuli artifices dictæ ciuitatis & eiusdẽ comitatus & districtus qui soliti sunt artẽ aliquã facere uel exercere, & oẽs & singulæ personæ solite exercere aliqua seruitia uel ministeria continue temporibus debitis teneantur & debeant eorum artem officium exercitium uel ministerium facere & operari, & unicuiq; personæ petenti copiam suæ artis & ministerii facere, & nemini officium suæ artis & ministerium uel exercitum denegare, & si dicti artifices contrafecerint pro quolibet, & qualibet uice in decem libris denariorum puniantur auferendis de facto per potestatem, & quemlibet eius officialem ad petitionem cuiuscunq; conquerentis & stetur dicto querelantis cum iuramento, & probatione unius testis de ueritate, & cassentur de matricula artis in qua scripti essent. Et priuentur beneficiis & commoditatibus dictæ artis, & pro casso & priuato ex nunc habeantur, & intelligantur ipso facto &

ꝙ capitaneus illius artis teneat infra quindecim dies a die qua sibi notũ fuerit ꝙ talis artifex contrafaceret uel contrafecisset ipsum de matricula abolere & eleuare sub pœna decẽ lib. deñ si cõtrafecerit. Si uero dictæ aliæ personæ solite præstare exercitia uel ministeria supradicta illa operari noluerint & alicui personæ petenti subuenire recusarent pro uice qualibet pœnã uigintiquinq; librarum deñ incurrant de facto p potestatẽ auferẽdã & ad pstationẽ dicti ministerii cõpellatur ad petitionẽ cuiuscunq; petentis, & in quolibet dictorum casuũ uidelicet ꝙ artifices dictas eorũ artes nõ exerceant, & ꝙ suæ artificiũ artis negent petentibus, & prædicti alii eorũ ministeriũ nõ exerceant uel recusent, ut dictũ est sufficiat dictum illius personæ quæ prædicta uel aliquod prædictorum aliquo modo sibi fieri peteretur cũ suo iuramento, & ꝓbatione unius testis de ueritate & habeatur pro plena & legitima in quolibet dictorum casuũ. Item cum multæ querelæ fiant per ciues Spoletanos, & comitatẽses de superfluis grauaminibus eis illatis per dictos artifices, & alias personas & dicta exercitia & ministeria prestantes in eo maxime quod dicitur. quod ita ultra debitum, & solita prætia accipiunt pro ipsorum artificiis, & ministeriis quod homines dictæ ciuitatis & comitatus substinere nõ possunt, statuere ideo ꝙ oẽs & singuli artifices dictæ ciuitatis comitat⁹ & districtus. & aliæ psonæ sua exercitia & ministeria pstãtes, & facientes ꝓ dictis artificiis operibus & ministeriis ac exercitiis, in quolibet casu tantũ quãtũ accipiebãt & accipere soliti erãt a Klendis Martii ꝓxime ultra & antea accipiãt & nõ plus ullo modo, & qui contrafecerit uice qualibet centum solidorũ denariorum pœnã incurrat quæ solui debeat in pecunia numerata, & sine aliqua excõputatione apodissarũ de facto per potestatem uel alterum officialẽ, & quilibet ualeat esse accusator & habeat medietatẽ dicti banni & in prædictis & quolibet prædictorum, & quantũ consueuit accipi ante dictas chalendas Martii per huiusmodi artifices & ministeria facientes, de opere uel ministerio, de quo tractaretur uel accusaretur aliquis prædictorũ sufficiat dictũ accusantis uel indebite soluentis pro prædictis uel aliquo prædictorum, ut dictũ est cum eorum uel alterius eorum iuramento. & ꝓbatione unius testis & habeatur pro plena & legitima probatione in quolibet casuum prædictorum.

Contra incendiarios, & ignem mittentes in domo. Cap. CXIX.

INCENDIARIOS qui omnia crimina enormia nituntur cõmittere pœna debita puniendos uoluerunt prædicti dñi statutarii ordinantes ꝙ quicunq; ignẽ immiserit in aliquam domũ habitatã personaliter uel per aliquam personã, & tunc eam cõbusserit uel si per eũ non steterit quo minus ipsam cõbussisset igne cõcremetur, ita ꝙ moriatur. Si uero casu fortuito, qui etiam quãdoq; prudentibus accidit, incendim oriri cõtigerit, & propterea domus habitata cõbusta fuerit in quinquaginta libris denariorum uice qualibet cõdemnet, & plus arbitrio potestatis cõsiderata iuxta sui cõscientiã cõditione personæ, & qualitate & euentu casus pdicti Si uero ex proposito domũ inhabitatã aliquis igne cõbusserit in quingentis libris denariorum uice qualibet cõdemnet quas si nõ soluerit infra decẽ dies a die latæ sententiæ numerandos manus dextra sibi a bracchio amputet. Si uero casu euenerit in uigintiquinq; libris denariorum, & plus arbitrio potestatis cõsiderata qualitate delicti & personæ. Si aũt ex proposito cappannã, tempore quo psonalr habitat, aliquis igne arserit uel ignẽ imiserit, & per eũ nõ steterit quo minus cõbusta fuisset in quingentis libris denariorum uice qualibet cõdemnet quas si nõ soluerit infra decem dies a die latæ sententiæ numerandos manus dextra sibi a bracchio amputet. Si casu aliquis prædicta cõmiserit in cappanna habitata in uiginti quinq; libris denariorum cõdemnet Si uero in nõ habitata in decem libris denariorum, & plus infrascriptis duobus casibus arbitrio potestatis cõsiderata qualitate delicti, & personæ. Si uero paleariũ mapale siue quid simile ex proposito in alterius iniuriã aliquis igne cõbusserit in uiginti quinq; libris denariorum uice qualibet cõdemnet. Si casu in centũ solidis denariorum cõdẽnet, & in quolibet supradictorum casuũ cõmittens pdicta maleficia teneat damnũ passo omne damnũ, & interesse integre resarcire. Si uero aliquis aliquã metã seu barcã grani studiose cõbusserit uel ignem immiserit si de die in ducentũ libris, si autem de nocte in quatringentis puniatur & damnũ nihilominus emendet patienti, ut supra, & in quolibet casuum prædictorum pœna duplicetur de nocte

Qualiter

Qualiter damna furta incendia uasta data & facta in uillis, & castris Spoleti, Si non inueniuntur malefactores debeant emendari. Cap. CXX.

DAMNA furta incendia & uasta quæ darentur, & fierent in uillis, & castris comitatus & districtus Spoleti emendentur per uillam uel castrũ ubi possessio in qua damnũ datũ esset est posita siue sita. uidelicet Si malefactor hmõi nõ poterit inueniri talis q̃ sit de iurisd t o ne cõis Spoleti, & qui se præsentare possit cum effectu pro ipso damno dato coram curia cõis Spoleti, uel esset ciuis Spoletanus, uel comitatẽsis soluẽdo, & effectualiter cogi possit ad soluẽdum, & satisfaciẽdũ de ipso damno dato. Si uero dãnũ furtũ uastũ uel incendiũ uel aliquod ipsorum esset datum extra fortillitiũ uel castrũ, & excederet summã decem librarũ deñ, tunc superaddantur ad emẽdationẽ dicti damni tres uillæ siue castra proximiores sue proximiora illi loco seu possessioni ubi damnũ datũ esse reperiretur, & si in aliqua dictarũ uillarum habitaret aliquis ciuis Spoletanus ad emendationem dictorũ damnorũ, & quorũcũq; aliorũ teneat prout alii comitatenses & districtuales & habitatores uillarũ dictarũ uel castrorũ, dũmodo hoc intelligatur de damnis datis tẽpore quo talis ciuis habitauerit in comitatu. Si uero sindicus alicuius uillæ uel castri diceret possessionẽ in qua damnũ diceret esse datũ nõ esse sitam in sua uilla uel castro tunc mittatur p̃ sindico castri uel uillæ, in quo uel qua dictus sindicus assereret dictam possessionẽ esse & ipsis ambobus assignetur terminus octo dierũ ad faciendũ declarari in cuius uilla uel castro est dicta possessio, & nihilominus quilibet officialis coram quo esset dicta contentio cogat ipsos sindicos castrorũ, & uillarũ ad ducendũ secum partiseriũ ad mensurandum & mensurã ponendũ a loco in quo damnũ datum fuit directe ad primas domos ipsarũ uillarum uel castrorũ, & illa quæ diceretur per partiseriũ proximior illi loco ad emendationẽ prædictã teneatur, & postq̃ constiterit in qua uilla uel castro sit sita dicta possessio si negaret per homines ipsius uillæ uel castri damnũ datũ esse tũc dñs Potestas, & quilibet alius officialis coram quo fieret dicta negatio cognoscat de ipso damno dato & eius æstimatione summarie de plano sine strepitu & figura iudicii absq; libelli oblatione, & salarii solutione, & ipsam questionem expediat infra quindecim dies postq̃ cõstiterit, in qua uilla uel castro sit dicta possessio in qua damnũ datũ esse diceretur, & dictus p̃cessus fiat solũ contra dictũ sindicũ uillæ uel castri ubi erit sita dicta possessio, & sententia ferenda cõtra ipsum pariat præiudicium, & etiã prosit dictis uillis proximioribus quæ ad cõtributionẽ dictorũ damnorũ datorũ tenerent, quẽadmodũ illi uillæ uel castro cuius sindicus fuerit in iudicio contra quẽ feret ipsa sententia, & ad probandũ dictũ damnũ fore datũ. ubicũq; ageretur de damno dato possint testificari uallarii laboratores, & omnes de familia damnum passi, & eius consanguinei, & affines, & etiam ad denuntiandũ de quolibet damno dato admittatur dñs uel quasi dñs usufructuarius possessor siue emphiteota laborator custos uel cõductor talis rei & eis, & cuilibet ipsorum credatur sicut dño possessionis. Si uero de malefactore appareret, & esset talis qui subiectus eẽt curiæ Spoletanæ, & se præsentaret uel præsentaret per homines dictæ uillæ uel castri infra octo dies post ipsum damnum datũ coram potestate, & sua curia uel esset ciuis Spoletanus uel comitatensis, & esset soluendo, & effectualiter cogi possit ad soluendũ & satisfaciendũ de dicto damno dato dicta uilla uel castrũ ad pœnã aliquã nullatenus teneatur, In quolibet uero damno dato siue ciuilr̃ agatur siue criminaliter possit officialis super damnis datis deputatus p̃cedere punire & cõdẽnare ad denuntiationẽ uel accusationẽ cuiuslibet personæ legitimæ de plano sũmarie, & sine strepitu, & figura iudicii absq; libelli oblatione, & litis contestatione, & sufficiat una citatio in damnis datis in quolibet casu, & peremptoria habeat & similr̃ in uno libello possit agi ciuilr̃ & criminaliter, & reus per eandẽ sententiã possit cõdemnari tam ad pœnã applicandã cõi, q̃ etiã damnũ passo aliqua lege in cõtrariũ loquente nõ obstante. Et hoc quod dictũ est nõ ueni dicet sibi locũ in equis iumentis, & in aliis quibuscunq; animalibus de nocte dimissis si percuterent uel macagnarentur uel occiderent uel in eis de nocte aliquod damnũ daretur siue malefactor inueniri possit siue nõ. Sed damnũ patiens agat tantũ modo contra malefactorem si potest reperiri, & uilla uel castrum ad emendationem damni eidem nullatenus teneatur.

Qualiter & q̃uo solui debeãt æstimationes dãnorũ datorũ & bannorũ. Cap. CXXI.

ÆSTIMATIONES & pœnæ omnium damnorum datorum quæ soluendæ ueniunt per uniuersitatẽ aliquam siue uillam, si damna data fuerint cõmissa per bestias seu cum

bestiis emendentur & soluantur per homines uillæ qui habent & tenent bestias illius speciei cuius sunt bestiæ uel bestia quæ damnũ intulerant pro dictarũ numero bestiarũ. Et si damnum fuerit datũ personaliter soluatur secundũ numerũ personarũ. Alia uero banna & condẽnationes quæ soluendæ erunt per aliquam uniuersitatem exigantur & soluantur per catastũ, & summã bonorũ hominũ dictæ uillæ uel castri pro dimidia, & pro alia fiat solutio per capita hominum masculorũ maiorũ decẽ & octo annis dictæ uillæ uel castri, & ad oẽs pœnas & emẽdas, teneantur uasalli quemadmodũ homines liberi comitatus Spoleti.

Quod pater & maior de domo teneatur pro damno dato per familiam. Cap. CXXII.

PATER familias & quilibet maior in familia teneatur soluere pœnã, & emendationem damnoꝝ datorum pro omnibus, & singulis qui erunt in eius familia dantibus aliquod dãnũ personal'r uel cũ bestiis. Quemadmodum si ipse personaliter & cum bestiis commisisset.

Quod in damno dato credatur dño usq; in certam quantitatem. Cap. CXXIII.

DOMINO possessionis & cuilibet damnum passo credatur tam de damno dato q̃ de eius æstimatione ubi aliud nõ esset expressum cum iuramento de nouo præstando usq; in decem solidos denarioꝝ, & cũ uno teste usq; in centũ solidos denarioꝝ, & si dãnũ fuerit æstimationis centum solidorũ, & supra probetur legitime per duos testes.

Quod nullus possit esse procurator in damnis datis. Cap. CXXIIII.

PROCVRATOR in agendo uel defendendo pro uillis castris uel specialibus personis seu defensor in dãnis datis nullus possit esse saluo q̃ bayuli seu sindici uillarum, & castroꝝ qui sint de ipsoꝝ uillis & castris tantũ possint & debeant admitti in agendo & defendẽdo, accusando, & malefactores dando & denuntiando in damnis datis, & in prædictis sint personæ legitimæ, & ꝓ personis legitimis habeant'. Exceptis mulieribus pupillis mentecaptis uel legitime impeditis, & ciuibus Spoletanis, quibus & cuilibet ipsorũ sit licitum procuratorẽ tutorem curatorẽ actorẽ uel sindicum in causis damnoꝝ datoꝝ constituere, & per se, & prædictos agere & defendere in dictis causis. Si quis uero cõtrafecerit in prædictis uel aliquo prædictoꝝ in decem libris denariorum uice qualibet condemnetur. Et quod fieret per procuratorem uel sindicum uel alium alterius nomine non teneat ipso iure.

De pœna facientis aliquem citari pro damno dato. & non comparentis in termino. Cap. CXXV.

FACIENS aliquẽ citari pro dãno dato, si nõ comparuerit in termino citationis factæ de ipso citato uice qualibet ipsi citato cõparenti in decẽ solidis denarioꝝ cõdemnet' de facto & sine aliquo ꝓcessu faciẽdo, & si ulterius ipsum citari fecerit super eodẽ, & non cõparuerit ulterius cõtra ipsum nõ possit aliqd dicere uel petere dicta occasione nisi solutis dictis decẽ solidis.

Quod Sindici uillarũ nõ possint denuntiare homines alterius uillæ. Cap. CXXVI.

SYNDICI & uallarii uillarũ & castroꝝ nõ possint bestias uel malefactorẽ alterius Villæ accusare uel denuntiare in damnis datis, nec laboratores possessionis in qua damnũ esset datũ nisi cũ uno teste probauerint per aliquẽ prædictoꝝ damnũ de quo ipsi denuntiauerit esse datũ, & cũ iuramento ipsorũ de nouo præstando. Ipsi uero sindici uallarii, & quilibet ipsorum teneant' ad petitionẽ damni passi dare malefactorẽ de quolibet damno dato, & si nõ dederint postq̃ de hoc fuerint requisiti a damnum passo infra octos dies uilla uel castrum teneatur ad emendationem dicti damni in duplum eius quod continetur in capitulo statuti de tali damno

dato

dato loquente, ſi debent dictum damnum emendare per ſingularem perſonam.

De pœna damnum dantis cum beſtiis. Cap. CXXVII.

SI beſtiæ alicuius damnum dederint in horto uinea, & uitibus uel croco ſoluat cõi ille cuius
ſunt beſtiæ, laborator ſiue ſocius penes quẽ ſũt dictæ beſtiæ ꝓ qualibet capra hircho ſcrofa
Porco iumento Boue Vaccha, & Aſino, & pro qualibet uice (decẽ ſolidos denarioꝝ.) Si uero
in campo ſeminato prato cuſtodito ſæpe ſilua uel ſaliceto pro quolibet & qualibet uice quinq;
ſolidos denarioꝝ & ꝓ qualibet alia beſtia dãnũ dante in ꝓdictis locis uel aliquo ipſoꝝ ꝓ qua
libet uice duodecim deñ, & ꝓ q̃libet gallina anſere anates, uel alio pullo dãnũ dante in uinea
& aliis uitibus dum ſunt uuæ in eis horto croco uel campo ſeminato pro qualibet uice ſex de/
narios, & cuilibet ſit licitum ipſos porcos, pullos, gallinas, anates. & anſeres, & capras inuen
tas in dictis locis uel aliquo ipſoꝝ occidere ſine pœna dũmõ animal reſtituatur dño ea die
qua mortuũ fuerit uel ſequẽti, & credat̃ iuramento damnũ paſſi in quolibet caſuũ ꝓdictoꝝ tã
de dãno dato ꝙ de æſtimatiõe uſq; in decẽ ſolidos, ꝙ ẽt de morte ipſoꝝ aĩaliũ tẽpore damni
dati. Sit licitũ cuilibet patienti dãnũ ducere beſtias ſibi damnũ dantes ſine pœna, & ipſas be/
ſtias retinere donec de damno quod ſibi dediſſent fuerit ſibi plenarie ſatisfactũ dũmodo dño
taliũ beſtiarũ ipſa die nuntiet beſtias quas pro ipſius damno tenebit. (Niſi ille cuius ſũt beſtiæ
laborator ſiue ſocius cuſtos ſeu paſtor dictarũ beſtiarũ uoluerit dare pignus ſufficiens ꝓ ipſo
damno,) & ei & cuilibet ipſorũ accipere res quas ſecũ deferebat, & tenere eas donec erit ei de
damno ſibi illato plenarie ſatisfactũ, & ſi quis dictas beſtias reacceperit uel ipſas ducenti ſeu
ducere uolenti impedimentũ præſtiterit in centũ ſolidis denariorũ uice qualibet cõdemnetur,
quorũ centũ ſolidorũ dimidia ſit cõmunis, & alia ſit ducentis ipſas beſtias ſeu dicentis ſe im/
peditũ dum ipſas beſtias ducebat uel ducere uolebat, & de inuentione & reacceptatione & im
pedimento, quod diceret ſibi in prædictis uel circa ꝓdicta illatũ, & ꝙ res acceperit dum daret
damnũ ſtetur & credat̃ iuramento illius cui dictæ beſtiæ fuerint reacceptæ ſeu impedimẽtũ il/
latũ, uel res acceperit, & habeatur pro plena, & legitima ꝓbatione, & ſemper in quolibet caſu
in duplum damnum emendetur ipſum patienti.

De pœna damnum dantis in uinea. Cap. CXXVIII.

INTRANS uineam alicuius tẽpore quo ſunt uuę in ea ſi de die in centũ ſolidis deñ Si
de noctæ in. x x v. libris deñ. uice qualibet cõdemnet̃, & ſemper damnũ in duplũ emendet
patienti. Alio uero tẽpore in medietatẽ dictæ pœnæ cõdẽnet̃, & dãnũ debeat emendare, & ſu
per talibus dãnis datis, accuſationibus, denuntiationibus, & inquiſitionibus faciendis de ipſis
ſtetur & credat̃ iuramẽto dñi uineæ uel eius filii nepotis carnalis ſeu neptis uſufructuarii uel
poſſeſſoris ſiue emphitheotæ uel cõductoris, ſeu eius laboratoris, ſeu alterius de ipſorũ fami/
lia, & cuiuſlibet ſecreti cuſtodis uallarii ſeu ſindici abſq; alia ꝓbatione tam de damno dato, ꝙ
etiam de æſtimatione ipſius damni uſq; in centũ ſolidos denariorũ, & tal̃r damnũ dantes, &
ipſorũ quẽlibet poſſint oẽs ſupranominati, & ipſorũ quilibet in uineis ubi reperiret̃ aliquem
intraſſe capere, & expoliare rebus ſecũ deferentes uel deferentẽ, & ipſas res tenere uſq; ad ſatiſ
factionẽ cõdignã dãni ſibi dati, & ipſum ligare & in fortiã cõis ducere ſine pœna, & quilibet
poſſit accuſare quemcunq; dãnũ dantẽ in aliqua uinea de die uel de nocte, & ſibi credatur. &
ſtetur iuramẽto de nouo præſtãdo & dicto unius teſtis & habeat dimidiã partẽ bãni. Poteſtas
uero & eius officiales poſſint & debeant cõtra cõmittẽtes prædicta uel aliquod prædictoꝝ, &
cõtra quoſcunq; dãnũ dantes in uineis, hortis, fructibus. & aliis rebus per accuſationẽ denun
tiationẽ & inquiſitionẽ ꝓcedere, & ipſos & quẽlibet ipſorũ punire & cõdẽnare in pœnis ſu/
perius declaratis, & inferius declarandis, & teneatur ipſe dñs Poteſtas uinculo iuramenti, &
pœna centũ libraꝝ deñ. mittere de nocte unũ ex Notariis ſuis cum illa familia quã dare uo
luerint dñi Priores populi extra ciuitatẽ & rimari facere cõtra cõmittentes prædicta dãna uel
aliqua ipſorum adminus ſemel in ebdomada de menſe Iulii Auguſti Septembris, & Octobris,
& ſemel ad minus quolibet alio menſe, & ſi dictus Notarius qui iuerit ad rimandũ pro prædi
ctis aliquos ſeu aliquẽ inuenerit damnũ dare in aliqua uinea horto meta uel fructibus pendẽ/

tibus teneatur, & debeat mane sequenti ipsum ligatū ducere recta uia ad Palatium Potestatis, & pœnam ei auferre, & ipsam exigere absq; prolatione alicuius sententiæ uel ꝓcessus exinde formādi, & ad manus camerarii cōis faciat deuenire, & ipsius pœnæ medietas sit cōis, & alia sit dñi Potestatis uel ipsius Notarii. Caueat tamen dictus Notarius ne de custode fiat lupus & ꝙ famuli quos secum ducit damnum non inferant in possessione alicuius.

De pœna damnum dantis in horto campo seminato prato custodito uitibus oliuis, & alii fructibus. Cap. CXXIX.

DAMNVM inferentes alicui colligendo oliuas, pira, nuces, Amigdalas, ficus, persica, fabas, cicera, uuas uel alios fructus, uel aliquē ipsoꝝ, uel aliquod dānū dans in aliquo horto si de nocte in. x. libris deñ. Si uero de die colligeret oliuas in centū solidis denarioꝝ si alios fructus colligere in quatraginta solidis deñ. uice qualibet cōdēnet̄, & simili pœnæ subiaceat qui amigdalas ante chalendas Augūsti, fabas, uel cicera ante chalēdas Iunii, uuas ante mediū mensem Septembris, retinuerit ad uendēdū absq; licētia officialis super dānis datis. Si uero intrauerit de die hortū & in ipso dānū dederit colligēdo aliquid in quatraginta solidis deñ. uice qualibet cōdēnet̄, & si dānū nō dederit in uiginti solidis deñ solū ꝓ introitu cōdēnet̄. Si uero intrauerit campū seminatū si in ipso campo dānū dederit aliter ꝙ calpistando in quinq; solidis deñ. uice qualibet cōdēnet̄, Et simili pœnæ subiaceat qui dānū dederit in prato custodito, & si uia esset fracta uel uasta, ita ꝙ per ipsam nō posset cōmode iri Possit quilibet per campum transire sine pœna, & in casu quolibet prædictoꝝ possit quilibet accusare, & tertiā partē bāni hēat. Et sīr mō accusatori credat̄. & dānū emēdet patiēti, ꝓut in superiori capl'o est expssum.

De pœna dantis damnum in sepibus alienis. Cap. CXXX.

SEPEM alienam incidens, sparans, uel de ipsa ligna colligens, uel per ipsam intrans in uiginti solidis denariorum uice qualibet condemnetur.

De pœna colligentis fructus etiam suos uel uuas de nocte. Cap. CXXXI.

QVIcunq; collegerit fructus etiā ꝓprios uel uuas de nocte, uel inuentus fuerit ipsos uel ipsas de nocte deferre in centum solidis denarioꝝ uice qualibet condemnetur & quilibet possit accusar[e], & credatur dicto accusatoris, & habeat dimidiam partem banni.

De pœna deferentis uuas. Cap. CXXXII.

DEFERENS de die aliquas uuas ante bandimentū factū de uindemiis faciendis ad ciuitatē Spoleti uel per comitatū ipsius, si de alienis, & inuentus nō fuerit dānū dare in uinea uel pergulis alicuius pro quolibet racemo in decem solidis denarioꝝ uice qualibet cōdemnetur, si de ꝓpriis ultra quatuor racemos ꝓ quolibet racemo quinq; solidis denarioꝝ uice qualibet cōdēnet̄, & tali deferenti tātū quatuor racemos siue inde infra credat̄ iuramēto ꝙ de sua ꝓpria uinea uel cōducta uel pgulis deferat, & qlibet possit accusare, & hēat dimidiā ptē bāni.

De pœna incidentis arborē domesticam uel siluestrem. Cap. CXXXIII.

INCIDENS uel deuastans aliquam arborem domesticam in ciuitate Spoleti uel burgis ipsius in quinquaginta libris denariorum uice qualibet condemnetur ꝙ si deramauerit uel aliter deuastauerit non faciens ipsam arborem omnino inutilem uel si inciderit arborē modicæ conditionis, & fructus in medietate dictæ pœnæ, & plus & minus arbitrio Potestatis puniatur Si uero in circuitu comitatu uel districtu Spoleti aliquā arborem domesticam inciderit uel deuastauerit in decem libris denarioꝝ pro qualibet arbore & uice qualibet cōdemnetur, & si dictam arborem deramauerit in medietate dictæ pœnæ condemnetur, & inter arbores fructiferas intelligantur castaneæ, & quercus etiam existentes in siluis, & pœna duplicetur de nocte & applicetur pro medietate dñis Prioribus ciuitatis Spoleti, & ꝓ alia medietate accusatori cui credatur cū iuramento, & dicto unius testis fidedigni Si uero inciderit arborē siluestrē alibi ꝙ in silua in quadraginta solidis denarioꝝ, & si deramauerit in uiginti solidis denariorum uice qualibet condemnetur, & si in silua inciderit aliqua ligna & damnū dederit in ipsa in uiginti solidis denariorū uice qualibet condemnetur. Si autem aliquis dederit damnum cum animalibus bouinis seu caprinis in siluis nouiter incisis uel post incisionem infra decem & octo menses in

ses in quinquaginta solidis denariorum uice qualibet condemnetur, & pro quolibet animali bouino uel caprino, & si aliquis manualiter colligeret castaneas in possessione alicuius syluata, & laboratiua percutiendo, & in crispando in arbore ultra alias pœnas statutarias incidat in pœnam uiginti solidorum pro qualibet arbore, & qualibet uice applicanda ut supra, & damnũ emendet duplicatum patiẽti in quolibet casu, & credatur accusatori cũ uno teste fidedigno.

De pœna retinentis capras in certis locis prohibitis. Cap. CXXXIIII.

CAPRAS uel hircos unã uel plures nullus psumat hẽre in ciuitate uel comitatu Spoleti intra cõfines infrascriptos, & a dictis cõfinib⁹ citra usq; Spoletũ uidelicet a molẽdino beroyti a põte tatarenæ a turri filiorum dñi Albrici de padacio a sãcto Seuero ab ucianello a sancto Gregorio de bregnano, a uilla curdigliani, a uilla sancti Ioannis i panaria, a uilla yciani, a uilla meggiani, a sancto Iacobo Tissini largi a pænnis sancti Victoris, a ciciano uocato a matregiuano. a uilla cerri, a roccha menardessa ab arcu Siluignani, a castro campelli, & Pissignani per directum a quolibet dictorum locorũ, & qui cõtrafecerit in prædictis pro qualibet capra, & quolibet die qua ipsas retinuerit in decẽ sol denariorum cõdẽnet. Et nihilominus sit licitũ cuilibet inueniẽti aliquã caprã sibi dãnũ dantẽ intra dictos cõfines eã sine pœna interficere. Possit aũt qui uellet lactare aliquẽ puerum lacte caprino uel ipsum dare alicui infirmo unã caprã tenere cũ licẽtia dñi Potestatis quæ sit sigillata suo sigillo uel manu alicuius notarii sui subscripta, & pstito iuramẽto per illũ cui dicta licẽtia cõcederet, q dictã caprã uelit tenere aliq ex dictis causis & nõ alia, & si alr dicta licẽtia daret nõ ualeat, & quilibet macellarius possit tenere unã caprã placãdo hædos & dãdo lac ĩfirmis, & quot uoluerit de mẽse Septẽbris Octobris, & Nouẽbris macellandi cã dũmõ qlibet ipsorum faciat ipsas & quãlibet ipsarum custodiri, q dãnũ non inferat alicui aliãs duplũ pœnæ cõtẽtæ in statuto quotiẽs dãnũ fecerit capra, retinẽs cõdẽnet.

De pœna facientium fossatũ seu foueam prope terminos. Cap. CXXXV.

FOSSATVM aliquod faciẽs iuxta terminos uel terminũ imissum seu imissos inter possessionẽ suã, & alteri⁹ siue inter possessionẽ aliorum per unũ pedẽ in quatraginta solidis denariorum uice qualibet cõdẽnet, & silr nõ possit aliqs plantare arbores iuxta senaitas uel terminos per duos pedes sub pœna decem librarum & arborum euulsionis.

De pœna incidentis ligna in monteluco. Cap. CXXXVI.

LEVANS uel incidẽs in quadã sylua posita in mõteluco a domo quæ fuit franciæ iannis usq; ad carcerem fratris Leonardi, sicut recte pcedit usq; ad aqueductũ uel mittẽs bestias ad pasculandũ in ipsa in pœnã decẽ librarum uice qualibet cõdẽnet, & qlibet possit accusare, & habeat dimidiã partẽ banni, & teneat sibi credẽtia & suo iuramẽto credat, & nulla mulier siue pinzoca possit redire ad habitãdũ in carceribus burgi sanctæ Mariæ de monte luco uel ab aqueductu aquæ uallechiæ supra ad pœnam decem librarũ denariorum.

Quod domus uel cappanna quæ est in cõfinibus uillarum intelligatur esse de propinquiori uilla. Cap. CXXXVII.

DOMVS aliqua uel capanna quæ habitaret si citra in cõfinibus aliquarũ uillarũ. sit & esse intelligat de illa uilla cui ppinquior erit mẽsurãdo ipsam domũ uel cappannã a possessione in qua esset datum damnum ad ipsas proximiores domos ipsarum uillarum, & teneatur subire onera, & factiones in uilla sibi proximiori

Quod ubicunq; sunt uel habitant duo uel tres foculares teneantur emendare damna quæ fierent in eorum contrata. Cap. CXXXVIII.

VBIcunq; sunt uel habitant duo uel tres foculares extra muros ciuitatis in circuitu Spoleti teneant emendare dãnũ, quod fieret in eorum cõtrata put quælibet uilla tenet, & nullus possit se excusare pro eo q sit ciuis Spoletanus, & in quacũq; contrata essent quatuor foculares uel abinde supra ut Aliæ uillæ sindicũ, & oia quæcũq; facere teneant nõ obstante q sint ciues Spoletani, & sint accatastati in dicta ciuitate Spoleti,

Quod uilla ubi est minor numerus quatuor foculariũ addatur. & pro addita habeatur proximiori uillæ habenti ultra quatuor foculares. Cap. CXXXVIIII.

ITEM statuimus & ordinamus q si aliqua uilla esset in comitatu Spoleti q nõ hẽret qtuor foculares hitantes p maiori pte anni in ipsa uilla talis uilla adiũcta sit & itellat maiori uillæ ppinqori, & ipsam unionẽ hoiem utriusq; uillæ teneant & debeant facere p publicũ instrm, & de ipa unione p ipsũ instrm facere fidẽ ptati seu uicario dictæ ciuitatis sub pœna decẽ

librarum denariorum pro quolibet foculari dictarnm uillarum quæ pœna per dictū potesta/
tem seu uicarium de facto eis auferatur, & nihilominus prædicta facere teneantur, & ad prædi
cta compellantur per dictum dnm Potestatem seu eius uicarium remediis oportunis, & uillæ
sic unitæ habeantur, & sint pro una eademq; uilla in omnibus, & per omnia.

Quod ciues per habitationē in comitatu nō teneantur ad factionē uillæ. Cap. CXL.

CIVES Spoletani, & eorum familiæ quorum parētes sunt uel hactenus fuerunt ciues Spo
letani, & habitatores ipsius ciuitatis possint & eis liceat habitare in comitatu cum familia
& bestiis prout eis placuerit, & non obstante prædicta habitatione facta uel facienda ad factio
nes aliquas uillæ nullatenus teneatur statuto aliquo non obstante.

Quod homines de comitatu fructus teneantur & debeant guardare,
& custodire. Cap. CXLI.

HABITANTES in districtu & comitatu Spoleti teneantur, & debeant guardare & cu/
stodire uillas, & castra, & passus uillarum & castrorum, ac fideliter bona fide, ita & taliter
ꝙ combustiones domorum uel damna data aliarum rerum non fiant nec fieri possint in præ/
iudiciū hominū ciuitatis comitatus, & districtus Spoleti ad pœnā auferēdā arbitrio potestatis.
& nihilominus uniuersitas uilla uel castrum, & homines ipsarum uniuersitatum uillarum &
castrorum teneantur ad emendationem totius damni nisi malefactorem denuntiarent talem
qui possit commode conueniri in ciuitate Spoleti, & se coram curia effectualiter præsentare.

De pœna auferentis linum uel canepam. Cap. CXLII.

AVFERENS linum uel canepam alicui si de die in centum solidis, si de nocte in decē
libris deñ uice qualibet condemnetur. & damnum emendet duplicatum.

De confinibus uillæ egii. Cap. CXXXXIII.

VOLVERVNT insuper ordinantes ꝙ confinia uillæ egii sint a crucichia mortuorum
usq; ad ægium, & intus uillam prædictam astrata qua itur uersus plancianum usq; ad fon
tem sicchum intus uersus ægium.

De pœna retinentis ultra quatuor capras in uilla yciani. Cap. CXXXXIIII.

VLTRA quatuor capras pro foculari in Villa yciani comitatus Spoleti nullus retinere
possit uel habere ad pœnā in statuto supra posito de pœna retinentis capras declaratam
& cōtentā, usq; autem in quatuor capras ꝓ quolibet foculari retinere possit ibidē sine pœna.

De damnis datis quæ fierent in uilla morri. Cap. CXXXXV.

CVM in uilla morri comitatus Spoleti possessoribus suarū terrarū eorumq; laboratoribus
damna ꝙ plurima inferant̃, & habitatores in ea quia ciues asserant se nō obligatos ad de
nuntiandū malefactores dānoꝝ ꝑdictoꝝ igit̃ præfati dñi statutarii statuerūt & ordinauerūt,
ꝙ attribuat̃ dicta uilla Morri uillæ sancti Clerici usq; & secūdū ꝙ trahit uia per collē uillæ bu
sani uersus dictā uillā sancti Clerici, & alia pars secūdū ꝙ trahit uia ab ecclesia sanctæ Mariæ
morri ad picturā heredū garitii uersus uillā Busani attribuat̃ dictæ uillæ Busani reliqua uero
pars dictæ uillæ morri secundū ꝙ trahit uia prædicta ad picturā ꝑdictā uersus uillā cellis attri
buatur, & detur dictæ uillæ cellis, & ꝙ dictæ tres Villæ, & eaꝝ sindici uel massarii ꝓ partibus
prædictis sibi attributis teneant̃ & obligati sint denuntiare malefactores dānoꝝ quæ fierēt in
dicta uilla Morri, & ad emendationē eorūdē dānū passis prout & sicut quælibet uilla tenet̃ &
obligata est in dānis datis in eius territorio in denuntiando & soluendo emendationē & æsti
mationē dictoꝝ dānoꝝ dānū passis per formā statutoꝝ cōis Spoleti, & ꝙ ciues ibidē habitan/
tes teneantur ad denuntiandū, & emendationē dictorū dānoꝝ datorū, & ad soluendū pœnā
pro damnis datis aliquo statuto in contrarium faciente non obstante.

De officio

De officio iudicis gabellarum, & aliorũ officialium in dãnis datis. Cap. CXLVI.

ITEM ꝙ nullus officialis potestatis Spoleti possit nec debeat exercere nisi officiũ suum ad quod deputatus, & descriptus est prout manu cancellarii cõmunitatis in libro reformationum apparebit sub pœna decẽ librarum pro quolibet & qualibet uice. Itẽ ꝙ iudex gabellarũ, & officialis dãnorum datorũ aut alii nõ possint nec debeant facere executionẽ cõtra cõdẽnatos seu cõdemnãdos in dãnis datis nisi ad instãtiã actoris & exequutio quæ fieret nõ ualeat, & officialis illã faciens incurrat ipso facto pœnã decẽ librarum deñ. Itẽ ꝙ liber præcessoris iudicis gabellæ semper remaneat in palatio dñorum Priorum, ubi sunt alii libri aliorum precessorum. Ita ꝙ nõ possit in eo aliquid addi uel minui neq; aliquis extractus cõdẽnatorũ in dãnis datis de ipso libro extrahi nisi ad instantiã actorũ. Item ꝙ iudex gabellarũ seu alius officialis non possit grauare aliquẽ cõdẽnatũ pro dãno dato nisi semel tantũ auferendo pignus sufficiens cõsignãdũ creditori seu actori ad cuius instantiã fit grauamen sub pœna suprascripta quæ cõsignatio describatur iuxta cõdemnationẽ. Item ꝙ pro exequutionibus per eos faciendis q̃uocũq; nõ possint habere nisi illud tantũ quod a reformationibus in statutis ciuitatis Spoleti annotatũ & taxatũ est sub dicta pœna. Item pro cassaturis cõdẽnationũ in dãnis datis prædictis nõ possint ipsi officiales aliquid percipere nisi prout determinatũ est per formã statutorum & ordinamẽtorũ cõis Spoleti sub eadẽ pœna qua supra, Item ꝙ iudex gabellarũ prædictus seu alii officiales nõ possint pro cõdẽnationibus latis seu ferendis in dãnis datis cõtra aliquã uillam seu sindicũ alicuius uillæ grauare nisi sindicũ tãtũ ipsius uillæ pro unico tantum pignore, & hoc quando uilla transcendat quatuor focularium numerũ.

De officio aduocati & procuratoris in damnis datis. Cap. CXLVII.

ITEM ꝙ aduocatus & procurator cõis ex debito eorũ officii & sub pœna priuationis salarii eorũ, teneantur, & obligati sint singulis diebus Dominicis sedere apud tribunal salæ magnæ Palatii populi dñorum Priorum ad minus per horam uespertinam, & audire omnes & singulos conquerentes de iniustitiis quæ eis fierent per Potestatem Spoletinum, & eius officiales & procurare ac sollicitare punitionẽ talium officialiũ ac releuationẽ & restaurationẽ iniuste conquerentium prout eis oportunum & iustum uidebitur.

De officio Notarii maleficiorum. Cap. CXLVIII.

ITEM ꝙ officialis maleficiorum præfati potestatis nõ possit pro eius labore seu scripturarũ mercede aliquid percipere uel habere ab aliquo nisi prout ex forma statutorum communis Spoleti & capitulorum præfati potestatis disponitur.

De officio cancellarii ciuitatis Spoleti in damnis datis. Cap. CXXXXVIIII.

ITEM ꝙ Cancellarius cõmunitatis Spoleti pro cassatura cuiuslibet petitionis nõ possit percipere uel habere nisi tantum unum solidum, & nõ plus esto ꝙ in qualibet petitione essent plures condemnati. Item ꝙ præfatus cancellarius quando aliquis uellet uidere aliquã petitionem in libro processuum præfati iudicis gabellarum teneatur illam ostendere gratis & sine aliquo pretio, & etiam iudici gabellarum uolenti illam prosequi uel exequi. Si uero uellent ab ipso cancellario aliquam copiã de eis possit accipere pro qualibet facie unum solidũ tantum.

LIBRI SECVNDI FINIS.

IN DEI NOMINE AMEN. INCIPIT LIBRR TERTIVS SVPER CIVILIBVS CAVSIS ET DEPENDENTIBVS AB EISDEM ET PRIMO.

De citationibus faciendis in Ciuilibus causis. Cap. I.

FREQ.VENS & assidua querela q̄ plurimū præsentium statutarioꝝ auditū pulsauit, ut exceptionū & cauillationum subterfugia per quæ causę principalis cognitio plerūq; perimitur cum laboribus grauibus impedit̄ & superfluis dilatatur expensis de medioamputarentur & succiderent̄ in posterū, ideo statutarii præfati qui uoluntarios labores appetūt, ut quies aliis præparet̄ iurgantium controuersias affectantes celeri sententia terminari, cū æquitati cōueniat, & rigori ut unicuiq; amotis litigiorū anfractibus quod suum est sūmarie reddatur, Cū eo tamen moderamine ut saltē ueritas rei quæ petitur nō sit dubia, & certa possit proferri sentētia super ea. Et quoniā citatio litis censetur exordium & quodāmodo fundamentū, Ideo est prouisum quod iudex causarū ciuilium ad petitionem cuiuslibet postulantis per aliquem ex bayulis cōmunis Spoleti personal̄r uel ad domum faciat reum citari ad minus una die pro altera in qua citatione exprimatur quod cōpareat hora reddēdi iuris solita petenti de iustitia responsurus Qui si fuerit personal̄r inuentus, & in termino assignato nō comparuerit, tunc habeatur pro contumace, & cōtra eum absq; aliqua citatione de ipso facienda, ut inferius subnectetur procedi possit. Si uero personal̄r nō fuerit inuētus, sed ad domū citatus extiterit, Iterum requirat̄ elapso die primi termini expensis ipsius rei quē si personal̄r Bayulus nō inuenerit tam primā quā secundā citationem Domi suæ solitæ habitationis alicui maiori quatuordecim annis in ipsa habitāti notificet alta uoce, & si in ipsa Domo citationis tempore aliquis maior quatuordecim annis nō adesset p̄dictas citationes alicui ꝓximiori uicino ipsius citati antedictæ ætatis Bayulus debeat notificare, qui citatus bis ad domū si in terminis citationū de ipso factaꝝ uel aliquo ipsarū nō cōparuerit ipso actore comparente, & rei contumaciā incusante habeatur & sit contumax ac si peremptorie, & personal̄r requisitus fuisset, & p̄dicta uendicent sibi locū si in terminis dictarū citationū nullus cōparuerit qui rei sic citati alleget absentiā uel aliud legitimū rei impedimentū ꝓponat, quæ si allegarentur, recepto iuramento quod malitiose nō ꝓponitur uel allegatur & actore p̄nte uel citato iudex assignet suo arbitrio terminū cōpetentē intra quē possit ipse reus coram ipso iudice comparere. Et si in dicto termino effectual̄r ipse reus nō ueniret remaneat cōtumax, ut est dictum & ulterius de absentia uel alio impedimēto ꝓpositis in quauis parte iudicii dictæ causæ non possit aliquis obiicere ꝓponere uel ꝓbare. Si uero talis citandus esset uagabundus, & in ciuitate comitatu uel districtu Spoleti nō habitaret, & solitus fuerit habitare in ciuitate tūc debeat citari per unū ex p̄couibus uel Bayulis cōmunis Spoleti sono tube p̄misso, uel alta & intelligibili uoce in loco ubi solitus fuerat habitare, quod si solitus fuerat habitare in comitatu uel districtu, tunc possit & debeat citari in loco consuetæ habitationis per unū ex Bayulis dicti cōmunis alioquin si in ciuitate comitatu uel districtu eo anno talis reus habitare nō fuerat solitus, sufficiat ad bancū iuris dicti cōmunis sono tubæ præmisso uel alta & intelligibili uoce per aliquē præconē seu aliquem Bayulū dicti cōmunis eum citari, Ita tamen quod in quolibet casuū prædictorū dictæ citationes fiant saltē bis diuersis diebus cum interuallo duoꝝ dierū inter unam citationē & alterā, & quæ superius dicta sunt intelligant̄ in citationibus faciendis ante litē cō

testatam & in principio litis. In aliis uero actis causæ quæ sequentur semper sufficiat unica citatio facta personaliter uel ad domum ubi solitus erat habitare uel ad bancum iuris ut superius est distinctum, & tam in reo locum habeat, ꝙ etiam in actore.

Qualiter procedatur contra reum contumacem. Cap. II.

REO quidē ut supra citato & cōtumace, & actore in termino citatiōis uel citationū factæ & factaꝝ de ipso cōpareēte, & eius cōtumaciā incusante, possit ipse actor qñcūq; uoluerit infra decē dies utiles post dictā cōtumaciā petere cōtra ipsum reū cōtumacē procedi, & tūc exhibita per ipsum petitione in scriptis uel uerbo in actis redacta. Siquidē egerit personali detur & assignet᷑ sibi tenuta dupli mobiliū, & tripli imobiliū rerū talis debitoris ꝑstito ante per ipsū actorē iuramento quod nō animo calūniæ petit cōtra debitorē, & in ꝓnunciatione tenute decē dierū tali reo absenti in ipsius absentia terminus assignet᷑ ad recolligēdū dictā tenutā absq; aliqua alia citatione facienda de ipso reo, & talis terminus die qua dabit᷑ uel sequenti notificet᷑ eidē personalr̄ uel ad domū per tubā, uel alta uoce ad locū cōsuetæ habitationis uel ad bancū iuris cuilibet in suo casu ut in primo caplo superius cōtinet᷑. Quod si reus in termino dictorum decē dierū cōparuerit & idonee ipsi actori satisdederit de iudicio sisti & iudicatū soluendo, ac eidē refecerit oēs expensas per actorē in dicta causa factas dictam tenutā recuperet, & ex integro in dicta cā ꝓcedat᷑ remanente peremptoria citatione uigore cuius fuerit ꝓcessum ad dationem tenutæ in eo statu quo fuit die factæ citationis ꝑdictæ. Si uero in dicto decē dierū termino reus nō cōparuerit satisdaturus & satisfacturus expensas ut supra dictū est, & actor fidē fecerit in dicto termino iudici per publicū instrumentū uel per apocā manu ꝓpria debitoris scriptam trino teste subscriptā, uel per testes de debito & quātitate petita, quā quidē possit eidē facere sūmarie absq; aliqua citatione facienda de reo, tunc iterū fiat citatio de ipso cū termino quinq; dierū currentiū intra quē dictā tenutā recolligat & actori satisfaciat de quantitate petita & expensis. Et si creditori satisfecerit de ipsa quantitate & expensis fiat ipsi quietatio per actorē de prædictis & res datæ in tenutam actori ad ipsum reū redeant pleno iure. als̄ si fides facta non fuerit de quantitate petita nō obstante assignatiōe termini decē dierū possit reus intra mēsem dictam tenutā recuperare ꝓut sibi intra dictos decē dies liceret. Si aūt in dicto termino quinq; dierū nō cōparuerit, tunc ipsa tenuta uendi possit de licentia tantū dicti iudicis præmissis tribus bannimentis diuersis diebus faciendis de uēditione ipsius tenutæ in quibus terminis plus offerenti uendatur. si offeretur quod uidebit᷑ iustum & cōueniens precium iudici, als̄ eidem creditori in solutū detur pro quantitate debita & tertio pluri & expensis secundū æstimationē faciendā de dicta tenuta cum iuramento per duos ex uicinis rei stabilis. Si de ipsa re dicta tenuta fuerit assignata als̄ si fuerit mobilis per duos bonos homines electos ad prædicta per iudicem coram quo dicta causa & tenutæ adiudicatio postulat᷑, quæ æstimatio & iuramentū præstādū super ipsa in actis causæ inserat᷑. Cæterū si cōtra cōtumacem secūda uice post extromissionem siue reuocationē primæ tenutæ fuerit data tenuta eo casu ipse reus recuperare non possit dicto mō nisi postꝙ ipsa causa fuerit cognita & finita. Si uero ægerit reali in rei petitæ possessionem actor imittat᷑ ex primo decreto facta ut supra notificatione tali reo cōtumaci ipsius tenute assignatæ. & dato sibi termino quindecim dierū in assignatiōe ipsius tenutæ infra quos possit dictus reus dictā tenutā recuperare satisfacto prius de expensis actori & satisdato idonee secūdū formam iuris intra quem terminū si nō cōparuerit facta fide iudici per instrumentū seu apocā uel per testes de re petita ut supra in actione personali est expressum ipsi actori ex secūdo decreto dicta tenuta per iudicem assignetur quotiens per dictū actorē post lapsum dicti termini peteretur, als̄ dicta fide nō facta modo præmisso nō obstante termino supradicto liceat eidem possessionem recuperare intra duos mēses queādmodū posset & sibi liceret intra quindecim dies supradictos, cæterū si cōtra contumacē in reali fuerit data tenuta post extromissionē primæ, eo casu nō possit ipsam recuperare dicto termino uel modo, nisi postꝙ dicta causa fuerit cognita, & per sententia in fauorem dicti rei terminata. Et omnes termini prædicti intelligantur, & sint currentes.

De modo

De modo & ordine tenendo in causis ciuilibus non excedentibus quindecim flo℞. Reo comparente. Cap. III.

COMPARENTE Reo in iudicio in termino citationis factæ de ipso, & oblata petitione cõtra ipsum si quantitatẽ cõtinuerit flo℞ quindecim uel ab inde infra, si a maiori quãtitate nõ dependeat uel annualẽ præstationẽ nõ cõtineat, uel maiori quãtitati seu rei preiudiciũ nõ generet, uel res in ea cõtenta quindecim floreno℞ æstimationẽ nõ excederet, legitimatis personis actoris & rei, ipsi petitioni si erit de facto ꝓprio dicti rei ꝓmisso, uel stipulato ꝑ eũ ipsius habita copia, uel eidẽ lecta, & exposita in uulgari per notariũ dictæ causæ teneat ipse reus ante quã recedat a bancha rñdere ipsã cõfitendo uel negãdo, uel in partẽ cõfitẽdo, & in partẽ negãdo, & si cõfessus fuerit. ei statim fiat præceptũ quod intra decẽ dies currẽtes ad plus actori soluat uel restituat quod fuerit cõfessus dũmõ nõ excedat sũmã quindecim flo℞, quod si nõ fecerit realr̃ & personalr̃ cogi possit ad soluendũ, absq; aliqua alia citatione de reo faciẽda uel ad restituendũ, secundũ mandatũ sibi factũ creditori uel actori, & nihilominus in. x. lib. deñ. si petierit actor uel creditor, pro mãdato spreto cõdemnet̃. Et hoc locũ habeat in quolibet cõfitente in totũ uel in partẽ rẽ petitã. Et si reus cõparuerit & negauerit in totũ uel partẽ, tũc in dicta causa ꝓcedat̃ sũmarie de plano sine strepitu & figura iudicii ac sola facti ueritate inspecta, reiectis quibuscũq; exceptionibus & oppositionibus & quomodocũq; placuerit iudici corã quo questio uentilabit̃, ita quod ipsam expediat intra decẽ dies utiles, a die responsionis factæ petitioni per reũ cõputãdos absq; libelli oblatione litis cõtestatione iuramẽto calũniæ sententia in scriptis ferẽda Et oĩ iuris substantialitate & solẽnitate omissis & prætermissis, & a sententia uel præcepto exinde ferẽdo, ex quo apparebit per instrm̃, uel per apocã manu ꝓpria debitoris scriptã & trino teste subscriptã, uel per testes, uel per cõfessionẽ rei rem petitã fieri debere actori, & a quolibet alio articulo emergẽti uel incidenti in dicta causa nõ possit appellari, proclamari uel de nullitate opponi agi uel excipi, nec etiã sapiens uel cõsilium sapientis peti, nec officium iudicis implorari, nec etiam supplicari. Et si quid de ꝑdictis fieret nõ ualeat ipso iure nõ cõstãte iure cõmuni uel cõstitutione aliqua in cõtrariũ quod uoluerũt statuentes sibi locum uendicare usq; ad quantitatẽ. xxv. lib ab inde uero supra usq; ad quãtitatẽ. lxxv. lib. inclusiue liceat appellare semel tantũ & si contingat primam sententiam confirmari tunc uendicet sibi locum præsens statutum in omnibus & per omnia, & qui contrafecerit in prædictis uel aliquo prædicto℞, & iudex qui appellationi deferret uel petitioni cõsilii talis sapientis seu ipsam appellationẽ exceptionẽ nullitatis, uel actorem seu petitionẽ sapientis admitteret, uel ipsam quæstionẽ prædicto tempore nõ expediret in. xxv. lib. deñ. uice qualibet cõdemnet̃, & ad dictã pœnam teneatur procurator uel alius qui alterius nomine cõtrafecerit in aliquo prædicto℞.

Quod questiones & causæ ciuiles intra sex menses currentes terminentur, & de mõ excipiendi & super exceptionibus procedendi. Cap. IIII.

LIBELLO seu petitione exhibita in iudicio per actorẽ si Reus opposuerit cõtra ipsam aliquas exceptiones præter infrascriptas, iudex coram quo fiet ipsarũ oppositio admittat eas si & inquantũ de iure tenet̃ & debet & alr̃ nõ reseruatis iuribus ipsa℞ exceptionũ & ea℞ uirtute efficacia & ꝓbatione post litẽ cõtestatã, & ita se habeat diligenter dictus iudex quod nisi manifeste appareret ineptitudo libelli seu petitionis litẽ super ipso infra quintam diẽ a die exhibitionis libelli uel petitionis exclusiue faciat cõtestari ubi ueniret cõtestanda si causa fuerit talis in qua de iure lis debeat cõtestari alr̃ faciet ipsi petitioni uel libello respondere & nulla exceptio dilatoria uel peremptoria uel alteri⁹ generis ĩpediat uel retardet litis cõtestationẽ siue responsionẽ faciendã super petitione nisi cõtra personam opponeret̃ quæquidẽ infra dictos. v. dies discuti debeat & probari, uel nisi opponeret̃ rei iudicate uel solutionis exceptio, quam intra præfatũ terminũ debeat & possit ꝓbari per instrm̃ publicũ tantũ uel partis confessionẽ, & deinde terminus utriq; parti assignet̃ decẽ dierũ utiliũ & peremptorie post litẽ cõtestatam uel responsionẽ factam petitioni siue libello inantea numerando℞ ipsa die minime cõputata ad ꝓbandũ in ipsa causa de ipso℞ iure. Qui terminus ẽt si nõ fuerit assignatus per iudicẽ anthoritate & fictione præsentis statuti habeat̃ ꝓ dato & assignato tam actori quam reo, & non possit

minui neq; ꝓrogari per secūdā dilationē per iudicē dandā, nisi de uolūtate ipsaꝝ ambaꝝ partiū, exceptis causis reuocationū & extromissionū tenutæ, & aliis in quibus pōt sūmarie ꝓcedi de iure uel ex forma statutorū, in quibus arbitrio iudicis terminus assignet̄ dūmō excedere nō possit terminū supradictū, Et sisi mō quilibet iudex oēs & singulas exceptiones & replicatiōes corā se oppositas admittat sub hac cōditiōe & forma uidelicet si & inquātū recipi debeant & admitti & aľr nō. Et talis iudex ita se habeat diligēter quod causas ciuiles & quālibet ipsaꝝ ubi maius tēpus ꝑfixū nō sit intra sex mēses cōtinuos faciat per sniam terminari, nisi de consensu ambaꝝ partiū fuerit terminus ꝓrogatus, uel steterit per utrāq; partē, & si negligēs fuerit in. l. lib. deñ. uice qualibet cōdemnetur. Et talis instantia iudicii non ꝓpterea pereat usq; ad triennium, a die litis cōtestationis numerandum.

Q uod recusans ius iurandum a parte delatū habeatur ꝓ cōfesso. Cap. V.

PETENS aliquā rē in iudicio cuiuscūq; cōditiōis & ualoris existat & iuramētū deferens super re petita reo suscipiat in se reus dictū iuramentū sibi delatū uel ipsum referat actori tālis habeat ꝓ cōfesso de oībus super quibus eidē iuramētū defert̄. Et ac si esset per sniam cōdēnat⁹ possit & ualeat fieri executio cōtra ipsū. Quod si actor iuramentū quod sibi defert̄ super re quā petiit uel deferet̄ eidē per ipsum reū nō subiret a cōtentis in sua petitione, & super qb⁹ delatū uel relatū fuerit sibi iuramētū sit & habeat̄ reus absolutus, ac si ꝑ diffinitiuā sniam fuisset absolutus a ꝑdictis. Sit tantū saluū actori nō obstante dicto iuramēto reprobare iuramētū delatū ipsi reo & ꝑstitū per eundē infra quintā diē post iuramentū ꝑstitū ꝓbando rē petitā super qua delatū & ꝑstitū fuit iuramētū sibi debitā per instrm̄ uel per apocā manu ꝓpria debitoris scriptā & trino teste subscriptā, uel testes uel alium modū legitimū ꝓbatiōis. Et hoc ꝓbato sūmarie de plano absq; alia ꝓbatione litis cōtestatione, uel alia substantialitate uel ordine iuris cōdēnet̄ dictus Reus ad dandū & restituēdū ipsi actori rem petitā, & nihilominus in lib. l. deñ. quia iurauit quod nō debuit cōdemnet̄. Et ecōtra possit reus de actore, & idē in oībus obseruetur, & a tali cōdēnatione uel absolutione & ꝓcessu super ꝑdictis facto nō possit nec ualeat appellari, uel de nullitate agi uel opponi, nec supplicari, aut iudicis officiū implorari, & si qd in cōtrariū actū uel impetratū fuerit nō ualeat ipso iure ad fauorem & cōmodū cōtrarium facientis uel attentantis Et in quolibet casu uictus uictori in expressis legitimis cōdemnetur.

De salario seu capitibus solidorū soluendorum in ciuilibus. Cap. VI.

SALARIVM Cameræ seu capita solidorū soluēdoꝝ in primis causis ciuilibus corā ordinario possint & debeant quandocūq; ante sniam seu relaxationē litterarū executorialiū solui camerario ap̄lico per quēcūq; & qd̄ solutio huiusmodi ualeat & teneat, cōtrariis nō obstantibus qbuscūq;. Salarium aūt sit pro qualibet libra quantitatis petitæ uel æstimationis rei petitę sex deñ. Quod salariū quantacūq; sit quantitas quæ petitur non possit excedere bononenos uigintiquatuor in principali causa uel appellationis.

Q uod hñs patrem hoc ꝓponat ante litem cōtestatam & ꝙ ualeat iudiciū habitum cum filiofamilias uel alio maiore. Cap. VII.

FILIVS familias cōuentus in iudicio añ litis cōtestationem ubi lis cōtestabit̄ uel añ actū qui seqt̄ ipsam litis cōtestationē ubi lis nō cōtestaret̄ alleget uel ꝓponat se patrē hēre uel a suo aduersario proponat̄, alioqn ualeat ꝓcessus factus & snia lata cōtra talem. Et si allegaret̄ uel ꝓponeret̄ talis exceptio añ litē cōtestatam uel actū qui ex sui natura ipsam sequit̄ compellatur pater ad cōsentiendum ipsi iudici & ꝓcessui. Et ꝗuis cōsentiat tñ nō cogat̄ ad soluendum nec fiat executio in bonis eius. Et nihilominus ualeat iudiciuū si pater expresse uel tacite recusauerit cōsentire. Insuper maiores. x y i i i. annis per se & ꝓcuratores ab eis cōstitutos, & ut ꝓcuratores alterius possint in iudicio stare & ipsum in agendo & defendendo exercere absq; consensu curatoris uel patris, Et ualeat iudicium factum cum eis pleno iure.

De feriis in causis ciuilibus. Cap. VIII.

CVM iudicialis ordo diebus debeat cōquiescere feriatis, ideo per supradictos dños statutarios est hac lege prouisum, quod ad honorē & reuerentiā oīpotentis dei, & Beatæ Mariæ uirginis matris eius & oīum sanctoꝝ & sanctaꝝ cælestis curiæ dies infrascripti qui sequnt̄ sint & esse debeant in oībus causis ciuilibus feriati, & de iudicioꝝ terminis detrahant̄, nisi aliud ex forma alicuius statuti caueret̄ uidelicet oēs dies Dñicales, Natiuitatis Dñi. N. Iesu Christi, cū octo ꝑcedētibus & octo sequētib⁹, Epiphaniæ, sancti Pontiani, sancti Antonii, sanctæ Abundātiæ sancti

tiæ sancti

tiæ sancti Sebastiani, Præsentationis Virginis festiuitatis oium sanctoꝝ Aploꝝ & Euãgelista rũ, Dies cineris cũ duobus ꝓcedẽtibus oẽs dies Veneris mẽsis Martii, sancti Iosephi, Annũtia tionis Virginis cũ uno ꝓcedẽti, Resurrectionis dñi nostri Iesu Christi cũ septẽ ꝓcedẽtibus & se ptẽ sequẽtibus, Sancti Petri Martyris, Sanctæ Crucis de mense Maii, Sancti Angeli de mense Septẽbris, dierũ Rogationũ triũ, Ascẽsionis dñi dierũ Penthecostes cũ duobus sequẽtibus cor poris Christi cũ die ꝓcedẽti Sancti Antoni de Padua Natiuitatis Ioãnis Baptistæ, Visitationis uirgis, san. Mariæ Mannæ auri salut s sub die. x i i i. Iulii, san. Mariæ Magdalenę sctoꝝ Iacobi & Christophori, sanctæ Annæ, sancti Petri ad uincula, sanctæ Mariæ de niue, sancti Laurẽtii, Assumptionis Virginis cũ uno ꝓcedẽti & uno sequẽti, sancti Rocchi, Cõsecrationis eccliæ Spo letine, Natiuitatis Virginis, sancti Hieronymi sancti Francisci, scti Barattalis, Festiuitatis oium sctoꝝ Cõmemoratiõis mortuorũ scti Martini, Dedicationis aploꝝ, scti Ioãnis archiepi Spo letini Purificationis Virginis sanctæ Chaterinæ, scti Nicolai, scti Ambrosii, Cõceptionis Virgi nis, sanctæ Luciæ, Dierũ qbus ibitur in exercitũ ex mãdato. S. D. N. Papæ seu decreto cõis Spo leti, Dierũ iudicũ infirmitatis uel absentiæ, oium Dierũ Sabbati ꝓpter mercati occupationes, & totius mensis Iulii ꝓpter messes, & totius mensis Octobris ꝓpter uindemias, Dierum cõgre gationis seu Celebrationis cõsilii uel generalis arenghæ omnium dierum extractionum dnoꝝ Prioꝝ & dieꝝ eorũ introhitus. Statuãtes insuper quod per magnificos. D. Priores ppli, uel per aliquẽ ciuiũ cetũ, quẽ numerũ. Vocãt ẽt per cõsiliũ uel arẽghã Creatũ nullo mõ possint aliquæ indici feriæ, ẽt unius diei nisi per cõsiliũ gñale fuerit ꝓordinatũ, & si secus fieri cõtingat ipsis indictis feriis nõ obstãtibus iudices ad ius reddẽdũ positi debeãt ius in illis reddere. Et quicqd in illis diebus factũ, gestũ uel terminatũ in iudicio fuerit ualeat omni iure. Quibus quidẽ feriis ut supra ꝓordinatis nõ possit. In aliquibus renuntiari etiã si iuramentum fuerit per renuntian tem appositũ. Quo casu talis renuntiatio præsumat̃ simulata nõ obstante iuramento.

Qualiter & quando testes, instrumenta, & articuli ꝓducantur & recipiantur & exa minentur. Cap. VIIII.

LICEAT utriq; parti post publicationẽ testiũ, siue ante usq; ad sniam ꝓducere instrumen ta, Curent ẽt iudices cõis Spoleti ad ciuilia deputati & ipsoꝝ qlibet testes p se ipsos exami nare, uel ita agere ut alicui uel aliqb⁹ experto & expertis notariis de ciuitate uel comitatu Spo leti ipsis partibus uel ipsaꝝ alteri nõ suspecto siue suspectis ipsoꝝ testiũ examinatio cõmittat̃ quotiescũq; per ipsas partes siue p aliquã ipsaꝝ id fuerit postulatũ, & si talis iudex cõtrafece rit in. x. lib. deñ. uice qualibet cõdẽnet̃. Et nihilominus totũ damnũ reficiat parti lesæ, & quod Notarii curiæ dicta & attestatiões testiũ, & quaslibet negationes cõfessiones & rñsiones factas super positionibus qbuscũq; siue interogationibus diligẽter ac fidelr scribere teneant̃. Et ipsas attestationes, & dicta nemini ꝓpalare añ quã per iudicẽ fuerint publicata. Et quod qñ uisũ fue rit iudici & expedierit ire debeãt dicti Notarii ad examinãdũ in comitatu testes de ipso comita tu ꝓductos expẽsis ꝓducẽtis in cibo potu & eqtatura & oibus oportunis, & qd testes q in causis ciuilib⁹ ꝓducunt̃ debeãt iurare infra terminũ datũ partib⁹ ad ꝓbãdũ nisi steterit p iudicẽ, uel ei⁹ Notariũ curiæ añdictũ. Quo casu sufficiat ꝓducẽti quod cũ instãtia iudicẽ uel notariũ cui examẽ fuerit cõmissũ reqsierit. Et quãuis infra ipsum terminũ ꝓbationis testes nõ fuerint exa minati Nihilominus testes examinent̃ postea nisi aliud sit ordinatũ per formã alterius statuti uidelicet quod infra certũ terminũ aliqd debeat ꝓbari. Quo casu fiat examinatio ipsoꝝ testiũ in termino quo fieri debet ꝓbatio & nõ ultra ipsum terminũ, dũmõ infra terminũ ꝓbõnis iu rauerint. Quo casu ualeãt ipsorũ attestationes, ac si infra terminũ ꝓbõnis examinati fuissent, Ita tñ q; dicta examinatio fiat intra terminũ assignatũ ad faciẽdũ eos deponere, si qs fuerit ad id per iudicẽ ipsius causæ assĩgnat⁹ & quod dicta testiũ in quacũq; cã ciuili ẽt si corã arbitris si ue arbitratorib⁹ essent ꝓducti pure & simplr put ipsi testes dicta ꝓtulerint scribi debeãt per no tariũ deputatũ ad ipsas attestatiões scribẽdũ qui notarii nõ debeãt ponere illã clausulã usita tam. uidelicet quod dixit uera esse quæ in dicto articulo cõtinentur uel silia uerba, sed semper testis interoget̃ de cã sciẽtiæ sup testificatis p eũ in quolibet casu in quo expediẽs fuerit. Et si se cus fecerit & cã fuerit ciuilis dictũ talis testis ipso iure sit nullũ, sed examinari debeat ex itegro expẽsis primi examinatoris nõ obstante publicatiõe ipsaꝝ attestationũ seu quod termin⁹ ꝓba tionis, ac ẽt depõnis ipsorũ testiũ fuisset elapsus, & qd testes nũq; examinent̃ secũdũ interoga toriũ assignatũ ab aliqua partiũ nisi primo ipm interogatoriũ fuerit correptũ a iudice coram

quo ipsa causa uerteret. Quo casu in ipsa examinatione ꝓcedat̃ iuxta ipsam correptionem de eo factã. Et si al'r examinati fuerint talis examinatio sit nulla & ex integro per eundẽ examinatorẽ suis sumptibus examinent̃ iuxta formã ꝑdictã nõ obstante publicatione ipsaꝝ attestationũ, seu lapsu termini ꝓbationis & depositionis testiũ ꝑdictoꝝ. Et nihilominus talis examinator pro quolibet teste cõtra siue ꝑter dictã formã examinato in quolibet dictoꝝ casuũ in centũ sol. deñ puniat̃, Testes uero qui ꝑducti fuerint publicari nõ possint nisi elapso termino ꝓbationis alteri parti statuto, & examinatis dictis testibus seu elapso termino depositionis eoꝝ. Positiones quoq; atq; articulos recipiant dicti iudices sub hac forma uidelicet. Saluo iure impertinentiũ & nõ admittendoꝝ &c. Et successiue ꝓcedat̃ ut pars illis rñdeat & super ipsis positionibus & articulis si opus fuerit testes examinent̃. Et si tales positiones & articulos in processu causæ appareret nõ fuisse admitendos siue admittendas, & esse aliquo mõ ad causam impertinentes & illis responsum fuisset, Responsio tũc rñdenti nõ noceat ullo mõ, & habeat̃ ac si nõ fuisset responsum. Volumus tñ quod si pars ponẽs uel articulãs petierit ante rñsionẽ alterius partis siue ante iuramẽta testiũ declarari an positiones uel articuli de iure admitti debeant iudex teneat̃ ꝑdicta añquã ulterius ꝓcedat̃ sua interlocutoria sñia declarare.

Qualiter ius reddatur inter ciues & forenses. Cap. X.

DE obligationibus quibuscũq; cõtractis inter forensem & Spoletanũ extra territoriũ Spoletanũ. Illud ius fiat illi forensi ciuil'r agẽdo seu petendo per officiales ciuitatis Spoleti cõtra talẽ Spoletanũ quod fieret in ciuitate uel terra talis forensis Spoletano ibi ciuil'r agenti seu petenti cõtra ipsum forensem in sil'i causa seu causis. Ciuibus uero & comitatensibus Spoleti, ac ẽt forensibus qui per qnquẽniũ cõtinuã morã traxerint cũ eorũ familiis in ciuitate uel comitatu Spoleti, & ibi tanq̃ alii ciues siue comitatenses onera publica subierint illud ius fiat cõtra alios forẽses quod fit de ciue ad ciuẽ Spoletanũ. Forẽsibus uero ꝑdictis qui habitauerint ut ꝑdicit̃ per quinquẽniũ & onera publica subierint tam agẽtibus quã cõuẽtis cõtra Spoletanũ uel a Spoletano illud ius fiat quod fiet aliis Spoletanis, & inter ipsos Spoletanos. Et si talis forensis qui habitauerit dicto tpe uel alius forẽsis nõ possideret imobilia & nõ esset soluendo in ciuitate uel comitatu Spoleti siue suspicaret̃ de eius fuga facta primo aliquali fide officiali corã quo ageret de debito quod Spoletanus peteret, a tali forẽse per instrm uel testes, si q̃titas esset numero decẽ lib. deñ possit talis forẽsis ad petitionẽ Spoletani iurãtis ipsum suspectũ esse de fuga & nõ esse soluẽdo ꝑsonal'r detineri. Nisi facta captione de tali forense & detentione ipse talis forẽsis faceret depositũ de q̃titate petita uel de soluẽdo ipsam daret idoneos fideiussores possidentes in ciuitate uel comitatu Spoleti bona ualẽtia q̃titatẽ quæ petit̃ ab ipso forẽse quibus casibus & quolibet ꝑdictoꝝ dictus forẽsis captus statim relaxet̃. Postq̃ uero fuerit captus & detentus in cõtinenti nullis obstantibus, feriis etiam solemnibus breuiter summarie & de plano sine strepitu & figura iudicii officialis corã quo fuerit causa siue lis ipsam expediat ꝓut iustitia suadebit. Et si intra terminũ breuẽ postea statuẽdũ ipsi Spoletano nõ cõstabit legitime de ipso debito relaxet̃ ipse detẽtus, & cõpellat̃ actor in ipso instanti ad refectionẽ oĩum expẽsarũ & dãnorũ quas & quæ passus fuerit ipse detentus occasione detentionis prædictæ. Si uero de ipso debito constiterit detineatur ad uoluntatem creditoris, donec erit sibi satisfactũ de quãtitate petita & expensis legitimis.

Quibus horis officiales seu iudices teneat̃ ire ad tribunalia & ab eis discedere. Cap. XI.

OMNES & singuli officiales seu iudices cõis Spoleti ad ius reddendũ positi teneant̃ & debeãt uinculo iuramẽti & pœna .x. lib. deñ. ꝑ quolibet & qualibet die quæ nõ fuerit per formã statuti seu iuris cõis feriata de Mane pulzata Campana Palatii Dñoꝝ Prioꝝ ad eorum cõsueta tribunalia accedere & ibi stare, ac oĩbus coram eis cõparentibus benignam audientiam exhibere sine personaꝝ acceptione, & inde nõ discedere nisi hora cõgrua recedendi.

Quod ꝑpter comparitionem dñi nõ intelligatur ꝓcurator reuocatus nec per substitutionem mandatum substituentis expiret. Cap. XII.

PROPTER cõparitionẽ cõstituentis in iudicio factã in quacũq; parte iudicii nõ intelligatur reuocatus aliquis eius ꝓcurator ad ipsam litẽ uel causam per uerba generalia uel speciala per eũ primitus cõstitutus & quod ꝑpter substitutionẽ factã per aliquẽ ꝓcuratorẽ de alio loco sui & uigore sui mandati nõ intelligat̃ ipsum principale mandatũ in personã ipsius principalis ꝓcuratoris substinentis aliqualiter expirasse nisi de contraria uoluntate talis cõstituentis uel

tuentis uel substituentis appare et manifeste.

De aduocatis & ꝓcuratoribus dādis petēti, & de pœna ipsoꝝ recusantiū. Cap. XIII.

ADVOCATI & ꝓcuratores petenti suis expensis tam in Ciuilibus ꝙ in Criminalibus causis per officialē coram quo erit dicta questio super qua petiti fuerint, Dentur & si de salario taliū unius uel pluriū esset discordia, arbitrio talis officialis ipsum salariū ordinet̃. considerata qualitate & q̃titate causæ & personaꝝ taliū aduocatorū & ꝓcuratoꝝ. Insuper ꝓuideat dictus officialis ad petitionē cuiuslibet partis petentis quod cōgrua fiat distributio aduocatoꝝ & ꝓcuratorū ꝓut ei uidebit̃ cōuenire. Et si aliqs aduocatus uel ꝓcurator fuerit requisitus quod suū petenti exhibeat patrociniū cōtra quācūq; personā illud p̄stet cōstituto sibi prius salario cō petenti. Cōtrafaciens si aduocatus fuerit in uiginti qnq; lib. deñ. uice qualibet cōdemnet̃ nisi idē aduocatus uel ꝓcurator prius in eadē causa fuisset cōductus ab aduersa parte petētis. Et nisi talis petens causaret̃ cū aliquo inimico cōsangnineo uel affine ipsius aduocati uel ꝓcuratoris usq; in tertiū gradū inclusiue. Et si aliqs offenderet aliquē aduocatū uel ꝓcuratorē occasione alicuius patrocinii uel cōsilii p̄stiti uel p̄standi in aliqua causa in duplū pœnæ quæ al's ueniret imponenda per formam statuti si alium offendisset uice qualibet condemnet̃, & ad ꝓbandū quod prædicta de causa fuerit offensus sufficiant dicta quatuor testium de publica uoce & fama deponentium.

Quod nullus apphēdat possessionē alicuius rei nō requisito possessore. Cap. XIIII.

AVTHORITATE sua seu alicuius instrumēti nullus intret uel apprehēdat possessionem uel tenutā alicuius rei quæ per aliquē possideret̃ nisi cū uolūtate & cōsensu talis possessoris, uel nisi possessore uocato & cōtumacie, uel se nō iuridice opponēte uel nisi per iudicē cōpetētē data fuerit licētia apphendēdi seu intrādi possessionē talis rei, & si iudex daret licētiā alicui intrandi & apphendendi tenutā & possessionē alicuius rei, nō uocato ipsius possessore in uiginti quinq; lib. deñ. Et Notarius qui ipsam licentiā scriberet in centū sol. deñ. uice qualibet condemnent̃. Et talis licentia & apprehensio nō ualeat ipso iure. Et nihilominus intrans seu apphendens dictam possessionem in qnquaginta libris denariorum uice qualibet condemnetur, & possessionem restituat.

Qualiter possit capi tenuta bonorum hæredditariorum & per quos. Cap. XV.

AD obuiandū ne in ciuitate & comitatu Spoleti scandala & cōtentiones exoriantur ꝓpter quæ ciuitates solent de facili conquassari sancitum & ordinatum est, quod nullus in posterū audeat uel p̄sumat per se uel aliū apphendere tenutā uel corporalē intrare possessionem bonorum seu rerū uel hæreditatis alicuius defuncti uel quæ per ipsum defunctū possiderent̃ tēpore suæ mortis cā & occasione alicuius iuris quod quis hēret uel hēre p̄tenderet in ipsis bonis rebus & hæreditate ex testamēto uel ab intestato, uel ex quocūq; alio iure uel cā sine expressa licentia alicuius ex iudicibus ciuitatis Spoleti, quæ licentia debeat apparere descripta manu alicuius ex Notariis dictorū officialiū uel alicuius eorū sub pœua centū lib deñ. eidē de facto auferenda per potestatē ciuitatis Spoleti ad petitionē cuiuscūq; petentis uel accusantis, & quod quilibet possit esse accusator & habere debeat quartā partem pœnæ quam Dñs potestas de facto tali cōtrafacienti ad petitionem cuiuscūq; auferre debeat sub eadē pœna eidem auferenda omnino per sindicatores. Et nihilominus talis contrafaciens ipso facto & sine aliqua sentētia perdat & perdere debeat omne ius quod haberet uel habere p̄tenderet in bonis rebus & hæreditate talis defuncti, & tenuta accepta nō ualeat ipso iure, & tali casu si nō inueniret̃ aliquis cui de iure talis hæreditas dari uel deferri debeat, tūc ipsa hæreditas ipso iure & sine aliqua iudicis senteutia sit cōis Spoleti & ipsi cōi ex tūc intelligatur applicata & incorpotata Saluo ꝙ prædicta nō intelligant̃ nec uendicent sibi locū in filiis & nepotibus utriusq; sexus ex filio defuncti siue habitauerint cū defuncto siue nō tempore suæ mortis, & patre, matre, auo, auia, fratre, sorore, uiro, & uxore eodem cohabitantibus tempore suæ mortis, nisi per ipsum defunctū fuerit aliter ꝓuisum, quo casu p̄dicti sint in eo statu in quo sunt aliæ personæ uigore præsentis capituli ut supra dictū est, Statutū est insuper quod testatores possint in suo testamento darc licētiam hæredibus scriptis & legatariis quibuslibet capiendi possessionē bonoꝝ hæreditarioꝝ & rerū legatarū respectiue propria authoritate & forma p̄ntis statuti non obseruata. Et teneant̃

& debeant dicti officiales sigillatim singuli facta uel porrecta petitione, coram eis uel eorum altero facere requiri contradictores certitudinaliter & nominatim si certi sunt, & si tales cōtradictores nō reperirentur, curare fieri unū proclama generale cum scheda continente tenorē petitionis quæ affigatur hostio domus habitationis talis defuncti. & ibi per conuiciniam defuncti per Baiulū uel præconem alta uoce proclamari si esset aliquis cuius interesset petitam licentiam non dari, quod debeat comparere coram eis ad opponendum & contradicendum ipsi petitioni, & Baiulus uel pco, ita diligenter & alta uoce proclamare debeat quod proclama ueniat in notitiam uicinorum & siue compareat cōtradictor siue nō iudex debeat sūmarie simpliciter & de plano sine strepitu & figura iudicii cognoscere de iure partium, & procedere super illis & diffinire & dare. ponere & mittere petentem in tenutam & possessionem prædictā uel ipsam negare licentiam, secundum quod ei iustitia suadebit, & ipsum immissum in possessionem tueri uel datam tenutam & possessionem reuocare, & alteri petenti dare secundum quod uiderit iustitiæ conuenire. Et quod omnis licentia, sententia, pronuntiatio siue præceptum & omnis immissio in tenutam & possessionem rerum & hæreditatis talis defuncti data concessa uel factū per dictos officiales uel alterum ipsorum habenti ius ex testamento uel ab intestato præcise ualeat & omnino teneat, & ab ipsa non possit quouis modo appellari uel de eius nullitate agendo uel excipiendo dici, nec aliquo modo recurri ad aliquem iudicem, uel officialem uel aliam personam quātacūq; authoritate & iurisditione fungentem. Nec contra ipsam supplicari, neq; aduersus ipsam officium iudicis modo aliquo implorari. Et si secus fiat appellatio, nullitatis dictio uel exceptio, recursus supplicatio & officii iudicis imploratio. nullo modo ualeat, sed ipso iure sit irrita & inanis. Et nihilominus uel de nullitate dicens uel opponens uel recursum habens, supplicans, uel officium iudicis implorans, ipso facto soluere debeat nomine pœnæ centum lib, deñ. cōmuni Spoleti, & totidem soluere teneatur. Iudex qui in aliquo prædictorum eū audiuerit, quæ pœna de ipsius salario tempore ipsius sindicatus per sindicatores sub pœna prædicta eidem de facto auferenda irremissibiliter debeat retineri. Et quod nullus audeat uel præsumat sub pœna prædicta ipso facto incurrenda & ab eo auferenda impedire ipsum immissum in possessionem quæ modo præmisso per aliquem dictorum officialium data foret uel concessa nec modo aliquo dicto uel facto talem immissum in possessione prædicta molestare uel inquietare, ad plenam autem probationem impedimenti dicto uel facto illati sufficere debeat testimonium unius testis de ueritate deponentis & fama publica per duos testes probata. non obstantibus quiqufcunq; in contrarium fauentibus, & feriis indictis uel indicendis etiam non obstantibus Præterea statutum est quod nullus officialis possit concedere uel dare possessionē seu licentiam intrandi possessionem bonorum rerum uel hæreditatis alicuius defuncti modo & forma prædictis alicui non allibrato in extimo siue catastro cōmunis Spoleti uel alicui personæ principaliter non subiectæ iurisditioni cōmunis Spoleti. nisi primo idoneam cautionem recipiat pro dicto cōmuni de soluendis datiuis & collectis, & aliis oneribus per cōmune Spoleti impositis pro ipsis bonis rebus, & hæreditate sub pœna ducentarum librarum denariorum per ipsum officialem incurrenda, & de eius salario tempore sui sindicatus per sindicatores ipso facto retinenda. Et nihilominus tales non allibrati uel non subiecti si dictam cautionem. Non præstiterint & præ sua temeritate bonorum rerum & hæreditatis defuncti propria authoritate ausi fuerint possessionem & tenutam capere uel intrare sine licentia alicuius officialis cōmunis Spoleti sigillatim singuli incidant in pœnam quingentarum librarum pro qua soluenda debeant in carcere retineri usq; quo soluerint ipso facto & nullo iuris ordine seruato, & amplius perdant omne ius si quod haberent in bonis rebus & hæreditate prædictis ipso iure & facto, & sine sententia uel declaratione alicuius iudicis.

Quod prior creditor Potior sit in iure, & quod iudex Appellatione remota diffiniat controuersias creditorum. Cap. XVI.

SI plures creditores eiusdem tituli uel etiam diuersorum authoritate curiæ Spoletanæ tenutam rei sui debitoris apprehenderint, & de ipsa re seu tenuta apprehensa esset controuersia

inter cos

inter eos, iudex coram quo talis lis uel controuersia uerteretur receptis instrumentis, & iuribus partium ueritatem examinet, & debeat infra quintam diem, a die petitionis porrectæ seu controuersiæ motæ, tunc quem inuenerit potiorē uel priorem de iure pro illo pronuntiare & declarare alteri sub cōminatione pœnæ centū lib. deñ perpetuum silentium imponēdo, quā pœnā ad requisitionem ius habentis ipsi contēptori infringat si de iure uel de facto controuersiam iteraret, & quod declaratum & pronuntiatum fuerit per ipsum iudicē robur obtineat omnino in hoc articulo appellatione cessante quæ si interponeret frustratoria censeatur, & eidem nullatenus deferatur, imo talis appellans in centum lib. deñ. condemnetur. Cœterum si tenuta data primo creditori ualeret ultra quantitatem debitam quod plus ualeret assignetur creditori secundo, non obstante aliqua adiudicatione insolutum, uel aliqua uenditione facta iure creditoris ipsi primo creditori. Dummodo habeatur consideratio ualoris dictæ rei tempore quo ipsi creditori uendita uel adiudicata fuerit. & si aliqua res adiudicata esset uel insolutum data, seu uendita iure creditoris alicui creditori & appareret alius creditor potiora iura habens in dicta re adiudicata alii creditori non obstante prima adiudicatione & in solutum datione restituatur iura habenti potiora, dummodo omnes expensas restituat factas pro adiudicatione & iure creditoris uenditione, illi cui dicta res adiudicata uel in solutum data iure creditoris, & si tenuta aliqua fuerit data in bonis tertii uel executio facta in dictis bonis non ualeat nec teneat, Et per iudicem competentem pronuntiari debeat & declarari nullā & ipsam reuocare teneantur ad petitionem ius habentis in ipsa re, non obstante aliqua adiudicatione uel datione in solutum seu uenditione dictæ rei iure creditoris uel authoritatis facta, & in prædictis omnibus possit procedi sūmarie & de plano sine strepitu & figura iudicii, amotis oībus cauillationibus & subterfugiis, & medulla ueritatis inspecta. Saluo & reseruato quod si secundo capiens tenutam uel molestās appræhendentem tenutam primo posset in aliis bonis debitoris tenutam appræhendere licet potior sit in iure a dicta molestia cogatur desistere, & primo capientem & appræhendentem tenutam non possit aliqualiter molestare. nisi res in tenutam appræhensa esset tali creditori secundo agenti specialiter obligata cum adiectione confinium dictæ rei.

Quod creditores Audiantur in hypotecaria actione non facta excussione bonorum non subiectorum curiæ laycali. Cap. XVII.

AGENTES hypothecaria actione contra subiectos curiæ seculari & laycali cōmunis Spoleti pro creditis uel legatis in quibus uel pro quibus nō subiecti dictæ curiæ dicerentur uel eidem obnoxii, iudices cōmunis Spoleti & ipsorū quilibet iurisditionē habentes audiant & admittant. Non obstante quod tales principales eorum debitores siue fideiussores eorum nō subiecti ut dictum est prius non fuerint personali actione conuicti & condemnati, nec etiā ipsorum fuerit facta discussio prout de iure cōmuni requiritur. In quibus quidē casibus prædicta exceptio nullatenus admittatur.

De confessionibus factis extra iudicium uel nō coram suo iudice. Cap. XVIII.

SI creditor fuerit cōfessus se recepisse aliquid quod ab aliquo recipere tenebatur cum expressione certæ rei uel causæ in eo petēdo de cætero minime audiatur dicti sui debitoris absentia non obstante. Et perinde ualeat, ac si pars personaliter affuisset. Et simili modo cōfessio facta coram iudice maleficiorū ualeat & teneat, ac si facta esset coram iudice causarū ciuiliū, & ac si de eo quod cōfessus fuerit coram ipso iurisditionem habuisset.

De testibus ad perpetuam rei memoriam examinandis & publicandis. Cap. XVIIII.

AD perpetuā rei memoriā, ad pbationē alicuius cōtractus siue distractus uel obligōnis cuiuscūq; siue donationis inter uiuos uel cā mortis, testamēti uel alterius ultimæ uolūtatis, si

quis uoluerit testes idoneos producere iudex causarũ ciuilium cõmunis Spoleti tam diebus iuridicis, ꝗ etiam feriatis, illis dumtaxat exceptis qui ad dei honorem fuerint feriati faciat eos iurare, ipsosq; examinet per se ipsum atq; eorum dicta per Notarium ciuilium scribi faciat, Et deinde ipsos testes & ipsorum attestationes & dicta publicet nõ obstante quod lis nõ fuerit cõtestata uel de calumnia iuratũ, Dummodo hii quorũ interesset citati fuerint legitime ad actus quoslibet oportunos, & omnibus sic peractis eorũ dicta ualeant & teneant in futurũ, & iudex qui super hoc fuerit requisitus instante parte hoc faciat infra mensem ad pœnam uiginti quinq; lib. denariorũ.

Quomodo & qualiter detur consilium sapientis & de eius salario. & pœna petentis frustratorie. Cap. XX.

SAPIENS si petitus fuerit super aliquo puncto uel diffinitiua sententia proferenda ubi alias non sit prohibitum per formam statuti, detur per iudicem postulanti in ciuilibus causis tantum & ipsius expensis, & qui petierit ea die deponat salarium pro consultore & sapiente petito secundum declarationem infrascriptã, & omnes causas ꝑpter quas dicit iudicẽ super puncto de quo questio uertitur debere pro ipso ꝓnuntiare, quas colligi siue apprehẽdi ex actis exprimat in ipsa petitione sapientis, & per ipsas tantum tunc ꝓpositas sapiens consulat & nõ per alias Et statim facta petitione anteꝗ recedat a bancho Assignet sibi suspectos dummodo pro suspectis Assignare non possit ultra duas partes iudicum ciuitatis, & solemni stipulatione & idonea cautione promittat iudici pro cõi & parte stipulanti, quod si contingat consilium super puncto prædicto petitum reddi & dari contra ipsum petentem uel negligi dari ipsum cõsilium infra tempus constitutum soluere pœnam infrascriptam. & eodem modo cogatur alia pars ut suos porrigat suspectos & non ultra numerum prælibatum. Et nihilominus Alii qui erunt confidati per eosdem assignentur. Quod si nullus reperiretur utriq; parti confidatus cogãtur partes quod refrenent numerum suspectorum. Et etiam iudex ipse possit si sibi uidebitur refrenare. Postꝗ uero apparebit iudici partes habere aliquem uel aliquos confidatos uni iudici confidato punctum super quo petitus fuit sapiens cõmittat consulendum. Et statim dictis partibus assignetur terminus octo dierum continuorũ ad producendum quicquid uolunt & allegandum de eorum iure coram consultore prædicto. Iudex uero facta petitione sapientis, & cautione præstita supradicta & assignatis causis supradictis, & per partem petentem suspectis & cõfidatis datis in causa & super puncto petito nõ procedat, & si processerit in. x. lib. deñ. cõdemnetur, & non ualeat quod fieret. Quod si per partem petentẽ nõ obseruarentur prædicta uel aliquod prædictorum habeatur dictus sapiens pro nõ petito & ulterius super ipso puncto peti non ualeat ab eodem & in causa super puncto prædicto procedat ac si non fuisset sapiens postulatus. Teneatur autem dictus consultor a die dati termini utriq; parti ad producendũ coram ipso iura, & rationes causarum dicta die minime computata intra quindecim dies continuos super puncto sibi cõmisso consilium exhibere proprio sigillo roboratum Nisi die cõmissionis uel sequenti renuntiauerit ad pœnam decem lib. deñ. quotiens contrafecerit auferenda cuius dimidia sit communis & alia partis quæ petiit commissionem fieri. Et ne in prædictis ignorantiam consultor ualeat allegare teneatur Notarius rogatus de dicta cõmissione dicta die notificare consultori prædicto commissionem sibi factam sub dicta pœna, & de notificatione & renuntiatione si quã faceret faciat & in actis redigat scripturam sub dicta pœna, & si contingat renuntiare notificet statim iudici cõmittenti. Qui alii causam cõmittat eo ordine quo supra, Et in omnibus obseruẽtur in secunda cõmissione, & ulteriori facienda super eodẽ puncto & consilio reddendo omnia supradicta. Si uero cõsilium redditum fuerit contra petentem uel neglectum consuli postꝗ per sapientem fuerit acceptatum tunc quolibet casu pars quæ petiit causam cõmitti in centum sol. deñ. uice qualibet condemnetur. Quorum dimidia sit cõmunis & altera partis aduerse, ut timore pœnæ dictũ cõsiliũ causa fraudãdæ & retardãdæ litis nõ petat, & iudex in cã ꝓcedat ac si sapiẽs petitus nõ fuisset. Et super eodẽ pũcto ulteriꝰ nõ petat. Vbi ṽo partes nõ possẽt cõcordare ut cui dicta cã cõsulẽda cõmittat, tũc possit ipe iudex

iudicem

iudicem forensem eligere aliumq; officialem in ciuitate Spoleti, cui nisi de uoluntate expressa partiū pūctus aliquis nullatenus cōmittat. Et si cōmissio fieret nō ualeat nec teneat ipso iure, & quicqd ex eo qūolibet sequeret, & tali forēsi cōmittat dictū punctū oībus obseruatis quæ superius sunt expressa Saluo q notarius causæ eidē notificare cōmissionem teneat. Teneat aūt iudex qui cōmiserit pūctū cōsulēdū, & eius in officio successor die qua receperit cōsiliū uel sequēti pñtibus partibus uel citatis secūdū ipsius cōsilii formā pnuntiare, & in oībus idē seq. Et a tali pnuntia nullus ualeat appellare, nec petere ulterius cōsilium sapientis. Et idem obseruet si cōsultor postq acceptauerit uel saltē nō renuerit tēpore notificatiōis pdicte, uel saltē acta receperit & cōsiliū īfra plibatū terminū neglexerit exhibere. Salariū insup cōsultoris sup aliquo dubio in causa incidēti uel emergēti uiginti solidos nō excedat, & si cōmitteret super pūcto causæ decisiue excedere nō possit quator lib. deñ. Saluo q si cōmitteret forensi possit iudex maius salariū ordinare tam pconsultore q pro nuntio ad ipsum cōsultorē transmittēdo cū cōsilio & cōsensu Capitanei iudicū si a parte quæ salarium soluere deberet peteretur.

De expensis restituendis per uictum uictori. Cap. XXI

VICTVS in oībus & singulis causis litibus, & qōnibus ciuilibus extraordinariis uel summariis quæ uerterent corā quocūq iudice & officiali cōis Spoleti cōdemnet uictori in ueris & legitimis expensis factis in tali cā lite qōne & in quacūq; parte iudicii nō obstante iuramēto calūniæ in ipsa lite causa & qōne, ac ēt quod ipsæ expensæ nō fuerint petitæ per uictorē, & quicūq ad petitionē alicuius uocatus corā iudice & cōtumax fuerit die termini nō audiatur nisi prius expensas restituerit alteri parti factas in dicta cōtumacia & occasione ipsius cōtumaciæ, Saluo q si cōtumax petierit copiā eor; quæ dicunt facta in eius cōtumacia iudex corā quo fuerint facta pdicta eorū sibi faciat copiā exhiberi, & terminus assignet eidē ad apponendum cōtra ipsa. In quo termino si nihil opposuerit per quod cōtumax nō appareat expēsas pdictas reficiat, & alias occurrētes in oppositione cōtra cōtumacē si quas fecerit pars aduersa, & post cōdēnationē expensar; intra tres dies postq fuerint taxatæ quarū taxationē teneat & debeat iudex facere die cōdemnationis expensarū uel sequēti pstito iuramento per uictorē secūdū formam iuris super ipsis cogat uictus ipsas expensas realr & personalr uictori satisfacere cū effectu nō obstante aliqua appellatione quæ fieret a cōdemnatione pdicta. Et si dicto tpe nō taxarent edem nō possint taxari in futur; nec taxatio quæ fieret ualeat ipso iure. Iudex uero appellationū nō admittat appellationē quæ fieret a sñia uel pcepto, ubi uictus cōdemnatus esset in expensis uel a cōdemnatione ipsarū expensar; nec aliquam petitionem uel oppositionem nullitatis quæ fieret cōtra pcessum sñiam uel cōdemnationē expensar; uel ab earū taxatione nisi prius talis appellans & de nullitate agens uel opponēs expensas ipsi uictori restituat, & si contrafactū fuerit pcessus qui fieret super ipsa appellatione uel nullitate nō ualeat ipso iure. Teneatur tamen dictus uictor si in causa appellationis uel nullitatis succumberet ipsas expensas restituere unā cum aliis causæ antedictæ.

Qui dare tutores, curatores & actores possint & authoritatem super emancipationibus, & aliis actibus interponere. Cap. XXII.

POTESTAS Ciuitatis Spoleti & eius iudex ciuiliū, & quilibet alius iudex ad ciuilia deputatus possit & debeat quotiens expediens fuerit dare tutores & curatores tam generales quam speciales, & etiam actores & eisdem administrationē decernere, ac decretū & authoritatem super ipsis interponere, nec nō super alienationibus rerum minorū pdigorū, mentecaptorum & furiosorum & eorum & super eorum cōtractibus & distractibus, ac super emancipationibus & aliis, & super aliis omnibus & singulis actibus & causis oportunis. Et quilibet de dictis iudicibus quotiens opus fuerit, & inde fuerit requisitus ire personaliter debeat ad quancunq ecclesiam ciuitatis Spoleti pro prædictis & quolibet prædictorum explicandis. Possint etiam prædicta omnia & singula fieri per iudicem & Notarium Ciuitatis & commitatus

Spol eti habentes in prædictis authoritatem, & iurisditionum per formam ipsorum priuilegii & ualeant a quocunq; prædicto℞ facta tam diebus iuridicis q̄ feriatis etiam ad honorem dei introductis tam per formam iuris q̄ per formam statutorum, & in quibuscunq; locis dictæ ciuitatis & comitatus eiusdem.

De diuisionibus rerum cõmunium & de iudiciis diuisoriis. Cap. XXIII.

TENEATVR potestas & quilibet iudex q inde fuerit reqsit⁹ breuit̃ sũmarie & de plano & sine strepitu & figura iudicii cognoscere de oib⁹ diuisionib⁹ & iudiciis diuisoriis, & ipsam litẽ & qõnẽ intra unũ mensem cõtinuũ a die porrectæ petitionis cõputadũ p suã sñiam diffinire & ipsam diuisionẽ fieri facere cũ effectu nisi iusta & legitima obstaret exceptio ad quã diuisionẽ faciẽdã hoc ordine ꝓcedat̃. uidelicet quod ad petitionẽ ꝓuocãtis ipse ptãs. siue iudex corã quo talis qõ uerteret̃ citari faciat ptẽ ꝓuocatã, & p utranq; ptẽ faciant eligi unũ ꝓuidũ uirũ uel plures ex amicis cõib⁹ q ipsam diuisionẽ faciant æque & iuste. Et si aliqua ipsa℞ partiũ talẽ uel tales diuisorẽ uel diuisores negligeret seu cõtẽneret cogat ipsam partẽ oib⁹ iuris remediis oportunis ad ipsam electionẽ faciẽdã, & si oĩno esset cõtumax in. x. lib deñ. puniat̃. Et nihilominus ad dictã diuisionẽ ꝓcedat̃ per unũ uel plures eligendũ uel eligẽdos ad faciẽdũ ipsam diuisionẽ per potestatẽ uel iudicẽ coram quo esset ipsa qõ, & facta dicta diuisione qlibet pars teneat̃ ptẽ sibi assignatam uel obueniẽtẽ eidẽ recipere & acceptare, & si nõ acceptaret puniat̃ in. x. lib. deñ. Et nihilominus remaneat firma diuisio quæ fieret. Cæterũ si qs hẽret rẽ cõmunẽ cũ aliquo & iuxta ipsam rẽ cõem haberet aliquã rẽ ꝓpriã debeat hr̃e ptẽ illius rei cõis iuxta rem ꝓpriã habita semp rõne melioramẽti & restauramẽti ut exigeret q̄titas dictæ rei. Si qs uero suo & alteri⁹ noĩe rem aliquam emerit uel alio mõ acqsiuerit nõ possit, a dicto suo cõsorte ad aliquã eius diuisionem cõpelli nisi primo satisfaciat ei de oĩ eo & toto quod eius noĩe soluisset in ipa re empta uel acquisita seu ipsius occasione. Questiones uero diuisorie de qbuscũq; bonis exortæ uel quæ orirent̃ inter fratres seu nepotes carnales seu alr̃ cõiũctos usq; in tertium gradũ cõsanguinitatis inclusiuæ breuiter sũmariæ & de plano, & sine strepitu & figura iudicii cognoscant̃ & diuidant̃ per duos bonos uiros utriusq; partis cõsanguineos per ipsos eligẽdos quam electionem fieri faciat potestas uel alius iudex ad hoc requisitus & si aliqs recusaret eligere ꝓ parte sua cõdemnet̃ in. x. lib. deñ. & potestas uel iudex p̃dictus eligat unũ uel plures ex dictis cõsanguineis loco sui, & tales electi ipsam diuisionem facere teneant̃ infra. x dies postq̄ fuerit electio de ipsis facta ad pœnam. x. lib deñ. ꝓ quolibet contrafaciente. Et nihilominus elapsis dictis decẽ dieb⁹ possint psonalr̃ cogi & cõpelli & in palatio detineri usq; quo fecerint dictã diuisionem. Si qs uero ꝓuocatus fuerit ad diuisionẽ alicuius rei & fraudulenter siue temere negauerit talem ꝓuocationẽ in re ipsa cõmunionẽ habere Et deinde ꝓuocans de cõmunione ꝓbauerit puniat̃ negans cõmunionem in. xxv. lib. deñ. pro sua negatione p̃dicta.

De quæstionibus inter cõiunctos compromittendis. Cap. XXIIII.

SI aliqua questio lis discordia, siue scretiũ esset inter aliquos cõiunctos siue attinentes inter se usq; in tertiũ gradũ cõsanguinitatis uel affinitatis inclusiue, potestas & quilibet alius positus ad ius reddendũ, teneat̃ & debeat quotiens ab aliqua parte fuerit requisitus infra. x dies utiles a die inceptæ litis seu causæ per citationem inter ipsos attinẽtes (alr̃s post dictũ terminũ nisi petitũ fuerit in dicto termino nullaten⁹ ipso℞ aliqs cogi possit ad cõpromittẽdũ) sub uinculo p̃stiti iuramenti, & ad pœnam centũ lib deñ cogare oĩbus iuris remediis oportunis attinentes & cõiunctos p̃dictos ad cõpromittendũ ipsam litẽ scretiũ, cõtrouersiam uel questionẽ de iure uel de facto in nnum attinentẽ eis usq; in tertiũ gradũ inclusiue uel duos sic attinentes, quo℞ qlibet eligat unũ. Et ad dandũ fideiussiores idoneos qd obseruabũt quod laudatũ fuerit per dñm arbitrũ seu arbitros arbitratores, & de ipso cõpromissio fiat publicũ instrm̃ cum adiectione pœnæ iuramenti interpositiõe, & cum renuntiationibus & clausulis oib⁹ oportunis, & ẽt cõsuetis ꝓut ipsi potestati uel alteri officiali coram quo fieret cõpromissum uidebit̃ couenire Dicti aũt arbitri sic electi unus uel plures uel ipso℞ aliqs nõ possint ipsum cõpromissum renuntiare ad pœnam centum lib. deñ. pro quolibet recusante auferendam per potestatem summarie & de facto absq; alio processu & condemnatione facienda. Et nihilominus possit eos & quemlibet ipsorum realiter & personalr̃ cogere ad ipsum compromissum acceptandum ut sibi uidebitur conuenire. Ipsi uero arbitri unus uel plures ipsum cõpromissum infra quindecim dies a, Die facti compromissi & acceptati computandos per sententiam debeant Terminare,

alr̃s expiret

alias expiret compromissum & dicti arbitri in x. lib. deñ. pro quolibet condemnentur, nisi de cōmuni cōsensu partium fuerit ultima uel penultima die ipsorū qndecim dierū pro aliis qndecim diebus terminus ꝓrogatus & ultra primū terminū uel secūdū ꝓrogatū nō possit alr quā supra dicit̃ ꝓrogari. Et si in instrō cōpromissi de maiori tēpore diceret̃ uel ꝓrogatio fieret ante penultimā uel diē ultimā ꝓdictā nō ualeat ipso iure, & cōpromissū expiret, & nihilominꝰ ut dictū est fiat de nouo cōpromissū in alios cōsanguineos ꝙ ꝓdictos & in ꝓcedēdo possint de iure & de facto cognoscere examinare & uidere iura cōpromittētiū alte & basse, & de iure uniꝰ partis tollere & dare alteri in magna uel parua ꝙtitate ꝓut eis uidebit̃ & placebit, & ꝓdicta oia & singula esse intelligant̃ specificata & declarata in instrō cōpromissi, ac si in ipso essent specificata & declarata de uerbo ad uerbū, & sniæ laudo uel dicto talium arbitroꝝ stet̃ ac si partes ꝓdictæ in cōpromisso cōtentæ per pactū adinuicē cōtēta in cōpromisso legitime ac sollr ꝓmisissent. Et ab ipso nō possit p aliquā partiū ad pœnā cētū lib. deñ. in qbꝰ cōdēnent̃ ultra pœnā in cōpromisso cōtentam appellari ꝓclamari supplicari, & de nullitate agi uel opponi uel peti quolibet reduci ad arbitriū boni uiri, uel iudicis officiū implorari ullo mō. Et quæ ꝓdicta sūt de tēpore cōpromissi locū habeāt in cōpromissis iam factis pēdentibꝰ uidelicet post bannimētū factū de pñti statuto, ꝙ ptās teneat̃ facere infra octo dies post aperturā pñtis statuti & currere incipiat tps añdictū, & perinde sit ac si cōpromissū factū fuisset tpe bānimēti. Et quotiēs inter cōiunctos ꝓdictos uerteret̃ aliqua ciuilis quæstio uel cā teneat̃ dictus ptās, & qlibet ad iustitiā positus de ipsa cognoscēs eam terminare & expedire sūmarie & de plano sine strepitu & figura iudicii, & ad requisitionē cuiuslibet petētis teneat̃ ptās uinculo iuramēti & pœna xxv. lib. deñ. cogere realr & personalr oēs ꝓdictos cōiūctos & quēlibet ipsoꝝ, & uirū & uxorem inter quos aliqua discordia oriret̃ ad faciendū inter se pacē per publica instrumenta faciēda sup dicta pace ita quod bene de iure ualeat. Saluo ꝙ hoc nō habeat locū in exbannitis cōis Spoleti. Sancitū est etiā quod in quocūq; capl'o statutoꝝ ciuitatis Spoleti reperietur facta mentio graduum consanguinitatis uel affinitatis talium graduum computatio fieri debeat secundum iuris canonici dispositionem, & non alr ullo modo.

Quod Maritus lucretur quartam partē dotis uxoris suæ sine filiis uno uel pluribus defunctæ, & uxor tantūdem lucretur de bonis mariti sine filiis, ex ea defuncti, dum tamen id centum lib. deñ. non excedat. Cap. XXV.

MARITVS lucret̃ quartā parte dotis uxoris suæ a quocūq; fuerit data uel ꝓmissa sine filiis uno uel pluribus ex eo habitis defunctæ quocūq; decesserit postꝙ eā deduxit, in domū suā ꝑpriā uel cōductā, uel postꝙ ipse accesserit ad habitandū cū ea & matrimoniū consūmauerit absq; aliqua deductione funeraliū suæ uxoris, quod locū habeat in nuptiis hactenus, & in posterū nuptui tradēdis, & uxor tantūdē lucret̃ de bonis mariti sine filiis uno uel pluribꝰ ex ea habitis decedentis ꝙtū sit quarta pars dotis uxoris ꝓdictæ dummō dicta quarta pars per ipsam uxorē cōsequēda centū libras deñ nō excedat, sed centū dū taxat librarū ꝙtitatē ꝑ dicta quarta ꝓdicta talis uxor habere debeat. Statuerūt insuper quod quicquid per Maritū uxori, uel per uxorem Marito quouis relicti titulo legatū esset in dictam quartam omnino debeat cōputari, nisi de uoluntate cōtraria legantis ex suo constaret testamento.

Qualiter Mulieres possint contrahere & testari. Cap. XXVI.

MVLIER aliqua nō possit cōtrahere uel distrahere, aut aliquā donationē causa mortis uel inter uiuos seu testamentū, codicillos uel aliam ultimam uoluntatē facere in ciuitate uel comitatu Spoleti seu alibi sine pñtia uiri sui & patris & filiorū maiorū quatuordecim annis si omnes ꝓdictos habeat & habitent in ciuitate Spoleti uel eius comitatu, quod si aliquis ꝓdictorū deficeret morte uel absentia, uel quia ipsos nō haberet, loco taliū deficientiū morte absentia, uel quia alr nō hēret ꝓdictos ipsa mulier, sint & esse debeant ꝑsentes duo ꝓximiores consanguinei ex paterna linea usq; in tertiū gradū inclusiuæ si eos haberet alr unus ex eis. Et si nō hēret saltē unū ex dicta linea sint & esse debeāt duo ꝓximiores ex linea materna, uel unꝰ si duo nō supsūt usq; in tertiū gradū ut ꝓdicit̃ inclusiuæ. Et si alr fecerit nō ualeat neq; teneat

ipso iure. Si uero talis mulier citari fecerit pdictos quorũ pñtia requirit᷑ ut superi⁹ est distinctũ mandato alicuius iudicis curiæ cõis Spoleti psonal̃r uel ad domũ habitationis eoꝝ si habitauerit in ciuitate comitatu uel districtu Spoleti, seu ipsa mulier uel ipsius legitimus ꝓcurator eius noie notificauerit psonal̃r pdictis quoꝝ pñtia requirit᷑, ut pdicit᷑ se uelle cõtrahere, distrahere, donare, testari, codicilari, uel aliã ultimã cõdere uoluntatẽ & cũ quo uel quibus contrahere uel distrahere uelit seu quid & cui donare uelit & cuius speciei cõtractũ uel distractũ, & in qua die & hora & in quo loco facere uelit. Et si pdicti tal̃r moniti nõ uenerint in aliquo determinis antedictis possit tunc talis mulier pdicta facere sicut al̃s sibi per formã iuris seu statutoꝝ dicti cõmunis permittit᷑. Si uero aliquẽ ex pdictis dicta mulier nõ haberet in ciuitate uel comitatu Spoleti tũc possit mulier talis pdicta libere facere ꝓlibito uoluntatis ꝓut sibi liceret per formã iuris cõis, seu statutorũ ciuitatis Spoleti, & q̃ pdicta sũt de personis quaꝝ pñtia reqrit᷑ nõ habeat locũ in religiosis siue fœminis. Liceat tñ cuilibet mulieri sine alicuius pñtia in sua ultima uoluntate de bonis suis ad pias causas relinquere quartam partẽ dũtaxat bonorũ suoꝝ si filios nõ haberet unũ uel plures, sed si hẽret possit usq; in q̃titatẽ siue ualorẽ .xxv, lib. deñ. inclusiue relinquere. Item obligent᷑ & obligare se possint sine publico instrõ mulieres ifrascriptæ usq; in xxv. lib. deñ. sine pñtia uel reqsitiõe alicui⁹ pdictoꝝ uidelicet qlibet mulier quæ exercet artẽ seu ministeriũ texendi seu uendendi uel lauandi pãnos uel aliã mercãtiã, panifauala, tricchola & aliæ hiis sil̃es in ipsis scilicet artibus & ministeriis & occasiõe ipsarũ artiũ siue ministeriorũ uel alicuius eoꝝ & nõ al̃r. liceat ẽt mulieribus cõstituere ꝓcuratorẽ & actorẽ ad lites & causas, & ad requisitionẽ & notificationẽ de qbus supra fit mentio faciendũ sicut eis placuerit nõ obstãte quod prædicti uel aliqui pdictorũ ad actus huiusmodi reqsiti seu præsentes nõ essent.

De alimentis præstandis mulieri mortuo uiro. Cap. XXVIII.

MORTVO uiro mulier remanens uidua habere debeat alimẽta cõdecentia secũdũ qualitatẽ dotiũ suaꝝ, ubi morari uoluerit ab illo qui tenet dotes, uel ab illo qui cõfessus fuit dotem recepisse, uel ab hæredibus eius uel mariti, donec rehabuerit dotes suas, uel parati fuerint hii qui tenent᷑ ad restitutionẽ ipsius cũ effectu reddere dictam dotẽ, & dicta alimẽta in sortem seu quantitatẽ dotis nullatenus cõputent᷑. Postq̃ uero ad secũdas nuptias cõuolauerit petere nõ possit nec debeat alimẽta eo ꝓtextu quod dicat uirũ suũ sibi prædicta legasse, uel ipsam dominam & massariam suorum bonorum omnium dimisisse. Nisi de cõtraria uoluntate testatoris seu decedentis appareat expressum.

Quod mercatores habeant᷑ ꝓ legitimis psonis in agẽdo & defendẽdo. Cap. XXIX.

MERCATOR quicũq; fuerit uel campsor habeat᷑ pro psona legitima in iudicio tã in agẽdo q̃ in defendẽdo, & cõtrahere possit sine cõsensu paterno, dũmõ nõ possit uẽdere uel obligare bona patris, Saluo q̃ si filius qũolibet mercãtiã exerceret ex cõtractu uel quasi cõtractu inito in eodẽ tẽpore quo cũ patre habitaret ipse pater ẽt teneat᷑. Et idem iuris sit in oib⁹ aliis maioribus decẽ & octo annis qui artẽ mercantiæ publice & exercerent. Nõ obstãte quod ipsorũ aliquis nõ sit scriptus in numero mercatoꝝ uel campsorũ mercãtiæ quã exercuit, & cõsules Mercatorum siue campsorum Mercantiæ recipere teneantur idoneans fideiussiones ab oib⁹ mercatoribus & campsoribus de obseruando oĩa & singula quæ ꝓmiserint alicui facere occasione suæ artis Et potestas primo mense sui regiminis ad pœnã centũ lib. mittere debeat pro dictis cõsulibus & eis mandet quod infra mensem fieri faciãt ꝓmissiones & fideiussiones pdictas. Post quod mandatũ si pdicti cõsules uel eorũ aliquis fuerint negligentes in aliquibus de prædictis in uiginti quinq; lib. deñ. pro quolibet condemnetur.

Quod stetur scripturis mercatorum pro se ipsis usq; in sol. quadraginta & qualiter credatur inter alios. Cap. XXX.

SCRIPTVRIS mercatorũ & campsoꝝ ciuitatis Spoleti mercantiã uel campsoriam publice exercentiũ cũ eoꝝ iuramento in eoꝝ fauorẽ stetur & credat᷑ usq; in q̃titatẽ. xl. sol. deñ ꝓ qualibet partita ac si de ipsis appareret publicũ instrũ, & qlibet iudex ciuiliũ uisis & ostẽsis dictis scripturis ꝓcedat in cã sũmarie & de plano sine strepitu & figura iudicii. Si qs uero alteri⁹ iurisditionis

iurisditionis ab aliquo mercatore de ciuitate uel comitatu occasione mercantiæ aliquam pecu/
niarũ q̃titatẽ diceret se debere recipere de qua appareret instrũ uel nõ & mercator de ciuitate
uel comitatu Spoleti diceret se uelle stare de solutiõe dicti debiti libro apotecæ mercatoris præ
dicti forensis, Ipse mercator forensis talẽ suũ librũ teneat̃ ostendere, quo casu mercator Spo/
letanus stare debeat ipsi libro. Inter alios uero & nõ ꝑ eis ex libris siue scripturis mercatorũ, &
campsorũ ciuitatis Spoleti fiat plena ꝓbatio, & ipsis habeatur plena fides usq; in quãtitatem
quinquaginta lib. deñ. Dũmodo campsor uel mercator suo iuramẽto asserat ita esse, & etiã di/
cta talis scriptura iuramẽto cõsulũ siue Capitaneoꝝ mercatorũ, & cãpsorũ debeat approbari.
Et mercatores & cãpsores teneant̃ & debeãt ad petitionẽ cuiuslibet petẽtis ostẽdere libros ra/
tionũ in quibus cõtinent̃ data & recepta per eos seu ab eis, & dare copiã illis ad quos pertinet
scriptura cõtenta in eorũ codicibus siue libris, & nõ ostendere unũ librũ pro altero, sed illum
& illos in quibus & quo data & recepta per eos uel eũ illius anni seu tẽporis de quo petens pe
tierit copiã sibi fieri & potestas, & quilibet qui pe͂esset ad ius reddẽdũ teneatur & debeat sub uir/
tute ꝑstiti iuramenti & ad pœnã centũ lib. deñ. ꝓcise & cũ effectu ad requisitionẽ cuiuslibet pe/
tentis cogere & cõstrignere tales mercatores & cãpsores seu ipsoꝝ hæredes realr̃ & personalr̃
ad ostendendũ & producendũ ueros libros & codices Rationũ ipsoꝝ mercatorũ uel campso/
rum & faciat dari copiã de ipsis scripturis cuilibet petẽti ad quẽ spectat, & de ipsis quæ appa/
rent in ipsis scripturis habuisse & recepisse teneat̃ & debeat facere præceptũ de soluendo & re/
stituendo creditori tanq̃ si ex publico instrumẽto legitime cõfecto appareret, & cõstringat eos
& quemlibet eoꝝ ad restituendũ prout cõstringi debẽt debitores ad petitionẽ creditoꝝ ex for
ma publici instrumẽti Et si aliquis mercator uel campsor uel eius hæredes negarent se habere
librũ quẽ ab eo exhiberi petierit in posterũ tali suo libro in sui fauorẽ nulla fides det̃ in aliqua
quãtitate, Et nihilominus habeant̃ ipsi cõsules seu capitanei mercatorũ uel campsoꝝ, & si ipsi
uel maior pars ipsoꝝ dixerint estimauerint uel crediderint illũ talẽ mercatorem uel campso/
rem uel eius hæredes habere dictũ librũ cogat̃ postea dictus talis mercator uel campsor uel
eius hæredes realr̃ & personalr̃ arbitrio officialis corã quo peteret̃ ab aliquo exhiberi ad exhi/
bendũ dictũ librũ, & prædicta locũ habeant in præteritis pñtibus & futuris. Et prædicta uendi
cent sibi locũ dũmõ intra decẽ annos mercator creditor semel adminus creditũ suum coram
iudice petierit aliter dicto tempore elapso remaneat in dispositione iuris cõmunis.

De questionibus quæ uerterentur inter mercatores cõpromittẽdis Cap. XXXI.

AD petitionẽ cuiuslibet litigantis qui peteret teneat̃ potestas, & quilibet iudex coram quo
questio uerteret̃ mercatores sotios uel alios seu quoscunq; alios artifices cuiuscũq; artis,
& cuiuscũq; cõditionis existant inter quos fuerit uel esset scretum lis questio seu cõtrouersia oc
casione mercantiæ uel artis uel hæredes ipsorũ seu alicuius ex eis cogere realr̃ & personalr̃ ad
cõpromittendũ de iure & de facto dictam questionẽ scretiũ litẽ uel cõtrouersiam, & dependẽ
tia & emergentia ab eisdem in eoꝝ consules uel capitaneos dũmodo hoc petat̃ intra decẽ dies
cõtinuos a die primæ citationis factæ super tali causa, lite, seu cõtrouersia. In eorũ arbitros uel
amicabiles cõpositores qui prædicta cognoscant & diffiniant amicabilr̃ & de plano sine strepi
tu & figura iudicii quibuslibet diebus & locis alte & basse prout eis uidebitur & postq̃ sic electi
fuerint cogant̃ realr̃ & personalr̃ ad recipiendũ dictũ compromissum. Et postq̃ ipsum recepe
rint si nõ cõcordauerint intra octo dies de diffinitione dictæ litis, & controuersiæ tunc partes
intra tertiam diem eligant tertiũ & si partes nõ concordarent de tertio tũc ipsi arbitri & arbitra
tores intra alios tres dies eligant tertium, alioquin cõsules siue capitanei mercatoꝝ & campso
rum & aliarũ artiũ uel ipsorum maior pars eligant tertium. Tertius uero sic electus ad dictum
compromissum recipiendum cogatur ut de aliis dictum est supra & illam authoritatem & ba/
liam habeat q̃ habebant primi arbitratores & quicquid laudatum fuerit & cognitũ uel præ/
ceptum & diffinitũ fuerit per ipsos uel maiorem partẽ ipsorum arbitratorum quelibet partium
teneatur integraliter obseruare & eorum præceptis obedire & contra prædicta uel aliquod
prædictorum non possit aliud dici uel opponi seu de nullitate agi, uel excipi, uel peti quod

reducat̃ ad arbitrium boni uiri. Et quilibet positus ad ius reddendū ad petitionē obseruantis ipsum laudū, & debentis aliquid recipere rōne ipsius debeat ipsū obseruātē. & petentē mittere in possessionē bonorū partis nō obseruantis, Quod si infra mēsem pars nō obseruās nō obediuerit hiis qui arbitrati sunt, tūc missus in possessionē possit illa bona in solutū retinere, & aliis alienare, & eorū bonorū sit uerus dn̄s & possessor, & alienatio quæ fieret ab ipso inobediēte de dictis bonis in tenutā datis, uel quorū possessionē pars obseruās fuerit ingressa post discordiā causam uel litē nō ualeat ipso iure, & p̄sumat̃ in fraudē facta & fictitia, & si ante fuisset facta alienatio dictorū bonorū, & in ipsorū possessionē remāserit alienās eodē mō nō ualeat, & fictitia p̄sumat̃. Inter ipsos uero sotios mercatores uel eorum hæredes fides eorum quæ tenerentur ad inuicem per librummercantiæ taliū sotiorū, ac si esset publicū instrumentum, & ita possit per ipsam scripturā dicti libri unus alterū cōuenire quēadmodū posset per publicū instrm̄, & ut finis sit litiū dicti arbitratores teneant̃, & debeāt ad pœnā centū lib. den̄ ꝓ quolibet quā de facto & absq; aliquo ꝓcessu faciat ptās peruenire ad man⁹ camerarii cōis Spoleti intra .xv. dies postq̄ fuerint requisiti ab aliqua parte ipsam qōnē diffinire, & ptās & q̄libet posit⁹ ad ius reddendū faciat omnia supradicta integral̃r obseruari absq; aliquo ꝓcessu inde faciēdo summarie de plano sine strepitu & figura iudicii, & ab oī eo quod per ipsum fieret dicta de causa nō possit appellari, & de nullitate agi uel opponi, nec ad iudiciū boni uiri recurri, nec supplicari uel iudicis officium implorari ullo modo.

De contractibus fictitie factis. Cap. XXXII.

QVicūq; de ciuitate uel comitatu Spoleti fecerit aliquā alienationē cuiuscūq; rei sub quocunq; noīe aut titulo etiā cū iuramēto & postea ipsam rē alienatā possederit & fructus perceperit, saltē per tres annos cōtinuos post ipsam alienationē immediate sequētes, talis alienatio & cōtractus fictitius dolosus & simulatus censeat̃ & sit, nō obstan. e iuramento, nisi talis alienator ipsam rem alienatam precario siue titulo cōductionis aut quouis alio titulo post ipsum cōtractū alienationis tenuerit aut possederit noīe eius cui ipsam rem alienauerit dūmō de prædictis præcario, cōducrione & aliis de quibus supra ꝓxime dicitur uel altero eorundem cōstet per aliud publicum instrumentū quā per instrumentum alienationis prædictæ.

Quæ forma sit seruanda in alienationibus & contractibus minorū. Cap. XXXIII.

VT minorū facilitati modis oībus cōuenientibus, & expedientibus succuratur ne in eorum cōtractibus & negotiis leuiter dānificari ualeant siue lædi sicut in plerisq; factū esse comperimus statuimus, & hac p̄senti municipali lege sancimus & firmamus quod donationes uenditiones & alienationes remissiones cessiones & qetationes quarūcūq; rerū actionū & iurium sub quacunq; forma cōtractuū uel uerborū a puberibus seu adultis factæ sine iuramēto corporal̃r p̄stito, & ēt sine cōscientia duorū uel triū ꝓximiorū cōsanguineorū si assistant uel saltē affinium si cōsanguinei nō assistant & sine decreto cōpetētis iudicis, & insinuatione facienda in actis cū quibuscunq; uniuersitatibus collegiis & cōitatibus & quibuscunq; personis specialibus fieri nō ualeāt nec aliquatenus celebrari. Et si factæ uel celebratæ fuerint nō seruatis solēnitatibus supradictis præsumant̃ & fingantur dolose extortæ & nullam obtineant firmitatem, & nihilominus cōtrahens cum minore cōtra formā superius annotatā iudicis arbitrio puniat̃.

De instrumentis pactis conuentionibus laudis & testamentis executioni mandandis. Cap. XXXIIII.

PETENS aliquod pactū cōuentionē, ꝓmissionē, cōfessionem laudū sententiam uel ꝓceptū, testamentū, codicillū legatū uel aliū cōtractū, cuiuscūq; cōditionis existat de quibus uel ipsorū aliquo apparebit publicū instrm̄ uel ꝓthocollū nō uitiatū, nō cācellatū. nō aboletū nec in aliqua parte sui suspectū executioni mandari contra illū uel illos qui ex dictis instrumētis uel cōtractibus uel ipsorū aliquo fuerint obligati etiā si nō sint principales cōtrahētes, stipulantes, testantes uel ꝓmitentes factis legitimationibus personarū ubi expediat iudex corā quo facta foret dicta petitio, quæ tamen uerbo fieri possit absq; alia petitione in scriptis porrigēda præcipiat

p̃cipiat ipsis debitorib' q̃ itra tres dies satisfaciãt sic petẽti de q̃titate & re cõtenta in publico istrõ uel ꝓtocullo quod petit' executiõi mãdari, uel interim opponat cõtra ipm istrm̃ uel ꝓtocollũ exceptionẽ soꝛonis falsitatis, qetatiõis uel usurarũ uel aliã q̃ uideat' iudici admittẽda quas & quãlibet p̃dictarũ possint tm̃ opponere & nõ alias & si ipsarũ aliq̃ fuerit opposita teneat' opponẽs idonee satisdare dũ opponet quod ipsam ꝓbabit ad pœnã .x. lib. deñ ꝑ q̃libet exceptiõe sic opposita alr' ei' oppositio nullaten' audiat' & sit perinde, ac si facta nõ foret in termino assignato. Et post dictã satisdationẽ ꝓbet ipsam uel ipsas intra octo dies a die oppõnis in antea numerãdos p oẽm modũ ꝓbãdi quo uti uoluerit in ꝓbãdo alr' si nihil opposuerit in dicto termino triũ dierũ, uel si opposuerit & nõ satisdederit, uel si satisdederit & nõ ꝓbauerit p̃ceptũ supradictũ remaneat in sui roboris firmitate, & hẽat' ac si diffinitiue, & oĩ iuris ordine seruato fuisset in dicta cã ꝓnũciatũ, & tãq̃ diffinitiua snĩa lata legitime hẽat' & executiõi mandet' realr' & ꝑsonalr' in bonis taliũ debitoꝝ ad uolũtatem creditoris p̃dicti, & ꝑ dicto debito possit capi cõstringi & carcerari q̃libet dieb' feriatis p̃ter exceptos in capl'o sequẽti locis & tẽporib' usq; ad satisfactionẽ q̃titatis, & rei petitæ mãdari executioni & expensarũ legitime factarũ. Et quod si talis debitor nõ cõparuerit citat' legitime secũdũ formã in statuto cõtẽtã, & elapso termino citatiõis uel citationũ uigore quaꝝ extiterit cõtumax ponat' in bãno in q̃titate & re cõtenta in instr̃o petito executiõi mãdari cũ termino triũ dierũ si habitauerit in ciuitate Spoleti, & qnq; dierũ si habitauerit in comitatu intra quẽ possit uenire ad suã purgandũ cõtumaciã añdictã, & si uenerit & refectis expẽsis idoneam p̃stiterit cautionẽ ꝓcedat' ad assignationẽ termini triũ dierũ, & demũ ut superi' est narratũ in oĩb' & per oĩa ꝓcedat' Si uero nõ uenerit tũc ad executionẽ ꝓcedat' cõtra eũ secũdũ q̃ ꝓcedẽdũ esset cõtra illũ cui factũ esset p̃ceptũ, & nihil opposuisset in termino, & in oĩb' & per oĩa ut supra dictũ est. Et a tali ꝓcessu, p̃cepto & oĩb' inde sequẽtib' uel dependẽtib' nõ possit appellari uel reclamari seu supplicari de nullitate agi uel opponi uel iudicis officiũ iplorari aliqua rõne uel cã, & si fieret nõ ualeat ipso iure. Et officialis admittẽs talẽ appellationẽ petitionẽ uel oppõnẽ in .xxv lib. uice qualibet cõdemnet' & sili pœnæ subiaceat q appellaret reclamaret ageret uel opponeret cõtra p̃dicta uel aliquod p̃dictorũ, & q̃ dicta sũt superi' de instr̃is publicis in oĩbus & per oĩa locũ sibi habeant uẽdicare in apoca manu ꝓpria debitoris scripta, & trino teste subscripta absq; eo quod alr' fuerit recognita.

De debitoribus cogendis & qñ carcerari possint, & qñ non. Cap. XXXIIII.

QVILIBET debitor tam principalis q̃ fideiussor postq̃ apparuerit legitime ipm esse debitorẽ possit & debeat ad petitionẽ creditoris ꝑsonalr' capi cõstrigni & detineri usq; ad integram satisfactionẽ debiti & expẽsarũ creditori faciẽdam. Quod fieri nullo mõ possit in festo Natiuitatis, In festo Resurrectiõis Dñi N. Iesu Christi, & in festo sanctæ Mariæ de Augusto, & in iiii. dieb' sequeñ dictos festos dies, & si cõtra fieret talis captura in aliquo dictoꝝ dierũ facta nõ ualeat ipso iure, & talis debitor debeat relaxari, & in statũ pristinũ reduci. Et nihilominus tã officialis q eũdẽ capi & detineri fecerit q̃ is ad cui' petitiõn capt' fuerit in .xxv. lib. ꝑ quolibet puniat'

Quod cõtra exbãnimẽta snĩas uel ꝓcessus nõ possit opponi exceptio nõ soluti salarii. Ca XXXV.

CONTRA exbannimẽtũ snĩam uel ꝓcessũ nõ possit opponi exceptio nõ soluti salarii siue gabellæ camerario cõis Spol'. siue in capsa gabellæ si in ipso exbanimẽto snĩa uel ꝓcessu fiat mẽtio q̃uo salariũ sit solutũ, & talis exceptio nullaten' admittat', & hoc tantũmõ hẽat locũ in exbãnimẽtis sentẽtiis & ꝓcessib' a die apperturã p̃ntis statuti retrofactis, & nõ in posterũ faciẽdis qb' & cuilibet ipsorũ, & ẽt cuicũq; agẽti q̃libet possit opponere exceptionẽ nõ solutę gabellæ de re seu q̃titate ꝑ qua agit si gabella excedat q̃titatẽ .x. sol'. deñ uel ab inde supra. Quã ꝓbare possit opponẽs per apodissam camerarii cameræ gabellæ sigillatã sigillo dictæ cameræ cõtinẽtẽ qualr' dictus talis cõtra quem opposuit debitor sit gabellæ in q̃titate p̃dicta, & potestas & quilibet alius iudex talem cõtra quem fuerit opposita dicta exceptio, & nõ ꝓbata nõ audiat nisi dicta gabella soluta integre sub uirtute p̃stiti iuramenti quotiens cõtrafecerit in aliquo prædictorum.

De suspitione iudicum, Cap. XXXVI.

SI actor corã uno ex iudicib' ciuilib' Spoletanis ad ciuilia deputato querimoniã ꝓposuerit aut aliquẽ fecerit euocari reus possit simplicib' uerbis tã iudicẽ corã quo fuerit euocat' uel q̃rimonia facta corã ipo suspectũ dicere uel hẽre intra tertiã diẽ a die citatiõis de ipso factæ ꝑsonalr' uel ad domũ & aliũ nõ suspectũ die qua suspectauerit teneat' primũ eligere quem si actor uoluerit habere suspectũ possit ipse actor aliũ eligere corã quo si reus recusauerit causari resumat causam primus iudex non obstante quod a reo extiterit suspectatus, & idem obseruetur in notariis Spoletanis ad ciuilia deputatis qui suspectantur ad scribendum in causis.

De termino dando hæredi ad faciendū inuentariū. Cap. XXXVII.

CITATVS corā curia Spoletana si dixerit se uelle esse hæredē cū bñficio inuētarii cū cōtra eū tanq̄ hæredē agat̃ alicui⁹, pstito iuramēto per ipsum quod nullū de hæreditate pdicta fecerit inuentariū. Et a die aditionis hæreditatis nō sit duo℞ mensiū spatiū elapsum eidem assignet̃ terminus qndecim dierū ad faciēdū inuētariū supradictū, & a dicto termino. in antea uel al's in casibus pdictis ubi sibi nō debet termin⁹ ad cōficiēdū inuētariū assignari possit cōueniri, & cōtra eū pcedi tāq̄ cōtra hæredē exceptiōe uel allegatiōe inuētarii nō facti nō obstāte.

Quod fiat sūmariū ius pupillis hospitalibus & psonis Miserabilib⁹. Cap. XXXVIII.

HOSPITALIS noui de stella pcuratori & cuilibet p ipso agēti dñs Potestas ciuitatis Spoleti & quilibet ad iustitiā cōstitutus sūmariū ius reddat & faciat & tā mares q̄ fœminas qui tenerent̃ ad aliqua relicta uel legata ipsi hospitali, & occupatores quorūcunq̄ bono℞ relictorū, & quæ relinquent̃ in posterū seu alio titulo ptinētiū ipsi hospitali cogat & cōpellat sūmarie sine strepitu & figura iudicii & absq̄ aliquo pcessu ad dādū & soluēdū restituēdū & relaxandū libere hospitali pdicto ipsa legata & relicta & alia quacūq̄ bona ad ipsum ptinētiæ mobilia & imobilia cuiuscūq̄ cōditiōis existāt. Insuper de oībus & singulis bonis ipsius hospitalis legatis uenditis donatis uel alio iure siue titulo ipsi pertinētibus nō soluat̃ aliqua collecta uel gabella nec aliqs officialis cōis Spoleti cogat uel cōpellat realr̃ uel psonalr̃ aliquos laboratores coptimarios cōductores uel possessores ipsorū bonorū ad soluendū p ipsis aliquam collectā uel gabellā uel ad factionē aliquā p eisdē faciendū uinculo iuramenti & pœna. c c. libra℞ deñ quotiēs cōtrafecerit in aliquo pdictorū. Quæ oīa in oībus & per oīa in hospitale sanctæ Crucis quod hospitale cōis Spoleti ab oībus noīat̃ & nuncupat̃, & eius bonis ac illorū laboratoribus cōductoribus, coptimariis & possessoribus pcise locum habeant.

Quod fiat ius sūmariū pupillis orphanis & miserabilibus personis. Cap. XXXIX.

IN pupillorū orphanorū, hospitaliū, & quarūcūq̄ miserabiliū psonarū causis potestas & quilibet alius iudex positus ad ius reddendū pcedere possit & debeat summarie simplr̃ & de plano sine strepitu & figura iudicii ac sola facti ueritate inspecta, aliquo capl'o statutorū in cōtrariū nō obstante, & quæ sint taliusmodi personæ arbitrio iudicis corā quo cā hm̄ōi uerteret̃ declaret̃, & eius declarationi plena fides debeat adhiberi & demōstrari.

Quod habentibus bona accatastrata non soluentibus pro ipsis collectas non reddatur ius. Cap. XXXX.

HABENS bona accatastrata in cōi Spoleti, si de ipsis & pro ipsis nō soluerit datiuas & collectas & alias factiones nō fecerit quæ soluēdæ & faciēdæ sunt ipsi cōi, in ciuilib⁹ & criminalibus causis nullatenus audiat̃ & officialis qui cōtrafecerit audiēdo aliquē de pdictis, ex quo sibi cōstiterit dictas collectas uel factiones nō soluisse uel fecisse in centū lib deñ. uice qualibet cōdēnet̃, & qui patrociniū alicui præstiterit quod debita cōi collecta & cōsueta solui, non soluat in x. lib. deñ uice qualibet cōdemnet̃. Et quotiens esset cōtentio inter aliquos de solone collectæ uidelicet, quis ipsorū ipsam soluere teneat̃ quilibet collectam de qua erit questio camerario cōmunis persoluat, Quam demum restituat ei qui de iure soluere nō deberet, & aliam ad introitum cōmunis mittere teneatur.

De fideiussoribus indemnibus cōseruandis. Cap. XXXXI.

FIDEIVBENS uel se pro aliquo cōstituēs, uel pro aliqua persona se obligans uel qui fideiussit, uel se debitorē cōstituit uel se obligauit tēporibus retroactis si satisfecerit uel condemnatus fuerit uel aliter dicta de causa molestatus, uel petierit se liberari a dicta promissionē teneat̃ & debeat ille pro quo se obligauerit fideiussit uel se principalē cōstituit & eius hæredes ipsum talem se obligātem & ipsius hæredes conseruare indemnes, & etiam sine damno, & ab omni iudicio releuare & de dicta obligatione extrahere & liberare, & si ille qui se pro aliquo se obligauerit uel obligauerit, uel eius hæredes ipsa de causa fuerit citatus & modo aliquo molestatus ille pro quo se obligauit, uel ipsius hæredes debeat ipsum fideiussorem & suos hæredes defendere & defensionem in se suscipere sine aliqua requisitione: & super prædictis cōpellatur a iudice posito ad ius reddendū in ære & persona sūmarie & de plano sine strepitu & figura iudicii & sine solutione salarii, absq̄ libelli oblatione & ordine iuris seruato uel nō seruato, & de dānis quæ quis substineret occasione talis obligationis credat̃ & stet̃ iuramēto de nouo præstando talis obligati uel eius hæredis. Insuper quicūq̄ obligauit se p cōi Spoleti tanq̄

si tanq̄ fideiussor cõseruet̃ indẽnis per ipsum cõe siue fuerit sibi ꝓmissum de cõseruãdo indẽnẽ siue nõ & si appareret quod aliqs ut sindicus cõis ꝓmiserit aliquẽ indẽnẽ cõseruare a dicta obligatione & fideiussione siue appareat de mandato siue nõ habeat̃ perinde ac si fuisset ad illũ actũ specialr̃ cõstitutus & potestas uinculo iuramẽti & pœna centũ lib. deñ. prædicta oia & singula quandocũq; peteretur faciat integraliter obseruare & contenta in hoc capitulo locum habeant in præteritis præsentibus & futuris.

Quod nullus recipiat iura cessa ab aliquo forense. Cap. XLII.

NVLLVS de ciuitate uel comitatu Spoleti possit recipere iura & actiones alicuius debiti uel pecuniariæ quantitatis ab aliquo forense cõtra ciuem uel comitatensem Spoletanũ, & si cõtrafecerit talis cessio & iuriũ ac actionũ receptio ministerio pñtis statuti præsumat̃ dolosa fictitia & simulata, nõ obstante quod in ea fuerit appositũ iuramẽtũ quo nõ obstãte nõ ualeat nec teneat ipso iure, & amplius nullus officialis cõis Spoleti habẽti talia iura cessa ius reddat aliquod super ipsis. Quod si secus fecerit, quod factũ fuerit nullius roboris uel momenti sit & esse censeatur.

De salario percipiendo per Notarios de eorum scripturis, Cap. XLIII.

PRO scripturis & labore scripturarũ Notarii ciuitatis & comitatus Spoleti recipiant illud Salariũ quod est in eorũ matricula declaratũ, & nõ ultra ad pœnã centũ sol. deñ. In qua cõtrafaciens uice qualibet puniat̃, & de hoc stetur & credat̃ iuramento denunciantis & accusantis & habeat dimidiã partẽ banni, & si ꝓponeret̃ aliqua questio uel querimonia cõtra aliquẽ notariũ qui uellet excedere salariũ ordinatũ pro aliquibus scripturis quas fecisset Potestas teneat̃, & debeat uinculo iuramẽti & quilibet eius iudex audire benigne talẽ cõquerentẽ & salariũ cõgruũ declarare cũ cõsilio capitaneoꝝ iudicũ seu collegii de Spoleto, & cogere ipsum notariũ ad restituendũ ipsam scripturã pro dicto salario declarato.

Quod protocolla Notariorum præmortuoꝝ comittantur alicui Notario in matricula Notariorum scripto. Cap. XLIIII.

PROTOCOLLA Notarioꝝ ꝑmortuoꝝ cõmittant̃ alicui fideli & legali Notario ciuitatis & comitatus Spoleti in matricula Notarioꝝ scripto cũ cõsilio capitaneoꝝ iudicum & notarioꝝ dictæ ciuitatis si defunctus alicui nõ delegasset ꝓtocolla ꝑdicta, quæ possit in ultima uoluntate cuicũq; notario descripto in dicta matricula relinquere & legare, & notarius qui esset ipeditus scribere sua ꝓtocolla possit ẽt alii notario in ipsa matricula posito delegare. Notarius uero cui cõcessa fuerint dicta ꝓtocolla ex ipsis possit instrm̃ extrahere in formã publicã. & nullus alius Notarius possit de ꝓtocollis ꝑdictis tam ꝑmortuoꝝ q̄ uiuentium extrahere aliquod publicũ instrm̃ nisi facta sibi cõmissiõe ꝑdicta, & cũ authoritate iudicis cõpetẽtis ad pœnã uigintiquinq; lib. deñ. quotiẽs cõtrafecerit, nisi notarius qui scripserit ꝓtocollũ esset absens a ciuitate & comitatu Spoleti quo casu possit exhinde extrahere instrm̃ iudicis tñ authoritate. Si uero in ꝓtocollis notarioꝝ ꝑmortuoꝝ nõ esset locus appositus, ubi instrm̃ uel ꝓtocollũ factũ fuisset uel stipulatũ uel in publicatione nõ apposuisset nomẽ patris uel se nõ noiasset de ciuitate uel districtu Spoleti uel in fine seu principio libri taliũ ꝓtocolloꝝ nõ apposuisset publicũ sua manu uel reperirẽt̃ aliquæ schedulæ sua ꝓpria manu scriptæ in ipsis libris imissæ in qbus uel ipsaꝝ aliqua essent ãni Dñi testes & dies. Si tales schedulæ & libri nõ publicati approbabũt̃ per Capitaneos iudicũ & notarioꝝ esto quod alr̃ nõ sint publicatæ & publicati, Det̃ dictis ꝓtocollis & scripturis oĩbus & singulis plena fides, & ipsis stet̃ ac si essent publica & legitima instrumẽta, & ꝓcessus iam facti pendẽtes & qui fierent in posterũ uigore taliũ ꝓtocolloꝝ uel scripturarũ ualeat & teneant dictis defectibus uel ipsorũ aliquo nõ obstãtibꝰ Et ꝑdicta oia & singula locũ habeãt in pñtibus ꝑteritis & futuris. Teneant̃ aũt notarii ciuitatis & comitatus Spoleti & ipsorũ quilibet uinculo iuramẽti & pœna uiginti quinq; lib deñ. quotiẽs contrafecerint ante q̄ stipulent̃ cõtractus uel rogati sint de aliquo instrumẽto ipsum in substantia scribere secundũ uolũtatẽ cõtrahentiũ & postea ipsis cõtrahẽtibus legere & uulgarizare ad ipsoꝝ intelligentiã seriose & in ꝓtocollis apponãt nomen loci ubi talis cõtractus uel instrm̃ fuerit celebratus uel celebratũ, & ex quo inceperit mittere aliquod ꝓtocollũ ad quaternũ statim uel in fine ꝓtocolli uel saltẽ in fine quaterni publicationẽ faciat sua manu in eodẽ ponẽdo nomen suũ ꝓprium & eius patris & quomodo est de ciuitate Spoleti uel comitatu, ad hoc ut in posterum de persona conficientis instrumentum non ualeat exhitari.

De facientibus debitũ extra diſtrictũ Spoleti ex quo dánificet̃ Aliqs Spoletanus. Cap. X L V.

QVI cunq; fecerit aliquod debitũ in aliquibus locis ſiue loco extra diſtrictũ uel comitatũ Spoleti cuius occaſione aliquis ciuis uel comitatenſis Spoletanus dãnũ aliquod pateretur & appareat quod ille qui debitũ tale cõtraxerit nõ poſſit ſe tueri exceptione debita quo minus teneatur ad dictũ debitũ. Cogat̃ per poteſtatẽ ciuitatis & comitatus Spoleti realr̃ & perſonalr̃ ad emendationẽ dicti damni faciendam damnum paſſo ſummarie de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii.

Quod cõtractus factus per detentũ in carceribus nõ ualeat. Cap. XLVI.

DETENTVS in cõpedibus uel carceribus uel al's in palatio alicuius officialis cõis Spoleti nõ poſſit facere aliquẽ cõtractũ obligationis uel liberationis cũ aliquo niſi fieret corã poteſtate uel iudice appellationũ uel eorũ mandato corã uno ex officialibus ipſorũ, Et ſi aliter fieret nõ ualeat ipſo iure nec ex eo reddatur alicui ius per aliquẽ officialẽ cõmunis Spoleti. Et hoc locum habeat in præteritis præſentibus & futuris.

De promiſſione facienda præſtatoribus Ronzinorum & de æſtimatione ipſorum. Cap. XLVII.

VOLENS locare equos mulos uel Ronzenos ad uecturã teneat̃ & debeat ipſos equos mulos & Ronzenos & eorũ quẽlibet facere æſtimati per æſtimatores ponẽdos per Dños Priores populi intra menſem poſt introitũ poteſtatis ad pœnã .x. lib. deñ. pro quolibet contrafaciente & ꝓ quolibet equo Ronzeno & mulo qui nõ eſſet dicto tempore æſtimatus. Et de tali æſtimatione manu Notarii cameræ debeat apparere. Et nihiloſominus ducẽs dictum equum Ronzenũ uel mulũ nõ æſtimatũ ſi caſus eueniret mortis deteriorationis uel periculi ſeu leſionis dicti æqui Ronzeni uel muli ad æſtimationẽ aliquã perſoluendã ſeu faciendã nullatenus teneat̃ nõ obſtante aliquo inſtrumẽto ſub quacũq; forma uerboꝝ facto de dicto equo Ronzeno uel mulo & occaſione alicuius ipſoꝝ locatori, & poteſtas in principio ſui regiminis hoc capitulũ faciat publice banniri per ciuitatẽ Spoleti, & dñi Priores populi qui tunc erunt in officio eligãt duos æſtimatores intra quindecim dies poſt introitũ dñi poteſtatis & faciant electionẽ dictoꝝ æſtimatorũ. Inſuper ſi aliqua ꝓmiſſio alicuius quantitatis facta fuerit uel fieret in futurũ inter aliquos de Spoleto occaſione uecture alicuius beſtiæ ſub quacũq; forma uerborũ appareret mutui depoſiti, emptionis uel alterius cuiuſcũq; cõditionis inſtrumentũ, Si de tali ꝓmiſſione nõ fuerit mota queſtio intra annum a die ꝓmiſſionis cõputandũ teneatur & debeat dñs Poteſtas ad reqſitionẽ cuiuſcũq; petẽtis facere talẽ ꝓmiſſionẽ caſſari & irritari. Et nihilominus authoritate pñtis ſtatuti caſſa ſit & irrita & nullius ualoris efficaciæ uel momenti & ad ꝓbandũ dictã ꝓmiſſionẽ factã occaſione uecturæ ſufficiat ſi ꝓbet̃ quod ille cui facta fuit ꝓmiſſio tũc temporis haberet Ronzenũ ad uecturã uel die ꝓcedenti uel præcedẽtibus intra quindecim dies. Et quicũq; pro aliqua beſtia quã dat ad uecturã reciperet aliquã ꝓmiſſionẽ ſub aliqua fictione uel aliqua forma uerborũ q̃ locationis & cõductionis dictæ beſtiæ uel ꝓ ipſa beſtia reciperet ultra quinq; ſol. ꝓ qualibet die in decẽ lib. deñ. uice qualibet cõdẽnet̃, & de ſimulatione & fictione dicti cõtractus ſtetur ꝓbationi ꝓdictæ. Si uero dicta beſtia fuerit eodẽ mõ quo ſupra dicit̃ æſtimata, mortua deteriorata uel alio periculo perdita culpa accipientis tũc dñs poteſtas talẽ accipiẽtẽ beſtiã ad uecturã cõpellat ſatisfacere cõductori de ipſa æſtimatiõe & uectura intra decẽ dies ad petitionẽ locatoris ꝓdicti ſũmarie & de plano ſine ſtrepitu & figura idicii.

De relictis ad pias cãs, eccl'iæ ſanctæ Mariæ per Notarios aſſignãdis. Cap. X L VIII.

RELICTA omnia & ſingula legata in opere & pro opere beatæ Mariæ Virginis Maioris eccleſiæ Spoletanæ facta & quæ fient in poſterũ quilibet Notarius ciuis & comitatẽſis Spoleti teneat̃ & debeat pœna .x. lib. deñ. ꝓ quolibet & qualibet uice intra octo dies poſt mortem teſtatoris imediate ſequẽtes operariis dictæ eccleſiæ aſſignare. Et dñs Poteſtas uinculo iuramenti, & ad petitionẽ operarioꝝ dictæ eccleſiæ uel alterius ipſorũ cogat & cõſtringat realr̃ & perſonalr̃ hæredes & bonoꝝ poſſeſſores defuncti ad ſoluẽdũ & ſolui faciẽdũ ꝓdicta relicta & legata dictis operariis ꝓ opere & in opere dictæ eccleſiæ ſine ſtrepitu & figura iudicii, & abſq; ſalarii ſolutione & litis cõteſtatione. Et ſi ꝓdicti hæredes fuerint minores decẽ & octo annis cogant̃ tutores uel curatores eorũ & in bonis ipſoꝝ minorũ fiat executio ad uolũtatẽ dictorũ operariorũ, Et idẽ teneat̃ facere & obſeruare dictus dñs Poteſtas in quibuſcũq; aliis legatis & relictis factis ad pias cauſas ad petitionẽ & requiſitionẽ cuiuſcũq; petentis.

Quod quicũq;

Quod quicũq; hab:t arborẽ uel sepẽ pendentem supra possessionem alicuius debeat eleuare. Cap. XLVIIII.

ARBOREM uel sepẽ quæ penderet supra possessionẽ alicuius ille cuius fuerit dicta arbor. uel sepis teneat̃ eleuare ad petitionẽ illius supra cuius possessionẽ penderet intra quindecim dies postq̃ fuerit requisitus tantũ quantũ penderet de ipsa arbore uel sepe supra possessionẽ ꝑdictã: quod si nõ fecerit puniat̃ per notariũ dãnoꝝ datorũ in centũ sol. deñ. Et nihilominus ille cuius fuerit dicta possessio ubi supra pẽderet, ipsam sepẽ & arborẽ possit incidere & eleuare tantũ quãtũ supra eius possessionẽ pendeat, ut est dictũ sine aliqua pœna, & idẽ intelligat̃ de sepibus & arboribus pendentibus supra uias publicas uel uicinales, quæ impedimẽtũ aliquod præstarent transeuntibus per easdem, & officialis super damnis datis prædicta faciat per quemlibet obseruari pœna decem librarum deñ.

De nunciatione noui operis. Cap. L.

SI nunciatum fuerit alicui nouum opus nõ obstante nunciatione prædicta sit licitũ in opere ꝓcedere & edificare datis primo fideiussionibus, uel fideiussione per illũ cui fuerit nunciatũ de opere destruẽdo si ꝓbatũ fuerit iniuste edificasse, quas fideiussiões uel fideiussionẽ quilibet posit⁹ ad ius reddẽdũ teneat̃ intra tertiã diẽ postq̃ petitũ fuerit recipere, & ipsis receptis licentiã edificãdi cõcedere postulanti. Qui uero nunciauerit alicui nouũ opus iniuste. uel qui iniuste appareret edificasse in decẽ lib. deñ. ꝓ quolibet cõdẽnet̃. Et nihilomin⁹ quod iniuste edificauerit destruat, & in statum pristinum reducat & ponat.

Quãr cõsors possit murare in muro cõi, & domus cõis claudatur inter eos. Cap. LI.

LICEAT cuilibet habenti murũ cõem, siue parietẽ absq; licẽtia alicuius eius cõsortis murare, & edificare in ipso muro & pariete & postq̃ sic edificauerit, uel murauerit si eius consors, uel cõsocius uellet ponere in ipso muro uel pariete aliquod edificiũ, uel imittere ligna, uel aliã utilitatẽ hẽre teneat̃ & debeat prius expẽsas restituere cũ effectu alteri cõsorti, qui murari, & edificari fecerit dictũ murũ. uidelicet partẽ sibi cõtingẽtẽ secũdũ declarationẽ, & æstimationẽ factã tẽpore facti muri seu alteri⁹ edificii, uel postea faciendã ad ipsius murãtis, uel edificantis petitionẽ per aliquẽ magistrũ uel partiseriũ, uel aliã idoneã ꝑsonã ponẽdã arbitrio dñi Potestatis, uel alterius officialis cõis Spoleti, & facta dicta æstimatiõe soluat cõsorti, uel cõsorcio partẽ expensarũ sibi cõtingentẽ de dictis expensis ubi esset in actu habẽdi aliquã utilitatem de ipso muro & edificio facto intra terminũ assignatũ ad faciendũ satisfactionẽ ꝑdictã. Alias si nõ esset in actu percipiendi aliquã utilitatẽ de dicto muro & edificio teneat̃, & debeat dare bonam, & idoneã fideiussionẽ per publicũ instrm̃ de restituẽdo illi, qui fieri fecit dictũ murũ ptẽ expensarũ in ipso muro sibi cõtingentẽ qñcũq; uoluerit super ipso muro edificiũ aliquod facere uel ligna imittere uel aliã utilitatẽ habere ꝓ rata parte tantũ quã ingõmorare uellet, uel ex ea aliquã utilitatẽ percipere secũdũ quod caperet ꝓ rata æstimationis ꝑdictæ ꝓ qua tantũ satisfacere teneat̃ Quod si dictã cautionẽ, uel satisfactionẽ utrũq; in suo casu intra terminum ad hoc sibi statutũ per aliquẽ ex officialib⁹ cõis Spoleti facere recusaret in uiginti quinq; lib. deñ. cõdemnet̃. Et nihilomin⁹ faciat quod tenet̃. Insuper in ipso muro cõi nullus faciat fenestram nec rupturã, nisi de uoluntate sui cõsortis, per quam ledat̃ pars muri cõsortis ꝑdicti ad pœnã supradictam. Vbi uero inter domos uicinoꝝ uel cõsortiũ nõ esset paries uel clusimen tenat̃, & debeat potestas, & quilibet officialis cõis Spoleti, qui super hoc extiterit requisit⁹ ad petitionẽ alicui⁹ cõsortis seu uicini cogere. & cõstringere dictos uicinos & cõsortes de plano, & de facto sũmarie ad faciendũ expensis cõibus dictum clusimen tam de assibus, q̃ etiam de muro put expediens fuerit, & pœna cuilibet cõtrafacienti usq; in q̃titatẽ. x. lib. deñ. quam de facto sine ꝓcessu, & ꝓlatione sñiæ possit a cõtrafaciente exigere, & ad manus camerarii cõis faciat puenire.

Quod uenditor teneat̃ rem uenditam emptori defendere. Cap. LII.

VENDITOR quilibet teneat̃ & debeat oĩbus suis sumptibus & expensis qñcũq; moueret̃ questio alicui emptori de re empta, dictam rem uenditam eidem emptori defendere statim post factam notificatiõnem de dicta lite & cõtrouersia quæ moueret̃, & potestas tenat̃ emptori ut indemnis cõseruetur fauorem iuridicũ exhibere, & pacta qucũq; inita inter emptorem, & uenditorem super defensione rei uenditæ faciat summarie, & sine strepitu & figura iudicii inuiolabiliter obseruari.

In quo casu condemnatus in persona uel membro possit appellare si non comparuerit primo. Cap. LIII.

CONDEMNATVS in persona uel mutilatione membrorũ pure uel sub conditione a Potestate, iudice maleficiorũ uel alio officiale alicuius castri districtus Spoleti non possit seu sibi liceat appellare seu de nullitate agere a dicta cõdemnatione uel banno cõtra ipsum lato nisi primo se p̃sentauerit, & cõstrinserit corã iudice appellationũ, & cõstrictus steterit in eo loco, in quo ipsi iudici placuerit ad hoc ut si in causa appellationis succũbat secundũ formã dictæ sententiæ a qua appellauerit fieri possit executio cõtra ipsum. Qui uero cõdemnatus fuerit in aliqua pecuniarũ q̃titate si cõtumax fuerit corã officiale qui ipsum cõdemnauit Et fideiussores nõ dederit corã ipso tempore quo se excusauit a processu cuius uigore extitit cõdẽnatus appellare nõ possit a dicta cõdẽnatione nec de nullitate agere nisi primo q̃titatẽ in ipsa cõdẽnatione cõtentã, & quartũ plus dederit ipsi iudici appellationũ p̃ cõi recipiẽti & stipulãti fideiussoresq; idoneos de soluendo si in ipsa causa succubuerit, quod si in aliquo prædictorum iudex appellationum non seruata forma prædicta appellationem receperit, uel super ea processerit, in quingentis lib. deñ. uice qualibet condemnetur.

Quod iudex appellationum debeat sententias Criminales ferre in consilio populi. Cap. LIIII.

IVDEX appellationũ quascunq; sententias Criminales super p̃cessibus de quibus cognouerit per appellationẽ uel al's principal'r ubi per formã statuti quod de ipsis possit cognoscere permitteret quoquomodo teneat & debeat ferre in palatio populi antedicti pœna uigintiquinq; lib. deñ. in quibus quotiens cõtrafecerit sindicatus tempore cõdẽnet. & sñiam quã al'r tulerit absolutoria annullatoria uel reuocatoria alicuius cõdemnationis a qua esset appellatũ uel super p̃cessu super quo cognouisset non ualeat neq; teneat ipso iure,

De responsione non facienda appellanti. Cap. XV.

POSITVS ad ius reddendũ quicũq; sit in ciuitate comitatu uel districtu Spoleti nõ possit nec debeat respondere appellanti a p̃cessibus ipsius uel sñia dicendo quod nõ credit appellãtem grauasse uel grauatum esse uel quod sit paratus reuocare uel similia uerba dicendo, sed quomodolibet appellãtem coram capitaneo uel iudice appellationum dimittat prosequi libere causam suam. Qui uero contrafecerit respondens, ut supra prædicitur appellanti in decem lib. uice qualibet condemnetur.

Quod si per Capitaneũ seu iudicẽ appellationũ cassaretur aliqua sententia Criminalis propter acta non scripta manu Notarii competẽtis, puniat infrascripta pœna qui condemnationem protulit. Cap. LVI.

SI PER Dñm Capitaneũ uel iudicẽ appellationũ infringeret aliqua sñia Criminalis uel cassaret uel annullaret ex eo quod prima acta ipsius causæ fuissent scripta per aliũ Notarium quã per Notariũ dñi Potestatis uel officialis qui sñiam tulerit. Ipsæ qui tulit sñiam, & notarius scribens ipsa acta teneatur quãtitatẽ cõdẽnationis illius camerario cõis soluere integre cũ effectu. In qua q̃titate per ipsum iudicẽ appellationis in ea sñia in qua dicta occasione cassaretur annullaretur uel infringeret cõdẽnatio absq; alio p̃cessu exinde faciẽdo cõdemnetur.

Quod quilibet coniunctus possit appellare pro coniuncto, detento uel absente, uel aliter impedito. Cap. LVII.

CONIVNCTVS alicui coacto & detento, absenti uel aliter legitime impedito usq; in tertiũ gradum cõsanguinitatis uel primũ affinitatis inclusiue possit, & sibi liceat pro tali sibi cõiuncto si in ciuilibus uel Criminalis quomodolibet grauaret in eo casu, in quo ipsi prin-

cipali

cipali liceret appellare & de nullitate agere atq; reclamare, & quicquid fecerit super ipsa appellatione, & nullitatis petitione ualeat & teneat, ac si per ipsum attinentē ut supra coactum, detentum absentē uel al'r legitime impeditum factū foret, dummodo ad omnia & singula talis coniunctus appellans uel de nullitate agens teneatur ad quæ teneretur ille pro quo appellat uigore alicuius capituli statuti.

Quod nullus officialis possit impedire officiū iudicis appellationū. Cap. LVIII.

NON debeat impedire seu aliquał'r perturbare aliquis officialis ciuitatis Spoleti uel eius comitatus officiū iudicis appellationū. Sed statuta loquentia de suo officio, & ad officiū dicti iudicis spectantia teneatur & debeat obseruare sub uirtute præstiti iuramēti & pœna centum lib. deñ. in quibus quotiens contrafecerit condemnetur.

Quod Baiuli debeāt deponere pignora qñ uadūt per comitatum. Cap. LVIIII.

BAIVLI & famuli officialium seu alter eorū qñ uadunt per comitatū mandato alicuius officialis pignora quæ acceperint alicui deponant penes ꝓximū conuicinum illius cuius sunt pignora accepta, Et nō recipiant aliud rōne ipsorū pignorū uel itineris seu pignorationis a sindico uel alio præter quā ab eo cuius sunt dicta pignora, in casu in quo teneatur Baiulo soluere secundū formā statutorū. Saluo ꝙ si acciperent pignora pro aliqua tenuta in seruitiū cōis Spoleti non dimittant penes ꝓximū uicinū, Sed ipsa pignora die qua redeunt ad ciuitatem camerario cōmunis assignent uel illi pro quo ipsa pignora acceperunt ad pœnam decem lib. deñ. pro quolibet & uice qualibet in qua extiterit contrafactum.

De cōfessionibus & ꝓmissionibus factis ui uel metu de dotibus Mulierū. Cap. LX.

QVIA non decet ea quæ ui uel metu sunt facta debere subsistere, ideo est ꝓuisum quod omnes & singulæ ꝓmissiones cōfessiones & ultimæ uolūtates dotiū alicuius mulieris quæ factæ apparerēt ui uel metu alicuius ꝓmittentis cōfitētis uel in ultima uoluntate legantis dotē aliquā sint irritæ nullæ atq; cassæ & nullius efficaciæ uel momenti, & quod sint huiusmodi ꝓbari possit & debeat per publicā uoce & famam maioris partis hoīum contratæ unde sunt ipsi cōtrahentes uel testantes si alia ꝓbatio legitima nō adesset, & talis ꝓbatio pro legitima habeatur. Et hoc locum habeat in præteritis præsentibus & futuris.

Quod nulla Mulier dotata a Patre Matre auo &c. Non succedat ab intestato dotanti superstite Masculo. Cap. LXI.

NVLLA Mulier dotata a Patre Matre Auo uel Auia seu Fratre uel quocūq; alio possit succedere ab intestato dotanti superstite dotāti Masculo in eodē gradu seu aliquo masculo qui pariter ad successionem ueniret ab intestato prædicto dotanti.

Forma quał'r ꝓcedat' in causis appellationū tam añ sñiam quā post. Cap. LXII.

SANCIMVS ac præsenti lege municipali perpetuo ualitura quod quilibet appellans ab aliquo grauamine interlocutoria uel præcepto ante sententiæ tempus uel post & quocunq; alio actu ꝑter quā a mera diffinitiua sñia in iudicio uel extra in criminali causa uel ciuili, a quibuscunq; potestatibus officialibus cōmunitatibus uel aliis iurisditionē uel notionē habentibus uel prætendētibus seu, a iudicibus & officialibus Rectoris prouinciæ tam generalibus quā præsidalibus uel arbitris & arbitratoribus, & de nullitate agens uel petens reductionē ad arbitriū boni uiri aut restitutionem in integrū coram rectore uel suis iudicibus seu ad eos uel eorum curiam infra octo dies a die interpositæ appellatiōis uel factæ cōtraditionis, aut petitæ reductionis ad arbitriū boni uiri uel restitutionis in integrū cōputandos appellationē & cām ipsam ꝓsequi teneatur faciendo citari partē appellatā quod in termino citationis debeat comparere &

in dicto termino & infra dictū terminum ipſe appellans ſeu de nullitate agens ſe debeat p̄ſentare. In cauſis uero appellationum ſeu ꝓuocationū ſeu nullitatū aut reductionū ad boni uiri arbitriū & reſtitutiōis in integrū a diffinitiua ſententia ad rectorē ſeu ſuā curiā deuolutis ſeu quomodolibet interiectis appellās & cām agens infra uiginti dies cōtinuos a die appellationis interpoſite cōtinue cōputādos appellationis & nullitatis cām ꝓſequi teneat̃ faciēdo citari aduerſarium ſiue partem & ſe in dicto citationis termino uel in ipſum terminū p̄ſentando. In oibus aūt appellationibus & cauſis ſupradictis poſſit ꝓcedi abſq; libello litis cōteſtatione iuramēto de calūnia ex aliis ſolēnitatibus & ordinibus iudicioꝝ & ſubſtātialibus: ſed ſolū facta p̄ſentatione ubi opus eſt legitiment̃ perſonæ, & deinde terminus det̃ decē dierū uel maior uel minor arbitrio iudicis utriq; parti ad iuſtificādū & impugnādū & ꝓbādū tam per teſtes ꝗ per inſtrumenta uel per quēcūq; aliū modū qui eis cōpeteret de iure & habendū ꝓbatū & elapſo dicto termino detur terminus ad accipiēdū copiā de ꝓductis & ꝓductis & ꝓbatis ſi qua ꝓducta ſiue ꝓbata ſint. Et ad opponēdū & ꝓbandū & ꝓbatū habendum cōtra ea utriq; parti, quo termino elapſo det̃ terminus utriq; parti ad allegandū & demū eo elapſo iudex cām ꝗto citius pōt per ſententiā debeat terminare. Hoc tñ pro expeditione & abbreuiatione litiū uolumus & ordinamus quod in oibus cauſis ſupradictis appellans de nullitate agens & petens reductionē ad arbitriū boni uiri ſeu reſtitutionē in integrū aduerſario cōparente uel nō cōparente ſic ſe habeat diligenter quod infra tēpora fatalia inferius deſignanda cām per ſententiā faciat terminare, uidelicet ſi cauſa eſt ciuilis ab interlocutoria uel ab alio grauamine uel actu quam a diffinitiua ſentētia infra duos menſes ſi eſt ciuilis & a diffinitiua infra tres. Si uero cā criminalis fuerit & ab interlocutoria ſiue diffinitiua infra menſem ſi grauamen fuerit illatū uel ſnīa lata in loco ubi rectoris curia reſidet. Et ſi in alio loco cauſa infra duos menſes debeat expediri quæ tēpora fatalia incipiant a die appellationis uel querelæ nullitatis ſiue petitionis reductionis ad arbitriū boni uiri uel petitionis reſtitutionis in integrū & dictis temporibus fatalibus elapſis cauſa intelligatur omnino deſerta ēt ſine alia ꝓnuntiatione, iudex tamen poſſit ab inde in poſterum ꝓnuntiare & declarare deſertam & cōdēnare deſerentē in expēſis. hoc addito ad p̄dicta quod quilibet appellans cauſam iniquitatis & nullitatis in appellatione ſua deducere & intentare poſſit & debeat, ac ēt teneat̃, & quod ſimul & ſemel agitari debeat utriuſq; iudiciū & per iudicē terminari. Et ēt ſimul cū appellatione & nullitate poſſit intētari & deduci reſtitutio in integrū & petitio reductionis ad arbitriū boni uiri ubi cōpetit aduerſus actū, a quo appellat̃ uel reſtitutio in integrū uel reductio ad arbitriū boni uiri petit̃ & ſinguli termini qui per noſtras ſanctiones in appellationū cauſis exiſtūt ordinati quantū ad eaꝝ ꝓgreſſum ſiue quantū ad eorū finē ſiue quo ad modū & ordinē ꝓcedēdi in cauſis nullitatū & reductionū ad arbitriū boni uiri & reſtitutionis in integrū ſint & eſſe intelligant̃ ſilr̃ cōſtituti, ita quod eis elapſis agendi de nullitate & ois reclamationis ꝓuocationis & reductionis ad arbitriū boni uiri & reſtitutionis in integrū & appellandi aditus ſit & eſſe debeat p̄ſentis ſtatuti authoritate præcluſus & per hoc ſtatutū quo ad principiū ſeu tempus dicendi nullū uel petēdi reſtitutionē in integrū uel reductionem ad arbitriū boni uiri uolumus p̄iudiciū generari, nec aliquid innouari.

Qualiter reſtitui poſſint dotes, & perſolui legata. Cap. LXIII.

QVOD in omnibus & ſingulis caſibus reſtitutionū dotiū, Et in quibus peteret̃ reſtitutio alicuius dotis reſtituendæ & ſolutionis legatoꝝ, codicilloꝝ, & ultimaꝝ uolūtatū. illi qui dictas dotes & eaꝝ reſtitutiones ſeu legata & ultimas uolūtates peterent teneantur & debeant recipere in ſolutū de bonis & rebus eoꝝ cōtra quos huius reſtitutio & ſolutio peteret̃ de ipſoꝝ poſſeſſionibus eiſdē accataſtratis in cataſtris cōis Spoleti ſcilicet de poſſeſſiōibus quas elegerit ille qui ſoluere teneret̃ tantū quātū aſcendit ſeu aſcēderet ipſa dos uel pars dotis quæ reſtitui peteret̃ legatū codicillū ſeu ultima uolūtas teſtantis ſecundū eſtimationē repertā in libro & cataſtro illius qui ad hanc dotē obligatus eſſet ſeu dicta legata & codicillos reliquiſſet & ipſas res pro eſtimatis recipere uſq; ad quantitatē cōcurrentē cū dote uel parte dotis petēda uel legato & codicillis p̄dictis. Et quod poteſtas & quilibet officialis dicti cōis debenti hāc dotem, & relicta reſtituere uel eoꝝ hæredes p̄textu alicuius inſtrumenti dotalis uigore cuius pecunia deberet̃ nō poſſit nec debeat cogere uel cogi facere ad ſoluendū pecuniaꝝ quantitatem in

huiuſmodi

huiuſmodi inſtrumēto cōtentā, niſi dūtaxat ad ſoluēdū & reſtituendū eā in bonis & reb⁹ imo bilibus allibratis ipſis debitoribus in cataſtro cōis Spoleti ſecūdū æſtimationē rectam repertā in dicto cataſtro pro æſtimatione uſq; in q̄titatē cōcurrentē cū quātitate cōtēta in dicto inſtrumento uel ea ſeu eius parte quæ reſtitui ſeu ſolui peteret̄ & al̄r petentes nō audiant̄ nec intelligant̄ ullo mō ſub pœna & ad pœnā quingentarū lib deñ. eis uel alteri eorū cōtrafacienti auferenda per eoꝝ ſindicatores & quilibet ualeat eſſe accuſator & habeat tertiam partē dicti banni aliquibus generalibus uel ſpecialibus in cōtrariū loquētibus nō obſtantibus, & p̄dicta locū habeant in p̄teritis p̄ſtibus & futuris. Saluo ꝙ p̄dicta locū nō ſibi uendicēt in his quibus eſſet lata ſententia, & in his in quibus fuiſſet cā iam deciſa ſuper huiuſmodi reſtitutionibus & ſolutionibus faciendis.

Notarii Rogati de aliquibus teſtamentis ſeu codicillis, in quibus pro cōmuni aliqd contineat̄ debeant ꝑducere & dimittere coram prioribus. Cap. LXIIII.

PROVIDERVNT inſup & ordinauerūt & reformauerūt ꝙ oēs & ſinguli notarii qui rogati fuerint ſcribere ſeu ſcripſerint aliqua teſtamēta, codicillos, uel ultimas uolūtates in qbus cōtineat̄ ꝙ aliq̄ pſona legauerit ſeu dimiſerit aliqd dari uel fieri cōi Spoleti, in qbus cōtinerent̄ aliqua legata facta dicto cōi, ꝙ dicti Notarii, uel eorū ſucceſſores, uel habentes libros & rogationes dictoꝝ Notariorū, teneant̄, & debeant dicta teſtamēta, codicillos, & ultimas uoluntates relicta & legata apportare, ꝑducere & dimittere, uel apportari ꝑduci & dimitti facere corā Prioribus populi infra menſem a die bannimēti p̄ſentis ordinamēti, & apportātes, ꝑducētes, & dimittētes huiuſmodi teſtamēta relicta, codicillos, & libros, in quibus p̄dicta cōtinēt̄ habeant & habere debeant quatuor denarios pro qualibet libra eorū quæ cōtinent̄ in dictis teſtamētis, codicillis & legatis, & in caſu p̄dicto Priores populi qui ꝑ tempore fuerint abſq; tribus officialibus de bullecta teneant̄ eadē die qua fuerint apportati facere tali apportanti apodiſſam ſub pœna decē lib. deñ. pro quolibet, & camerarius cōis teneat̄ ſoluere habita dicta bullecta ſub dicta pœna, & ſi dicti Notarii, & ſucceſſores eoꝝ uel poſſeſſores dictorū libroꝝ negligentes fuerint quominus apportēt ꝑducant & dimittant per ſe uel aliū intra dictū tēpus cuilibet cōtrafacienti centum libr. deñ. per dñm Poteſtatē auferant̄, cuius pœnæ medietas ſit ipſo facto ipſius poteſtatis, alia uero cōi Spoleti applicet̄, & ꝙ dictus poteſtas ſuper hiis habeat plenū, & liberū arbitriū inueſtigādi, inquirēdi, & ueritatē perquirēdi, & cōtrafaciētes puniendi de facto pœna prædicta, & ꝙ de hiis, quæ pro executione prædictorum fecerit ſindicari nō poſſit aliquo in contrarium loquente non obſtante.

Quod fidei cōmiſſarii in teſtamentis, uel codicillis nō poſſint ſatisfacere legata niſi ſint præſentes filii uel fratres carnales teſtantium. Cap. LXV.

CVM multi fidei cōmiſſarii electi fuerint in teſtamentis uel codicillis ad exequenda multa legata relicta per uarios, & diuerſos teſtatores, ex quibus legantibus remanſerūt filii, fratres, & aliæ cōiunctæ perſonæ dictiq; fidei cōmiſſarii plurimū retardent intentiones dictoꝝ teſtantiū exequi & eas facere & adimplere omittunt & ſic uolūtates dictorū teſtantiū minime adimplent̄, ꝙ multū iura aborrent prædicti dñi ſtatutarii ideo ꝓuiderunt, ordinauerūt, & reformauerunt ꝙ in ſatisfactionibus dictorū legatoꝝ debeant eſſe p̄ſentes filii uel fratres carnales dictorū teſtantiū ſi fuerint in ætate legitima, alias alii proximiores in gradu, ſi prædicti etiā in ætate legitima fuerint. & ꝙ dicti fidei cōmiſſarii ad dicta relicta ſoluēda requirere debeant prædictos ſcilicet filios uel fratres in ætate legitima exiſtentes uel alios proximiores in gradu dictis fratribus uel filiis in ætate legitima nō exiſtentibus ut dictū eſt, & eis nō requiſitis, uel altero eorū ut ſupra ſpecificatū eſt ipſa relicta ſoluere nō poſſint, nec debeant ullo mō ſub pœna centū librarū deñ. & hoc ordinamentū uolumus habere pleniſſimā firmitatē, nō obſtante aliquo alio ſpeciali, uel generali in cōtrariū loquēte. Si uero cōtigerit fidei cōmiſſarios relictos in aliqua ultima uolūtate mori, uel mortuos eſſe in totum, uel in partē ꝙ tunc loco deficientium Priores populi, qui pro tempore fuerint teneant̄ & debeant alios loco deficientium eligere, & tales ſic electi authoritate præſentis capituli habeant illam authoritatem, quam habebant illi

mortui in totum uel in partē in tali ultima uolūtate, & in casu uel casibus p̄dictis ante electio nē factā ut dictū est nō possit aliquid solui. Quod si secus fieret uideat de suo ꝓprio erogasse.

De preciis accipiendis per Notarios de testamentis. Cap. LXVI.

ITEM cum multa testamēta fuerint facta maxime his tēporibus per cines, & comitatenses Spoletanos, & alias personas ꝓ quibus nisi limitarent quātitates accipiēdæ per notarios de p̄dictis illi ad quos spectarēt dicta testamenta nimiū grauarent expensis, prouiderūt & reformauerūt ꝙ pro quolibet testamēto, & restitutione testamēti in publicā formam ascendeñ ad sūmā mille librarū deñ. & ab inde supra per notarios ipsa cōficientes, & scribētes uel eorū successores, uel librorū possessores, uel alias personas ex dicta causa accipere debeant duos florenos tantū. A mille libris deñ, infra usq; ad quingentas, tres libras deñ tantū. A quingētis libris infra usq; ad ducentas libras, triginta solidos. A ducētis libris uero infra uiginti solidos, & nō ultra ullo mō. Quæ quidē testamenta per dictos Notarios, uel illos qui dicta testamēta haberent a notariorū p̄mortuorū hæredibus petētibus ad quos spectāt intra quindecim dies a die petitionis factæ restitui in publicā formā debeant facta tantū solutione p̄dicta uel ipsius cōsignatione idonea sub pœna centū lib deñ. ꝓ quolibet cōtrafaciēte in quolibet casuū p̄dictorū auferenda per potestatē dictæ ciuitatis, uel alterū eius officialē, & quilibet ualeat esse accusator & habeat medietatē banni, nō obstante aliqua lege uel statuto dicti cōis ꝓ p̄dictis maius salariū cōcedente uel al'r loquēte in p̄dictis. Quæ quidē testamēta scripturæ ultimarū uolūtatū, & oīa ꝓtocolla notarioꝝ p̄mortuoꝝ uel qui morirent in futurū authoritate p̄ntis cap'li publicāda & transcribenda sint cōmissa, & ꝓ cōmissis habeant notario cui succederent dicta ꝓtocolla ex testamento uel ab intestato, uel iure legati facti per talē Notariū p̄mortuū, uel qui moriretur, & si p̄dictus qui dicto Notario p̄mortuo, uel qui moriret successisset uel succederet nō esset Notarius, & cōscriptus in notarioꝝ matricula ꝙ tūc talia ꝓtocolla intelligant cōmissa publicanda & transcribenda, & ꝓ cōmissis habeant uni ex notariis in dicta matricula conscriptis, quē hæres, uel hæredes dicti Notarii p̄mortui, uel qui moriret elegerit uel tradere uoluerit publicanda & transcribenda cuius salarii supradicti medietas sit dictorū hæredū Notarii p̄mortui, & alia medietas transcribētis, & publicantis notarii, quæ quidē ꝓtocolla dicti hæredes, & quælibet persona penes quā essent teneant tradere dicto Notario sic electo ut possit ea publicare intra supradictū tempus sub pœna p̄dicta. Possit aūt quilibet Notarius ciuis Spoletinus trāscribere & publicare modo & ordine supradictis.

Quod Notarius scribat cōtractū anteq̄ se de ipso roget. Cap. LXVII.

ORDINAVERVNT & statuerunt ꝙ quilibet Notarius ciuitatis comitatus & districtus Spoleti teneat & debeat omnē cōtractū, omnēq; dispositionē tā inter uiuos celebratam, q̄ ultimarū uolūtatū primitus, & anteq̄ dispositionē uel cōtractū roget, scribere saltē in quodā libro siue bastardello suarū rogationū intitulato & ponere substātialia talis dispositionis. siue contractus, siquis contra fecerit puniat in decē libris denarioꝝ de facto per potestatē auferēdis, & quilibet ualeat esse accusator, & habeat medietatem banni.

Quod relicta & donationes factæ alicui collegio seu cōuenticulæ secularium non ualeant. Cap. LXVIII.

CVM omnis cōgregatio collegiū hominū quorūcūq; & cōuēticula nisi a iure fuerit approbata sit inlicitū & inlicita reputāda. Igitur p̄dicti unanimiter statuentes nemine discordāte ordinauerunt ꝙ si aliquid esset a sex mensibus citra quocūq; relicti titulo translatum uel relinqueret, uel donaret, uel trāsferret quomodolibet in futurū a cētū solidis supra uel rei, siue rerū ualentium a centū solidis supra alicui cōgregationi, collegio uel cōuenticulæ quorūcūq; hominū laicorū quæ cōgregatio, collegiū, siue cōuenticula a iure nō esset approbata ꝙ tale relictum legatū, siue donatio uel ex quocūq; titulo translatio nō ualeat ipso iure, & nullus iudex uel positus ad ius reddendū p̄dictos de dicta cōgregatione, collegio uel conuenticula uel eoꝝ

sindicos uel

ſindicos uel ꝓcuratores uel aliquē p̄dictoꝝ, uel eorū nomine audiat, uel ius reddat in p̄dictis
uel aliquo p̄dictoꝝ, ſed dicta relicta, & res donatæ, uel quocūq; titulo in dictā cōgregationem
collegiū uel cōuenticulā tranſlata deueniant ad ueniētes ab inteſtato p̄dictis relinquētibus do
nantibus uel trāſmittētibus in p̄dicta collegia, & cōgregationes uel cōuenticulas ſupradictas,
& ſi ad eludendā hanc ꝓuiſionē ſalubrē p̄dicti de dictis cōgregationibus collegiis, & cōuēticu
lis eorū ſindici, uel ꝓcuratores, uel aliquis eorū noīe facerent aliquē uel aliquos euocare extra
curiā cōis Spoleti ꝓ relictis donationibus, uel rebus, quæ quocūq; titulo dicerent̄ trāſlatæ in cō
gregationes collegiū, uel cōuenticulas antedictas ꝙ cogant̄ p̄dicti de dictis cōgregatiōibꝰ col-
legiis uel cōuenticulis per poteſtatē, & eius officiales, qui a quocunq; ſuper hoc fuerint requiſiti
realiter & perſonal̄r renunciare citationibus antedictis, ita & tal̄r cū effectu ꝙ dicti citati extra
curiā dicti cōis nullatenus moleſtent̄, & nihilominus pœnā centū lib. de facto auferat ſupra-
dictis cōgregationibus, collegiis, ſiue cōuenticulis ſupradictis ſub pœna. cc. lib. deñ. Auferen-
darū a poteſtate ſi in p̄dictis fuerit negligēs uel remiſſus.

De ſcripturis Notarioꝝ p̄mortuorū bancæ ſiue cauſarū ciuiliū. Cap. LXVIIII.

CVM in ſcripturis ſiue abbreuiaturis tam actorū ꝙ ēt alioꝝ rogitoꝝ Notariorū p̄mortuo-
rū multa ſubſtātialia deficiant, & maxime in citationibus & cōtumaciis, & quia ſecūdū
cōſuetudinē dum qs cōtumax eſt corā curia ꝓ cōtumacia in citatione ſiue ante citationē ponit̄
& poni cōſueuit hac littera. uidelicet ꝯ ordinauerunt ꝙ talibus ſcripturis deficientibus ſub-
ſtantialitatibꝰ huiuſmodi, & cōtumaciis cū dicto ꝯ repertis tñ ſolēnitatibꝰ factis, & ſcriptis
plenaria fides adhibeat̄ aliquibus ſolēnitatibus huiuſmodi, & aliis deficientibus non obſtan
tibus & ualeant, & teneant pleno iure.

Qualiter ciues debentes aliquid habere a forenſibus, & hominibus caſtrorum noſtro-
rum poſſint ipſos cōſtringi facere. Cap. LXX.

QVONIAM in qualibet magna & bona ciuitate de cōſuetudine habet̄ ꝙ ciues ipſius
in iuſtitia confoueantur, quod dignum cenſet̄, & cōgruū, & ꝙ qñ ciues ipſi a forēſibꝰ
necnō ab hoibꝰ caſtroꝝ ciuitatis eiuſdē pecuniaꝝ ꝙtitates, & alias certas, res recipere tenent̄,
& ꝓpter ferocitatē & aſperitatē taliū hoium dictoꝝ caſtroꝝ qñ cōtra eos ageret̄ ꝓ dicto debi-
to nō poſſit capi tenuta de bonis eoꝝ, & ſi caperet̄ nulla tali creditori reſultaret utilitas, & ēt
ꝓpter eoꝝ acerbā, & prauā ſeueritatē nō curāt ſi fiāt de hmōi debitis cōtra eos ꝓceſſus. Ideo ſta
tuerūt & ordinauerūt ꝙ ad petitionē ciuis cuiuſlibet Spoletani dictos tales forēſes, nec nō di-
ctos tales uel talē de caſtro ſeu caſtris qbuſlibet de Spoleto, qui qūolibet obligati eēnt uel eſſet
dicto tali ciui Spoletano uel eius hæredibꝰ dn̄s Poteſtas Spoletanus & qlibet alius ad ius red
dendū poſitus ſub uirtute p̄ſtiti iuramēti, & pœna ducētaꝝ libraꝝ deñ teneat̄ & debeat cogere
& cōſtringere in pſona & rebꝰ ꝓut dicto tali creditori, uel eius hæredibꝰ melius uidebit̄, & pla
cebit ſūmarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii abſq; libelli oblatione litis cōteſtatione
ſalarii ſoſone, & oī alia iuris ſolēnitate & ſubſtātialitate obmiſſis ad id obſeruādū & faciendū
quod tenent̄, uel obligati eſſent uel tenet̄ uel obligatus eēt hmōi debitor ſeu debitores obliga
ti per ſe, uel ſpecial̄r per ſindicū dictoꝝ caſtroꝝ uel caſtri, ſeu uniuerſitatis ipſoꝝ dūmō de de-
bitis hmōi cōſtet per publicum inſtrumentum uel alias legitime, & facto legitimo proceſſu cō-
tra talem uel tales debitores.

De modo procedendi contra hæredes defuncti pro debito. Cap. LXXI.

SI QVIS aſſerens ſe eſſe creditorē alicuius defunctæ pſonæ uel cōtra hæredē alicuius age
re uoluerit ad ſibi debitū ꝓcedat hoc ordine uidelicet ꝙ mādato iudicis de cā cognoſcentis
faciat per bannitorē cōis Spoleti ad domū olim habitationis talis defunctæ pſonæ ſi fuerit in
ciuitate ſono tubæ p̄miſſo publice, & alta uoce citari hæredes dictæ talis defunctæ pſonæ, & ſi
quis uelit ꝓ hæredibus rn̄dere ꝙ ad petitionē talis citari faciētis cōpareat corā iudice intra ter-
minū triū dierū tūc ꝓxime futuroꝝ ad rn̄dendū de iure actori p̄dicto. Si uero in comitatu fiat
citatio per baiulū uel bannitorē ſine tuba. Quā citationē dictus baiulus, uel bannitor notificet
ſindico dicti loci ſi adeſſet uel uicinis citati pſonal̄r uel domi habitatiōis, & ſi aliqs in dicto ter
mino nō cōparuerit mō p̄dicto accuſata cōtumacia per actorē fiat citatio per nuncium cōis de
ſaltem duobus uſq; in tertiū gradū cōſanguineis talis defunctæ perſonæ pſonal̄r, uel domi eo
rū ſolitæ habitationis ꝙ intra terminū triū dierū tūc ꝓxime futuroꝝ cōpareāt coram iudice ad
rn̄dēdū de iure tali actori ſi ipſi cōſanguinei ſua crediderint intereſſe. Si aūt neſciret̄ aliqs ſic cō

ſanguineus talis defunctæ perſonæ de cuius ſciẽtia uel ignorantia ſtetur iuramẽto actoris ſibi delato per iudicẽ tũc fiat dicta citatio eodẽ mõ quo prima Quibus pactis, & nemine legitime cõparante, & cõtumacia incuſata fiat proclama per ꝑconẽ cõis ante ſolitũ banchũ iuris ſono tubæ præmiſſo ſi eſt aliqua perſona, quæ uelit eſſe hæres uel rñdere ꝓ hærede talis perſonæ defunctæ uel defendere bona olim ſua intra terminũ triũ dierũ cõpareat corã iudice ad rñdendũ tali actori de iure, & dicto termino elapſo, & nemine cõparẽte legitime, & cõtumacia incuſata ad petitionẽ actoris intra decẽ dies utiles ſubſequẽtes iudex exhibita petitione per actorẽ inſcriptis, uel uerbo in actis redacta ꝓcedat ad imiſſionẽ in poſſeſſionẽ ex primo decreto bonorum olim dictæ perſonæ defunctæ ꝓ quãtitate ſeu re petita, ſi egerit perſonali dupli mobiliũ, & tripli immobiliũ ꝑſtito iuramẽto ꝙ nõ animo calũniæ petit, & in ꝓnũciatione dictæ tenutæ uniꝰ menſis terminus aſſignet̃ dicto hæredi, uel hæredibus ẽt abſentibꝰ, & ignotis abſq; aliqua alia citatione facienda ad recolligendũ ipſam tenutã, & ſi aliqs intra terminũ dicti mẽſis cõparuerit, & idonee actori ſatiſdederit de iudicio ſiſti, & iudicatũ ſoluẽdo, & eidẽ refecerit oẽs expẽſas in dicta cã factas dictã tenutã recuperet, & ex integro in dicta cã ꝓcedat̃ remanẽte peremptoria citatione uigore cuius data fuit tenuta in eo ſtatu quo erat die factæ citationis. Si uero aliqs in dicto termino unius menſis legitime ut ſupra dictũ eſt nõ cõparuerit, & actor fidẽ fecerit iudici de debito per publicũ inſtrm̃, uel per teſtes (quã quidẽ iudex ſũmarie, & de plano recipiat abſq; aliqua citatione) tũc ꝓcedat̃ ad petitionẽ actoris ad uẽditorẽ dictæ tenutæ ꝑmiſſis tribus bandimẽtis diuerſis diebꝰ factis de ipſa tenuta. In quibus terminis plus offerẽti uendat̃ ſi offeret̃ quod iuſtũ ꝑtiũ uidebit̃ iudici, & ſi uendi nõ poterit in dictis terminis creditori in ſolutũ det̃ pro quãtitate debiti, & tertio pluri ꝓ expenſis ſecũdũ æſtimationẽ faciendã de dicta tenuta cũ iuramẽto per duos ex cõuicinis rei ſtabilis, ſeu immobilis, & ſi fuerit mobilis per duos bonos homines electos per iudicẽ Quæ æſtimatio in actis cauſæ inſerat̃. Si uero creditor de debito fidẽ nõ fecerit ſupradictã tũc det̃ terminus decem dierũ elapſo mẽſe ad recolligẽdũ tenutam mõ ſupradicto. Quo termino elapſo ꝓcedat̃ ut ſuperius cõtinet̃. Quæ tenuta in utroq; caſu nõ niſi ſemel poſſit recuperari niſi cã cognita & diffinita in fauorem rei. Si uero egerit reali in caplo ſtatuti poſito ſub Rubrica qualr ꝓcedat̃ cõtra reũ cõtumacẽ per omnia ꝓcedatur.

Qualiter omnia bona Mulieris tempore cõtracti matrimonii intelligantur data in dotem ſi dos ſpecificata non fuerit. Cap. LXXII.

ITEM ſtatuimus & ordinamus ꝙ ſi dos mulieris uiro dotatæ determinata nõ eſſet ꝙ præſentis legis fictiõe intelligantur omnia bona & iura ipſius Mulieris quæ tẽpore cõtracti matrimonii ipſa haberet eſſe data in eius dotem & de ipſis bonis iudicetur tanꝗ de uera & ſpecifica dote nulla facta extrinſeca probatione.

Qualr tutores teneant̃ reddere rationẽ adminiſtrationis, & reliqua. Cap. LXXIII.

ITEM affectantes ꝙ iura ciuilia quæ in fauorẽ pupilloꝝ, & minorũ quoꝝ tutores retroactis tẽporibus extitiſſent augmentent̃. Statuerũt ꝙ oẽs & ſinguli, qui tutores retroactis tẽporibꝰ extitiſſent, & eoꝝ & cuilibet ipſorũ hæredes teneant̃, & debeãt ad petitionẽ eoꝝ q fuiſſent minores, & in pupillari ætate cõſtituti, & cuiuſlibet ipſorũ, ſeu eorum & cuiuſlibet eoꝝ hæredũ de geſtis, & adminiſtratis per ipſos tutores uel eoꝝ aliquẽ ipſis dudũ pupillis, & eoꝝ & cuiuſlibet ipſoꝝ hæredibꝰ plenariã reddere rõnẽ, & reliqua ipſis quoꝝ tutores fuerũt, & hæredibꝰ ipſoꝝ, & cuiuſlibet eoꝝ reſtituere, & ſi qua bona ſtabilia tũc ipſoꝝ pupilloꝝ, uel alteriꝰ eoꝝ dicti tutores, uel alter ipſoꝝ uel hæredes eoꝝ occupaſſent & occupata tenerẽt quæ reperirent̃ in inuẽtario facto per tutores ipſos de bonis ipſoꝝ pupilloꝝ, uel alicuiꝰ eorũ uolumus ꝙ ipſa bona ſtabilia reuertant̃ ad ipſos tũc pupillos & hæredes eorũ quo inuẽtario uiſo per officialẽ cõis Spoleti corã quo ageret̃ nõ uitiato nec ſuſpecto dicti officiales, & quilibet ipſoꝝ dẽt, & dare teneãtur ipſis tũc pupillis & hæredibus ipſoꝝ licẽtiã intrãdi tenutã & poſſeſſionẽ bonoꝝ ꝑdictorũ & ipſi tutores, & quilibet eoꝝ, & hæredes ipſorũ ꝑſonalr cogant̃ ad renũciandũ ipſis bonis ſic occupatis, & ꝑdicta fiãt & executioni mãdent̃ ſũmarie & de plano per ipſos officiales, & quẽlibet eorũ corã quo ageret̃ ſine libelli oblatiõe, litis cõteſtatiõe, & oĩ iuris ſolẽnitate, & ordine omiſſis & dicti officiales teneantur prædicta omnia obſeruare ſub uirtute præſtiti iuramenti, & pœna. L. lib. denariorum &c.

FINIT LIBER TERTIVS.

INCIPIT LIBER QVARTVS EXTRAORDINARIORVM

Expeditis iurisditionalium. Criminaliũ. ac Ciuiliũ materiis cum multa supersint extra illas quæ aliqua indigent decisione, & ꝓpterea cum plura sint negotia quam uocabula merito sub extraordinariorum nomine hæc pertractari conueniunt.

De pretiis rerum pro tempore ordinandis. Cap. I.

CVM ex uarietate temporũ pretia quoq; rerum uarientur, & ꝓpterea certa meta de pretiis in perpetuum ualitura tradi nequaquã possit statuerunt & ordinauerunt ꝙ dñi Priores qui pro tẽpore erunt de mense Martii & Aprilis teneant & debeant uinculo pstiti iuramenti ante coadunationem secũdi consilii uocari facere omnes capitaneos artiũ & illis cõgregatis Saltem in numero duarũ partiũ de tribus una cum Dño uicepotestate & aduocato cõmunis per eosdẽ. D. Priores uicepotestatem. Aduocatum, & Capitaneos prædictos debeat fieri taxatio & ordo de preciis soluẽdis, Cuiusq; rei aut artis seu artificii etiã quod esset artificiũ tale quod non haberet Capitaneos, seu etiã quod haberet sed nõ essent in dicta cõgregatione præsentes. Et ordinamentum & taxatio per eos ut supra facienda legi debeat in Primo cõsilio per eosdem. D. Priores faciendo post dictũ ordinamentũ, & quicquid per dictũ cõsilium reprobatũ nõ fuerit, ualeat & ualere intelligatur ac obseruari debeat per annũ tunc proxime sequuturũ, a die bannimenti desuper faciendi, & quod quilibet postea teneatur & debeat secundũ prædictã taxationẽ uendere & emere, ac operas locare & conducere sub pœna. x. lib. deñ. Cameræ apostolicæ ꝓ dimidia & pro alia dimidia executori applicanda & sufficiat in præmissis testimonium unius testis cum iuramento.

Quod quilibet teneat ad solõnẽ gabellæ cõtenta in ordinibus gabellæ. Cap. II.

GABELLAM contentam in ordinibus gabellæ cõmunis Spoleti quilibet soluere teneatur integraľr & sine aliqua diminutione & ad solõnẽ ipsius quilibet reaľr & personaľr possit cogi per duanerios & quemlibet officialẽ gabellæ qui de prædictis extiterit requisitus & questiones gabellæ de plano debeant diffiniri sine strepitu & figura iudicii sũmarie & de facto infra tres dies infra quẽ terminũ cogatur etiã ad soluendũ, Cæterũ uerba in instrumẽtis & ordinibus gabellæ cõtenta nõ possit intelligi uel interpretari nisi ad litterã sicut iacent, & nulla copia ipsorũ dari debeat nec a ꝓcessibus factis & faciendis occasione gabellæ appellari, nec de nullitate opponi agendo uel excipiẽdo directe uel indirecte aliquo quæsito colore. Et quilibet officialis teneatur ipsa ordinamẽta & instrumẽta emptionis gabellę obseruare sub pœna. xxv. lib. deñ. & instrumenta emptionũ, & uenditionũ factarũ de dicta gabella ualeant pleno iure, Disponentes & declarantes Insuper ꝙ cum de datione uel promissione dotium gabella in ordinibus contenta solui debeat ꝙ de quietationibus postea emanantibus de receptione dotium nulla alia soluatur gabella.

De ponderibus & mensuris. Cap. III.

MENSVRAS & pondera infrascripta iudex gabellæ cõis Spoleti, qui pro tempore fuerit teneat & debeat pœna. xxv. lib. deñ. & uinculo iuramenti habere & tenere, ac ipsas habeat & cõtinuo retineat in camera gabellæ dicti cõis & expensis cõis Spoleti, uidelicet Cuppam mediã cuppam, quartũ mediũ quartũ Cuppas ferratas ex parte superiori, Caldarellũ, &

recentarium, bruccam, mediam, & quartam bruccam. Pitittum, mediũ. pitittum, & fulgettam, Marcos, & pesones monetarum iustos & sigillatos sigillo cõis Spoleti, & inde debeant descendere oẽs mensuræ bladi & uini sigillatæ cũ dicto sigillo. Nec nõ pesones monetarũ, & etiã põdera macellariorũ & aliorũ qui mensurauerint uel ponderauerint aliquid cã uendẽdi nisi cum mensura iusta & sigillata soluat uice qualibet x lib. deñ. & quilibet possit cõtrafacientẽ accusare & denunciare & habeat dimidiã partẽ pœnæ & sibi cũ uno teste credat᷑, & nullus possit habere aliquẽ pesonẽ siue pondus monetarũ nisi sit adiustatũ cũ pondere, siue pesone cameræ prædictæ & nõ debeat habere aliquis nisi unũ pondus siue pesonẽ tantũ. Insuper quilibet pro quibuscũq; pretiis & derratis bestiarũ uel aliarũ rerũ florenũ, & alias monetas recipere ad dictũ pondus siue pesonẽ & pro illa q̃titate & ualore, qua & quo datur & recipit᷑ a camera cõis sub pœna centũ sol. deñ. p quolibet. & quilibet possit accusare & habeat dimidiã partẽ pœnæ Item q bilances pondera, & mensuræ artificum ciuitatis & comitatus Spoleti debeant adiustari per iudicẽ gabellæ, & postea sigillari per positũ per officialẽ p̃dictũ ad prædicta pondera mẽsuras & bilances sigillandũ & postea dictis bilancib⁹, mẽsuris & ponderibus adiustatis ut prædicit᷑ & sigillatis sigillo Sanctæ matris Ecclesiæ, & cõis Spoleti, Nullus officialis possit uel ualeat pro prædictis ponderibus bilancib⁹ & mẽsuris uel occasione eorũ sigillatis aliqualr molestari. Idẽ ẽt uolumus obseruari in quocũq; artifice uendente uel emente aliquid ad pondus uel mensurã, & q officialis gabellæ p̃dictus teneat᷑ & debeat singulis sex mensibus reuidere dictas bilances pondera & mensuras & readiustari facere si fuerint minus iusta, Et idem ẽt intelligatur in passibus & mensuris mercatorũ & ubi dictus officialis fuerit negligens quilibet officialis possit cognoscere pcedere & punire. Item q in ciuitate Spoleti sint & habeant᷑ duæ stateræ cũ duobus marchis æquales & æqualibus cũ quibus uel altera ipsarũ debeant ponderari oẽs res de quibus solita est solui gabella pro pondere stateræ. Quarum una cum uno ex dictis marchis sit & esse debeat cõtinue in camera cõmunis Spoleti penes camerariũ cõmunis qui pro tẽpore fuerit & altera statera cũ altero ex dictis marchis sit & esse debeat penes emptorẽ dictæ gabellæ qui fuerit p tẽpore. Et q iudex gabellæ teneat᷑ & debeat singulis sex mensibus ipsas stateras cũ dictis marchis reuidere, & eas cũ eisdẽ adequare cũ pondere & eas cũ eisdem saggiare & de eisdẽ saggium & sciagumũ facere & q in dicta camera semper sint & esse debeant quatuor pondera diuersa cũ quibus possint adæquari dictæ stateræ & cũ eis ponderari uidelicet quartũ Centinariũ, mediũ Centinariũ unũ centinariũ, & duo Centinaria. Et ẽt statuimus q Camerarius cõis teneat᷑ & debeat hẽre duo pondera floreni põderis de argento sigillo Sanctæ matris ecclesiæ quorũ unũ det & tradat emptori floreni & reliquũ remaneat in camera cõis p̃dicti. Item statuimus q cuilibet ementi crocũ siue Zaffaramen in ciuitate prædicta liceat ipsum Zaffaramen ponderare sua statera, uel suis bilancib⁹ iustis & adæquatis & cũ suis marchis iustis & adequatis requisita presentia seu licentia emptoris gabellæ Zaffaraminis, & q de dicto zaffaramine empto de quãtitate & pondere ipsius credat᷑ & stetur per emptorẽ dictæ gabellæ scripturæ talis ementis cũ iuramẽto de nouo p̃stando, & q emptor dictæ gabellæ debeat exigere gabellam sibi debitã ab emptore seu emptoribus dicti Zaffaraminis & secũdũ dictũ iuramentum præstandũ. Saluo q nullus officialis forensis cuiuscũq; conditionis existat audeat uel p̃sumat ponderare in ciuitate Spoleti eius comitatu fortia & districtu Zaffaramen seu crocũ pœna. x. lib. deñ. pro quolibet & qualibet uice.

De modo mensurandi bladum cum mensuris iustis & sigillatis & q retinens ipsas debeat retinere iustas & sigillatas. Cap. IIII.

OMNES & singuli qui tenent cuppã, mediã cuppã uel aliã mensuram ad mensurandũ granũ, hordeũ, fabã, uel aliud genus bladi, seu leguminis habeãt & retineant ipsas & quãlibet ipsarũ ad mensurã nouam & nõ aliã bonas iustas & sigillatas sigillo cõis Spoleti, nec nõ solito mõ ferratas & tam emptores, quam uenditores teneantur emere & uendere ad mensurã nouam ad rasoriã tractam omne genus bladi uel leguminis quod mensuraret᷑ ad aliquã ex dictis mensuris, Et quicũq; mensurauerit aliquod genus bladi uel leguminis debeat mẽsurare ad rasoriam tractã. Qui uero cõtrafecerit in præmissis, uel aliquo p̃missorũ in centũ solidos deñ. uice qualibet cõdemnet᷑, & ipsum possit quilibet accusare, cui solum credatur cum uno teste &

habeat

mensuræ ad culmum nõ excedant pondus quatuor librarum, ut supra sub pœna centum sol. pro quolibet & qualibet uice qua cõtrauenisse reperietur pro tertia parte accusatori, seu denunciatori, tertia executori, & pro alia tertia cõi ati Spoleti applicanda. Teneatur autem quilibet Molitor ad petitionem, cuiuslibet petentis molere frumentum seu legumen & illud restituere infra quinq; dies in farina. Et φ postφ cum battitoria reaptauerint molam molitores prius teneantur eorum ꝓprium frumentum molere. antequã alienũ immittant, & in molendino nõ possint retinere pullos, columbos, porcum, uel scrofam, nec aliqs in die dominico molere possit sub dicta pœna centum sol. ut supra accusatori, seu denunciatori executori & cõitati applicanda pro qualibet uice & quolibet casuum prædictorum. Insuper credi debeat de frumẽti portatione, reportatione mensura, molitura & de eo quod minus fuerit reportatum domino frumenti, seu cernitrici dictæ farinæ ac in præmissis possit quilibet talem molitorem contrafacientẽ denunciare & accusare & habeat tertiam partẽ pœnæ in his quæ ponderatori pars aliqua applicata nõ fuerit & sibi credat cum iuramento & uno teste & .D. Potestas prædictus & quilibet alius ad iustitiam ministrandã positus seu constitutus possit super prædictis omnibus & singulis cognoscere & punire de plano sine strepitu & figura iudicii, de facto & sine aliquo processu & condemnatione facienda.

Quod molitoribus non detur Potestaria. Cap. VII.

POTESTARIAE officium molitorum nulli concedatur, nec ad ipsam potestariam aliquis in posterum eligatur quoniam prædictum officium ad noxiam tendit potius φ ad bonum. Et si in posterum fieret aliqua electio de aliquo ad ipsam potestariam non ualeat ullo iure, nec teneatur molitoribus aliquis obedire in aliquo. Et si talis electus acceptaret dictum officium in .xxv. lib. deñ condemnetur.

De pretio quod recipere debent molentes oliuas & φ molere debeant ad petitionẽ cuiuslibet postulantis. Cap. VIII.

OLIVARVM retinentes molendinum in ciuitate Spoleti, & qui alias solitus est a duobus annis citra oliuas molere pulpam & ossa oliuarum & oleum ex ipsis extrahere & elicere bene sollicite & pura fide oĩbus ipsius edificiis, fusculis, sumptibus & expensis & ad comprimendum pulpas oliuarum habeant & retineant stangam quinq; pedum ad pedem perticæ longam, & ad deprimendũ ossa stangam septem pedum ad pedem dictæ perticæ & paruulos fusculos ut hactenus est seruatum, & cum dictis stanghis pulpam & ossa debito modo premãt & ipsum totum oleum detractum ex pulpa & ossibus prædictis restituant ei a quo perceperant oliuas & pro suo labore possint recipere usq; in quindecim deñ pro qualibet cuppa oliuarum & non ultra & qui contrafecerit in aliquo prædictorum in .x. lib. deñ. uice qualibet condemnetur & quilibet possit talem cõtrafacientem accusare & sibi cum uno teste credatur & habeat dimidiam partem pœnæ & Potestas teneatur ad pœnam .xxv. lib. deñ. & uinculo iuramenti ad petitionem cuiuslibet petentis cogere realiter & personaliter tales retinentes molendina oliuarum & consuetos molere oliuas & quemlibet ipsorum ad faciendũ supra contenta, & pœnam a contrafacientibus exigat de facto & sũmarie absq; aliquo processu exinde faciendo.

Quod Ars Pannorum nouorum & ueterum sit una. Cap. VIIII.

ARS Mercatorum Pannorum nouorum & ueterum sit una, & pro una & de una arte ipsi mercatores habeantur & sint & habeant tantum duos capitaneos & nõ plures & ad prædicta implendum & obseruandum cogi possint per. D. Potestatem, Priores populi & alios officiales ciuitatis Spoleti.

Quod quilibet uendens uinum ad minutum ipsum uendat cum mensuris iustis & sigillatis sigillo cõmunis Spoleti. Cap. X.

VINVM uendens quilibet ad minutum in ciuitate circuitu & comitatu Spoleti teneatur habere & tenere mensuras sigillatas sigillo cõmunis Spoleti adæquatas cum mensuris

cameræ gabellæ cõmunis Spoleti, easq; habeat & retineat in propatulum ut uideri possint nec debeant aquam cum uino quod uendit miscere & teneatur habere & retinere pitittum mediũ pitittum, & fulgettam sigillatas ut præmittitur, qui uero in prædictis uel aliquo prædictorum contrafecerit in centum sol. deñ uice qualibet condemnetur & contrafacientem possit quilibet accusare & habeat dimidiam partem pœnæ & sibi cum iuramento & uno teste credatur & eius nomen in secreto teneatur &. D. Potestas ad pœnã. xxv. lib. & uinculo prestiti iuramenti teneatur mittere ad inquirendum & perscrutandum per aliquem ex suis officialibus & contrauenientes pdictis punire, de qua cõtrauẽtione, & inuentione stet relationi & iuramẽto dicti officialis.

De scrutinio faciendo per militem potestatis de retinentibus bilances & alia pondera minus iusta. Cap. XI.

MILES seu socius. D. Potestatis qui pro tempore erit teneatur & debeat semel ad minus in ebdomada per ciuitatem & burgos Spoleti ire exquirere & uidere bilances & pondera si sint iusta & inquisitionem facere contra omnes & singulos macellarios & alios uendentes carnes cuiuscunq; generis & speciei, lardonem & alia uictualia & quãcunq; aliam rem quæ ad pondus uenditur si in prædictis uel aliquo prædictorum faciunt aliquid cõtra formam alicuius capituli statutorum. Et quem inuenerit contrafacientem pœna in statuto contenta uice qualibet condemnet. Insuper perquirat & inuestigationem faciat dñs miles saltem semel in ebdomada ut superius est expressum, q̃ uendentes aliquid ad põdus ut superius est expressum habeant & retineãt bilances suspensas uel in manibus qñ cum ipsis aliquid ponderatur, ita altas a banca uel alia re ubi prope distent per unum palmum, nec aliquam cordulam, seu aliud ligatũ habeant uel ponant ex parte bilancis qua ponunt pondera, sed sint ipsæ bilances liberæ ad currendum a qualibet parte ponderis & rei ponderatæ, & qui inuentus fuerit cõtrafacere in dicta pœna uice qualibet puniatur & ad faciendum prædicta teneatur miles prædictus uinculo iuramenti & pœna. xxv. lib. deñ, in quibus quotiens negligens fuerit condemnetur.

Quod nullus officialis cõis Spoleti audeat uel præsumat præcipere alicui de comitatu q̃ apportet ligna uel similia. Cap. XII.

NVLLVS officialis forensis uel terrigena ciuitatis Spoleti, nec aliquis familiaris ipsius audeat præcipere uel rogare aliquem de circuitu seu comitatu Spoleti q̃ apportet uel deferat ei ligna uel paleas, fenum, nec aliud quicq̃ sine iusto pretio uel mercede, nec uadat ad aliquem locum ad comedendum uel bibendum expensis alicuius ciuis, seu comitatensis Spoleti. Qui tñ contrafecerit tam præcipiens q̃ deferri faciens sibi ligna & prædictas alias res, q̃ etiam comedens uel bibens uel ipsa deferens & dans comedere uel bibere extra formam prædictam in. xxv. lib. deñ. pro quolibet & qualibet uice condemnetur.

Quod Lastræ scandulæ, tectum uel lignamen pendens supra casalenum, uel rem alterius non præiudicent dño dictæ rei. Cap. XIII.

LASTRAE scandulæ siue lignamen protensum supra tectum, casalenũ, uel rem alterius non preiudicent illi super cuius rem sunt protensa, immo officialis super uiis teneatur ipsa ad requisitionẽ petẽtis facere remoueri nisi de iure uel ex pscriptione. xl. annorũ quis habuisset, & hoc locũ habeat in pñtibus pteritis & futuris. Insuper in plateis, uiis turribus casalenis & senaitis cõmunibus alia q̃ centẽnaria pscriptio nõ decurrat. Et nihilominꝰ in casibus in qbus dictæ res ptensæ supra rẽ alterius de iure phiberi nõ possint. Nõ ppterea dñs rei suæ impediat in suo edificare ẽt subtus dicta pgrundia, & alias res uicini ptensas supra rẽ ipsius edificare uolẽtis, sed ei liceat in oẽm euẽtũ id facere ẽt iuxta & ppe murũ uicini nullo spatio derelicto.

Quod quicunq; habet murum proprium iuxta domum sui conuicini ipsum aptet, ita q̃ damnum non inferat suo conuicino. Cap. XIIII.

MVRVM proprium quicunq; habuerit iuxta domum sui conuicini teneatur & debeat si appareret dictũ murũ ruinam minari facere dictum murum aptari ad requisitionem dicti

i require infra cap. 78. sub hac lra et signo. C.

sui conuicini ita & taliter q̄ dicto suo conuicino, seu alteri nullum possit damnum inferre. Et si aqua per ipsum murum flueret in domum dicti sui cõuicini faciat & curet ita q̄ ulterius dicto modo nõ fluat, nec damnũ, seu nocumẽtũ domui cõuicini inferat, Cæterũ officialis cõis Spoleti super uiis uirtute sibi præstiti iuramenti & pœna .xxv. lib. deñ. ad requisitionem cuiuslibet petentis cogat realiter & personalr̃ dñm dicti muri ad faciẽdũ ipsum actari ut superius est expressum. Vlterius si sint plures hæbentes aliquam mansionem, seu claustrum cõmune si illa uel illud sit diuisibile, & cõmodam recipiat diuisionem & ꝓpterea diuisa uel diuisum sit teneatur & obligatus sit consors ad instantiam cõsortis petentis facere & construere intermediũ & contribuere ad expensas faciendi dictum intermedium pro rata sua & cogi debeat extraiudicialiter & de facto per. D. Potestatem.

Quod cõe Spoleti debeat defendere bona locata per ipsum cõe. Cap. XV.

SI cõmune Spoleti uel eius sindicus locauerit ad coptimum alicui seu aliquibus de bonis rebus uel possessionibus cõis uel alterius teneatur dictũ cõe rem sibi locatã ab omnibus persona & collegio defendere ita q̄ ipse locatarius possit libere rẽ sibi locatã laborare & colere & ex ea fructus percipere. Quod si nõ fecerit teneat̃ cõe ad restitutionẽ pretii quod dedisset ipse locatarius pro rata temporis quo res locata uti nõ poterit seu frui, & Potestas. D. Priores populi & quilibet alius officialis cõis Spoleti teneatur uinculo iuramenti omnes locatarios & ipsorum quemlibet expensis cõmunis Spoleti defendere in dicto iure.

Quod omnia Clauata incepta in ciuitate cõpleant̃ usq; ad exitũ ciuitatis. Cap. XVI.

CLAVATA incepta in ciuitate cõpleantur donec exeant ciuitatẽ, & uiarius qui erit per tempora faciat ipsa cõpleri actari remundari, & reparari expensis adiacentiũ ad requisitionem cuiuscunq; petentis pœna .xxv. lib. & uinculo prestiti iuramenti.

Qualiter captiui stantes in carceribus pertractentur. Cap. XVII.

CAPTIVI qui sunt detenti & detinebuntur in posterũ in carceribus ciuitatis Spoleti ultra modũ debitũ nõ grauentur & qui infirmi erunt secũdũ eorũ infirmitatẽ pertractent̃ & Notarius reformationũ qui erit per tẽpora teneat̃ pœna .x. lib. deñ. & uinculo iuramẽti bis in mense ad dictos carceres accedere ac uidere quomodo detenti in ipsis carceribus pertractentur, & si grauantur in aliquo per custodes carcerũ ultra debitũ ac modũ hactenus cõsuetũ. Et quod inuenerit dñis Prioribus populi referat recta fide, per quos si expedierit prouideatur captiuorum grauaminibus iam illatis & in posterum inferendis.

Quod catastum castri arroni, castri lacus & collis portus debeant poni in camera cõmunis Spoleti. Cap. XVIII.

CATASTVM Castri Arroni, Castri lacus & collis portus ponat̃ & esse debeat in camera cõis Spoleti, & ptãs teneat̃ ipsum facere mitti & poni in camera ꝑdicta. Insuper hoĩes dictorũ locoꝝ teneant̃ & debeãt collectas soluere sicut alii ciues & comitatẽses ꝑdicti & ipsum catastũ corrigat̃ ad modũ ciuitatis ꝑfatæ expẽsis ipsoꝝ si cõsilio populi placuerit, & hoĩes dictoꝝ locoꝝ tam nobiles, q̄ alii quicũq; perpetuis futuris tẽporibus ad ponẽdũ & describi faciẽdũ suas res & possessiones in catasto cõis Spoleti & possint & debeant cogi & cõpelli & constringi, & personalr̃ ad soluendũ dictas collectas in cõi Spoleti summarie & de plano, ac etiam de facto arbitrio. D. Potestatis & . D. Priorum populi.

Quod iudices & medici ciuitatis Spoleti nõ teneant̃ ire in caualcatã. Cap. XIX.

IVDICES & medici ciuitatis Spoleti nõ teneantur, nec debeant ire in exercitum uel caualcatam qui & quæ fieret per cõmune Spoleti per se nec per alium, nec possint ad ꝑdicta cogi per. D. Potestatem uel alium officialem cõmunis Spoleti.

Quod aliqua domus uel turris non possit deuastari, uel discopriri pro collecta condemnatione aut debito. Cap. XX.

DOMVS aliqua siue turris in ciuitate Spoleti deuastari distrui, dirui, uel discoperiri non possit in totũ uel in partẽ pro aliquo maleficio uel excessu, uel aliqua impositione collectæ cõdẽnatione debito, uel exbannimẽto, hostia uero extrahi possint & portari & res mobiles talis nõ soluentis usq; ad condignã satisfactionẽ quantitatis debitæ, & si quis contrafecerit in L. lib. deñ. uice qualibet condemnetur.

Quod ius laboratoris sit saluum. Cap. XXI.

LABORATORI cuilibet laboranti aliquã possessionẽ alicuius ius suũ sit saluũ & partem suã fructuũ recipiat ipsius possessionis quã laboraret secũdũ cõuentionẽ seu cõsuetudinem cõtractæ ubi dicta possessio esset sita nõ obstante uẽditione uel alienatione largo sumpto uocabulo facta per dñm possessionis, & qui cõtra formã pñtis capituli molestaret uel inquietaret ipsum laboratorẽ in parte sibi cõtingẽte in .x. lib. deñ. uice qualibet cõdẽnet. Verum pdicta nõ intelligant nec locũ habeãt in uendente, uel aliter alienante pdiũ laboratũ per se, uel incaeptũ laborari, in quo casu nõ itelligat sibi reseruatũ ius aliquod laboratoris. Et pdicta faciat D. Potestas obseruari u nculo iuramenti & pœna centum lib. deñ.

Quod oẽs terrigenæ, & forenses soluant collectas pro bonis & possessionibus quas habent in ciuitate circuitu uel comitatu Spoleti. Cap. XXII.

OMNES tam terrigenæ quã forenses teneant soluere collectas & datiuas & subire oẽs factiones impositas & imponẽdas p possessionibus quas hñt in ciuitate circuitu uel comitatu Spoleti, & laboratores, coptimarii & cõductores ipsarũ possessionũ & cuiuslibet earũ cogant de fructibus & coptimis pertinẽtibus dño dictæ rei collectas & datiuas & alias factiones impositas dñis ipsarũ possessionũ p ipsis possessionibus soluere in cõi seu alii collectori & de hiis quæ soluerint occasione pdicta nõ possint a dño dictæ possessionis, uel ab alio cui tenebat coptimũ & fructus restituere molestare, sed ac si soluisset dicto tali habeat authoritate pñtis statuti, & a tali molestia expẽsis cõis cõseruet indẽnis. Et talis ipsum molestans in centũ lib. uice qlibet cõdẽnet & ptãs faciat oĩa & singla pdicta obseruari pœna .c. lib. deñ & pstiti iuramẽti.

Quod forẽses accatastent in eo catastu, in quo sunt accatastati homines loci in quo habitant. Cap. XXIII.

FORENSES habitantes in comitatu Spoleti undecũq; sint faciãt accatastari se in catasto loci in quo habitãt sicut alii comitatenses habitatores dicti loci accatastati sunt, q; si nõ fecerint hoĩes dicti loci ipsos in catasto poni faciant put sunt & oẽs factiones & onera subeãt quas & quæ subeunt & faciũt hoĩes dicti loci, & ad pdicta realr & psonalr cogi possint. Qui si habitauerint in ciuitate pro possessionibus quas emerint seu habuerint collectas in ciuitate soluere teneantur.

Quod qui habitauerit in ciuitate Spoleti a .xv. annis citra & redierit ad habitandũ in uilla tanq; comitatensis factiones faciat in cõmuni. Cap. XXIIII.

SI QVIS de uillis circuitus uel comitatus Spoleti uenerit ad habitandũ in ciuitate a .xv. annis citra & redierit ad habitãdũ in aliqua uilla cũ familia bestiis, & aliis massaritiis, uel habitauerit in uilla per unũ mẽsem uel .xxx. dies anni teneat & debeat soluere datiuas & collectas & alias factiões facere reales & personales in ipsa uilla ut alii de uilla pdicta & in ipsa se faciat accatastari sub pœna .xxv. lib. deñ in quibus cõtrafaciẽs denũciatus uel accusatus ab aliquo uice qualibet cõdẽnet. Et nihilominus dicta pœna soluta pdicta oĩa & singula facere teneat, & si reperiret accatastatus a .xv. annis citra in ciuitate de ipso catasto eleuet & p eleuato de ipso catasto penitus habeat, Insuper si quis de uillis uel castris comitatus & ibi accatastatus iuerit ad habitandũ ad aliquã uillam. Nihilominus p bonis ppriis accatastatis in uilla uel castris de qua uel quo recedit collectam soluere teneat, & si castrũ ad quod iuit ad habitandũ esset immune ab aliis factionibus. Nihilominus factiones faciat reales & personales cõi Spoleti, ac si in uilla uel castro unde recessit personalr habitaret, & pdicta teneat iudex gabellæ inuestigare & executioni mandare & quos inuenerit accatastatos in ciuitate & habitauerint in comitatu ad catastum comitatus redigi faciat.

Quod qui habitauerit in ciuitate per decennium scriptus in capudeciis & custodiā faciens & haberet catastum in ciuitate & comitatu reducatur ad ciuitatem per notarios catastorum. Cap. XXV.

SI aliquis qui habitauerit cōtinue per decenniū in ciuitate Spoleti, & habeat domū ppriam. Scriptus etiā in capudeciis & faciēs custodiā & alias factiones in dicta ciuitate ut alii ciues habitatores dictæ ciuitatis & haberet aliquas possessiones accatastatas sibi in catasto ciuium dictæ ciuitatis & aliquas alias suas possessiones in catastro comitatensium dictæ ciuitatis. Statuerunt q̄ possessiones accatastatæ sibi in catastro comitatensium addantur & scribant sibi in catasto quod habet in dicta ciuitate per notariū deputatū super correctione catastorū cōmunis Spoleti, & per huiusmodi notarium dictæ possessiones cassentur de suo catasto quod haberet in castato comitatensium.

Quod ciues ppter habitationē in comitatu nō teneant ad factiones uillæ. Cap. XXVI.

CIVES Spoletani & eorū familiæ quorū parentes sunt, uel hactenus fuerunt ciues Spoletani possint & eis liceat habitare in comitatu cū familia & bestiis prout eis placuerit & nō obstante prædicta habitatione facta & facienda ad factiones aliquas uillæ nullatenus teneantur statuto aliquo non obstante.

Quod bona uxoris accatastentur cum bonis mariti. Cap. XXVII.

BONA cuiuslibet uxoris obuenientia, uel quæ sint uxoris quacunq̄ de causa, uel alteri obuenientia cuicunq̄ accatastent & æstimentur in bonis mariti, uel in bonis illius cui obuenissent & detrahantur de catasto, illius cui erant primo accatastata.

Quod non recipiatur pedagium a uenientibus cum blado, grassia seu carbonibus, nec capi possint uigore represaliarum. Cap. XXVIII.

PEDAGIVM aliquod nō tollatur uenientibus cū salmis, uel sine salmis bladi uel alterius grassiæ seu carbonū ad ciuitatē Spoleti, & occasione represaliarū cōcessarum alicui & cōcedendarum in posterum nō possint ipsi deferentes prædicta, uel aliquod prædictorū aliquatenus molestari ordinamentis gabellæ remanentibus semper saluis.

Quod qui non habet uiam unde uadat ad suam possessionem possit tam emere a proximiori. Cap. XXIX.

VIAM non habēs seu iter quo uel qua uadat ad suā possessionē possit & ei licitū sit ipsam uel ipsum per possessionē sui cōuicini eidē magis adiacentē & suæ possessioni ppinquam pro pretio condecenti emere, & ille cuius est possessio per quā petitur ipsa uia teneat & debeat sibi uendere de possessione p̄dicta tantū quantū sufficiat pro uia recepto exinde iusto pretio facta cōsideracione deteriorationis possessionis & ualoris ipsius per quā mittit ipsa uia secūdum quod æstimabitur per duos homines adiacentis unū ab una parte & alterū ab alia parte ponēdos & ad petitionem petentis cogatur dn̄s possessionis per quā petitur uia mitti ad implendū prædicta realr & personalr per. D. Potestatē ciuitatis Spoleti eius arbitrii uoluntate.

Quod Potestas teneatur cogere sindicos castrorum & uillarum ad laborandum terras. Cap. XXX.

SI aliquis ciuis uel comitatēsis ciuitatis aut comitatus Spoleti cōquereret ptāti, uel alicui officiali dicti cōis q̄ nō inuenerit laboratorē, qui sibi laboraret suā possessionē quā haberet in aliqua uilla uel castro circuitus uel comitatus Spoleti teneat. D. Potestas & quilibet alius officialis dictæ ciuitatis cogere & cogi facere bayulū, Sindicos & homines dictæ uillæ uel castri in qua uel quo dicta talis possessio esset sita ad laborandū dictā possessionē & ipsius possessionis dn̄o de fructibus omnibus respondere secūdū cōsuetudinē cōtratæ & qualitate possessiōis p̄dictæ & pœnam & bannū imponere. xxv. lib. deñ. contrafacienti suo arbitrio & a tali banno & pœna quæ imponeretur alicui non possit appellari & de nullitate agi uel opponi & ipsius banni medietas sit cōmunis & alia medietas dn̄i possessionis.

Quod quilibet

Quod quilibet tam de ciuitate comitatu uel districtu Spoleti q̃ forẽsis possit appor tare coramen & coria undecunq;. Cap. XXXI.

ET ut calciamentorum abundantia & copia habeatur possit absq; pœna tam ciuis q̃ forensis libere apportare, laborare & uendere intra ciuitatẽ Spoleti oẽ genus coriorum & coraminum conditorum & non conditorum non obstantibus aliquibus statutis cõmunis uel particularium personarum factis uel in posterum facieñ.

Quod potestas teneatur dari facere ad petitionem cuiuslibet petẽtis fideiussores de non offendendo. Cap. XXXII.

QVIcunq; dixerit se hẽre aliquẽ suspectũ ne ipsum offendat & petierit talẽ sibi suspectũ cogi ad dandũ sibi fideiussorẽ de nõ offendẽdo eũ, teneat̃ D. Potestas infra octo dies postq̃ fuerit requisitus cogere talẽ ad dandum fideiussorẽ de nõ offendendo p̃dictũ qui dixerit eũ sibi suspectũ ad pœnã in statuto cõis Spoleti contentã dummodo uisum fuerit D. Potestati p̃dicta fieri debere inspecta conditione personarũ & facti qualitate &c.

Quod Palatium reficiatur in Platea Sanctæ Mariæ. Cap. XXXIII.

PALATIVM cõis Spoleti reparet̃ & fiat put olim esse cõsueuit & ultra quã sit mõ factũ altiet̃, & eleuet̃ per xx. pedes & in angulo dicti palatii uersus fontẽ dictæ plateæ fiat una turris, & ut prædicta fiant & executioni mandentur teneantur D. Priores populi tempore prioratus ipsorum expendere & expendi facere de pecunia cõmunis in operibus & laboritiis dicti palatii C. flor. auri, & si fuerint in prædictis negligentes in c. lib. deñ pro quolibet puniatur, & hoc locum non habeat in præsenti prioratu.

Quod magistri lignaminum & lapidum non grauentur per aliquos officiales ad faciendum aliquod opus. Cap. XXXIIII.

MAGISTRI lignaminũ uel lapidũ quotiens expedierit per ipsos aliquid fieri nõ cõuocent̃, nec grauent̃ sed solũ ipsarum artiũ Capitanei, qui una cũ D. Prioribus populi deliberent per quos fieri debeat & qui & quot magistri prædicti erũt necessarii ad faciẽdũ opus quod fieri erit oportunũ, & semper eisdẽ magistris salariũ cõpetẽs & stipendiũ per D. Priores populi antedictos ordinet̃. Insuper qui uoluerit esse in aliqua dictarum artium nõ possit grauari modo aliquo per alterius artis artifices cuiuscunq;.

Quod officiales habentes equum in officio teneantur dare lætamen fratribus minoribus de Spoleto. Cap. XXXV.

LAETAMEN & fimus stabulorũ D. Ptãtis iudicis appellatiõis, & cuiuscũq; alterius officialis retinẽtis equũ sit & esse debeat fratrũ minorũ de Spoleto. Et quilibet ipsorum officialiũ faciat ipsum dictis fratribus quotiẽs uoluerint & petierint assignari & dari ad pœnã c. lib. deñ pro quolibet qui cõtrafecerit auferendã. Insuper nulla persona emat uel gratis seu alio modo recipiat lætamen prædictum, & qui cõtrafecerit in x. lib. deñ uice qualibet condemnetur. Et nihilominus dictum lætamen seu æstimatio ipsius ipsorum fratrum arbitrio facienda ipsis fratribus restituatur cum effectu.

Quod laboratores ciuiũ & comitatensium hñtiũ possessiões extra districtũ Spoleti possint ad ciuitatẽ Spoleti uenire secure & ob aliquas represalias nõ molestent̃. Cap. XXXVI.

LABORATORES & coptimarii possessionũ Spoletanorum ciuiũ uel comitatẽsium possint uenire ad ciuitatẽ Spoleti & apportare fructus possessionũ p̃dictarũ ad domũ quorum sunt possessiones prædictæ etiã quãdocũq; eis placuerit uenire ad dñm possessionũ quas laborant & in ipsa ciuitate, comitatu & districtu dictis occasionibus & qualibet ipsarũ stare, morari, & redire nõ obstãtibus represaliis cõcessis uel cõcedẽdis, quarũ occasione in dictis casibus in persona uel in rebus nõ possint molestari, grauari, uel detineri & si cõtrariũ fieret teneat̃ & debeat D. Ptãs pœna centũ lib. deñ & uinculo præstiti iuramẽti ad petitionẽ cuiuslibet cõquerẽtis facere relaxari, & bona quæ accepta fuissent restitui ac pœnã imponere cõtrafacienti ut sibi uidetur conuenire.

De descriptis & inuentis in pluribus artibus q̃ in una. Cap. XXXVII.

ARTIFEX qui reperiretur scriptus in pluribus artibus uel artium matriculis eligat unam artem ex prædictis quam uelit & in alia non grauetur.

Qui eligantur uexilliferi equitum & peditum quando per cōmune Spoleti fit exercitus uel alia caualcata. Cap. XXXVIII.

QVANDO per cōmune Spoleti fieret exercitus, uel aliqua caualcata per D. Priores populi eligantur duo conphalonerii, quorum unus sit uexillifer equitum & alter peditum quibus anteꝙ de ciuitate Spoleti exeant assignentur uexilla.

Quod nullus discedat ab acie siue schiera nisi fuerit deputatus. Cap. XXXIX.

AB Acie siue schiera ad quā quis fuerit positus, nullus equus, siue pedes quoquo mō discedat, uel ire præsumat per aliā uiā ꝙ per illā per quā uadūt banderia seu uexilla, nec alio antecedere, uel post signū quod ei dabit̃ remouere ad pœnā arbitrio. D. Ptātis, uel Capitanei dicti exercitus inspecta qualitate negotii & psonæ imponēdā & de facto & sūmarie exigēdā.

De modo & ordine tenendis per equites & pedites & quo tempore & signo se debeāt præparare. Cap. XXXX.

EQVITES & pedites qñcunqꝫ tuba pulsabitur, uel campana, trubetta uel aliquis alius sonus uel signū deputādū ad primū sonū uel signū se præparēt atqꝫ armēt, ad secūdū sint armati in platea fori uel ad palatiū. D Potestatis & uexilla eoꝝ sequant̃ ut superius cōtinet̃. Si quis uero cōtrafecerit arbitrio. D. Ptātis puniat̃ & hoc locū habeat intus ciuitatē. In reditu uero exercitus uel caualcatæ equites & pedites ordinati uexilla sequant̃ usqꝫ ad palatiū. D. Potestatis uel locum ubi uexilla reponuntur ad pœnam proxime supradictam &c.

Quomodo equites & pedites debeant se reducere ad uexilla. Cap. XLI.

AD uexilla eorū tam equites ꝙ pedites tēpore alicuius caualcatæ uel exercitus debeāt se recolligere dato sono campanæ uel tubæ, seu alterius instrumēti prout & sicut eis mandatū fuerit per Capitaneos ipsorum, Et qui cōtrafecerit Ptātis seu Capitanei arbitrio puniatur.

Quod nullus audeat tētoria seu tennas de exercitu eleuare sine licētia. Cap. XLII.

NVLLVS audeat uel præsumat tentoria seu tennas eleuare extendere uel in eis ignem immittere de aliquo exercitu sine licentia & expresso mādato. D. Ptātis uel capitanei exercitus antedicti nec quoquo modo gridare uel dicere ad casa ad casa uel silia. Et qui cōtrafecerit in. x. lib. deñ. uice qualibet puniatur, & ab inde supra usqꝫ in. c. lib. deñ. Arbitrio. D. Potestatis uel alterius Capitanei exercitus supradicti.

Quod oēs pedites debeant portare galeam & arma infrascripta. Cap. XXXXIII.

PEDITES oēs & singuli qui erunt uel ibunt in aliquē exercitū uel caualcatā portent & habeāt galeā, rotellam, lanceam, partisanam, bipēnem, balistam, seu archibusium ad pœnam. xx. sol. denariorum.

Quod. D. Ptās & Capitaneus belli possint banna & pœnas, imponere sumarie & de plano cōtra inobedientes in exercitu uel alia caualcata. Cap. XXXXIIII.

DOMINI Potestas & Capitaneus belli & ipsorum uterqꝫ possint pœnas & banna imponere quæ in ordinamētis belli continebuntur uel ex forma pñtis statuti cōtinent̃ uel cōtra inobedientes imponere & de facto exigere sūmarie & de plano & ab eis in hoc appellari nō possit uel contra ipsorum mandata & sententias contra ipsos inobedientes latas de nullitate agi uel opponi, & in exercitu uel caualcata delinquens puniatur in duplo. Illius quo ueniret puniendus, si in aliquo alio loco uel tempore deliquisset.

Quod nullus possit facere caualcatā sine licētia D. Ptātis, uel capitanei. Cap. XLV.

CAVALCATAM aliquā sine licentia. D. Ptātis, Capitanei belli, uel. D. Prioꝝ populi ad pœnā. c. lib. deñ. ac etiam pluris arbitrio. D. potestatis & Capitanei belli uel dominorum Priorum nullus facere possit.

Quod per cōe Spoleti habeat̃ manescalcus qñ uadit in exercitu. Cap. XLVI.

MANESCALCVS habeatur per cōe Spoleti qui cōtinue equitet cū exercitu & in ipso permaneat continue cum ferris clauis & aliis oportunis & rebus necessariis pro equis.

De aptatione & manutentione stratarum ciuitatis Spoleti. Cap. XLVII.

STATVENTES uoluerunt & ordinauerūt quod. D. Priores qui fuerint extracti de mēse Martii & Aprilis debeant ac teneant̃ sub pœna. L. lib deñ. eligere quatuor ciues qui habeant authoritatē & curā super reaptatione & manutentione stratarū & uiarū Ciuitatis Spoleti, qui ēt hēant authoritatē pcipiendi qbuscūqꝫ ciuibus habeuntibus eoꝝ domos ppe stratas & uias publicas & uicinales sub pœna. xxv. lib. deñ. de facto auferenda pro quolibet & qualibet

uice quæ pœna applicata sit & intelligatur cōi Spoleti & D. Prioribus ꝑ dimidia & ꝑ alia dimidia ipsis ciuibus Ac etiā uoluerunt ꝙ postꝙ̄ stratæ & uiæ prædictæ tam publicæ ꝙ̄ uicinales fuerint reaptatæ & in esse suo deductæ quilibet ciuis habens domū prope dictas stratas seu uias prout domus se prætēdit reaptare & manutenere teneat̃ & debeat sub dicta pœna ad omnem requisitionem & iussum præfatorum ciuium applicanda ut supra.

Quod non uendatur aliqua gabella ultra annum, nec aliqua res seu possessio locari possit. Cap. XLVIII.

ALIQVA gabella cōis Spoleti ultra annū uendi uel cōcedi, seu aliqua res uel possessio cōis ultra trienniū locari nō possit, nec debeat aliquo quæsito colore directe uel indirecte & qui aliter uenderet, cōcederet, uel locaret, emeret, reciperet, uel conduceret in. c. lib. deñ. uice qualibet cōdēnet̃ & cōtractus qui fieret ultra dictū tēpus, & terminū ordinatū nō ualeat, nec teneat, nec per ipsum cōtrahēti ius aliquod acquirat̃. Et. D. Priores populi quoꝝ tēpore talis fieret cōtractus in. L. lib. deñ ꝑ quolibet cōdēnet̃ & in p̄dictis nō cōtrafaciāt uinculo iuramēti.

Quod pedagium cōmunis non uendatur. Cap. XLVIIII.

PEDAGIVM cōis ubicūꝙ colligit̃ nō uendat̃ & si aliter fieret nō ualeat ipso iure, & tam emens ꝙ̄ uendens in. L. lib. deñ. cōdemnet̃, & introitus cuiuslibet pedagii seu passagii in cassa grossa gabellæ deueniant.

Quod Tintores pannorum lanæ in tinta non mittant cinerem de fece uini, nec faciant tintam cum pechis. Cap. L.

TINTOR alicuius panni lanæ nō imittat in tinta alicuius pāni cinerē de fece alicuius uini, nec aliqs tintor aliquē pannū lini cū pechis tingat, uel ipsas immittat in tintura pœna. x. lib. deñ. in qua quilibet cōtrafaciens uice qualibet cōdēnet̃ & ipsum possit qlibet accusare & hēat dimidiā partē pœnæ & sibi cū iuramēto & uno teste credat̃ & D. Potestas teneat̃ uinculo iuramēti & pœna. xxv. lib. deñ. mittere ꝑ tintoribus pānoꝝ lanæ & lini & ab ipsorū quolibet exigat iuramentum ꝙ hoc capitulū integraliter obseruabunt.

Quod nō teneant̃ stratæ coopertæ a platea fori usꝙ ad fontē maccabei. Cap. LI.

TENENTES apotecas in platea fori & usꝙ ad fontē maccabei seu dñi domoꝝ ibidem existentiū nō possint tenere uiā seu stratā dicti loci in aliqua sui parte coopertā cū camorcannis testoriis siue fraschis ad pœnam. x. lib. deñ pro quolibet prædictoꝝ & miles. D. Potestatis teneatur quolibet mense inquirere de prædictis.

De aqua farabulli & ionchetæ conducendæ in aquæductum cōis. Cap, LII.

AQVA farabulli & ionchetæ & quælibet alia aqua quæ commode mitti poterit in aquæductū cōis mittantur & deriuent̃ in aquæductū aquæ corticcioni & D. Priores populi qui erunt pro tempore uinculo iuramenti ed requisitionem uiarii faciant solui pecuniam necessariam pro opere antedicto & uiarius uinculo iuramenti & pœna. xxv. lib. sit diligens & sollicitus, ꝙ hic contenta faciat executioni debitæ demandari.

Quod ubicunꝙ per formā statutorū datur aliqua pars banni seu pœnæ accusatori intelligatur de accusatore & denunciatore Spoletano. Cap. LIII.

VBIcunꝙ per formā alicuius capituli statutoꝝ denuncians uel accusans recipere debet aliquā partem banni intelligatur in denunciatore Spoletano & faciente factiones personales in cōmuni Spoleti & in ipso tantummodo locum habeat.

De partitis perditis nō remittendis & palluctæ in partito quolibet numerentur. Cap. LIIII.

QVOtienscunꝙ inter. D. Priores. populi tres super propositis, tres super bullectis Capitaneos artiū consiliarios cōsilii populi seu quoscūꝙ alios officiales dictæ ciuitatis Spoleti aliquod partitū mitteret̃ secūdū formā statutoꝝ, & illud nō obtineret̃ seu perderet̃ non possit durante tēpore dicti Prioratus quo dictū partitū nō uinceret̃, ulterius remitti uel ad partitū poni aliquo quæsito colore, seu alia uerboꝝ forma si idē partitū cū primo deperdito eundē cōsequat̃ effectū, ꝙ si secus factum estiterit nō ualeat quod fieret, & quilibet dictoꝝ Dñoꝝ qui tali partito iterato mittendo interesset seu aliqualiter cōsentiret in. c. lib. deñ. uice qualibet cōdēnetur. Insuper in quolibet partito ꝙ mitteret̃ inter p̄dictos, seu quocūꝙ cōsilio ambaꝝ bussularū palluctæ numerent̃ aliter nō ualeat id quod uigore dicti partiti obtineret̃ uel fieret & notarius reformationū, nisi facta prædicta numeratione aliquid reformaret uel scriberet in. c. lib deñ.

uice qualibet condemnetur. Et nihilominus suo officio sit priuatus ad quod in quinquennium nullatenus reassumatur.

Quod qui nō fuerit accatastatus in cōi nullū possit habere officiū in eodē. Cap. LV.

QVI nō fuerit accatastatus in cōi ciuitatis Spoleti tempore electionis quæ fieret de ipso nō possit assumi, eligi uel recipi ad aliquod officium Prioratus Potestariæ castrorum uel alterius cōditionis quodcūque sit aliud cū salario uel sine, & qui contrafecerit tam eligens nominans uel assumens talem nō accatastatū & ipse nō accatastatus acceptans ipsum officiū uel ipsum exercens, & ipsorū quilibet in .c. lib. den̄ uice qualibet cōdemnetur, & nominatio electio, assumptio & acceptatio & quicquid per ipsum in dicto officio ad quod eligeretur fieret nō ualeat nec teneat ullo iure Saluo quod hoc nō intelligatur in hiis quorum parentes, uel aui paterni essent accatastati in catastro prædicto.

Quod qui non habenti bona accatastata fiat catastū æstimationis .L. lib. Cap. LVI.

NON habens ad catastum aliquid in cōmuni nec possessiones aliquas quæ sibi possint accatastari fiat sibi de nouo ca[...] & in quinquaginta lib. accatastetur, Volentes etiam quod si aliquas possessiones haberet a[...]statas quæ non ascenderent ad æstimationem quinquaginta lib. Vtcunque tamen debeat poni & accatastari pro quinquaginta lib. computata æstimatione lib. suarum possessionum, ita quod quilibet teneatur habere ad catastum ad minus quinquaginta lib. & hoc intelligatur de ciuibus comitatēsibus & habitantibus ciuitatis Spoleti & si nō fuerit accatastatus in aliquo teneatur tamen collectas soluere pro quinquaginta lib.

Quod bona ecclesiastica empta a secularibus accatastentur in ipsorum catastis, & econtra. Cap. LVII.

QVIcunque ciuis comitatensis uel forensis Ciuitatis uel districtus Spoleti qui aliqua bona emisset emeret uel emet in posterum seu alio titulo haberet ab hospitalibus, seu ecclesiis quibuscūque sibi accatastari faciat dicta bona infra duos mēses a die publicationis pn̄tiū quoad possessiones emptas seu aliter habitas, quoad autem emēdas, seu quouis alio titulo ab ecclesiis habēdas infra mensem a die emptionis uel habitionis prædictæ rei sub pœna centum sol. quam pœnam auferri faciat de facto. D. Potestas uel iudex gabellæ contrafacienti. bona insuper deuenta retroactis temporibus & quæ deuenirent in futurum ad hospitalia, seu quascunque ecclesias dummodo ipsa bona & possessiones possideantur & detineantur per hospitalia & ecclesias prædictas deleantur ex catasto cōmunis in quibus conscripta inuenirentur & in libro ad hæc alias ordinato per notarium qui ipsum librum originaliter composuerit & scripserit scribantur & non per alium, & hæc facere teneatur dictus. D. Potestas ad petitionem cuiuscunque petentis.

De confinibus uillæ ægi.

VOLVERVNT insuper ordinantes quod confinia uillæ ægi sint a Crocicchia morturi usque ad ægium inter uillam prædictam a strata qua itur uersus plancianum usque ad fontē siccum intus uersus ægium. Cap. LVIII.

Quod homines uillarum non possint ducere bestias ad pascua extra fines suarum uillarum. Cap. LVIIII.

HOMINES uillarū comitatus Spoleti tam ciues ibi continue & familiariter habitantes quam comitatiui nō possint nec debeant Bestias ad pascua ducere extra terminos & confines suæ uillæ sub pœna .x. sol. pro qualibet contrafaciente & qualibet bestia grossa & quinque sol. pro qualibet bestia minuta & qualibet uice. Quod nō intelligatur de illis bestiis quæ ducerentur quando quis iret ad laborandū extra terminos suæ uillæ, ut sunt boues ad arandum & bestiæ asininæ uel caballinæ ad stercorandum uel cum quibus portarentur instrumēta apta ad laborandum uel alia sibi necessaria pro quibus ad pœnam minime teneantur, & quilibet possit cōtrafacientem accusare cum uno teste.

Quo tempore & qualiter debeant fieri uindemiæ. Cap. LX.

QVONIAM querendum & totis uiribus conandum quod fructus qui recolliguntur sint boni, & (ut experientia compertū est) uuæ non dum maturæ accidum sæpe reddunt uinum prout nimis maturæ uinum faciunt molle. uolentes igitur dicti statuentes congrue prouidere ordinauerunt uindemias ante dies octo post medium mensem Septembris fieri non posse, neque

se, neq; debere sub pœna.x.lib.deñ. uice qualibet condemnetur & contrafacientem possit qui libet accusare & sibi cum uno teste credatur & habeat dimidiam partem pœnæ & accusatoris nomen in secreto seruet. Prædicta tñ nõ intelligãt nec locũ habeãt in circuitu in quo ꝓpter innumerabilia danna quæ fieri solent & facilius inferunt ꝙ in comitatu. Statuerũt ꝙ cicius aliquantulũ uindemiari possit uidelicet statim post mediũ mensem Septembris, ante quod tẽpus nulli, liceat etiã in circuitu uindemiare sub pœna antedicta ut supra applicanda.

De Pretiis panis uendendi iuxta uaria pretia grani. Cap. LXI.

QVIA uarietate temporum sæpe pretia rerum uariant quod maxime in frumentis cõtingere solet & ut in posterum secundũ quemcunq; grani ualorem quandocũq; contingentem, certa quædã taxa pani uendendo imponatur ad rationẽ dumtaxat centum triginta lib. ꝑ qualibet cuppa grani cũ maioris ponderis modernis tẽporibus ob augumentum mensuræ reperiantur. Ad computationem dicti ponderis centum triginta lib. Statuerunt & ordinauerunt ꝙ pistores & uenalem panem facientes in posterum in ciuitate circuitu uel comitatu Spoleti nõ possint, neq; debeant panem uendere seu uenalem tenere minoris ponderis ꝙ in infrascripta taxa contineatur sub pœna amissionis panis omnis qui reperiretur, nec nõ quinq; lib. deñ. pro quolibet & qualibet uice uidelicet pro dimidia. D. Prioribus ciuitatis qui pro tempore fuerint, & pro alia dimidia executori, seu officiali qui executionem fecerit, Cuius quidem taxæ modus & tenor & dispositio talis est qui sequitur uidelicet ad rationem.

Carolenorum Quatuor pro qualibetcuppa quinq; lib.& quinq; uncias.ad bol.

Carolenorum quinq; lib.quinq; & uncias quinq; pro quolibet boloneno

Carol.	sex	lib.	tres	& uncias	septem	
Carol.	septem	lib.	tres	& unciam	unam	
Carol.	octo	lib.	duas	& uncias	octo	cum dimidia
Carol.	nouem	lib.	duas	& uncias	quatuor	cum dimidia
Carol.	decem	lib.	duas,	& uncias	duas	cum dimidia
Carol.	undecim	lib.	duas			
Carol.	duodecim	librã	unam	& uncias	nouem	cum dimidia
Carol.	tresdecim	lib.	unam	& uncias	octo	
Carol.	quatuordecim	lib.	unam	& uncias	sex	cum dimidia
Carol.	quindecim	lib.	unam	& uncias	quinq;	
Carolm	sexdecim	lib.	unam	& uncias	quatuor	
Carol.	decemseptem	lib.	unam	& uncias	tres	
Carol.	decem & octo	lib.	unam	& uncias	duas	cum dimidia
Carol.	decem & nouem	lib.	unam	& uncias	duas	
Carol.	uiginti	lib.	unam	& unciam	unam	
Carol.	uiginti unius	lib.	unam			
Carol.	uiginti duorum			uncias	undecim	cum dimidia
Carol.	uiginti trium			uncias	undecim	
Carol.	uiginti quatuor			uncias	decem	cum dimidia
Carol.	uiginti quinq;			uncias	decem	
Carol.	uiginti sex			uncias	decem	
Carol.	uiginti septem			uncias	nouem	cum dimidia
Carol.	uiginti octo			uncias	nouem	
Carol.	uiginti nouem			uncias	octo	cum dimidia
Carol.	triginta			uncias	octo	
Carol.	triginta unius			uncias	octo	
Carol.	triginta duorum			uncias	octo	
Carol.	triginta trium			uncias	septem	cum dimidia
Carol.	triginta quatuor			uncias	septem	cum dimidia
Carol.	triginta quinq;			uncias	septem	

Carol.	triginta sex	uncias	septem
Carol.	triginta septem	uncias	septem
Carol.	triginta octo	uncias	sex cum dimidia
Carol.	triginta nouem	uncias	sex cum dimidia
Carol.	quatraginta	uncias	sex cum dimidia
Carol.	quatraginta unius	uncias	sex
Carol.	quatraginta duorum	uncias	sex
Carol.	quatraginta trium	uncias	sex
Carol.	quatraginta quatuor	uncias	quinq; cū dimidia
Carol.	quatraginta quinq;	uncias	quinq; cū dimidia
Carol.	quatraginta sex	uncias	quinq; cū dimidia
Carol.	quatraginta septem	uncias	quinq;
Carol.	quatraginta octo	uncias	quinq;
Carol.	quatraginta nouem	uncias	quinq;
Carol.	quinquaginta	uncias	quinq;
Carol.	quinquaginta unius	uncias	quinq;
Carol.	quinquaginta duorum	uncias	quinq;
Carol.	quinquaginta trium	uncias	quinq;
Carol.	quinquaginta quatuor	uncias	quatuor cum dimidia
Carol.	quinquaginta quinq;	uncias	quatuor cum dimidia
Carol.	quinquaginta sex	uncias	quatuor cum dimidia
Carol.	quinquaginta septem	uncias	quatuor cum dimidia
Carol.	quinquaginta octo	uncias	quatuor
Carol.	quinquaginta nouem	uncias	quatuor
Carol.	sexaginta	uncias	quatuor

Furfur autem siue simula sub eadem pœna uendi debeat tot bol. quot car. emitur granum & non pluris.

Quod cōstitutiones & ordinamenta facta contra hereticos in fauorem officii inquisitoris hereticæ prauitatis debeant ab omnibus obseruari. Cap. LXII.

OMNES constitutiones Papales & ordinamenta facta prouisiones & decreta factæ & facta, æditæ & ædita contra hereticos & ipsorum fautores defensores & cōplices & quæcūq; priuilegia cōcessa in fauorē officii inquisitoris hereticæ prauitatis ac mādata & sententiæ facta & latæ facienda, & ferendæ per inquisitorem ꝑdictū occasione dicti offici inquisitoris debeant ab oībus & singulis officialibus cōis Spoleti hominibus & personis dictæ ciuitatis comitatus & districtus Spoleti inuiolabiliter obseruari, & sicut corde gerunt ita effectū quem habent erga sanctam fidem catholicam operibus patefaciant.

Quod si qua capitula reperirentur in hoc uolumine statutorum contra libertatem ecclesiæ habeantur pro non scriptis. Cap. LXIII.

SI in hoc uolumine ꝑsentiū statutorū & breuis populi reperirent̄ aliqua statuta uel capitula statutoꝝ quæ essent cōtra libertatē ecclesiæ, seu cōtra officiū Inquisitoris hereticæ prauitatis seu cōtra iurisditionē cōis Spoleti uoluerunt & statuerūt prædicti D. Statuarii ipsa & quælibet ipsorum de tali materia loquentia fore cassa nulla & irrita & ex nunc pro cassis nullis & irritis reputari ac si in præsenti uolumine non reperirentur scripta.

Quod statuta huius uoluminis ac breuis seruentur omnibus aliis reuocatis. Cap. LXIIII.

CVM infinitas atq; cōtrarietas reprobent̄ in multis iure articulis, ideo cōtrarietatē ac multorum similitudinē statutorū in præterito uigentiū quæ cōfusionē ut plurimū Spoletanis ciuibus inducebant præfati D. Statutarii resecantes & in posterū abolentes statuerunt & ordinauerunt ꝙ oīa & singula statuta leges municipales, reformationes prouisiones & decreta cōis & populi ciuitatis Spoleti retrofacta per quæ nō est alteri ius quæsitū sint irrita, nulla, & cassa & nullius efficaciæ uel momenti & ꝙ tantū statuta & capitula statutorū & ordines & ordinamenta

menta & decreta quæ in posterũ legitime fient per legibus statutis & ordinamẽtis cõis & populi ciuitatis Spoleti debeant haberi & teneri & inuiolabiliter obseruari ab omnibus ad pœnã & sub pœna in dictis statutis & ipsorum quolibet declarata ordinamentis gabellæ in suo robore duraturis quibus pro præsentia statuta nullatenus derogetur.

FINIS.

IN DEI NOMINE AMEN.

ANNO DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI AB eius salutifera natiuitate millesimo quingentesimo quatragesimo secũdo, indictioñ. xv. tempore sanctissimi in Christo patris & Dñi nostri Dñi Pauli diuina prouidentia Papæ Tertii. anno sui Pontificatus nono. Die uero. xviii. Octobris.

ÆDITA firmata ac in meliorem formam redacta & ad imprimendũ disposita & tradita fuerunt suprascripta statuta per eximios. V. I. Doctores dñm Sebastianũ Syllanum dñm Andreã Parẽtiũ dñm Ioã. Antoniũ Arroniũ dñm Ioã. Baptistã Leoncillũ dñm Peruincentiũ Zacheũ, ac Egregios causidicos, Ser Benedictũ Zuchari, Ser Donatũ Rodulphũ, Ser Paulum Martanũ & Ser Hiacyntũ Garofoꝝ oẽs de Spoleto electos assumptos & deputatos ad reuidendũ corrigendũ & emendandũ statuta Magnificæ ciuitatis Spoleti ac imprimi faciendũ ex generalis cõcilii publico decreto sub die. xviiii. Martii & . xxv. Aprilis dicti anni facto, & demũ hac suprascripta die. xvii. Octobris ex eoꝝ unanimi cõsensu & cõcordia sic emẽdata corepta & in meliorẽ formã redacta reddita & relaxata Magnificis dñis Prioribus populi dictæ ciuitatis, uidelicet Ser Donato Rodulpho, Ser Angelo Francisci Eusebio Io. Francisci, Io Frãcisco Iacobi & Ser Marino campello, & mihi Aurelio notario & cancel. infrascripto ut publicæ personæ præsenti & stipulañ pro Magnifica cõitate Spoleti eiusq; populo & quoꝝ interest intererit aut interesse poterit qũolibet in futurũ. Acta facta gesta & stipulata sunt hæc in populari Palatio Magnificæ cõitatis Spoleti & in Auditorio nouo eiusdẽ cui bona dicti cõis sũt undiq; cohærẽtia præsentibus Cicho Laurentii tibicine de Spoleto & Sebastiano als Pennachio Saluatoris de terra montis sancti dominii Spoletani tubicine testibus ad prædicta oĩa & singula uocatis habitis atq; rogatis.

ET ego AVRELIVS Rodulphus de Spoleto publicus apłica & ĩperiali authoritate Notarius & iudex ordinarius & ad pſens Cancel. & notari⁹ reformationũ ac alioꝝ actoꝝ pfatæ Magnificæ cõmunitatis Notarius pdictis oĩbus & singulis dum sic ut pferẽ agerent & fierẽt interfui & pſens fui eaq; rogatus scribere scripsi & publicaui & in hanc publicã formã redegi & ad pmissoꝝ oium & singuloꝝ fidẽ & testimoniũ memet subscribẽs solito meo signo signaui.

Impressa & absoluta Spoleti per Magistrum Lucam Bini Mantuanum, In ædibus hæredum Zucharelli Marcelli Spoletini, ac summa Diligentia recognita per circunspectum uirum, CONSTANTINVM Ferrantinũ bonaꝝ artium professorẽ ciuem Spoletanũ ex publico decreto ad corrigẽdũ impressionis errata electũ & deputatũ sub annis dñi. M.D.XLIII. quinto idus Martii.

LXVIII

Priores Populi Civitatis Spoleti

Fidem facimus et attestamur omnibus presens volumen statutorum Civitatis Spoleti distinctum in quatuor libris et maleficiis primis et secundis et capitulis in eo descriptis ultimis pariterque lectionis fuisse et esse statutum et statuta Spoletana ac fuisse et esse in viridi observantia inter cives Spoletanos et in tribunalibus eiusdem civitatis et particulariter et in specie capitulum positum in tertio libro sub rubrica de [illegible] procedatur contra contumaces cap. 2do. et sub rubrica de expensis restituendis victis victori cap. 4o. et sub rubrica de instrumentis factis et donationibus laudis et testamentis executionis mandandis cap. XXXiij et hoc per annos decem viginti triginta quadraginta quinquaginta sexaginta et ultra proxime decursos ac per tanti temporis spatium in cuius contrario hominum memoria non existit et nunc servantur palam et publice in quorum fidem etc. Datum Spoleti in nostro populari palatio die ix [illegible] 1520.

Nicolaus Lenus notarius pro Cancellario m.

052781
SPOLETO

Tabula capitulorum lib. primi statuti volu. L = I =

A

Aduentu et officio potestatis et suorum officialium cap. 1
Assessoris D. priorum electione cap. 17
Aduocato communis eligendo cap. 30
Artibus et artificibus in bono statu conseruan. cap. 65
Arte a quolibet ciue facien. cap. 68
Ambasiatoribus causa communis transmitten. cap. 74
Arengo et numero arengantium cap. 83

B

Banitorum officio etc. cap.
Baiulis communis spoleti eligen. cap. 42
Barrattariis officialium communis sp. per D. priores punien. 43
45

C

Capitaneis artium eligen. et [illegible] cap. 10
Consiliariorum electione et eorum officio cap. 13
Camerarii electi et officio etc. cap. 14
Catasti officialibus et eorum erroribus corrigen. cap. 21
Custode carcerum communis eligen. cap. 40
Camerarius communis quod non faciat solut. nisi recepta gabella cap. 45
Consilio et arenga reducen. ad minorem numerum per D. priores cap. 50
Condemnatione non cassan. nisi prius facta solutione camerario 57
Capudiciis renouandis cap. 73
Campana pulsanda etc. cap. 78
Capella construen. in palatio cap. 81
Capitanei villarum electione. 82
Censu soluendo in festo s.tae Mariae de Augusto pro castra —— 90
Cassa grossa aperien. presentibus etc. 93

D

Denunciatoribus maleficiorum eligen. per dum potestatem cap. 24
Depositariis pignorum cap. 44

E

Electione triu. bonorum uirorum de bullecti cap. 1
Electione triu. bonorum uirorum [illegible] propositis etc. cap. 9
Elemosynis per commerarium faciendis cap. 12
Expensis facien. et de pecunia communis cap. 14
Electus debet per se ipsum officium exercere cap. 16
Elemosynis facien. cap. [illegible]
Elemosynis facien. heremitis de [illegible] luco et hospitali s.ti Lazari cap. [illegible]

F

Forensibus non eligen. ad officia in communi cap. 58
Fortilitiis custo. et quos custodire debeant cap. 59
Familia officialium non mitten. in [illegible] cap. [illegible]
Fontium foueorum precipiat. et vide circa medietatem cap. 57
[illegible] s. Marie de aug.to —— —— cap. 60
Gabellariis [illegible] per exactione gabelle cap. [illegible]

69v

H

Habentibus res sacras ecclesie s^te marie cap. 76

J

Juramento potestatis iudicum appellationum et vicarij cap. ij
Juramento militis et soci[j] d[omi]ni potestatis cap. 4
Juramento dominorum priorum cap. 9
Juramento salutie prestan[do] per homines de comitatu cap. 67
Instrumentis notariorum qui non sunt matriculati cap. 88

L

Literis communis et aliorum per d[omi]nos priores sigillan[dis] cap. 49
Literis non aperien[dis] sine licentia d[ominorum] priorum cap. 87
Liberatione facien[da] in certis casibus per d[ominos] priores cap. 92

M

Medicorum conductione cap. 22
Magistrorum in grammatica et logica conductione cap. 23
Massariorum villarum electione cap. 25
Monstra facien[da] per officiales forenses cap. 58
Monetis expenden[dis] pro quantitate qua recipit camerarius cap. 71
Massariorum communis Spoleti electione et officio cap. 98

N

Notarijs reformationum eligendis cap. 15
Notarijs custodie et gabelle cap. 19
Notarijs forensibus non admitten[dis] ad officia in castris cap. 33
Nundinis faciendis cap. 64
Notarie officio notarijs interdicen[do] cap. 86
Notarijs eligen[dis] super archiuio et conservatione iurium communis cap. 99

O

Operarijs eligen[dis] super rebus ecclesie s^te Marie cap. 29
Officio duplici cum salario eodem tempore non haben[do] cap. 35
Officialibus non sindicandis durante officio cap. 59
Officiales forenses qui teneantur ire in certas festiuitates cap. 93

P

Populo ciuitatis Spoleti et eius iurisdictione cap. 6
Popularium ciuitatis Spoleti iuramento et promissione cap. 7
Priorum electione et officio cap. 8
Potestatibus castrorum et districtus eligen[dis] cap. 18
Priorum potestate et iurisdictione cap. 46
Priores qui ultimis xx diebus non possint etc. cap. 47
Priorum immunitate et privilegijs cap. 48
Potestas qui teneatur ire in ambaxiatas suis expensis cap. 52
Continuam conducionem vide in cap.° 22 circa medicum 66

Partitis mittendis ad buxulam cap. 62
Pace facienda inter discordes ac inimicatos cap. 69
Paciariis et eorum officio ac mercede cap. 72
Poena imponenda potestates castrorum cap. 88
Priores quod non vadant ad nuptias nec ad funera cap. 95

R

Represaliis concedendis cap. 70
Relegatione civium ut comitatensium cap. 84
Relictis factis communi assignandis per notarios cap. 97

S

Syndicis villarum eligendis cap. 25
Syndicis castrorum eligendis cap. 26 = ac de statutis castrorum quel anno presentandi
Superstantibus super reformatione aqueductum cap. 27
Secretorum custodis eligendis in civitate et villa cap. 28
Salario non addendo potestati et aliis officialibus cap. 53
Statutorum observatione cap. 55
Sindicatu potestatis et aliorum officialium cap. 56
Salario retinendo per camerarium officialibus forensium cap. 57
Salario et officio iudicis appellationum cap. 77
Statutis contra civitatem Spoleti non faciendis in castro vel villa 80
Sindicatu iudicum et notarii spoletanorum cap. 96

T

Testibus examinandis per iudicem potestatis cap. 3

V

Victualibus vendendis cap.
Viarum reaptatione, vide circa medietatem Cap: 61 61

Tabula capitulorum libri ij. Huius voluminis = II =

A

Accusatore non probante et eius poena cap. 21
Adulteriis cap. 46
Ad legem aquiliam cap. 106
Alea ludo et aleatoribus cap. 38
Animalibus mortuis non proiciendis per civitatem cap. 105
Aque ducti non rumpendo cap. [illegible] 87. c. 39.
Aqua pluvia arcenda [illegible]
Aqua clusimine non degvastanda cap. 60
Armis cap. 43
Artificibus cogendis prestare artem suam cap. 115
Arboribus fructiferis cedentibus cap. 133
Assalientibus aliquem cum armis vel sine, cap. 32
Assobientibus occupantibus possessionem alicuius cap. 48
Auxiliatore in maleficiis puniendo sicut principalis cap. 20
Aucupatoribus ad columbos cap. 30 83. car. 38 1°

B

Baiulis non molestandis cap. 97

Bellum inferentibus contra commune cap. 96
Blasphemantibus deum et sanctos cap. 19
Bonis non alienandis in forenses cap. 95

C

Cancellarii civitatis Spoleti officio cap. 149
Carcere communis custodia et poena rumpentium cap. 35
Cadis mustatis et non sigillatis etc. cap. 85
Carnibus morticinis non deferendis ad civitatem cap. 103
Carnibus siccis vendendis cap. 104
Capris non retinendis in locis prohibitis cap. 134
Capris non retinendis in villa Seciani cap. 144
Candelis et cereis cap. 99
Citanti aliquem extra iurisdictionem civitatis Spoleti qua poena etc. cap. 4
Cive offendente forensem vel e contra cap. 35
Cimatoribus pannorum et eorum mercede cap. 98
Civibus habitantibus in comitatu 140
Coniurantibus in statum pacificum civitatis Spoleti cap. 28
Congregatione prohibita in civitate vel comitatu cap. 108
Comitatensis qui non veniat ad civitatem tempore rumoris cap. 112
Coriis purgandis in locis deputatis cap. 115
Colligentibus fructus et ficus de nocte 131
Confinibus ville Agrii cap. 143

D

Dante aliquid illicite officiali cap. 110
Damnis datis in villis vel castris emendandis cap. 120
Damno dato aestimando et damnum passum cap. 123
Damno dato in vinea cap. 128
Damno dato in horto [illegible] seminis et aliis fructibus cap. 129
Damnis datis in villa Morri cap. 145
Defensa [illegible] incolpata cap. 43
Dominus vel patrona existens in [illegible] 137
Domino puniendo pro maleficio famuli cap. 32

E

Ecclesiis [illegible] dando et iniuria construendi cap. 57
[illegible] de arrone cap. 101
Edificia prohibita cap. 111
Emendatione damnorum [illegible] cap. 138
Extimatione facienda in damnis datis in villa 121
[illegible] cap. 3
[illegible] cap. 55
[illegible] bladum et alia [illegible] cap. 62
[illegible] cap. 114
[illegible] cap. [illegible]

F

Falsa moneta cap. 38
Falsis cap. 37
Feriis in honorem dei cap. 51
Filiis fa. a mino. xxv. admittendi in cap. comuni. sine patris vel cur. consen. cap. 13
Fideiussoribus accusatis vel inquisitis cap. 58
Fornace non faciendo intra muros civitatis cap. 90
Frangentibus domum vel hostia cap. 74
Fructibus custodiendis per homines de contrada cap. 141
Furtis et robbariis cap. 39
Furtis lini vel canape cap. 142

H

Homicidio cap. 24
Homicidio facto per civi. spe. in persona alicuius cap. 15
Homicidiis et vulneratoribus capiendis cap. 43
His qui proiecerunt vel effuderunt cap. 52

J

Iniuriantibus pauperes hospitalium cap. 61
Incottimantibus bladum in comitatu vel districtu cap. 67
Incidente sententia vel post aliquius cap. 62
Intrante possessionem post prohibitionem vel fossam cap. 72
Instrumento absolutionis cuius officium exercuit per civitatem cap. 100
Incendiariis cap. 119
Iurisdictione domini potestatis et iud. malefi. cap. 1
Iudex malefi. quod possit in favorem comu. dicere et allegare cap. 16
Iurisdictione comunis non declinanda cap. 63

L

Legitima conservanda filiis in distributione bonorum patris cap. 38
Litigiosis cap. 79
Lignis non tollendis in monte Luco cap. 136
Luxuriantibus contra naturam cap. 47

M

Maleficiis puniendis ubi certa pena non est cap. 17
Mancia vel munere non faciendo tempore nuptiarum cap. 78
Mattonibus faciendis in forma et loco deputato cap. 55
Meta non derobanda cap. 61
Morte cuiusque deplorenda cap. 76
Multa imponenda per potest. iud. app. et certos officiales cap. 14
Muliere parturiente adiuncta tempore quo ingred. vel remanse. cap. 27
Muneribus subeundis et forma recusandi cap. 53

N

Negante offi. parente. mane vel alia re cap. 20
Ne quod in loco publico cap. 62
Notificatione accusationum faciendarum his prioribus cap. 2
Nobili offendente popularem in persona vel rebus cap. 22

Nominante aliquam partem vel sectam cap. 31
Nobili occupante poss. alicuius popularis cap. 68
Notarii maleficiorum offi. cap. 148

O

Occisor qui non succedat occiso cap. 26
Occupatoribus alienorum bonorum cap. 64
Offen. aliquem in servitio comunis ca. mer. vel consi. cap. 42
Offendente potesta. vel alios offi. civit. Spol. cap. 44
Offen. potesta. et officiales alicuius castri cap. 49
Offi. iud. Galell. et alio offi. in damnis datis cap. 146
Officio advocatorum et durata in damnis datis cap. 148
Ordine tenen. super consiliis maleficiorum cap. 3

P

Pane non venden. seu incoctis manibus per piziccarolos in platea fori cap. 84
Pace tenenda et eius violatoribus cap. 109
Pace faciunda decapitato occisore cap. 27
Penis mitigandis per pacem cap. 6
Pena mitigan. per solut. infra terminum cap. 8
Pena mitigan. per confessionem cap. 7
Penis duplicandis cap. 18
Pena augen. per solutionem non factam intra X dies cap. 23
Pecuniis [illegible] in solutionem cap. 79
Piscibus venden. cap. 106
Porcis non retinen. intra muros civitatis cap. 79 79
Proditoribus comunis Spol. puniendis cap. 41
Portis civitatis non ingombrandis cap. 95
Proicientes turpitudinem in loco publico vel privato cap. 91
Prohibere laborare posse. alicuius et [illegible] laborantes cap. 97
Provocatione prohibita in damnis datis cap. 124
Penis minorum detentis in carceribus cap. 117
Percussoribus cum manu vel pede cap. 41
Putredine non facien. prope ecclesiam cap. 76
Puteum et aliis fontibus non destruen. cap. 102
fonti

Q

Questionibus et tormentis cap. 10

R

Receptatoribus cap. 53
Rec[illegible] [illegible] [illegible] cap. 56
Re[illegible] [illegible] cap. 66
Rel[illegible] [illegible] [illegible] ultra tres dies cap. 13

S

Sacerdotes [illegible] [illegible] [illegible] dic. quod dei laude [illegible] cap. 77
Sententiis [illegible] [illegible] [illegible] populi cap. 5
Sicariis cap. 70
Sanatis inter unam et aliam possessionem 235

Sindicis villarum cap. 126
Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur cap. 127
Si pibus alienis non dampnificandis cap. 130

T

Testibus examinandis super causis criminalibus cap. ij
Testimonio mulierum et minorum xiiij admittendis in crimine cap. 12
Testibus cogendis cap. 15
Termino moto cap. 73
Transeuntibus loca prohibita cap. 75

V

Verbis iniuriosis cap. 65
Venditoribus piscium cap. 107
Vindictis transversalibus cap. 20
Villanis non currentibus ad rumorem occasione excessuum et maleficiorum cap. 57
Viis communis non occupandis cap. 8
Villa unio quelibet familiaris et teneat et pro unio maiori cap. 139
Ut pater pro filio et familia teneat cap. 122
Vinis non deferendis ante Sancti Iacobi vindemmia cap. 132

Tabula capitulorum tertij libri huius voluminis.

A L. III.

Aduocatis et procuratoribus cogendis cap. 13
Adeunda hereditate cap. 15
Alimentis prestandis mulieri mortuo viro cap. 28
Appellationibus recipiendis contra tertium cap. 57
Appellationibus recipiendis a comunitate cap. 5[illegible]
Appellationibus prosequendis cap. 62
Arboribus cedendis ut non cap. 48
Arbitris eligendis inter fratres et ad 3um gradum cap. 43

C

Causis civilibus non excedentibus xv florenos cap. 3
Cessione iurium non recipienda a forensibus cap. 42
Citationibus faciendis in causis civilibus cap. 1
Contumacia rei cap. 2
Confessioni facte extra iudicium cap. 18
Consilio sapientis et eius salario cap. 20
Communi dividundo cap. 23
Compromissis coniunctorum cap. 24
Compromissis mercatorum cap. 31
Contractibus fictis cap. 30
Contractibus [illegible] cap. 46
Conferendis et permutationibus [illegible] cap. 50
Contractum scribendo ante rogitum cap. 63
Contractibus mulierum cap. 120
Contractibus minorum cap. 33

72v

D

Debitoribus cogendis ut non cap. 34
Debitis faciendis cum forensibus cap. 45
Debitis forensium et hominum de castro exigendi cap 70
Dotibus restituendis cap. 63
Dote praesumenda cap. 72

E

executionibus cap. LXV.
Edificationes in re communi faciendis cap. 51
Emptore defendendo per eum qui vendidit cap 52
Exceptionibus cap. 4
Expensis restituendis cap. 21
Exceptione non soluti salarii ut gabelle cap 35

F

Ferijs in causis civilibus cap. 8
Fideiussoribus cap. 41
Fideicommissis cap. 65

Gradibus affinitatis etc cap. XXIII [illegible]

H

Haeredibus conveniendis cap. 71
Heredis et legitima personarum et cap. 7
Hipotecaria actio cap. 17
Honoris laudibus cap. 11

J

Impediente officium iud. appellationis cap 52
Instantia causarum civilium cap. 4
Instrumentis executioni mandandis cap. 24
Inventario faciendo cap. 37
Iureiurando cap. 5
Iure reddendo inter cives et forenses cap. 10

L

Lucro dotali faciendo per maritum et uxorem —— 125.
Legatis solvendis cap. 63
Legatis cum [illegible] notariis cap. 64
Legatis invalidis cap. 67
Locatione [illegible] cap. 47

M

Mercatoribus et legitimis personis habendis cap. 29
Minoribus [illegible] cap. 33
Mulieribus [illegible] cap. 26
Mulier dotata quod [illegible] succedat [illegible] cap. 6 61.

N

Nunciatione novi operis cap. 30

Suspectis [illegible]

P.

Pignoribus deponendis et transeuntes in comitatum cap. 58
Possessione non apprehensa etc. cap. 14
Procurator qui non consueverit renuntiatus et compa. dni cap. 12
Protocollis notariorum premortuorum cap. 44

Q

Qui possint in pignore habere cap. 16
Qui dare tutores possint cap. 22
Quarta parte dotis lucranda per maritum cap. 25

R

Relictis ecclesie sancte Marie cap. 48
Responsis non factis appell. cap. 55

S

Salario edilorum solvendo in causis civi. cap. 6
Salario notariorum pro scripturis cap. 47
Salario notariorum et testamentis cap. 66
Scripturis notariorum cap. 30
Sententiis crimi. ferendis et lud. appe. cap. 54
Sententia crimi. non cassanda cap. 56
Scripturis notariorum premortuorum cap. 69
Solutione collectarum cap. 40
Suspitione iudicis cap. 31
Summario iure administrando contra fur. cap. 38

Suspitione fuga. de bitoris cap. XXXI reperies

T

Testibus ad perpetuam rei memoriam examinandis cap. 19
Tutelis et rationibus dirrahendis cap. 73

Tabula capitulorum lib. quarti huius voluminis L. IV.

A

Arte pannorum novorum et veterum cap. 9
Artifice plurium artium cap. 37
Aquis caldarum in conducti. spoliis cap. 52
Accatastans ad officium admittatur et non alijs cap. 55

B

Bonis uxoris accatastandis in catasto viri cap. 27
Bonis ecclesiasticis emptis accatastandis in catasto emp. cap. 37
Bestijs non ducendis ad pascua ultra fines Vallis cap. 58

73v

C

Clauata complenda per viorum cap. 16
Captiuis carceratis cap. 17
Catrasto castri arretinus et ponen(dum) in spoletano cap. 18
Collectis soluen(dis) per forenses ... cap. 22
Catasto forensium cap. 23
Ciuibus habitantibus in villis cap. 26
Coriis et coraminibus portandis cap. 31
Catasto nihil possidentium cap. 56
Confinibus ville ... cap. 58
Constitutionibus contra hereticos obseruan(dis) cap. 62
Capitulis ... cap. 63

D

Damno infecto cap. 14
Domo non discoperien(da) cap. 20
Discedentibus ab urbe sine ... cap. 39

F

Furnariis cogendis ... cap. 5
Frumento ponderan(do) ... ad molendinum cap. 6
Fructibus et lare conseruan(dis) laboratori cap. 21
Fideiussoribus dandis de non offenden(do) cap. 32

G

Gabella soluen(da) ... ordinibus ... cap. 2
Gabella non vendenda ultra ... cap. 48

H

Habitantibus in ciuitate per XV annos cap. 24
Habitantibus in ciuitate ... per X annos cap. 25

Immunitate magistrorum lignorum et lapidum cap. 33
Iurisdictione capitanei ... cap. 44

L

Lignis e similibus non differen[dis] officialibus cap. 13
Locationibus factis defenden[dis] per com[mune] cap. 15
Letaminis concedendis fratribus minoribus cap. 35
Laboratoribus forensium non molestan[dis] cap. 36

M

Mensuris non iustis cap.
Molitoribus non admitten[dis] ad potestaria cap. 4
Molitoribus olivarum cap. 7
Medicis non teneant[ur] ire in cavalcata cap. 8
19

P

Pretiis rerum pro tempore ordinan[dis] cap. 1
Ponderibus e mensuris cap.
Ponderibus iniustis cap. 3
Pendentibus super re alicuius submouen[dis] cap. 11
Palatio reficien[do] et platea sancte Marie cap. 13
Pedagio com[munis] non venden[do] cap. 33
Poena pro accusatione non dandarum forensi cap. 49
Porcis perditis non remitten[dis] cap. 53
Pretiis panis venden[di] cap. 54
61

R

Represaliis prohibitis in portantibus blado lib. 2 28

S

Signo dando et equis seu peditibus cap.
Stratis manutenen[dis] e reficien[dis] cap. 40
Stratis non coop[er]iendis a platea [...] cap. 47
Statutis servandis cap. 5
64

Terris laboran[dis] cap.
Tin[...] pannorum cap.
30
50

V

Vino venden[do] cum mensuris iustis cap. 10
Via venden[da] non habentibus cap. 24
Vexillis ferris equitum e peditum cap. 38
Vendemiis faciendis cap. 60

74v

052781
SPOLETO

75v

Statutum extat quod forensis non possit emere uel contrahere, an talis poterit acquirere sibi ex successione not. Bar. in l. si ita quis § ea lege ff. de uerb. oblig. reasumeit Sapiens. in for. lib. actio. re... singl. ueris ac legitimis statutis nº. 23.

Statutum est quod quis ex delicto Bannitus possit impune offendi numquid si sit Bannitus ex contumacia habeat locum statutum et uidetur quod sic quia contumacia est delictum Bar. in l. 1. § hoc iudicium nº. 9. ff. si quis ius dic. non obtemp. et uide ibi Bar. et eundem in l. 1. de in lit. iur. et C. de crim. stellio. et ibi et per Cy.

Statuta imponentia gabellas super certis rebus an areant clericos in rebus ecclesiasticis siue eorum patrimonialibus vide abb. in cons. 13. in 2. uol.

Statutum est quod quicunque habet instrum. testi uel codicillorum debet illud producere in insinuandi infra sex menses alias non ualeret an ille qui est substitutus pupillo pupillariter habeat insinuare nunc pupillo vide Bar. quod non in l. is pot. nº. ij. ff. de acquir. hered. quia non habet ius nec spem aliquam arg. l. post emancipationem ff. de liberatione leg. aliud tamen esset sed eundem Bar. in d. loco si substitutus esset per fideicomissum

Statutum est quod nupta ex ciuitatem non succedat ista mulier antequam nubat reseruat sibi ius succedendi utrum ualeat ista reseruatio vide per Bal. in l. fi. nº 13. C. de pac.

Statutum est quod ingrediens monasterium non succedat modo Monachus uel Monialis in ingressu monasterij protestatur quod sibi sit saluum ius succedendi, an ualeat hoc statutum et reseruatio facta vide per Bar. in l. fi. C. de pac. et per Bal. in eo loco nº. 14.

Statutum dicat quod non ualeat promissio minoris modo minor consentiente testatore promittit de bonis testatoris qui minor tandem successit testatori an ualeat promissio vide per Bal. in l. fi. in fi. C. de pac.

77v

Statutum dictat quod omnia onera publica dividantur inter cives pro rata. ista rata quid importet. quod est Bal. in auth.ca defuncto C. ad senatus cons. Tertullia. n.o ij.

Statutum dicit quod in syndicalibus non servet aliquis ordo modo servatus est ordo an valeat processus videtur quod non quia recessum est a forma statuti sed Bald. in l. observare §. proficisci n.o 9. ff. de off. procons. dicit contrarium quia hoc statutum non praefixit formam, et recedit a forma .i. non dat formam sed remittit et relaxat formam communem et servare formam non nocet. Innoc. in c. novit ex de iud.

Statutum de instris debet intelligi de efficacibus et non de nullis et effectum non habentibus. l. si quis aliquis §. testamentum ff. de pen. et l. 2. §. i. ff. quem admo. testa. aperian. nam quod caret effectu caret et nomine. l. cum precibus. C. de probatio. unde versus si non pu nueris nec nomen hec meruis quem citat gl. in can. admoneri XXXV. q. 2.

Statutum dictat quod Banditi possint impune offendi an unus banditus poterit offendere alium Banditum vide per Bal. late disputantem in l. cum mulier in. i. q. ff. solu. matr.

✝ Statutum quod Maritus lucretur dotem decedente uxore in matrimonio sine liberis non habet locum extantibus filijs eiusdem mulieris ex primo matrimonio secundum communem opinionem de qua per dec. in auth.ca praeterea n. 7. C. unde vir et ux.

.A. ad statutum quod mulier dotata etc. 5.a l.o 3. titu. 61. adde an habeat locum in hereditate delata tempore conditi statuti per corn. remissive in cons. 123. n. 3. l.o 2.o et in cons. 171. n. 3. l.o iiij

.B. Ad statutum 5.o l.o 3. c. 32. ibi non obstante iur.to vidi apostillam ad Bal. in Rub. in 2. col. vers. quidam dicunt in l. B. ff. de iniurian. et ibi dicit [illegible] quod si talia statuta fuerint confirmata a pontifice et ibi allegatur Alex. in cons. 59. n. 8. in. i. vol. et alibi et Bar. in l. admonendi vers. praeterea [illegible] Ioann. bapt. de s.to [illegible] mihi c. 9. in i. col. vers. refert Bar.

.C. An statutum in 4° l° c. xiij habeat locum quando esset constituta
servitus fuit motum dubium ibi in apostilla. sed quid in casu quod non
allegaretur prescriptio sed titulus concessionis ab ipso domino qui non
possit probari directe sed per coniecturas quia usus est servitutis
predij domino sciente et non contradicente per x. vel xx. annos
que probatio admictitur secundum communem opinionem de qua per Cepoll. in
titu. de servitu. urbano. predio cap. 19. n. 6. videtur resolutio
dependere ab alio dubio moto supra in alia apostilla

D. in materia statuti sub l° 3 cap. 33. de instrumentis executioni mandan-
dis vide paul. de cas. in cons. 67. in p° vol. ubi dicit quod tale statu-
tum non vendicat sibi locum contra tertios possessores de quo vide per Ang.
Mass. in tracta. ad form. camer. obliga. in 2 par. tracta. q. 2.

E. super isto statuto quod maritus lucretur contra pactum dotis l° 3. c. 25
videtur questio posse an maritus transmictat istud ius lucri ad heredes de
quo per gl. in l. cum antiquioribus C. de iure delibe. in ver. fuisse et ibi
salic. pau. et Alex. et per Ias. in l. si cingulum n. 15. ff. de adquiren.
Et an istud statutum de lucro dotis habeat etiam locum in arredio vide
per cagno. in l. i. re quadriennis ff. de regu. iu. et ibi dec. declarat quo
modo istud lucrum sit ex causa lucrativa vel onerosa
Et quod tale lucrum statutarium de pacto dotis non trahatur ad bona pacenfe-
rentia vide Cephal. in cons. 122. n. 18. et 19. et ibi dicit quod non et quod tale
statutum est contra ius commune et restringi debet libro primo

F Ad statutum sub l° 3. rub. 26. sub signo F reperta quibuscumque statuta mandant
aliquid fieri in presentia seu citatis aliquibus personis intelligitur quod contu-
macia seu contumacia operetur consensum si non contradixerint secundum
Ang. in l. i. §. marcellus per gl. ibi ff. si cui plus quam per l. falc. quem
refert et sequitur Ias. in l. que dotis n. 87. ff. solu. matrimo. et dicit
esse notabile ad multa secundum eum

G Conscientia et consensus pro diversis ponuntur in auth. de alien. et emphyteu.
§. emphiteusis et ibi Angel.
Item in casu quod ex forma statuti requiratur conscientia alicuius sufficit sola
notificatio ei facta nisi eius conscientia requiratur qui habet ius dicendi vel dissentiendi
quo casu requiritur consensus secundum Bal. in Rub. C. de instru. et execu.
n. 3.